

OU
K

Paß
11. IV

9a

PROSPERI
FARINACII,
JURISCONSULTI
ROMANI,

De Immunitate Ecclesiarum, & confu-
gentibus ad eas,

AD INTERPRETATIONEM
BULLÆ GREGORII XIV.

APPENDIX

AD QVÆSTIONEM XXVIII.

In Titulo de Carceribus & Carceratis.

INDICE DUPLICI, ARGUMENTORUM
ET QVÆSTIONUM,

Itemque Rerum, Verborum ac sententiarum
accuratissimo, annexo.

*Boni publici gratiã denuò nunc diligenter recusa, & characterum
diversitate distincta.*

NORIBERGÆ,

Sumtibus WOLFGANGI MAURITII ENDTERI.

A N N O MDCXCIII.

7

PROSPERI
MARRINACII
JURISCONSULTI
ROMANI
De Institutione Juris
et
AD INTERPRETATIONEM
RULAE GREGORII IV
APPENDIX

AD QVARTVM
IN PARS
INDEXE EMPLI ARGUMENTORVM
ET QVASTIONVM
Hempe, Kohn, / rthorn & Lentzen
secundum, antra
Boni publici gratia hanc sine
dispendio dicitur

VORLESUNG
Suntio Wittenbergensis
A. M. V. O. M. B. C. O. V. I.

ADMODUM REVERENDO, MAGNIFICO,
ET NOBILISSIMO VIRO,

DN. JOANNI LUDOVICO
AB HAGEN, SS. THEOLO-
GIÆ LICENTIATO,

SACR. CÆSAR. MAJEST. CONSILIARIO,
ET IN RE LITERARIA COMMISSARIO
GENERALI,

ECCLESIARUM S. BARTHOLOMÆI
ET DIVI LEONHARDI APUD IMPERIALES

FRANCOFURTENSES, Itemq; MOCKSTATENSIS,
respective Præposito, Decano, & Cano-
nico venerando,

SACRI PALATII, AULÆQUE LATERANEN-
SIS COMITI ILLUSTRIS, NEC NON PROTONOTARIO
Apostolico dignissimo,

Meccenati & Patrono suo observando.

SALUTEM PLURIMAM CUM
Officiorum promptitudine.

IN lucem Romæ prodiit anno præterito, admodum Reverende,
Magnifice & Nobilissime Dn. Meccenas, Prosperi Farinacii Jure-
consulti Romani eminentissimi p. m. Tractatus de Immunitate
Ecclesiarum, & confugientibus ad eas, ad interpretationem Bullæ
GREGORII XIV. appendix nimirum ad Quæstionem XXVIII. Praxis &
Theoricæ Criminalis jam dicti P. Farinacii in Titulo de Carceribus & Carcera-
tis: Cui Tractatui annexa etiam fuit ejusdem authoris Fragmentorum varia-
rum Quæstionum & communium opinionum Criminalium Pars Secunda. A-
deo autem editio illa Romana incorrecta est, mendisque & erratis typographi-
cis tam turpiter referta, ut nihil supra. Cum igitur Clarissimi viri Zachariæ
Palthenii I. V. Doctoris & quondam Bibliopolæ, fratris mei dilecti, p. m.
Heredes, privilegiis tam Pontificali quam Cæsareo ad tantæ molis rem sa-
tis munitæ, duo illa supplementa Operum Criminalium præclari illius Jure-
consulti, non minus quam gemellos postumos, Consiliorum nempe sive Re-
sponsoꝝ ejusdem Librum Tertium, itemque Additiones ad omnia ejus ha-
stenuè

EPISTOLA DEDICATORIA.

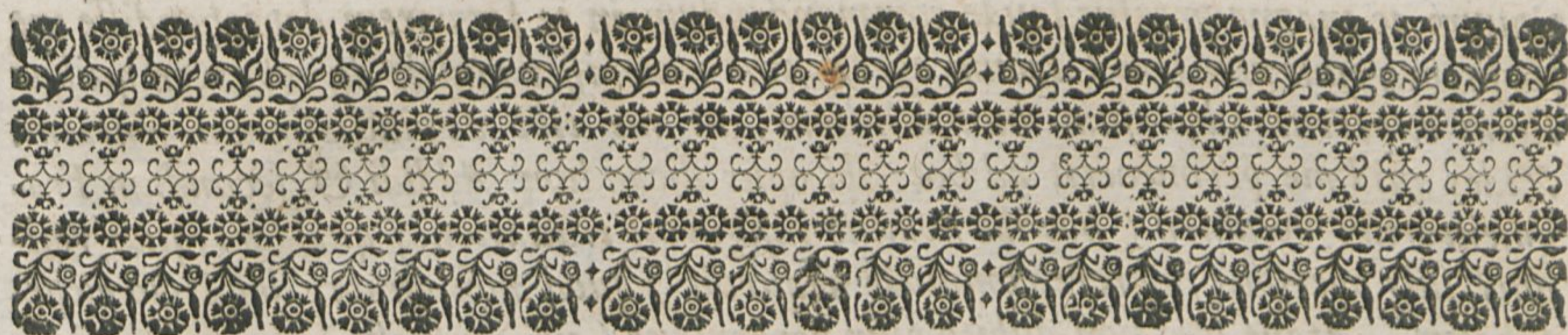
Stenus impressa Opera, elegantius & correctius, ut priora omnia, in Germania nostra sumptibus suis recudi jam curaturæ essent, rogarunt me, ut, quantum ejus inter reliqua mea quantulacunque negotia fieri possit, limam illis adhiberem, & textum ab allegatis distinguerem. Quod cum à mea professione non omnino alienum fuerit, denegare eis nec volui, nec potui. Legi igitur, relegi, & amputatis superfluis, additisque quæ è contra omissa fuerant, demptis etiam passim mendis innumeris, quod à me petitum fuit, opera quantumvis tumultuaria, feci, ut, licet humani à me nihil alienum putem, ea in re tamen amplius nihil jure in me desiderari posse sperem. Penso autem illo nunc absoluto, cum novam hanc editionem Palthenianam, eamque politioem, & limatiorem, sine novo patrono in publicum prodire nolim, ad Reverendæ & Nobiliss. T. Magnific. tutelam confugere mihi placuit, non solum eam ob causam, ut lucem aliquam ei à luce dignitatis tuæ, & radium aliquem famæ à gloriæ tuæ splendore conciliarem, verum etiam, ut meam erga te observantiam isto quasi fidei pignore declararem: tum vero maxime, ut hunc tractatum tibi, qui locum in pluribus Ecclesiis satis honorificum tenes, jure inscribi palam omnibus facerem. Hilari igitur fronte, Reverende, Magnifice, & Nobiliss. Dn. Mœcenas, hanc dedicationem aspice: hilariori munusculum levius accipe: & inde animi mei voluntatem æstima: meque in omne posterum tempus solito tuo favore, quo omnes literatos non sine liberalitate singulari prosequeris, benigne & humaniter complectere: Inprimis autem Heredibus Palthenianis fac ut apud Sacratiss. Cæsar. Majest. contra æmulos, nec re, nec consilio desis, aut obsis, sed potius prosis & adsis. Interim Rev. & Nob. T. Magnific. optime in Christo Jesu unico Servatore nostro valeat. Dabam Francofurti IX. Calend. Septembr. ipso die, qui D. Bartholomæo Apostolo juxta stylum antiquum sacer est, Anno Salutis M. DC. XXI.

Reverend. & Nobiliss. T. Dom.

Studiosiss.

CRATO PALTENIUS.

ILLU.

ILLUSTRISSIMO ET REVE-
RENDISSIMO DOMINO

BENEDICTO JUSTI-
NIANO S.R.E. EPISCOPO
CARDINALI PORTUENSI.

Andreas Brugiotus felic.

VIDEMUS quidem (CARDINALIS AMPLISS.) cum ceteris mundi partibus in societatem coelum coire ad rerum universitatem constituendam, sed non propterea (si doctioribus Philosophis credimus) ex iisdem initiis compactum est, quibus constant reliqua. est enim illi natura longe praestantior, quae nec affici ab inferioribus hisce ullo modo potest. Non absimili ratione Sacerdotes aliosq; mancipatos homines Dei atque Ecclesiae ministerio, qui caeli nomine alicubi sacris in literis appellantur, tametsi sejuncti à Republica non censentur, cum tamen divino quodam charactere sint insigniti, & nobilioribus illustres virtutibus quasi alio plasmate compositi, immunes degere par erat à praestationibus quibusdam, aliisque muneribus, quibus reliqui Cives sunt obnoxii. qua etiam immunitate res ipsae Deo addictae gaudent. Privilegia hujusmodi neque defuerunt neque desunt qui labefactare conantur: haud enim soli gigantes vim caelo inferre tentarunt. quapropter occasio se peropportuna praebuit viris doctissimis tam Theologis, quam Jurisconsultis, eadem propugnandi. inprimis Prospero Farinacio Pontificii juris aequae ac civilis peritissimo, per cujus laudes spatium jucundum sane mihi accideret, si aut ejus tibi in literis praestantia minus perspecta esset, aut suo ipse praconio non abunde clareret. Commentarium is scripsit de Immunitate Ecclesiastica, quem ego bono publico in lucem edere cum statuerim, tibi Cardinalis Illustrissime nuncupatum nunc venio; tu enim unus mihi visus es, qui tuo veluti jure id à me exigere, sive rem ipsam, qua de agitur, spectem, sive eximiam, qua te merito prosequor, obsequantiam. Ut enim Dei Opt. Max. jussu constituta est Immunitas Ecclesiastica, ita ejus tuitio ad illos potissimum pertinet, qui principem locum in Ecclesia tenent. Ego certe cum egregias tuas virtutes, pietatem in Deum, prudentiam, humanitatem, liberalitatem, egenos sublevandi studium cum ceteris, quibus illae innotescunt, demiratus semper sum, tum in Ecclesiastica immunitate tuenda praecipuum

cipuum ac magna prorsus laude commendandum in te fervorem deprehendisse me
porfiteor; cum non semel tecum agere mihi contigisset multis de rebus, in quibus
tuam expertus adeo sum humanitatem, ut me tibi devinctissimum sentiam.
Vides quid me permoverit ad hoc tibi opus dicandum. Addidi & secundum Fra-
gmentorum volumen (hoc ille nomine insignivit tractationes quasdam, quas reli-
quis suis operibus inserere commode nequivit) quod non minore desiderio expe-
tebatur. Atque hac non dubito quin perbenigne (uti consuesti) abs te excipian-
tur: nam de mea in te observantia quid attinet ulterius verba facere? Ego sane
quemadmodum praeclarissimas tuas virtutes in sacra ista purpura iisdem virtuti-
bus merito tributa summopere demiror: ita in te colendo nemini prorsus concedo,
ac nulla de re impensius gloriari soleo, quam quod in tuam me clientelam penitus
dediderim.

EDITOR

EDITOR AD LECTOREM

Rosperi Farinacii, famigerabilis illius Romani quondam JurisConsulti, Scriptorum præstantia non ita aut obscura est, ut testimonium, aut dubia, ut laudationem desideret. Quàm enim, in Juris cognitione, inque actione cum civili, tum criminali, frequens illorum sit usus, non modò Patronis, sed etiam Judicibus causarum, adeoque inclytis quibusvis JureConsultis, ita jam innouit, ut quisquis hunc autorem inter sidera Jurisprudentiæ reponere dubitauerit, Solis de Claritate ambigere videatur. Sanè quantus fuerit in oculis Rotæ Romanæ, quantoque illa profundam ejus ac solidam Juris scientiam profecuta sit æstimio, nisi in confesso esset, vel ex uno hoc posset conjici, quòd Clemens Octavus vocare eam solitus est *excellentem farinam in sacco nullius pretii*. Tenuiorémne pristinae Viri fortunæ, an valetudinis, conditionem, an verò rigidam nimis Fisci administrationem, eleganti & peracuto hoc dictorio perstrinxerit Pontifex, in medio relictum esto: quamvis haud sit in incerto, Farinacium, cum Fiscus ageret Romæ Administratorem, immoderato rigore plurimorum in se odia & querelas cumulasse, multarumque sibi ipsi rerum gratiam fecisse, quas in aliis gravissimè redarguens, severissimè puniverit. Immotum stat nihilominus, ad causarum vel maximè intricatarum, quæstionumque difficillimarum enodationem, doctissimas Ejus lucubrationes non parùm conferre, atque farinam hanc dignam prorsus conservatione diutissimâ censeret, licet saccus ejusdem à vermibus p̄mdudum sit concisus.

Hæc utique ratio induxit Avum meum piè defunctum, ut ab hæredibus Palthenianis hujus celebratissimi Themidos Antistitis criminalium Operum residua adhuc exemplaria cum omni jure, pretio non exiguo illis soluto, in potestatem suam ac possessionem transferret. Quas eum impensas, minimè putandum est, fuisse facturum, si vel tenui conjecturâ potuisset divinare, hominem postea tam duri oris inventum iri, qui nullâ æquitatis & conscientiæ habitâ curâ, falcem mitteret in nostram messem, & bibliopolii fas omnè abrumpens, sub velamine additiunculæ notarum magnifici cujusdam Viri (hoc enim nomine culpam prætexuit) præcipuum ferè Farinacii Tomum de Testibus, reliquis licet connexum, ad prælum rapiendo, fructum avitorum sumtuum Endterianis hæredibus præriperet. Verùm injuriam hanc postmodùm secutus ultor à tergo Deus, satis, nî fallor, evidenti exemplo statuit documentum, ad fortunarum amplificationem, per læsionem alterius, gressu iri cancrino, cautissimeque abstinendum esse alieno, nisi, per maledictionem divinam, proprium velis amittere, ac plerumque istiusmodi lucra injusta justissimam tandem sortiri sortis universæ ruinam. Non tamen impediit detrimenti hæc passio Endterianos typos, à consuetis erga rempublicam literariam officiis; nec effecit, quò minus reliquos hujus autoris Tomos criminales iteratâ impressione in gratiam boni publici ediderint, atque integritatem illis conservarint. Quandoquidem igitur Opera Criminalia hæc Farinacii, hæreditario jure & fortitione, ad me devoluta sunt; jamque Appendicis, sive Tractatûs de Immunitate Ecclesiarum, perpauca tantùm exemplaria adhuc supersunt: novam quoque ejusdem Editionem meis sumtibus parandam duxi. Nam si, splendidi cujusdam palatii dirutum aliquod conclave reedificare, decorum est: quanto magis non decorum modò sive honestum, verùm etiam necessarium fuerit, magnificæ tot Operum prudentissimi hujus JurisConsulti structuræ ruinam aliquam seu defectum prævertere, hac præsertim sævissima belli tempestate, quæ non modò hominibus, sed Bibliothecis quoque permultis, perditioni & exitio est! Quamvis enim nunc Ecclesiis non tam honos, quàm onus, & immanitas potiùs, quàm immunitas, ab hoste acerrimo, præstetur; furorque militaris aras interdum in haras, & non minùs sacras, quàm profanas ædes, imò integras urbes, in ignem atque cineres convertat: spes tamen alenda est, per misericordiam divinam nubila hæc aliquando, fidæ & honestæ Pacis irradiatione, serenatum iri. Quod ut brevi contingat, Tu mecum, amantissime Lector, Fidem Coeli comprecare, & mea interim erga Te obsequia benevolentiam tuam complectere.

INDEX

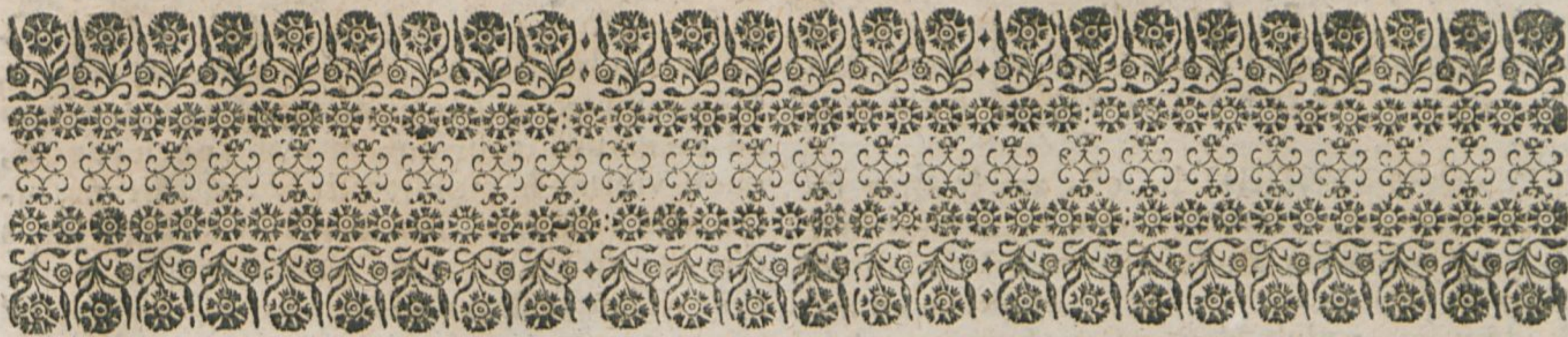

I N D E X
A R G U M E N T O R U M,
Q U Æ I N H A C I M M U N I T A T I S
E C C L E S I A S T I C Æ A P P E N D I C E
c o n t i n e n t u r .

- CAP. I. IFFINITIO. & Etymologia Immunitatis; & An, & qua sit differentia inter Immunitatem, seu libertatem Ecclesiasticam.
- CAP. II. Confugiens ad Ecclesiam, regulariter gaudet illius Immunitate. Ampliatur & limitatur hac regula pluribus modis.
- CAP. III. Debitor ex causa Civili ad Ecclesiam confugiens, nunquid illius Immunitate gaudeat.
- CAP. IV. Servus ad Ecclesiam confugiens, An, & quando gaudeat Immunitate Ecclesiastica.
- CAP. V. Judæus, aliufve Infidelis, si ad Ecclesiam confugiat, nunquid illius Immunitate gaudeat.
- CAP. VI. Pro quibus criminibus confugiens ad Ecclesiam illius Immunitate gaudeat.
- CAP. VII. Homicida ad Ecclesiam confugiens, nunquid illius Immunitate gaudere debeat.
- CAP. VIII. Assassinus non gaudet Immunitate Ecclesie, & quando ad hunc effectum quis dicatur Assassinus.
- CAP. IX. Proditorius Homicida Immunitate Ecclesie non gaudet, & quando in proposito dicatur Homicidium Proditorium.
- CAP. X. Latro publicus Immunitate Ecclesie non gaudet, & quis dicatur Latro publicus.
- CAP. XI. Depopulator Agrorum non gaudet Immunitate Ecclesie, & quis dicatur Agrorum depopulator.
- CAP. XII. Grassator Viarum Immunitate Ecclesie non gaudet, & quis in proposito dicatur Viarum Grassator.
- CAP. XIII. Hereticus non gaudet Immunitate Ecclesie, & quando hoc verum sit.
- CAP. XIV. Reus criminis læsæ majestatis, An, & quando ad Ecclesiam confugiens, illius Immunitate gaudeat.
- CAP. XV. Fugiens fracto Carcere, an gaudeat Immunitate Ecclesie.
- CAP. XVI. Delinquens in Ecclesia, an illius Immunitate gaudeat, & quando.
- CAP. XVII. Ad que loca Ecclesiarum Immunitas, quoad effugientes ad eam, extendatur.
- CAP. XVIII. Confugiens non solum ad Ecclesiam, sed etiam circum circa per triginta, aut quadraginta passus, regulariter tutus est, quando hoc verum sit, & de materia.
- CAP. XIX. Confugiens ad Ecclesiam nunquid possit indirecte, prece, seu dolo, ab Ecclesia extrahi, & an valeat renunciatio per eum huic Immunitati facta.
- CAP. XX. De penis, quas incurrunt extrahentes confugientes ad Ecclesiam propter delictum.
- CAP. XXI. Confugiens ad Ecclesiam, impunitus dimitti non debet, sed puniri, & qua pena.
- CAP. XXII. Confugiens ad Ecclesiam in casibus exceptis, illius Immunitate non gaudet. Ad quem, quomodo, & quando spectet hac cognitio, & de materia.

Indicis Argumentorum finis.

PROSPE-

I.

PROSPERI
FARINACII JC.
ROMANI,

DE IMMUNITATE ECCLESiarVM, ET
confugientibus ad eas, APPENDIX.

ARGUMENTUM.

Diffinitio, & Etymologia Immunitatis,
& an, & quæ sit differentia inter im-
munitatem seu libertatem Ecclesia-
sticam.

SUMMARIUM.

Immunitatis, seu Emunitatis diffinitio, num. 1.
Immunitatis etymologia, num. 2.
Immunitas Ecclesiastica, & libertas Ecclesiasti-
ca an sit unum, & idem, num. 3. 4. & 5.

CAPUT I.

IN hac Ecclesiasticæ Immunitatis
Appédice te candide Lector mo-
nitum velim, me id argumenti
genus juxta Juris communis di-
spositionem, ac regulas à Docto-
ribus traditas, pertractasse: Sed
quia Constitutio à fel. rec. GREGORIO XIV.
super hac re edita, claram certamque normam
in hujusmodi tractatione præscribit, sicuti pro-
fiteor me ne latum quidem unguem ab ea rece-
dere voluisse, ita tuæ partes erunt, omnes regu-
las, ampliaciones, limitationes, ac cætera quæ
per me hic traduntur, ad ejusdem Constitutio-
nis normam redigere, ejusque dispositioni ac-
commodare, ac subicere.

Præmitto igitur primo: Quid sit Immunitas,
qua in re vide gloss. *in c. cum devotissima*, & ibi
Archid. 12. quest. 2. Hostiens. *in Summa in verbo*,
Immunitas. num. 1. Armil. *in verbo, Immunitas*,
etiam numero primo, Sanct. Antonin. *in sua*
summa part. 3. tit. 12. cap. 3. in princip. & §. 4.
Est ergo Immunitas. Villagut. *de extensione Le-*
gum cap. fin. num. 1. Ubi ponit diffinitionem
Immunitatis Ecclesiæ in genere. Azzor. *Instit.*

De Immunit. Ecclesiæ

moral. part. 2. lib. 9. cap. 8. rubr. de Immunitate
Ecclesiarum. in princ. ubi pariter ponit diffini-
tionem Immunitatis in genere, ex Goffred. *in*
Summa. Francisc. Suarez *de statu Relig. lib. 3.*
cap. 8. rubr. de multiplici Immunitate Ecclesia-
rum num. 1. Ubi aliam ponit diffinitionem.
Marius Italia *in tract. de Immunitate Ecclesia-*
rum lib. 1. cap. 1. in initio num. 1. & seqq. Ubi
dixit, Immunitatem in genere nihil aliud esse
nisi *Juris relaxationem quo quis antea adstrin-*
gebatur, & ibi singula hujus diffinitionis verba
discutit, & declarat. Et *d. c. 1. §. 4.* in specie de-
clarat, quid sit verbum, *Relaxatio*, in hac diffi-
nitione positum. Et *eod. c. 1. §. 1.* ponendo diffi-
nitionem Immunitatis in specie, eorum scilicet,
qui ad Ecclesiam confugiunt, dixit esse *Corpo-*
ralis pœnæ relaxationem, qua antea confugi-
entes adstringebantur, in aliam satisfactionem
arbitrio Episcopi transferendæ. Et ibi pariter
singula hujus diffinitionis verba discutit, & de-
clarat. Et *in §. 2.* reprobat diffinitionem Gof-
fredi *in summa*, necnon etiam diffinitionem
Glossæ *in c. cum devotissima. 12. questio. 2.* Sed
hæc diffinitio Mariæ Italiæ, non videtur recipi-
enda quo ad Judices laicos in casibus exceptis,
in quibus etiam dicti Judices possunt etiam cor-
poraliter punire, ut dixi *infra num. 306.* Cogi-
ta igitur de alia diffinitione, quia in his, quæ no-
minis quæstionem respiciunt, & ad praxim hu-
jusmodi subtilitates parum proficiunt, non diu
immorandum esse arbitror.

PRÆMITTENDUM II. est, unde dicatur Im-
munitas, & ejus Etymologia. De qua vide Gof-
fred. *in summa. rubr. de Immunitate Ecclesiar.*
num. 2. Hostiens. *in summa de Immunitate Ec-*
clesia. num. 2. vers. Et quidem Immunitas. An-
gelica *in verbo, Immunitas, in princ.* Silvestrin.
eod. verbo, Immunitas, in princ. num. 1. vers.
cul. Et dicitur Immunitas. S. Antonin. *in Sum-*
ma. part. 3. tit. 12. cap. 3. in princ. vers. Et dici-
tur Immunitas. & 9. 4. vers. Dicitur etiam Im-

A a

176

munitas. & versio. seq. Villagut. in tract. de extens. legum cap. fin. nu. 2. Et latius per Italiam in tract. de Immunit. Eccles. lib. 1. c. 1. §. 3. nu. 1. & seq.

3 PRÆMITTENDUM III. est, an, & quæ sit differentia inter Immunitatem Ecclesiasticam, & seu libertatem Ecclesiasticam. Nam quod nulla sit inter eas differentia, & quod unum, & idem sint, voluit Hostiens. in *summa in rub. de Immunitate Ecclesiarum. num. 1. vers. Quid sit Immunitas* Card. Zabarel. in *c. perpendimus. in princ. de sent. excomm.* quem refert & sequitur Card. Tusch. *præct. conclus. in verbo, Ecclesia, conclus. 8. num. 5.* Ubi etiam allegat Covarr. *var. resolut. lib. 2. c. 20. num. 1.* ubi & ipse reprobatur Cajetan. contrarium tenentem in *loco per eum relato.* licet bene subdat, Ecclesiarum Immunitatem differre ab Ecclesiastica libertate. quia libertas ad personas, Immunitas vero ad Ecclesias, res, & templa pertinet, ut *ibi per eum, qui sic declarando intelligendam esse affirmat Cajetani contrariam sententiam.* Facit pro hac eadem opinione text. in *cap. final. de reb. eccles. non alienandis. in illis verbis, Immunitatem Ecclesiasticam libertatis* quæ verba sine dubio comportare videntur quandam Communionem inter Immunitatem, & Ecclesiasticam libertatem. *num. 4. in fine.*

4 Contrarium, quod immunitas Ecclesiastica differat à libertate Ecclesiastica, Armilla in *summa Emunitas. num. 24.* Villagut. *de extensione legum cap. fin. num. 3.* Ubi sub *num. 1.* facta conclusione, quod largo modo Ecclesiastica Immunitas, & Ecclesiastica libertas confundantur, stricte tamen quo ad censurarum incursum differant inter se. Nam per Ecclesiasticam immunitatem, intelligenda erit exemptio loci sacri, sed per libertatem Ecclesiasticam intelligenda erit exemptio personæ Ecclesiasticæ. Et propterea si quis locum sacrum violaverit, non erit reus violatæ libertatis, sed solum immunitatis Ecclesiasticæ, & per consequens nec inde incurrat censuras latas contra violatores Ecclesiasticæ libertatis. secus qui injuriam infert personæ Ecclesiasticæ, libertatem ejus impediendo, quia tunc incurrit censuras latas contra violantes Ecclesiasticam libertatem, & ideo Benedictus XI. in *Extravagan. inter cunctas. §. Incendiarios. sub tit. de privileg.* ponit distinctos casus, violationem, scilicet, libertatis, & violationem immunitatis Ecclesiasticæ ut *ibi per eum.* Verum Benedicti XI. *extravagans prædicta licet loquatur per dictionem copulativam, & quandoq; tamen eadem copula ponitur inter similia. l. fin. §. dubium. ff. de tritico, vino, & oleo legato.*

5 In hac contrarietate vide omnino bene discurrentem Marium Italiam in *tractat. de Immunitate Ecclesiarum. lib. 1. cap. 6. §. 2. nu. 6. & seqq. usque ad num. 19.* Ubi referendo dicta per Cajetan. Covarr. & Villagut. in *locis præallegatis,* concludit in hac quæstione esse considerandos tres terminos. Immunitatem scilicet Ecclesiasticam, quæ pertinet ad materiam de qua agitur. Immunitatem Ecclesiarum, quæ pertinet ad ipsasmet Ecclesias. Tertio, & libertatem Ecclesiasticam, quæ pertinet ad Ecclesiasticas

personas. & hoc modo inter se differre Immunitatem Ecclesiasticam, libertatem Ecclesiasticam, & Immunitatem Ecclesiarum. Et tandem quo ad pœnarum incursum, firmat conclusionem, quod violans Immunitatem Ecclesiasticam, inferendo vim confugientibus ad Ecclesiam, reus erit non solum omnium pœnarum quas incurunt violantes immunitatem Ecclesiasticam, sed etiam earum quas incurunt violantes libertatem, & immunitatem Ecclesiasticam, prout sunt verba expressa Constitutionis Gregorianæ.

ARGUMENTUM.

Confugiens ad Ecclesiam, regulariter gaudet illius Immunitate. Ampliatur & limitatur hæc Regula pluribus modis.

SUMMARIUM.

Confugiens ad Ecclesiam, regulariter ex ea invitatus extrahi non potest, num. 6. & seqq. ubi respondetur contrariis.

Constitutio Gregorii XIV. de immunitate Ecclesiarum, servanda est universaliter in omnibus locis, & Provinciis, etiam habentibus specialia Privilegia non servandi immunitatem in aliquibus casibus, num. 8.

Temporum immunitas quoad confugientes ad ea, etiam apud Gentiles, Ethnicos, & infideles nota erat, graviterque puniebantur violatores immunitatis Templorum, nu. 13.

Ecclesiarum immunitas, non solum de Jure Civili, & Canonico, sed etiam Jure divino introducta est. nu. 9. & seqq. ubi referuntur, & reprobantur contrarium tenentes.

Ecclesiarum immunitas, contraria consuetudine tolli non potest, nec contraria consuetudo valet. nu. 14. & seqq. ubi referuntur, & reprobantur contrarium tenentes.

Ecclesiarum immunitas consuetudine sublata non est, & in Urbe præsertim servatur, nu. 17. & 19. ubi referuntur & reprobantur contrarium tenentes.

Consuetudo extrahendi confugientes ab Ecclesia, non excusat extrahentes à pœna, nu. 328. in secunda limitatione, ubi referuntur, & reprobantur contrarium tenentes.

Clausula, Sublata, &c. & decretum irritans, tollit omnem contrariam consuetudinem, nu. 15.

Consuetudo in materia Immunitatis Ecclesiarum, attendenda est ea quæ pia sit, & favore Ecclesie, alias secus, nu. 20.

Privilegium Immunitatis Ecclesiarum favorabile est & ideo extendendum, num. 21. & 22. ubi etiam referuntur contrarium tenentes.

Confugientem ad Ecclesiam nullus, cujuscumq; dignitatis sit, extrahere potest. nu. 23.

Rex, seu Imperator non potest extrahere confugientem ad Ecclesiam, nu. 24.

Principes seculares nihil statuere possunt in præjudicium Immunitatis Ecclesiasticæ, nu. 25. & 26.

Jus

Jus Canonicum attenditur, & non Civile, in materia Immunitatis Ecclesiarum, ubi aliqua inter hæc jura adest contradictio, nu. 27. & 28. ubi hoc ampliatur procedere non solum in Terris Ecclesie, sed etiam in Terris Imperii, licet alii contra, nu. 29. declara ut nu. 31.
Judex Ecclesiasticus compellit secularem Judicem ad observantiam Juris Canonici in suo foro, in materia Immunitatis Ecclesiarum, nu. 30.
Confugiens ad Ecclesiam extrahi non potest non solum à Judice seculari, sed nec etiam à Judice Ecclesiastico, nu. 32.
Confugiens ad Ecclesiam nemo extrahi inde invitus potest cujuscunque conditionis sit, nu. 33.
Immunitas Ecclesiarum non prodest Clericis, & Ecclesiasticis personis, num. 36. contra nu. 34. præsertim in Clerico non beneficiato tonsuram & habitum non deferente, declara hanc materiam ut dicto nu. 35. vers. vide tamen.
Banniti, & condemnati ad Ecclesiam confugiens illius immunitate gaudent, nu. 40. præsertim pro aliis delictis, nu. 37. 38. Contrarium quod Banniti non gaudeant, nu. 39. in hac contrarietate vide distinctionem, nu. 40. & 41.
Banniti, & condemnati gaudent immunitate Ecclesie, si fuerint banniti & condemnati pro crimine non excepto, secus si pro crimine excepto, nu. 42.
Banniti possunt extrahi ab Ecclesia de mandato Pontificis, numero 43.
Excommunicati confugiens ad Ecclesiam, gaudent illius immunitate, nu. 44. licet alii contrarium dixerint, nu. 45.
Resistere licet Judicibus secularibus volentibus extrahere invitum ab Ecclesia, num. 46. ubi quomodo fieri debeat hæc resistentia.
Extractus per vim ab Ecclesia, eidem Ecclesie restituendus est, num. 48. Amplia, ut interim nec etiam pro aliis delictis detineri possit à Judice seculari, num. 49. Amplia secundo etiam quod Judex secularis petierit terminum ad probandum crimen ab extracto commissum esse exceptum, nu. 51.
Judex secularis si ad Ecclesiam confugientem extraxerit, tenetur ex officio etiam nemine petente ipsum relaxare, secundum aliquos, nu. 52. & 53. ubi quod isto casu debet taliter relaxare, ut post relaxationem non possit iterum facile capi.
Confugiens ad Ecclesiam, si à Birruariis captus fuerit, numquid presumatur captus in loco sacro; vel extra, & an isto casu Birruariis credatur, num. 54.
Ecclesiarum Immunitas non solum quo ad personas, sed etiam quo ad bona prodesse debet, nu. 55.
Secularis Judex, si confugientem ad Ecclesiam invitum extraxerit, omnia inde sequuta sunt ipso jure nulla, nu. 56.

CAPUT II.

REGULA sit, quod confugiens ad Ecclesiam, inde invitum extrahi non potest, Text. est in l. 2. C. de his qui ad Eccles. confug. Ubi De Immunit. Eccles.

expresse dicitur, Sancimus nemini licere ad Sacrosanctas Ecclesias confugiens abducere. & ibi Odoffred. num. 1. versic. hæc est regula. & Salycet. in summano. & de Jure Canonico est text. in c. inter alia extra de Immunit. Eccles. Dum ibi dicitur si liber quantumcumq; gravia maleficia perpetraverit, non est violenter ab Ecclesia extrahendus; Et ibi communiter omnes Canonistæ. Alius text. in c. frater. 17. quest. 4. Ubi Epiphanius Episcopus excommunicavit duos Beneventanos cives, quia invitum servum absente Episcopo de Ecclesia extraxerant. Item & text. in c. miror. eadem causa, & questione, & in c. Reum. paritet eadem causa, & questione. Ubi ad literam dicitur, Reum ad Ecclesiam confugientem nemo abstrahere audeat. & ibi præsertim Turrecrem. in summano. Item & text. in ca. diffiniuit. eadem causa, & questione. ubi dicitur: Diffiniuit S. Concilium, ut nullus audeat confugiens ad Ecclesiam, vel residentes, inde abstrahere. Alius text. in c. id constituimus. eadem causa, & questione. in illis verbis. Ab Ecclesia atris, & c. reos abstrahere omnino non liceat. & utrobique gloss. & communiter omnes Canonistæ. Paul. de Castr. in rubr. C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt. num. 1. Turrecrem. in c. si quis in atrio. num. 1. vers. Quaritur primo. 17. quest. 4. Azzo in summa de his qui ad Ecclesiam confugiunt num. 1. Angelica in summa in verbo Immunitas. nu. 16. vers. Utrum committens maleficium. Silvestrin. in eod. verbo Immunitas il. 3. num. 1. Thabien. in eodem verbo Immunitas. num. 9. Armilla in verbo Emunitas. num. 12. S. Antonin in summa part. 3. tit. 12. cap. 3. § 1. in prin. Rosella in verbo Emunitas il primo. in principio, & in eodem verbo Emunitas il secundo, in princ. versic. nullus ad Ecclesiam. Roman. consil. 227. num. 1. & ibi Mandos. in additionib. litera A. in verbo Regulam. Alex. consil. 145. num. 3. in princ. & in versic. Secundo probaturque. lib. 7. Boer. decis. 109. num. 3. Bellamer. consil. 13. num. 1. versicul. Et est ratio hujus, quia regula facit pro Immunitate Ecclesie. & num. 2. versic. Primo enim. Decian. cum allegatis per eum in tract. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 1. versic. Et est regula certa. Mantua consil. 64. num. 4. Borgnin. Cavalcan. in 1. part. suarum decisionum in reppert. vers. Judex Ecclesiasticus & non secularis. num. 11. Idem Decian. consil. 80. num. 5. & seqq. ubi dixit hanc esse generalem, & certam regulam, eamque pluribus comprobatur & exornat. lib. 3. & num. 16. & seq. Ubi propterea dixit, quod allegans casum exceptum à regula, debet illum probare, cum pro regula præsumatur. Addo ad hujus regulæ probationem Marfil. Jodoc. Soccin. Nicol. Moron. Monticell. Duen. Marant. Plach. Boff. Covar. Clar. Anton. Gomez. & Menoch. in locis per me relatis in tit. de Carceribus, & Carceratis. quest. 28. nu. 1. Quibus addo Petr. Gregor. Syntagm. Juris lib. 33. cap. 21. num. 3. & 4. Card. Tutch. pract. conclusio. in verbo Ecclesia conclus. 10. num. 1. Alex. Ambrosin. in tract. de immunit. & libert. Eccles. cap. 1. num. 2. Villagut de extensione legum. c. final. nu. 4. & 5. Ubi & Juribus

bus & Doctorum autoritatibus pluribus hanc regulam exornat. Franc. Suarez *de statu Religionis lib. 3. cap. 8. nu. 9. & cap. 11. num. 4.* Azzeved. *in Constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. lib. 3. tit. 16. vers. ex quibus omnibus capi potest regula generalis.* Et ex decreto Sac. Concil. Tridentini 20. *sess. 25.* Ecclesiae Immunitatem, sacrosque Canones, & Concilia generalia, aliasque omnes Apostolicas sanctiones desuper emanatas omnino servandas esse expresse statutum est quod & apertius statuit Sanctissimus ille Pontifex Gregorius XIV. *in sua Constitutione promulgata de Anno 1591. ejus anno primo.*

7 Nec praemissae regulae obliet, quod a nonnullis imperitis, & male conscientiae hominibus dicatur, hanc Ecclesiarum Immunitatem esse injustitiae fauricem, delictorum, & delinquentium nutricem, ac etiam contra Christi verba dicentis, *Domus mea, domus orationis est, vos autem fecistis eam speluncam latronum,* & his similia, relata per Decian. *in tract. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 2. versicul. sed & in contrarium. & nu. 7. versic. neque praedictis obstabunt.* His enim & similibus objectis, vide bene respondentem Chrysoft. *in 19. homilia ad Eutropium.* cujus verba, & sensum bene retulit idem Decian. *in loco praallegato.* ubi & ipse optime huic objectioni responderet, sicut etiam respondet Ludovic. Gomez. *in 5. pœnales. num. 50. Instit. de actionibus.* & plene etiam respondet idem Decian. *in consil. 80. num. 12. & 13. libr. 3.* Anastasius Germonius *de Sacrorum Immunitate lib. 3. cap. 16. num. 15. & sequentib.* ubi pariter Magistralter respondet verbis Christi, prohibentis ejusdem domum effici speluncam latronum, & quod propterea ementes, & vendentes in templo egerint, quo exemplo multo magis ejiciendos esse facinorosos arguunt nonnulli, quorum argumento vide etiam bene respondentem Joann. Guttier. *practic. quest. lib. 3. quest. 5. num. 9.*

8 Nec etiam dicatur, prout late contendit Joan. Guttierrez *practic. quest. lib. 3. quest. 1. num. 36.* quod Gregorii XIV. Constitutio non sit universaliter servanda, sed tantum in illis locis, & provinciis, in quibus eorum Dominis, & Principibus sunt concessa aliqua Privilegia extrahendi ab Ecclesia confugientes ad eam, adeo quod in reliquis Regnis, & locis nihil statuere Pontifex ille voluerit contra jus Pontificium. Hæc enim intelligentia, ultra quod videtur contra communem sententiam eorum qui post dictam Constitutionem de Immunitate Ecclesiae tractarunt, dum eam generaliter, & universaliter, & in omni loco procedere praesupponunt, id tamen, ni fallor, satis etiam aperte expresse falsum videtur in illis verbis ejusdem Constitutionis, ubi dicitur: *Ita tamen, ut quando praesens temporum calamitas, & nimia, quæ jam invaluit, perversorum hominum malitia id exposcit; aliquid etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora, ultra id quod prisca illa majorum nostrorum disciplina, & vetus sacrorum Canonum norma praescripserat in quibusdam casibus congrua moderatione adhibita permittamus.* Ex quibus quidem verbis colligitur, quod illius Pontificis mens fuit,

non solum providere in locis ubi sunt concessa Privilegia prædicta, sed etiam universaliter ad coercendum perversorum hominum malitiam, ultra id quod sacrorum Canonum norma praescripserat congrua moderatione adhibita. & vide etiam quæ dicam *infra nu. 135.*

AMPLIA I. Ut hæc Ecclesiarum Immunitas non jure positivo solum, videlicet Civili & Canonico, sed etiam jure Divino introducta sit, ut per Igne. *in l. 1. numero 26. ff. ad Syllan. Dec. in c. Ecclesia sancta Maria. nu. 14. de Constitutionibus.* cum allegatis per eum, qui tamen in libertate Ecclesiastica loquitur. Cagnol. *in l. vinum post num. 51. ff. si cert. pet. Aufrer. ad Cappell. Tolosan. decisio. 423. num. 5. Remig. Gond. in tractat. de Immunit. Eccles. in princip. num. 5. Petr. Pecch. de jur. existend. cap. 6. num. primo. Decian. conf. 80. nu. 10. in fine princ. lib. 3. Joan. Lup. in tractat. de libertate Ecclesiastica. part. 1. quest. 2. & part. 2. quest. 2.* Faciunt scripta per Card. Bellarminum *de Controvers. Christiana fidei tom. 2. lib. 1. cap. 29. in fine.* ubi propterea dixit multa fuisse signa & prodigia, quæ non raro Deus ostendit in eos, qui Ecclesiarum Immunitatem violare præsumperunt. & expresse etiam post Bellarmin. *in loco per eum relato,* hanc eandem ampliationem amplexus est Paul. Leon. *in Thesaur. for. eccles. part. 1. rubr. de Immun. eccles. Anastas. Germon. de Sacrorum Immunitate lib. 3. cap. 6. num. 5. & seqq.* Ubi hanc sententiam pluribus comprobatur, communem & veriore testatur, Covarruviam* contrarium tenentem reprobatur, & illius rationibus respondet. Cavalcan. *de Brachio Regio part. 2. nu. 31. Quæstada in suis questionibus juris quest. 1. num. 2. Guttier. practicar. quest. lib. 1. quest. 1. num. 8. & num. 9.* Ubi refert, & reprobatur Covarruviam contrarium tenentem. Card. Tusch. *practic. conclus. in verbo Ecclesia conclus. 8. num. 4. & latius in verbo Immunitas conclus. 59. num. 1. & seqq.* & novissime Marius Ital. *in tractat. de Immunitate Ecclesiarum, lib. 1. cap. 2. per tot.* ubi latissime, & juribus, & autoritatibus Sanctorum Patrum, & sacrae Paginae hanc ampliationem uti veriore defendit, & contrariis respondet.

Et licet Covarruvias *var. resolut. cap. 20. lib. 10. nu. 1. & Decian. in tractat. crim. lib. 6. cap. 25. num. 2.* quos post firmatam regulam pro immunitate Ecclesiastica obiter retuli *supra in quest. 28. num. 1. in fine,* contrarium, quod immo immunitas hæc, non de jure divino, sed de jure positivo inducta sit, expresse affirmant. Quibus addi etiam possent Abulen. *cap. 20. Josue quest. 7.* Franciscus Suarez *de statu Religionis lib. 3. cap. 8. num. 9.* Ludov. Peguer. *in pract. crimin. cap. 26. num. 1.* Alex. Ambrosin. *de immunitate, & libertate Ecclesiarum cap. 1. num. 3.* & forsitan alii. Non tamen à proposita ampliatione recedendum videtur. Tum quia ni fallor magis* communiter recepta est. Tum etiam quia, & verior, & rationabilior, prout magistralter docet Marius Italia, omnino videndus *in loco praallegato,* ad quem lectorem remitto, ne ultra solitum morem longior sim quam oporteat.

Et licet rursus Canonica & Civilia reperian-
tur

tur jura, quibus apparet, hanc eandem Immunitatem humanis constitutionibus ab Imperatoribus etiam, & à Sanctis Patribus sancitam esse, ut in ca. sicut antiquitus, & in c. diffiniuit, & in c. Id constituimus 15. quest. 4. Et in cap. Inter alia, ubi præsertim Anton. de Butr. num. 2. de Immunitate Ecclesiarum. Innoc. in c. noverrit. num. 2. ante med. de sentent. excommunic. Card. Zabarell. in c. perpendimus. num. 13. eod. tit. de sentent. excommunic. & alibi sæpius Doctores. Non tamen per hoc sequitur, quin Immunitas prædicta jure divino inventa sit, eamque propterea inviolabiliter servandam jura Canonica, & Civilia decreverint. Et in simili faciunt, quæ passim traduntur à Doctoribus circa exemptionem Clericorum, eam scilicet de jure divino esse. Gloss. in cap. Imperator. 96. distinct. Rot. decisio. 10. num. 4. de consuetud. in antiq. Grammatic. decis. 21. num. 12. decis. 61. num. 12. & ita etiam firmasse Senatam Parisiensem refert Rebuff. in concordatis in rubric. de protect. concordator. hancque opinionem crebriori Doctorum calculo receptam esse asseruit Alciat. in cap. cum non ab homine. nu. 2. de judic. & nihilominus eam infinitis Summorum Pontificum decretal. apostolicis legibusque Imperialibus ampliata & confirmata videmus, ut latissime post alios cumulat Carolus de Grassis de effectu clericatus, effectu primo, numero primo versus finem. Quod apertissime probatur etiam ex decreto sacrosanct. Tridentin. Concilii cap. 20. de reformat. sess. 25. clarius in illis verbis, Ecclesie, & personarum Ecclesiasticarum Immunitatem, Dei ordinatione, & Canonice sanctionibus constitutam.

12 Nec verum est, ut opinatus fuit idem Marius Italia in d. tract. de Immunitat. Eccles. lib. 1. cap. 2. §. unico. numero tertio. quod istud Decretum loquatur tantum de Immunitate personarum, & rerum Ecclesiarum, non autem de hac, de qua agimus, Immunitate. Nam quod non solum loquatur de Immunitate rerum & personarum Ecclesie, sed simpliciter etiam de Immunitate Ecclesie, colligitur ex ejusdem Decreti verbis expressis, ibi, Ecclesie, & personarum Ecclesiasticarum Immunitatem, & sic non solum de exemptione personarum, sed etiam de Immunitate Ecclesie. & verba prædicta adeo mihi clara, & Juri consona videntur, ut aliorum aliter sentientium interpretatione non indigeant.

13 AMPLIA II. Ut hæc Templorum Immunitas, quo ad confugientes ad ea, fuerit etiam antiquitus apud Gentiles, Ethnicos, & Infideles, aliasque nationes cognita, apud quos quam graviter puniebantur templorum immunitatis violatores, videas per Decian. cum relatis per eum, in tractat. criminal. lib. 6. cap. 25. num. 3. 4. & 5. & in consil. 80. num. 10. & sequentibus libro tertio. Ubi quod hæc Ecclesie & locorum sacrorum Immunitas etiam apud Infideles, & ab orbe condito observata fuit, & etiam jure naturæ ab ipsis bestiis, Petr. Gregor. lib. 33. cap. 21. num. 4. & sequentibus. Alex. Ambrosin. de Immunitat. & libert. Eccles. cap. 1. num. 7. Ubi hanc Templorum Immunitatem servatam fuisse De Immunit. Eccles.

docet apud Hebræos, Græcos, & Athenienses. num. 8. Ubi etiam servatam testatur de Jure naturæ ab ipsis bestiis. Francisc. Leon. in Thesaur. fori Ecclesiastici part. 1. cap. 13. rubr. de Immunitate Ecclesiarum nu. 35. & omnibus sequentibus. ubi latissime explicat Reges, Imperatores, & Principes, apud quos Templorum observantia in magna veneratione fuit. Francisc. Suarez de statu Religion. lib. 3. capit. 8. num. 12. ubi dixit, quod licet nihil certi constet, quam sit antiqua apud Christianos hæc Ecclesiarum Immunitas, probabile tamen est credere, quod inceperit ab ipsa Templorum solemnibus dedicatione, & sic à temporibus Constantini, cum & ab eo tempore Christianæ Ecclesie publicæ ædificatæ fuerint. Marius Italia de Immunit. Ecclesiarum lib. 1. cap. 7. §. 1. & omnibus sequentibus. ubi late probat, apud omnes nationes semper hanc Templorum Immunitatem cognitam fuisse. Quod & idem magistraliter probavit Anastas. Germon. de Sacrorum Immunitat. libro primo, capitulo decimoquinto per tot.

AMPLIA III. Ut hæc Ecclesiarum Immunitas contraria consuetudine tolli non possit, ut pluribus comprobatur Alex. Ambrosin. in tractat. de Immunitat. Eccles. cap. 14. per totum, pluribus ad sic dicendum inductus rationibus. Primo, quia Populus nihil statuere potest super Immunitate Ecclesiarum; Ideo nec consuetudinem inducere valet. Secundo, quia talis consuetudo esset omnino irrationabilis. Tertio, quia nec etiam introduci potest Pontifice ignorante, qui ubique locorum præfens non est. Quarto, quia nunquam talis asserta consuetudo, in contradictorio judicio obtenta fuit, singulasque prædictas rationes & Juribus & Doctorum autoritatibus probat, proponit contraria, & illis respondet. Faciunt pro hac eadem opinione bene scripta per Marium Italiam in tractat. de Immunit. Eccles. lib. 1. cap. 3. §. primo, num. tertio & sequentibus. ubi hanc assertam consuetudinem, ab usum, & corruptelam proprie esse affirmat, cum certum sit, quicquid ab Apostolica Sedis Rectoribus, plena autoritate sancitur, nullius consuetudinis occasione proprias prosequendo voluntates removeri posse. Et cum consuetudo omnis contra Ecclesiarum Immunitatem Ecclesiasticam, hoc ideo minime valere, & Juribus, & Doctorum autoritatibus comprobatur, & latius in cap. 6. in initio numero primo & sequentibus. ubi refert, & sequitur Alex. Ambrosin. in loco præallegato, & multa notabilia, & magistralia in medium affert. Quæ si seculares Judices bene ponderarent, non sic faciles essent sub prætextu consuetudinis (quæ consuetudo non est, sed corruptela, & abusus) Ecclesiasticam immunitatem violare in eorum animæ perpetuam damnationem. Addo & Joan. Guttierrez practicar. quest. civil. quest. 1. nu. 12. versicul. Nec valeat talis consuetudo. Azzeved. in Constitut. Hispan. lib. 1. titul. 2. lib. 3. tit. 31. Quem bene loquentem in hac materia omnino videas.

Et quod omnis consuetudo immunitati Ecclesiarum contraria, sit sublata ex Concil. Tridentin. sess. 25. cap. 20. quo renovatur obser-

vantia immunitatis ecclesiarum secundum formam Canonum, & aliorum Conciliorum, bene advertit Bajard. ad Clar. *quest. 30. nu. 5.* Ubi propterea dixit, in Patria sua Concilium servari ad unguem. Et ego etiam adverti *supra in tit. de Carceribus, & Carceratis quest. 28. num. 74.* ubi pariter dixi, quod succedente Constitutione GREGORII XIV. omnis prorsus consuetudo Immunitati Ecclesiarum contraria sublata fuit. Quod idem replicavit Franc. Leon. in *Theaur. Fori Ecclesiastici p. 1. cap. 13. num. 27. & 28.* Ubi eam reddit rationem, quia scilicet per Clausulam *Sublata &c.* appositam in dicta Constitutione, dicitur sublata facultas omnibus aliis iudicibus aliter iudicandi. *c. si eo tempore, de elect. in 6.* cum aliis ibi per eum allegatis. Adde ego idem esse per Clausulam *Decreti irritantis*, de qua in eadem Constitutione. De cuius clausulæ vigore non solum adversus dictam Constitutionem allegari non potest non usus, sed nec etiam contrarius usus. *Cassad. decis. 2. de reservat. & decis. 11. num. 5. super regulis Cancellaria. Put. decis. 50. num. 5. par. 1. Caputaquen. decis. 134. num. 4. par. 3. Rot. Januen. decis. 180. num. 8.* Et sic non obstat, quod in eadem Gregorii Constitutione, expresse non sint sublata contrariæ Consuetudines, tum quia non erat necesse, quia per viam legis generalis emanavit, tum quia per clausulas prædictas omnino sublatas esse ex præallegatis apparet. Adde rursus Alex. Ambrosin. *de Immunitate Eccles. cap. 1. num. 11. & 12.* Ubi propterea dixit, hanc Gregorii Constitutionem emanatam esse ad refranandam scribentium, & ministrorum curiæ secularis audaciam, qui hanc Ecclesiarum Immunitati contrariam consuetudinem attestantur, & attendendam esse volunt. & latius *c. 14. per tot.* pluribus comprobatur, proponit contraria, & illis respondet. & clare etiam sic scripsit Marius Italia in *tract. de Immunit. Eccles. lib. 1. cap. 6. in initio.* ubi præsertim *num. 3.* bene demonstrat, hanc assertam consuetudinem, quam secularis curiæ ministri supponunt, expresse Gregoriana Constitutione revocatum fuisse in illis verbis: *Ne autem Curia secularis prædicta ministri, facultate illos per se, & propria auctoritate extrahendi, & abducendi sibi olim, ut præsertur, attributa, & per præsentem revocata.* prout & has contrarias consuetudines, seu potius abusus, ab eadem Constitutione Gregorii expresse sublatas fuisse, probatur evidenter *in vers. His igitur absurdis*, dum expresse *ibidem* dicitur, *Summum Pontificem voluisse per illam Constitutionem abusus tollere.* Nec facit, quod quandoque Ecclesiastici Antistites, immo & ipse Papa non contradixerint, quando Ecclesiasticam Immunitatem sic à secularibus Principibus, & Magistratibus violatam viderunt, & tacendo non contradixerunt. Non enim tunc consentire, sed obscure ferre & simulare eos dicendum est ex allegatis per Pacian. *de probationib. lib. 1. cap. 29. nu. 87.* Et per Lauden. *decisio. Pisan. 36. num. 265. par. 1.* Et facit conclusio firmata *in cap. jam dudum de præbendis.* ubi dicitur, quod multa per patientiam dissimulantur, quæ si in iudici-

um deducta forent non permetterentur, eoque maxime, cum ea quæ sunt juris divini, contraria consuetudine tolli non possint, *c. 1. & c. ad audentiam. & c. cum inter de consuetudine. c. clerici. de jud. ubi & Glos. fin. late Rot. d. decis. 10. n. 4. de Consuetud. in antiquis.*

Et à præmissa ampliatione nullo pacto in 16 consulendo & iudicando recedas. quamvis contrarium, quod talis consuetudo in materia Immunitatis Ecclesiarum valeat, & attendenda sit, voluerint complures Doctores per me allegati *supra in quest. 28. per totam in discursu.* dicentes, quod licet in aliquibus casibus pro Immunitate assistat jus commune, & canonicum, contrarium tamen de consuetudine servari testantur, & eam fore attendendam opinantur. Et in specie sic etiam opinati sunt Abb. *in cap. inter alia. nu. 13. ante finem, versic. Et ista puto verissima. extra de Immunitate Ecclesia. Oldrad. conf. 54. num. 2. vers. circa hoc attenditur consuetudo.* Franciscus Suarez *de statu Religionis lib. 3. cap. 11. nu. 4.* Immo quod Ecclesiarum Immunitas non servatur de consuetudine, dicere ausi fuerunt relati Doctores per Bajard. ad Clar. *in practic. quest. 30. num. 5.* Ubi testatur de Consuetudine in Provincia Aprutina. Joan. Berber. Foller. Clar. Nicol. Moron. per me relati *in tit. de carcerib. & carceratis. quest. 28. num. 73.* Quibus addo Petr. Gregor. *in syntagm. juris. lib. 33. cap. 22. numero tertio. in discursu.*

Et in Urbe, quod Ecclesiastica Immunitas non 17 habeat locum adversus iudices seculares Papæ, testatus fuit Navar. *in Manual. confessoriorum cap. 25. num. 18. in fine.* Bajard. ad Clar. *questio 30. numero sexto.* Ubi testatur de consuetudine in Urbe, & in statu Ecclesiastico, nisi in levibus delictis, & pro civili debito. Quod & idem ante promulgationem Constitutionis GREGORII XIV. testatus fuit *supra in tit. de Carceribus & Carceratis questio. 28. numero 24. versicul. Bene verum est.* Quam testificationem typis mandavi fidem Navarri sequutus, & longe antequam officialis in Urbe extitisssem, sed postquam Locumtenentis criminalis Sanctissimi D. N. Pauli Papæ V. dum A. C. Apostolicæ ageret, & successive ejusdem Papæ Pauli Procuratoris Fiscalis generalis officii functus fui, hanc corruptelam in Alma hac Urbe non vigere re ipsa comperi. quia Reos ad Ecclesias propter gravia delicta confugientes, officiales numquam extrahunt, nisi de licentia summi Pontificis, quem illico personaliter, vel per syngrapham adeunt. & ita ego pluries expertus sum, & practicavi. nec mirum si in hoc Navarus allucinatus est, quia huiusmodi licentiæ per summum Pontificem ore tenus officialibus conceduntur, & ideo paucissimis, & interdum neque etiam ipsis causæ notariis innotescunt, cum principales curiæ officiales, vocis oraculum habere sint soliti.

Contrarium enim & optime, quod ecclesia- 18 rum immunitas servetur, & quod Doctoribus de contraria consuetudine testantibus, minime credatur, præsertim extra locum in quo versati sunt, & quod immo adsint plures Doctores testan-

antes, Ecclesiarum immunitatem de consuetudine servari, pluribus probat Cardinal. Tuscus *practicar. conclusio. in verbo Immunitas. conclusio. 59. num. 19. & sequentibus. usque ad numerum vigesimum quintum.*

- 19 Nec ad validitatem consuetudinis contra Ecclesiarum immunitatem juvat allegare Urbis consuetudinem, de qua alias testatus fui *in quaestio. 20. numero 74.* quo scilicet ante Gregorii Bullam non nisi pro levi delicto ecclesiae Immunitas suffragabatur. & propterea eod, quod licentia Summi Pontificis erat paucis admodum cognita, mirum non sit, si ab aliquibus harum rerum insciis consuetudo appellata fuit.
- 20 In hoc Doctorum conflictu reperio distinctionem nonnullorum, qui dixerunt, consuetudinem in materia Immunitatis ecclesiasticae, esse attendendam, & valere, quatenus sit pia, & favorabilis ecclesiae, alias secus, secundum Innocent. *in cap. inter alia, colum. 1. in verbo Ad ecclesiam, versicul. Et maxime. extra de immunitate ecclesiarum.* Ubi propterea dixit, attendendam consuetudinem ad favorem ecclesiae etiam non consecratae, in qua divina celebrantur officia, ut Immunitate gaudeat. & iterum *infra columna secunda in fine*, ubi pariter generaliter dixit, in hac materia consuetudinem quae pia sit, attendendam esse. & *ibi etiam Hosti. ante numerum primum, versic. & maxime. & numero quinto.* Joan. Andr. *numero septimo.* Anton. de Butr. *numero 12.* Cardin. Zabarell. *post. num. 5. in quaestio. 10. versicul. sed Innocentius dicit.* Bonifac. de Vitalin. *in Clement. 1. num. 70. versicul. Et cum ista consuetudo sit pia favore ecclesiae. de poenitentia, & remissione, & num. 73.*
- 21 AMPLIA IV. Quia Immunitatis Ecclesiasticae privilegium est favorabile, & ideo extendendum. Decian. *in consil. 80. nu. 19. libro tertio.* Et ibidem *num. 22.* Ubi propterea quod in dubio favendum est Immunitati Ecclesiarum, & pro ea judicandum, Alexand. Ambrosin. *de Immunitate ecclesiarum cap. 10. num. 7. versic. Ac etiam, cum materia ista immunitatis sit favorabilis.* Marc. Anton. Genuen *in practic. Archiepiscopali cap. 22. num. 2. in fine, versic. Praterea quando constitutio poenalis continet favorem ecclesiarum.* Marius Ital. *de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 2. §. unico num. 1. post Tiraquell. quem allegat de utroque retract. lib. 1. in praefatione, num. 62.*
- 22 Contrarium, quod immo hoc immunitatis Privilegium non sit favorabile, nec late interpretandum, sed stricte, quia est contra jus commune, volens delicta non remanere impunita, voluit Decian. quem retuli *supra in tit. de Carceribus & Carceratis. quaest. 28. in princ. in tract. crim. lib. 6. cap. 25. nu. 14. versic. Neg, etiam obstat. & cap. 28. il secundo, num. 6. in fine.* Ubi post Covarr. *in loco per eum relato*, dixit cavendum esse, ne hanc immunitatem extendamus, cum oporteat audaciam reprimere eorum qui passim crimina committunt hac immunitate freti. & latius *cap. 29. num. 1.* Ubi duas hujus sententiae affert rationes. Primam, propter ecclesiarum frequentiam, & pluralitatem, quae

adeest in qualibet Civitate. Secundam, quia concedentium immunitatem mens fuit non sceleratis & truculentis hominibus favere, & indulgere, ecclesiamque propterea latronum speluncam facere, sed iis tantum miseris refugium praestare, & succurrere, qui humana fragilitate, aut casu in aliquod crimen incurrisent. Prima* verior, & communior.

AMPLIA V. Ut nullus, cujuscunque conditionis & dignitatis sit, possit invitum ab ecclesia extrahere. text. est *in c. frater. 17. quaest. 4.* ponderando verbum illud *Nullus*, universale negativum positum in textu, quo propterea nemo excipitur. Alius text. *in c. Reum eadem causa, & quaestio.* pariter in eo ponderando verbum *Nemo*, quod etiam est universale negativum, & omnes includit. Similis text. *in cap. diffiniuit. eadem causa & quaestio.* in illis verbis, *& nullus audeat, &c.* Item est text. *in l. praesenti. in princip. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt ibi nullos penitus, cujuscunque conditionis sint.* Anastas. Germon. *de sacror. immunit. lib. 2. cap. 16. num. 6.*

AMPLIA VI. Et illative ex praecedenti ampliatione, ut extrahere invitum ab ecclesia, nec etiam liceat Regi, Imperatori, aut alicui alteri Principi. text. est *in c. frater. 17. quaest. 4.* in illis verbis, *Quod nec potestatibus quidem, vel Principibus unquam licuit perpetrare.* Item & text. *in cap. miror. 17. quaest. 4.* qui textus sumptus est ex Epistola divi Augustini ad Bonifacium Regem, qui propterea excommunicatus absolutus non fuit, nisi prius ecclesiae per vim ab ea extractum restituisset. Refert haec Decian. *in tractat. criminal. libro sexto, cap. 27. numero primo.* Idem Decian. *consil. 80. num. 6 lib. 3.* quem retuli *supra in tit. de Carceribus & Carceratis. quaest. 28. num. 1. in fine.* Et hanc divi Augustini epistolam una cum responsione, quam illi fecit Bonifac. refert Card. Baron. in loco relato per Alexand. Ambrosin. *de immunitat. & libertate eccles. cap. 1. num. 5.* Villagut. *de extensione legum. c. fin. sub num. 4. versicul. Et sunt haec verba generalia. & iterum infra in versicul. Quod nec potestatibus quidem, nec Principibus.* Franciscus Leon. *in Thesaur. for. ecclesiastici. part. 1. cap. 10. num. 20.* Ubi refert verba constitutionis Gregorianae, comprehendentia omnes personas quacumque dignitate & auctoritate praeditas Joann. Guttier *practicar. quaestio. civil. libro tertio, quaest. 5. nu. 8. versicul. Non enim Rex.*

AMPLIA VII. Ut super immunitate Ecclesiastica, in ejus praedictum seculares Principes nihil statuere possint. Alex. *consil. 145. num. 4. lib. 7.* qui loquitur in Imperatore. Decian. *consil. 80. num. 27. libro tertio.* Dixi *supra in titul. de Carceribus & Carceratis quaest. 28. num. 6.* Rebuff. *super constitutione de immunitate ecclesiae articul. 1. gloss. 1. numero quinto. tom. 2. Covarru. var. resolut. libro secundo, cap. 20. num. 3. in princip.* Marius Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. in proemio. numero secundo & tertio, & capit. 2. in initio numer. 79.* Joann. Guttierrez *practicar. quaestio. libro primo, quaestio.*

tion. 1. fere per tot. in discursu, & praesertim numero 9. 11. & 12. Et in idem etiam allegat Suarez de Paz. in sua practica. tom. 1. part. 1. cap. 3. num. 52. & sequentibus. & est viva ratio, quia cum agatur de re ecclesiastica, absurdum est dicere, quod seculares principes, illi praesudicare possint. Anastas. Germon. de sacrorum immunit. lib. 2. capit. 11. per totum. Ubi plura in idem jura ponderat, quibus generaliter probatur, omnes constitutiones, pragmaticas, & sanctiones, a secularibus Principibus promulgatas contra ecclesiasticos canones, suo robore & firmitate penitus carere.

26 Nec verum est, prout aliquos sic dicentes audivi, quod Pontifices in Constitutionibus ab eis factis, requisierint consensum & voluntatem Imperatorum, qui super eadem immunitate statuerunt, cum certum sit, Pontifices praedictos fuisse multo tempore post leges civiles ab Imperatoribus promulgatas super eadem immunitate, prout optime advertit Mar. Ital. in tractat. de immunitat. Eccles. lib. 1. capit. 2. §. unico. num. 2. Et licet iidem Pontifices in hac immunitate, & ejus Privilegio, plurimi fecerint ad suarum Constitutionum observantiam, secularium Principum auctoritatem, ut in cap. inter alia. de immunitate ecclesiae & in cap. id constituimus. 17. quast. 4. & in Concil. Toletan. 12. cap. 10. ubi sic dicitur: Pro his, qui quolibet metu, vel terrore ecclesiam appetunt, consentiente pariter gloriosissimo. D. Nostro Eringio Rege, hoc sanctum Concilium definivit, ut nullus audeat, confugiens ad Ecclesiam, vel residentes, inde vi abstrahere. Non tamen inde sequitur, ut alii quidam male opinati sunt, hanc Principum secularium voluntatem, & consensum, necessarium fuisse ad hoc, ut ipsi Pontifices super immunitate ecclesiastica suas promulgarent Constitutiones, ut bene advertit Franciscus Suarez de Statu Religionis lib. 3. cap. 8. numero 13. & 14. Ubi propterea dixit, quod etsi seculares Principes poterint pro sua pietate, immunitatis privilegio ecclesiam praeveneri, & condecorare, Pontificesque, & Concilia, ad majorem suae legis observantiam, voluerint etiam Principum auctoritate juvari; non tamen inde sequitur, ipsos Pontifices, Imperatoria vel Regia potestate indignis ad dictae immunitatis observantiam.

27 **AMPLIA VIII.** Ut in materia immunitatis ecclesiasticae, jus canonicum, & non civile servandum sit, quando unum alteri contradicit, secundum Alberic. in rubr. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt. in princip. versicul. Et quo ad hanc materiam. & numero primo. Alex. consil. 145. num. 4. lib. 7. Boer. decis. 109. post num. tertium. Decian. in tractat. criminal. libro sexto. capit. 25. numero septimo. Ubi bene respondet Alciato contrarium tenenti, & de contraria consuetudine Italiae attestanti. Borgni. & Cavalcan. in 1. part. suarum decisionum, in repert. versic. Judex ecclesiasticus, & non secularis. numero 6. & numero 12. Decian. consil. 80. numero 28. libro tertio. Hanc eandem conclusionem sequuti sunt Fulgos. Faber, Alex. Chassangus, & Jodoc. in locis per me relatis supra, in tit. de carceribus & carceratis. quast. 23. numero sexto.

Ubi etiam retuli, & reprobavi contrarium tenentes. Cardinal. Tusch. practicar. conclusio. in verbo Ecclesia, conclus. 10. numero 19. & in verbo immunitas. conclusio. 59. num. 13. Ubi tamen quod jus civile potest augere poenam extrahentibus invito ab ecclesia. Alex. Ambrosin. de immunitate eccles. capit. 1. num. 4. Ludovic. Peguer. in sua practica criminal. cap. 26. numero sexto. Anastas. Germon. de sacrorum immunitate. lib. 3. cap. 16. nu. 21. Ubi alios refert sic, ut ipse inquit, uno ore dicentes.

Et in tantum est vera praemissa ampliatio, ut jus Canonicum attendendum sit, & non civile, non solum in terris Ecclesiae, sed etiam in terris Imperii, secundum Alex. cons. 145. nume. 2. vers. Sexto pro hoc facit. & numero 10. versic. Non obstat ultimum argumentum. lib. 7. Decian. in tract. crimin. lib. 6. c. 25. n. 7. Ubi bene respondet Alciato, & aliis contrarium sentientibus, & de contraria consuetudine attestantibus. & c. 28. sub num. 16. versic. Neque obstat si dicatur. Borgnin. Cavalcan. in repert. suarum decisionum par. 1. vers. Judex Ecclesiasticus numero. 6. Ludov. Peguer. in sua pract. crimin. c. 26. n. 6. Ubi ita apud eum in Cathalonia saepius fuisse declaratum in multis decisionibus, in libris Regionum Cancellariorum scriptis, etiam cum interventu plurimorum Doctorum Regii Consilii.

Quamvis contrarium, quod in terris Imperii servari debeat jus Civile, aliis relatis, voluerunt addentes ad Angel. de malef. verbo. Quod fama publica. num. 59. litera B. Alciat. de praesump. reg. 3. praesumpt. 33. num. 5. Relati per Decian. in cons. 30. num. 3. lib. tertio. Sed a prima opinione non recedas, eo praesertim quia ut infra dixi nume. 356. in fin. Ecclesiae non sunt de territorio Principis secularis.

Immo Judex Ecclesiasticus compellit secularem ad observantiam juris Canonici in suo foro, in his in quibus servari debet, & sic in materia Immunitatis Ecclesiasticae. tex. est in cap. 2. de foro competenti. in 6. in cap. decernimus. de senten. excommunicationis. eod. lib. Et in Clementina 1. de penitentia, & remissione. Et ibi etiam Anchar. nu. 4. alia concordantia jura allegat. Et ibi etiam Jo. de Imol. n. 2. Cardinal. Zabarell. numero 3. in 8. notabili.

Bene verum est, quod si super interpretatione juris Canonici oriatur aliquod dubium, tunc ea interpretatio observanda est, quae cum jure Civili concordet, secundum Decian. in tracta. crim. lib. 6. cap. 25. num. 7. ad med. vers. Concludendo ergo dico. Juxta tamen declarationem a iudice Ecclesiastico faciendam.

AMPLA IX. Ut confugiens ad ecclesiam, ab ea extrahi non possit, non solum a iudice seculari, sed nec etiam a iudice Ecclesiastico, secundum Jo. Andr. in cap. inter alia. num. 4. extra de Immunit. Ecclesiar. Ubi arguit ad partes, sic resolvit & respondit contrariis. & ibi etiam Anchar. nu. 9. Anton. de Butr. num. 11. Abb. nu. 11. & seq. Card. Zabarell. num. 4. vers. Sexto quero & Joan. de Anania. n. 9. Decian. respons. 80. n. 7. vers. Immo neque Episcopus. lib. 3. Bajard. ad Clar. q. 30. n. 3. Villagut. de extens. leg.

leg. cap. fina. post nu. 4. vers. Nec non Judices omnes, usque ad n. 5. in discursu. Ubi ad hujus conclusionis probationem & juribus, tam civilibus, quam canonicis, & rationibus, ac Doctorum auctoritatibus latissime comprobatur.

- 33 AMPLIA. X. Ut nemo cujuscumque conditionis sit, qui ad ecclesiam confugerit, invitus extrahi possit. Ancharan. *in clem. 1. n. 5. in 2. question. de penitentia, & remissione & ibi etiam.* Joan. de Imol. *numero. 11.* Card. Zabarell. *nu. 5.* & Bonifac. de Vitalin. *nu. 10. vers. Nec obstat, dicto c. inter alia* Ubi propterea dixit, hac Immunitate gaudere debere, tam nobilem, quam ignobilem, tam pauperem, quam divitem, & tam juvenem, quam senem. Mantua *conf. 60. nu. 5.* Jo. Guttier. *post. qu. civil. quest. 1. n. 7.*
- 34 AMPLIA. XI. Ut etiam Clerici, & Ecclesiasticae personae gaudeant Immunitate Ecclesiae qui ad eam confugient, nec ab ea extrahi possint inviti, secundum Bonif. de Vitalin. *in Clem. 1. n. 70. de penitentia, & remissione.* Ubi licet plura pro, & contra, in medium afferre videatur, in hac tamen residet sententia. Addentes ad Roman. *consil. 227. litera D.* Addentes ad Angel. *de malefic. in verbo. quod fama publica. num. 59. litera B. in princip.* Decian. *in tractat. criminal. lib. 6. cap. 26. num. 1.* Ubi hanc opinionem veriore esse affirmat in casibus non exceptis, pluribus eam probat, singulariterque respondet contrariis fundamentis, & rationibus adductis per Abbatem, *ubi sup. contrarium tenentem.* Card. Tusch. *pract. conclus. in verb. Ecclesia, conclus. 9. nu. 17. & conclusio. 11. numero 27.* ubi testatur de communi, & *conclus. 10. numero 25.* Alexan. Ambrosin. *in tractat. de immunitat. Ecclesiarum. cap. 12. per tot.* ubi ad partes disputata quaestione hac amplecti videtur sententiam Joan. Guttier. *pract. quest. lib. 3. quest. 3. num. 1.* ubi relatis contrarium tenentibus, & etiam relatis pro hac sententia concordantibus, eam in puncto juris veriore, & communiore testatur, licet contrarium de consuetudine servari, & praticari affirmet. Et hanc contrariam sententiam post antiquorum Doctorum auctoritates hinc inde relatas, & discussas, amplectitur Marius Ital. *in tracta. de immunitat. Eccles. lib. 1. cap. 3. §. 1.* subdens eam omnino servandam, non obstante quacunque contraria consuetudine, & demum optime probat ex Constitutione GREGORII XIV. sic etiam statutum fuisse, reprobato Genuense contrarium tenente *in loco ubi supra allegato*, ad id bene ponderando verba ipsius Constitutionis.
- 35 Et haec indubitanter procedit in duobus casibus. Primo in Clerico non beneficiato, tonsuram & habitum non deferente, juxta Concil. Trident. *sess. 23. ca. 6.* Nam & is potest ab ecclesiastico Judice extrahi, cum tunc reputetur ut laicus, & propterea non debet esse melioris conditionis quam laicus. Secundo, quando delictum pro quo Clericus ad ecclesiam confugit, est depositione, & traditione Curiae seculari dignum, quia tunc Judex ecclesiasticus vel non debet illum extrahere, vel si extrahat, non debet illum brachio seculari tradere, secundum Diaz

in pract. criminal. Canon. cap. 113. ad finem. Francisc. Suarez *de statu Religion. lib. 3. ca. 10. num. 7.* ubi amplius declarat, quomodo procedat conclusio hujussecundi casus. qua in re non recederem à dispositione capituli inter alia.

Vide tamen Alex. Ambrosin. *de immunitate Ecclesiarum. cap. 12. in fine.* ubi dixit, quod si Clericus qui ad Ecclesiam confugit, perpetrasset aliquod delictum de exceptis, tunc absque dubio posset extrahi, quia non debet esse melioris conditionis quam laicus. Et vide etiam Joan. Guttierrez *pract. quest. lib. 3. quest. 3. num. 2.* Ubi quo ad secundum casum contra Diaz *in loco praallegato* tenet, quod in Criminibus quae digna sunt degradatione, & traditione Curiae seculari, Clerici non gaudeant immunitate ecclesiae. Et *num. 4.* tenet, quod Judex secularis nullo pacto possit ab ecclesia extrahere clericum in minoribus constitutum, & ita quotidie apud eum servari testatur. & vide etiam quae dixi *supra in tit. de Carceribus & Carceratis, quest. 28. num. 8.* Ubi probavi, clericum non gaudere immunitate ecclesiastica, si commiserit delictum, degradatione & traditione Curiae seculari dignum, sequitur novissime Marius Ital. *in tractat. de immunitate ecclesiarum. libro primo, capit. 5. §. 14. per totum.* Quod & ego verum credo, & modo declaro procedere, si delictum est de exceptis, in constitutione nostra, alias contrarium verius crederem, per ea quae dicam *infra numero 86.* Si enim laici gaudent immunitate ecclesiae, quantumcumque gravissimum commiserint delictum & atrocissimum, multo magis gaudere debent clerici, quia absurdum est quod sint pejoris conditionis quam laici. Vide etiam Anastas. Germon. *de sacrorum immunitate lib. 3. cap. 16. num. 90. & sequentibus.* Ubi relatis diversis Doctorum opinionibus, adhaerendo ut dicit sententiae Bernardi Diaz, concludere videtur, in delictis dignis degradatione & traditione Curiae seculari, posse clericum ab ecclesiastico judice puniri verberatione, perpetua incarceratione, & ejectione à Monasterio ad tempus.

Contrarium, quod immunitas ecclesiastica non profit clericis & ecclesiasticis personis, & ideo si ad eam confugerint, possunt inde inviti extrahi, secundum Abba. *in cap. Inter alia num. 13. extra de immunitate ecclesiarum.* ubi pluribus hanc probat sententiam. Angelic. *in summa in verbo Immunitas num. 14. versic. Utrum Clerici, & Religiosi.* Silveltrin. *in summa in verbo Immunitas. num. 7. in fine. versic. clerici tamen.* Armilla *in verbo Emunitas. num. 10.* Rossella *in verbo Emunitas. il. num. 9.* Decian *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 14. in fine.* Navar. *in Manual. confessor. cap. 25. num. 22.* Ubi tamen declarat, ut non per hoc secularis Judex possit ecclesiasticos ad ecclesiam confugientes extrahere. Et hanc eandem conclusionem sequutus est etiam Diaz *in loco per me relato supra in tit. de Carceribus & Carceratis questio 28. numero septimo.* Ubi etiam retuli, & reprobavi contrarium tenentes, relatos per Card. Tusc. *pract. concius. in verbo Ecclesia. conclus. 11. num. 26.* Azzor. *instit. moral. par. 2. lib. 9. sub*

9. sub vers. Quid. de Pagano. Suarez de statu Religionis. lib. tertio, cap. 10. num. 5. & seqq. Ubi relatis, & reprobatis contrarium tenentibus, hanc veriore & servatam testatur sententiam dixit communem, & usu receptam, ex Diaz in *practic. crimin. canonica. cap. 115.* Marc. Anton. Genuen. in *practic. Archiepiscopal. cap. 22. in fin. num. 11.* Ubi relatis Doctoribus hinc inde contrarium tenentibus hanc sententiam in curia Archiepiscopali usu receptam testatur, ad effectum tamen ut Clericus puniatur ab ecclesiastico Judice, & non à seculari, & amplius subdit, hodie ex Constitutione Gregorii XIV. hanc sententiam comprobari, cum in ea fiat solum mentio de laicis, & non de clericis. Joan. Guttier. *practic. quest. lib. tertio quest. 3. num. 3.* Ubi licet antea contrariam sententiam in puncto juris dixerit & veriore, & communiorem, hanc tamen in praxi intrepide tenendam uti servatam, & consuetudine receptam, affirmat. quod tamen non probo, licet id testetur Azzed. in *constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. num. 17.* Ubi ex relatis ibi per eum, ita de consuetudine servari testatur, licet communis sit in contrarium. Juxta quam cum veram & magis receptam opin. quod scilicet clericus non possit extrahi, censuerunt sacrae congregationes illustrissimorum Concilii interpretum: nec non etiam ipsorum Episcoporum negociis præpositorum.

37 AMPLIA XII. Etiam in bannitis, qui confugientes ad ecclesiam gaudeant illius immunitate, sicut consulendo scripsit Mantica *conf. 211. incip. Andreas Ratus Navar in Manual. confessorior. cap. 25. num. 19. ad finem vers. Exules item sive banniti.* Ubi loquitur etiam in bannitis qui impune occidi possunt. Clar. in *pract. §. fina. quest. 30. vers. scias autem.* Ubi quod ita alias apud eum Mediolani Senatus servavit. Azzed. in *Constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. lib. 3. num. 7.* Ubi generaliter dixit, bannitos ex alieno territorio extrahi non posse.

38 Et procedit hæc ampliatio, etiam quod bannitus committat novum delictum ultra illud pro quo est bannitus, qui propterea si ad ecclesiam confugiat ad evitandam pœnam novi delicti, illius immunitate gaudebit, secundum Decian. in *tractat. crim. lib. 6. ca. 26. num. 8. in fine.*

39 Contrarium, quod banniti, & condemnati in contumaciam, si ad ecclesiam confugiunt, non gaudeant illius immunitate, scripsit idem Decian. qui pluribus hanc sententiam probare conatur, in *tractat. criminal. lib. 6. cap. 27. num. 8.* faciunt scripta per Nell. Boss. Bursat. & Bajard. in *locis per me relatis supra in tit. de variis, ac diversis questionib. quest. 103. num. 324.* dum voluerunt, quod banniti, qui possunt impune occidi, possunt etiam sic impune occidi in ecclesia. ergo multo magis poterunt in ea capi. Quod tamen ultimum quod possint banniti impune in ecclesia occidi, minime verum credo. quia hoc esset admittere sacrilegium, & contra sacrorum canonum, ac constitut. nostræ dispositionem.

40 In hac contrarietate vide distinguentem eundem Decian. *d. cap. 26. num. 8. versicul. Puta-*

rem tamen ego in hac questione sic distinguendum. ubi dixit, quod si bannitus, non studiose & dolose ad ecclesiam confugisset ut pœnam evitaret, sed ut puta casu pertransiens per territorium quo erat bannitus, & à familia insequutus, in ecclesiam confugerit, & tunc illius immunitate gaudeat, quando in casu contraventionis banni, erat puniendus pœna sanguinis. Si vero in casu fractionis confinium, pœna tantum pecuniaria plectendus est, & tunc non est tutus in ecclesia, & propterea ecclesiastici tenentur illum ab ecclesia ejicere.

Verum dicta per Decian. non militant in illis 41 bannitis & condemnatis in contumaciam propter delictum, prout hodie apud nos, & alibi condemnantur. Sed tantum loquitur in iis bannitis, seu potius relegatis, à loco, ubi commiserunt delictum, sub pœna in casu fractionis exilii, seu banni, quos nos potius exules, quam bannitos vulgo appellamus. Banniti enim nostri temporis, ob delictum in contumaciam, si ad ecclesiam confugiant, potius dicendum est, eos esse tutos si fuerint condemnati in pœnam pecuniariam, quam si in pœnam sanguinis. quia quod delictum est atrocius, illis minus prodesse debet ecclesiastica immunitas. Ideo scripta per Decian. *ubi supra*, non faciunt ad bannitos nostri temporis, qui dicuntur hostes civitatis, & secundum Bullas Apostolicas reputantur rebelles & rei læsæ majestatis. Circumscriptis autem Apostolicis constitutionibus volentibus, contumaces, & legitimis præcedentibus indiciis condemnatos, haberi pro rebellibus, & rei læsæ majestatis, ut dixi, advertendum est quod in sancta Congregatione Episcoporum fuit resolutum, quod sola sententia contumacialis non sit sufficiens ad effectum, ut ex ea bannitus non gaudeat immunitate ecclesiastica. & propterea in loco, in quo hujusmodi constitutiones non vigent, crederem, condemnatum ex solis ad inquirendum indiciis præcedentibus, non autem ex plenis probationibus, & sic non ob delictum, si ad ecclesiam confugerit, inde extrahi non posse. Si enim tunc iste sic in contumaciam ex solis indiciis condemnatus de jure communi, constitutionibus Apostolicis circumscriptis, non possit nisi in pœnam extraordinariam, & ad summum ad triremes condemnari; absurdum videtur quod immunitate ecclesiastica non gaudeat. Faciunt quæ dixi *supra in tit. de inquisitione, quest. 11. num. 16.* ubi probavi de jure communi contumacem non posse condemnari, nisi præcedant plenæ delicti probationes; secus secundum constitutiones Pontificum, quarum vigore sola ad inquirendum indicia sufficiunt.

Veritas est, ut dixi in *quest. 28. num. 47. 42* quod banniti & condemnati, gaudent immunitate ecclesiæ, si banniti, & condemnati fuerint pro crimine non excepto, secus si pro crimine excepto à Bulla Gregorii, non dissentit Bajard. ad Clar. *quest. 30. num. 28.*

Et hæc sententia contra bannitos, quod pos- 43 sint extrahi ab ecclesia sic jubente Pontifice, nullam habet difficultatem, tum ex his quæ dicam *infra num. 346.* & tum in exemplo Pii Papæ V. quod retulit Joseph. Ludovic. *decis. Lucens.*

cons. 16. num. 31. & seqq. part. 1. Et in proposito vide literas scriptas jussu sel. mem. Clementis VIII. ab Alexandro Cardinali Florentiæ, qui postea successit in Pontificatu, & vocatus Leo XI. ad Illustrissimum Neapolitanum Nuncium, registratas à Mario Italiæ *in tractat. de immunit. eccles. lib. 1. cap. 5. in initio. post num. 16.* in quibus eidem Illustrissimo Dn. Nuncio mandatur, ut prohibere faciat superioribus Monasteriorum Regularium illius Regni, sub pœna privationis officii, aliisque majoribus arbitrio Suae Sanctitatis pœnis, ne audeant in futurum in eorum Monasteriis receptare condemnatos, nec Bannitos. Verum an hæc prohibitio sit localis, & an per eam derogetur Constitutioni Gregorii XIV. vide quæ dicam *infra num. 210.*

- 44 AMPLIA XIII. Ut excommunicatus confugiens ad ecclesiam gaudeat illius immunitate, quia hoc privilegium non est datum favore personarum, & confugientium, sed propter reverentiam loci sacri. Turrecrem. *in cap. diffiniuit. num. 17. questio. 4.* Anchar. *in clementin 1. num. 5. versicul. Et etiam excommunicatus de penitentia, & remissione.* & ibi etiam Joann. de Imol. *num. 11. versicul. Quinimo etiam excommunicatus,* & Bonifacius de Vitalin *num. 79. Angelic. in summa. in verbo Immunitas. numero 11. versic. Utrum excommunicatus.* Silvestrin. *in summa, in verbo Immunitas. il terzo. num. 2. versic. De excommunicato vero.* Tabien. *in eodem verbo Immunitas. num. 7. versic. Utrum excommunicatus.* Armilla *in verbo Emunitas. numero 7. S. Anton. in summa part. 3. titul. 12 cap. 3. §. 1. versic. De Excommunicato.* Rosella *in verbo Emunitas. il secondo. num. 16. Boer. decis. 110. num 5. & num 7. ubi testatur de communi Doctorum sententia. Decian. * in tractat. crimin. lib. 6. cap. 26. num. 3. ubi aliis relatis testatur de communi Doctorum sententia, proponit contraria, & illis respondet. Mantua. consil. 60. num. 6. Navarr. in Manual confessarior. cap. 25. num. 19. versic. Tertium quod ex * hoc infertur. ubi de communi. Adde pro hac eadem conclusione Henric. Boich. Covarru. & Clar. in locis per me relatis *supra in titu. de carceribus, & carceratis quest. 28. num. 39. & 40. Cardinal. Tusch. practicar. conclusio in verbo Eccles. conclus. 10. num. 26. Azzor. Institut. Moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. post versic. Quid de pagano.* Francisc. Suarez *de statu Religionis, lib. 3. cap. 10. num. 3. & 4.* ubi ampliat etiam in eo, cui specialiter interdictus est ecclesiæ ingressus. Respondetque contrariis rationibus adductis per Felyn. contrarium tenentem, *in cap. à nobis num. 5. extra de exceptionibus.* Alexand. Ambrosin. *de immunitat. eccles. cap. 8. num. 12. versic. Et propterea usque ad finem* ubi pariter reprobat Felynum contrarium tenentem. Hanc testatur communem Doctorum sententiam, contrariisque rationibus plene respondet Francisc. Leon. *in Thesuro fori ecclesiastici. cap. 13. num. 29. Villagut. in tractat. de extensione legum. cap. final. num. 44.* Et hanc conclusionem triplici medio comprobatur Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 2. §. unico. nu. 1. & sequentibus,* ubi & hanc eandem sententiam, re-*

probat contrarium tenentibus, pluribus comprobatur. & eam declarat non procedere, quando crimen, pro quo quis est excommunicatus, esset de exceptis, quia tunc non gaudet, ut ibi per eum. Anastas. Germon. *de sacrorum immunitate. lib. 3. cap. 16. num. 72. & sequentibus.* ubi declarat, nisi excommunicatus per annum in excommunicatione inforderit, quo casu de ejus fide dubitaretur.

Contrarium voluisse videtur Apostilla ad Az-45 zonem *in summa C. de his qui ad eccles. confug. litera B. in fine.* Ubi tamen cogitandum relinquit. Petr. Greg. *syntagm. jur. lib. 33. c. 22. sub num. 1.* Prima verior.

AMPLIA XIV. Ut licitum sit resistere secularibus iudicibus volentibus invitum ab ecclesia extrahere in casu non excepto. per regulam, quia vim vi expellere licet, & voluit Hostiensis. *in cap. sane. post num. 6. de celebratione missarum* Remig. *in tractat. de immunit. ecclesiarum. Ampliat. 18. numero tertio.* Francisc. Suarez, post alios quos allegat *de statu Religionis lib. 3. ca. 13. nu. 4.* Quod & latius profequitur Mar. Ital. *in tractat. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. nu. 45. in fine, versic. Sed redeo, & sequentibus.* Ea motus ratione, quia cum seculares iudices injuste agant extrahendo confugientes ad ecclesiam, ideo illis jure resisti potest, per regulam, quod officiali injuste exequenti licite de facto resistitur. *l. prohibitum. C. de jure fisci. lib. 10.* cum aliis ibi per eum in allegatis. & *num. 48.* Ubi ampliando dixit resisti posse, non solum iudici seculari, sed etiam ecclesiastico, non servanti formam Constitutionis Gregorii XIV. & *num. 49.* Ubi rursus ampliat, ut resistere liceat extraneo pro defensione, ne ad ecclesiam confugiens extrahatur, etiam quod is auxilium non invocet.

Quomodo autem hæc resistentia fieri possit, & licita sit, vide eundem Francisc. Suarez *ubi supra. d. cap. 13. eod. num. 4. & 5.* ubi dixit, quod ex parte ecclesiæ resistentia debet esse spiritalis, cogendo scilicet per censuras extrahere volentes ad resistendum à tali violentia. post Remig. & Covarru. *in locis per eum relatis.* vel etiam claudendo fores, & omnibus aliis mediis externis ad impediendum vim aptis, absque tamen aggressionem, seu bello activo. Clericis autem, & ecclesiasticis personis ad id sumere arma non licet. licet bene interdum Pastores ecclesiæ laicorum auxilio ad ecclesiam defendendam uti possint. etsi hoc rarissime expediret propter majora quæ evenire possent scandala, nisi cum auctoritate Summi Pontificis hoc fieret, ut ibi per eum. ad quæ vide etiam Bovadigliam *in sua Politica. lib. 2. cap. 15. numero tertio, part. prima.* Ubi testatur non fuisse existimatum delictum, dum aliqui etiam ecclesiastici, lapides in invasores injicientes, eis resisterunt, & impedimentum intulerunt, ne eum manciparent qui ad ecclesiam fugerat. Ex quibus non justam apparet fuisse determinationem Senatus Lusitanæ, qui multare voluit ejusmodi resistentem, teste Antonio Gama *decis. 52.* Et vide rursus Azzeved. *in constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. lib. 3. numero 30.* ubi pluribus probatur, clericis & eccle.

clesiasticis personis non licere cum armis contra seculares ministros extrahentes ab ecclesia eos qui ad ecclesiam confugerant irruere, nisi quando manifestum esset extractionem esse injustam, & periculum esset in mora.

48 **AMPLIA XV.** ut extractus per vim ab ecclesia, eidem ecclesie restituendus sit. ad text. in cap. *miror.* 17. *quest.* 4. in illis verbis, *Ecclesia igitur illesum revoca quem ut irreligiosissimus rapuisti.* & ibi gloss. & Archid. numero secundo, Bellam. post numerum primum. & Turrecrem. col. 1. *versic. in secunda.* Bartol. in l. *presente.* numero quarto. C. de his qui ad eccles. confugiunt. Anchar. in c. *inter alia.* numero quinto. in 5. *notabil. de immunitate eccles.* & ibi etiam Abb. numero 35. *versicul.* Nunc quaro. Angelic. in *summa,* in verbo *Immunitas.* numero 20. Sylvestrin. in eod. verbo *Immunitas.* colum. 3. numero. 11. Tabien. in eod. verbo *Immunitas.* numero secundo. Armilla in verbo *Emunitas.* numero 15. Rosella in verbo *Emunitas.* il secundo numero 12. Oldrad. *consil.* 154. num. 1. & num. 4. in *fine.* Alex. *consil.* 145. num. 14. *vers.* Cum igitur lib. 7. Decian. in *tractat. crim.* lib. 2. cap. 28. il secundo. nu. 7. Mantua *cons.* 60. nu. 14. in *fine.* & nu. 17. etiam in *fine.* Bajard. ad Clar. *quest.* 30. num. 26. Cardin. Tusch. *pract. concl.* in verbo *Ecclesia.* *conclus.* 10. nu. 20. Azzor. *instit. moral. part.* 2. lib. 9. cap. 9. in *fine quest.* 15. Francisc. Suarez. de *statu Religionis.* lib. 3. c. 13. nu. 6. & n. 12. in *fin.* Marius Ital. cum allegatis per eum de *immunitate eccles.* lib. 1. cap. 6. §. 2. nu. 23. & seq. Genuen. in *sua pract. Archiepiscopali.* ca. 22. num. 7. *vers.* Anno sequenti. Ubi quod isto casu sufficit extractum restitui Episcopo, vel ejus Vicario.

49 Et in tantum verum est, ut per vim extractus ab Ecclesia illi restituendus sit, ut nec etiam interim possit pro aliis delictis à judice seculari detineri. ex allegatis per Genuen. in *pract. Archiepiscopali.* cap. 22. num. 5. *versic.* *Præterea faciunt.* refert & sequitur eum Mar. Italia in *tractat. de immunit. eccles.* lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 41. & sequentibus. ubi propterea reprobatur Ant. Gamam. in *decis.* 52. contrarium tenentem.

50 Et hoc etiam verum, si judex secularis velit præstare juramentum, vel cautionem de non puniendo corporaliter, & Dominus de non puniendo servum, per vim extractum. Nam & adhuc extractus, Ecclesie, ex qua extractus fuit, restituendus est in primis & ante omnia. Archidiacon. in c. *miror.* num. 2. 17. *quest.* 4. & ibi etiam Bellamer. post. num. 1. & Turrecrem. colum. 2. in *versic.* Sed nunquid habuit necesse. Abb. in d. cap. *inter alia.* num. 26. in *fin.* de *immunitate ecclesiarum.* Angel. c. in *summa* in verbo *Immunitas.* num. 20. Sylvestrin. in eodem verbo *Immunitas* il terzo. num. 11. *versic.* Nec evitet iste restitutionem. Tabien. in eodem verbo *Immunitas.* num. 12. & num. 13. *vers.* Nec evitat restitutionem. Armilla in verbo *Emunitas.* nu. 15. Rosella in verbo *Emunitas.* nu. 12. *vers.* & hac procedit. Francisc. Suarez de *statu Re-*

ligionis. lib. 3. cap. 13. num. 6. *versic.* Unde addunt prædicti Doctores.

Immo verum, etiam quod Fiscus, seu Judex secularis terminum petierit ad probandum, extractum ab ecclesia fuisse jure extractum, scilicet in casu excepto, imo etiam quod secularis Judex justificaverit extractionem factam fuisse in casibus exceptis etiam per partis confessionem, cum ut *infra* dixi num. 304. ad ecclesiam confugiens non possit huic immunitatis privilegio renunciare, & voluit Marc. Anton. Genuen. in *pract. Archiepiscopali.* cap. 22. num. 5. *versic.* Item fuit resolutum in curia. quem refert Mar. Ital. de *immunit. eccles.* lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 23. & sequentibus. & voluit etiam Mastrill. loquens in terminis Bullæ Gregorianæ *decisio.* 169. num. 11. in *fine.* libro secundo.

Quare ex præmissis non possum nisi improbare eos Metropolitanos, qui postquam Episcopi & eorum suffraganei aliqui per vim extrahentem communicatum declaraverunt, prætextu appellationis ad eorum Metropolitanam curiam interpositæ, statim absque ulla causæ cognitione, non facta extracti restitutione, extrahentem absolvunt simpliciter, vel ad cautelam, aut cum reincidentia. quia utique hæc facultas eis non competit, cum hæc absolutio, prout *infra* dixi, sit omnino Sedi Apostolicæ reservata, neque in causâ appellationis procedere possunt, nisi prius extracto restituto, per regulam, quod spoliatus ante omnia restituendus est, qua restitutione facta de causâ appellationis cognoscere non tamen absolvere poterunt.

Alii dicunt, quod si judex sciat aliquem captum in Ecclesia, debet eum relaxare ex officio etiam nemine petente. Roman. *consil.* 227. in *fine versic.* ex his igitur patet. Addentes ad Oldrad. *consil.* 155. in *nova additione.* Alex. *consil.* 145. nu. 14. in *fin.* libro septimo. Decian. in *tract. crimin.* lib. 6. cap. 29. num. 7. Ubi amplius, quod sic à Judice seculari relaxatus non potest amplius capi. ex Bartol. & aliis, ibi per eum allegatis. Quod & idem voluit Marius Ital. in *tractat. de immunitate ecclesiarum.* lib. 1. cap. 6. §. 2. nu. 28.

Et quando secularis judex relaxat indebite ab ecclesia extractum, debet ita caute & taliter relaxare, ut non possit post relaxationem iterum facile capi, & sic in locum tutum reconduci debet. secundum Alex. Decian. & Mar. Italiam ubi supra citatos, cum allegatis per eos, quibus addo etiam Azzevedo in *constitut. Hisp.* lib. 1. tit. 2. l. 3. num. 6. Villagut. de *extens. legum.* c. *final.* num. 42. in 19. *Ampliatione.*

AMPLIA rursus præcedentem XV. Ampliationem, ecclesie esse ab ea extractum à Judice seculari restituendum, non solum si extractus fuerit per vim expulsiivam; sed etiam si per vim compulsivam. Quamvis enim secundum opinionem Menoch. de *recuperando possessionem remed.* 1. num. 102. spoliati restitutio datur in vi expulsiiva; secus in compulsiva: Hæc tamen Menochii opinio non caret contradictibus; ut late probatur Honded. *consil.* 23. num. 29. & seq. lib. 1. ubi alios plures refert concordantes; & eo maxime quando, prout in casu

casu nostro præcessit factum injustum superioris. Ruin. *consil.* 37. *num.* 9. *lib.* 4. vel etiam si præcessit Spoliatoris culpa vel dolus. Surd. *consil.* 28. *num.* 93. & seq. & nihilominus idem Menoch. *numer.* 105. licet asserat in spoliato vi compulsiva restitutionem denegari, fatetur tamen *ibidem* *nu.* 105. hujusmodi gesta retractari actione quod metus causa. & idem tenet Nat. *consil.* 386. *num.* 2. *lib.* 2. Unde dummodo ecclesie sua immunitas illæsa conservetur, parum refert quo titulo, quave actione id fiat.

Et ex præmissa ampliacione infertur, quod si ad ecclesiam confugiens ex ea non per vim expulsius fuerit; sed inde aufugerit timens capi à Curia seculari, & extra ecclesiam capiatur, ecclesie restituendus est, non solum si timor in fugiente ab ecclesia fuerit justus, & cadens in constantem virum, prout est terror armorum. *l. i. §. qui armati.* & *ibi* Gloss. *in verb. Armorum. ff. de vi, & vi armata.* Alex. *consil.* 99. *libro tertio.* sed etiam si fuerit timor in constantem virum non cadens; prout optime tradit Sarmient. *selectar. interpretat. lib. 2. cap. 11. numero 8.* Præcedente enim timore facto alterius injusto causato, propter quem qui ad ecclesiam confugit, ex ecclesia postea aufugiat, non potest dici quod immunitatis beneficio sibi competenti tacite renunciaverit. *cap. sollicite. de restitution. spoliatorum.* ubi Butr. Soccin. *regul.* 465. *incipien. spoliatio.* præsertim quando timor fugientis ab ecclesia causatur ex facto Judicis extrajudicialiter procedentis. Felin. *in c. Dilectus. il. 1. num. 1. vers. fallit primo. extra de rescriptis.* & *in c. Cum causa numero secundo, de officio delegati.* quem refert, & sequitur Diaz *regul.* 691. *vers. 1.* per text. quem allegat *in c. conquereute de restitutione spoliatorum.*

54 AMPLIA XVI. Quia quod quis sit captus in loco sacro potius præsumendum est quam contrarium, & in hoc creditur nuntio capienti; & sic asserenti, secundum Roman. *consil.* 227. *num. 3. vers. Præterea & si nunquam fuisset oppositum.* ubi loquitur, quando nuntius refert capturam fuisse factam in claustris ecclesie. Et vide etiam bene loquentem, & distinguentem Decian. *in tractat. crim. lib. 6. cap. 29. nu. 10.* Ubi distinguendo dixit, credendum esse birruariis & executoribus ad favorem rei deponentibus, illum scilicet cepisse in ecclesia, aut in loco sacro, secus si deponant contra reum, dicentes capturam esse factam extra locum sacrum, & extra ecclesiam. & hanc distinctionem pluribus comprobat Mantuan. *consil.* 60. *nu. 9.* Ubi pariter consulit non esse credendum executoribus dicentibus capturam fuisse factam extra locum immunem. Bajard. *ad Clar. quest.* 30. *num. 24.* Ubi dixit, se credere quod non obtineretur in practica, quod non credatur executoribus, fecisse capturam extra locum sacrum, quasi sentiens, quod immo illis esset credendum (sed labitur certe Bajardus loquiturque sine lege & ratione.) Cardinal. Tusch. *practic. conclus. in verbo Ecclesia conclusio. 10. num. 17.* Ubi pariter ex Roman. *in loco præallegato* dixit, credendum esse executori asserenti capturam fecisse in loco sacro. Mar. Italia. *in tractat. de De Immunit. Eccles.*

Immunit. Eccles. libro primo, cap. 6. §. 2. nu. 98. & seqq. Ubi refert, & sequitur dicta per Roman. & per Decian. *in loco præallegato.* & *nu. 99. in fine, & sequentib.* dixit hanc cognitionem, quo scilicet in loco quis fuerit captus an in ecclesia vel extra, spectare ad Judicem ecclesiasticum, & non ad secularem, rationibus *ibi* per eum allegatis.

AMPLIA XVII. Ut non solum persona 55 confugiens ad ecclesiam ab ea extrahi non possit, sed nec etiam ejus bona inde subtrahi possint. text. est *in cap. sicut antiquitus. 17. quest. 4.* in illis verbis, *aut personam hominis, vel bona ejus inde subtraxerit.* Angelic. *in Summa in verbo Immunitas. nu. 10.* Ubi propterea dixit, quod bona quæ in ecclesia posita sunt, per vim auferri non possunt, & auferens poena sacrilegii tenetur. Thabien. *in eod. verbo Immunitas. nu. 7. vers. Nec ea quæ in ea posita sunt.* S. Anton. *in Summa part. 3. tit. 11. cap. 3. in princ. vers. Item ea quæ in ecclesia posita sunt.* Rosella *in verbo Immunitas. il. primo. in princ. vers. Item ea quæ in ecclesia posita sunt.*

AMPLIA XVIII. Quod cum Judici se- 56 culari prohibitum sit confugiens ad ecclesiam extrahere, sequitur, quod si extraxit, & carceravit, talis extractio & carceratio est ipso jure nulla, & propterea Judex nullum ex ea acquirit jus, jurisdictionem, seu potestatem in ipsum extractum & carceratum. Talis enim extractio & carceratio dici potest non actus jurisdictionis, sed violentiæ, & propterea si Judex post extractionem & carcerationem confugiens ad ecclesiam ipsum interrogat, nec juridice interrogat, nec interrogatus respondere tenetur, & si ulterius idem Judex procedat ad torquendum, ad condemnandum, & ad exequendum poenam, utique semper injurias multiplicat, & tot excommunicationes incurrit, nullumque actum veræ jurisdictionis exercet, & omnia sunt nulla, ut per Francisc. Suarez, qui præmissa omnia magistraliter explicat, & declarat, *de statu Religionis. lib. 3. cap. 13. num. 12. & sequentibus.*

ARGUMENTUM.

Debitor ex causa civili ad Ecclesiam confugiens nunquid illius immunitate gaudeat.

SUMMARIUM.

Debitor ex causa civili confugiens ad ecclesiam, illius immunitate gaudet. *num. 57.* Nec verum est, quod in hoc Clemens Octavus derogaverit constitutioni Gregorii XIV. *nu. 57. vers. & in hoc adverte.*
Debitor ex causa civili confugiens ad ecclesiam, illius immunitate gaudeat, etiam stante statuto, vel quod alias possit carcerari. *num. 58. licet alii contra. num. 59.*
Debitor suspectus de fuga, confugiens ad ecclesiam, gaudet illius Immunitate, *num. 60.*

Bb

De-

Debitor Fisci ex causa tributorum, confugiens ad Ecclesiam gaudet illius immunitate, num. 61. contra, num. 62.

Debitor ex causa administrationis, & redditu-
onis rationum, confugiens ad ecclesiam gau-
det illius immunitate, num. 63.

Debitor decoccti & falliti confugientes ad ec-
clesiam gaudent illius immunitate, num. 64.
licet alii contra, num. 68.

Debitor ex causa syndicatus, confugiens ad
Ecclesiam gaudet illius immunitate, num. 66.

CAPUT III.

57 **R**EGULA sit, quod debitor ad ecclesiam
confugiens pro debito, capi non potest in
* ea. text. est in *l. presenti.* & ibi communiter
Doctores omnes notant. *C. de his qui ad eccles.
confug.* In quo textu cum ibi notatis per Do-
ctor. latissime tractatur materia, an saltem idem
in eadem ecclesia ad instantiam creditorum ci-
tari poterit, & contra ipsum quomodo procedendum. Abb. in *c. inter alia. n. 22. & nu. 24.*
vers. aut fuit propter aliud debitum. ubi quod
ita tenent omnes Dd. & Joan. de Anan. *nu. 8.*
versic. regulariter quis pro debito non potest
cap. Archid. in cap. Id constituimus. ante n. 1.
in verbo Eos, 17. q. 4. Et ibi etiam Bellamer. *co-
lu. 1. in princip.* Bonifac. de Vitalin. in *Clemen-
tina prima. num. 70. versic. sed certe videmus,
de pœnitentia & remissione.* ubi quod ita pra-
ctatur. Adde pro hac eadem regula, & quo-
modo isto casu contra debitorem sit proceden-
dum, Azzo in *summa rubr. C. de his qui ad ec-
cles. confugiunt. numer. 2. versicul. si autem li-
beri, & Christiani.* Hostien. in *summa de im-
munit. eccles. num. 8. versic. Aut liber. &
Christianus.* Angelic. in *summa in verbo Im-
munitas num. 15.* Silvestrin. in eodem verbo
*Immunitas. il. 3. numer. 3. versicul. si vero debi-
tum est propter aliud.* ubi quod ita dicunt om-
nes. Thabien. in eod. verbo *immunitas. nu-
mer. 8. eodem versic. si vero debitum est prop-
ter aliud.* Armill. in verbo *Emunitas. num. 11.*
Rosella in verbo *Emunitas. il. 2. nu. in fine.* Ol-
drad. *consil. 54. per tot. in discursu* Decian. in
tractat. criminal. lib. 6. cap. 28. num. 34. ubi
pluribus hanc probat opinionem, eamque veri-
orem, & servatam in practica testatur Roderi.
Suarez. in *declar. l. 11. Foro lib. 3. num. 1. in
princip.* Marsil. & Boss. in *locis per me relatis
supra in tit. de carcerib. & carceratis question.
28. num. 30.* Joann. Guttier. *practicar. question.
civilium. quest. 1. per totum.* ubi pluribus hanc
probat sententiam, aliosque refert concordan-
tes testantes de communi Doctorum sententia,
quam & ipse verissimam affirmat. & etiam pro-
cedere ait non obstante *l. Regia ibi per eum re-
lata, & ita sapius iudicatum.* Anastas. Germon.
de sacrorum immunitate. lib. 2. cap. 16. num. 8.
& sequentib. Ubi alia ad materiam. Joann.
Azzor. *Institut. moral. part. 2. lib. 9. cap. 9.*
quest. 9. post versic. Item dubia questionis est.
Francisc. Suarez. *de statu Religionis. lib. 3. cap.*
11. num. 3. licet alii ibi per eum relati *num. 1.*
contrarium dixerunt, Alexand. Ambrosin. *de*

immunit. & libert. eccles. cap. 13. num. 1. ubi
quod ita communiter concluditur.

Et in hoc adverte, quod licet Mar. Ital. *de
immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. in initio num. 16.*
referat quasdam literas scriptas Illustrissimo
Nuntio Neapolis, à Cardinali de Florentia, de
ordine Clementis VIII. quibus eidem Nuntio
ordinabatur, ut omnibus Superioribus Monaste-
riorum Regularium, sub certa pœna prohibe-
ret, ne in eorum Monasteriis receptarent debi-
tores, non tamen per hoc credas, prout ipse
Italia credit, per easdem literas esse derogatum
constitutioni Gregorii XIV. & Canonibus dictis
debitoribus ecclesie immunitatem concedenti-
bus, ita ut ad ecclesiam confugientes inde ex-
trahi possint, & suis Iudicibus consignari, sed
solum per dictas literas fuisse prohibitum, ne
iidem debitores in dictis Monasteriis reciperentur,
& expellerentur, ut dicam *infra num. 64.*

AMPLIA I. Hanc conclusionem, ut proce-
dat etiam stante statuto quod debitor carcera-
ri possit, ut per addentes ad Salycet. in *l. 1. in
verbo Judai. C. de his qui ad ecclesiam confu-
giunt.* Paul. de Castr. in *rubr. C. de his qui ad
ecclesiam confugiunt. numer. 4.* Ubi reprobatur
Alberic. contrarium tenentem. Joann. de Anan.
in *questio. inter alia. num. 8. in fine versicul-
michi videtur.* Decian. cum relatis per eum, in
tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 34. Roderic.
Suarez in *declar. l. 11. foro ll. lib. 3. num. 1. & 2.*
ubi quod ita alias in practica obtentum & ser-
vatum fuit. Marian. Soccin. & Boss. in *locis per
me relatis supra quest. 28. num. 30.* Quibus ad-
do Joann. Gutierrez *practicar. quest. civilium.
questio. 1. num. 5. juncto numer. 12.* ubi testatur
de servata apud eum opinione, relatis & repro-
batis contrarium tenentibus. Anastas. Germon.
*de sacror. immunitate. lib. 3. cap. 16. numero
99. & sequentib. omnibus.* ubi relatis & repro-
batis contrarium tenentibus, hanc & commu-
nem, & optimam esse sententiam testatur. Alios
refert concordantes Card. Tusc. *pract. conclus.
in verbo ecclesia conclus. 11. numer. 31. & 32.*
ubi plures de communi opinione testantes re-
fert Doctores in *l. Vinum. ff. si cert. peta.* Alexan.
Ambrosin. *de immunitat. & libertate eccles. c.
13. nu. 2.* Ubi quod contraria aliorum opinio
nimis frigida visa fuit, & propterea in practica
non recepta.

Licet contrarium, quod quando contra de-
bitorem fieri potest executio in personam,
quod tunc nec etiam immunitate ecclesie gau-
deat, eo quia ecclesia ad ipsam confugientem
liberat à pœna corporali, & non tollit aliam
pœnam, voluerit Alberic. in *rubric. C. de his,
qui ad eccles. confugiunt, n. 2. & 3.* Anchar. in
*c. inter alia. nu. 7. extra de immunit. eccles. &
ibi etiam Abb. numer. 22.* Archidiac. in *cap.
uxor. num. 3. in fine. in verbo mancipatus 17.*
quest. 4. Oldrad. *cons. 54. incip. An fugiens pro
debito. per tot. in discursu,* relati per Anastas.
Germon. (qui tamen eos non sequitur) *de sa-
crorum immunit. lib. 3. cap. 16. nu. 99. & seqq.*
relati per Card. Tusc. *pract. conclus. in verbo
Ecclesia. conclus. 11. num. 30.* Francisc. Suarez *de
statu Religionis. lib. 3. cap. 11. num. 2.* ubi tamen
subdit,

subdit, quod licet iste debitor possit ab ecclesia extrahi, extractus tamen carcerari non debet.

60 AMPLIA II. Etiam in debitore suspecto de fuga. Licet enim de fuga suspectus possit capi, & carcerari à iudice incompetenti, & etiam die feriato in honorem Dei, & Sanctorum: Non tamen per hoc confugiens ad ecclesiam, inde invitatus extrahi potest. secundum Anastas. Germon. cum relatis per eum, qui de communi testatur, de *Sacrorum immunitate. lib. 3. c. 16. num. 99. & seqq. omnibus.* ubi refert, & reprobatur contrarium tenentes. & in specie respondet rationi adductæ in contrarium per Jasi. in *l. vinum, num. 5. ff. si cert. petat.* Nec dissentit Alex. Ambrosin. de *immunit. & libert. eccles. cap. 13. num. 3.* ubi etiam refert, & reprobatur contrarium tenentes, & alios allegat concordantes pro hac, quam dicit communem, sententia.

61 AMPLIA III. Etiam in exactore tributorum. secundum gloss. in *verbo presenti. C. de his qui ad eccles. confug.* ubi loquitur generaliter de debitore Reipublicæ. Bellapert. in *l. presenti. col. fina. versic. aut propter debitum Fiscale. C. eodem.* ubi videtur tenere, quod tributorum debitores non extrahuntur de ecclesia, sed ibi citabuntur, & si se non defendent, procedetur ad immisionem in possessionem suorum bonorum. & ibi etiam Cyn. *num. 2. col. 2. versic. aut queritur de libero homine.* Abb. in *c. inter alia. num. 24. extra de immunitate ecclesiarum.* Angelic. in *summa in verbo Immunitas. nu. 15.* Silvestrin. in *cod. verbo Immunitas. il terzo. num. 3.* Thabien. in *verbo Immunitas. num. 8.* Armilla in *verbo Emunitas. num. 11.* Rosella in *verbo Emunitas. il secondo. num. 11. versic. si propter debitum.* Decian. in *tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. nu. 27.* ubi tamen subdit, quod licet ecclesiasticus iudex permittere non debet, tributorum exactores violenter ab ecclesia extrahi, curare tamen debet ut solvant, & ita esse verum sensum text. in *d. s. publicorum. in authen. de mandatis Principum.* Borgn. Cavalcan. in *1. par. suarum decisionum. in versic. iudex ecclesiasticus, & non secularis. num. 3. juncto num. 11. & seq. & nu. 14.* ubi hoc saltim procedere affirmat de jure Canonico, quo jus civile correctum esse affirmat. Cappel. Thol. Covarr. & Boss. in *locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis quest. 28. nu. 31.* Anastas. Germon. de *sacrorum immunitat. lib. 3. c. 16. nu. 110.* Joann. Azzor. institut. *Moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 9. versic. Item dubia questionis est.* Francisc. Suarez de *statu Religionis. lib. 3. ca. 11. num. 3. versic. Aliqui vero.* Alex. Ambrosin. de *immunit. & libert. eccles. c. 13. nu. 2. in fine versic. Quod ampliatur procedere etiam si debitum esset publicum.*

62 Quamvis contrarium præsertim de jure civili suadeatur, per text. in *authen. de mandatis Principum & ibi Gloss. in verbo publicos exactores.* Alberic. in *rubr. C. de his, qui ad Eccles. confug. versic. Item in casibus.* Anchar. in *c. inter alia. num. 6. ad finem versic. si propter tributum. & nu. 7. in fine. versic. Item in casibus. extra de immunitate ecclesiarum. & ibi*

De Immunit. Eccles.

etiam Anton. de Buttr. *num. 18. Azito in summa. C. de his, qui ad eccles. confugiunt. num. 4.* Oldrad. *consil. 54. num. 2.* ubi tamen subdit in hoc attendendam esse consuetudinem. Igneo in *l. 1. in princ. num. 55. ff. ad Syllanian.* Petr. Gregor. *syntagm. juris. lib. 33. ca. 22. num. 2.* quorum opinio mihi nullo pacto placet, maxime stante Constitutione Gregorii XIV.

AMPLIA IV. Etiam in debitore ex causa administrationis, & redditionis rationum, qui an gaudeat privilegio immunitatis ecclesiæ ad quam confugit, vide text. cum ibi notatis per gloss. & Docto. in *c. uxor. 17. quest. 4.* qui quidem tex. loquitur non in hominibus liberis, sed in servis ad ratiocinia obligatis, ut bene advertit Decian. in *tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. n. 26.* ubi loquitur de obligatis ad ratiocinia publica, concluditq; eos gaudere debere immunitate ecclesiastica, reprobato Igneo in *l. 1. in princ. n. 56. ff. ad Syllanian.* contrarium tenente. Navarr. in *Manual. confessor. c. 25. n. 19. in fine.* ubi quod obligatus ad reddendas rationes gaudet immunitate ecclesiæ.

AMPLIA V. in debitore decocto, seu fallito, qui, quod gaudere debeat immunitate ecclesiæ, voluit Navarr. in *Manual. confessorior. cap. 25. num. 19. in fine. versic. & mercator qui decoxit.* Et hoc vigore Bullæ Gregorii XIV. nullam habere difficultatem, cum in ea inter casus exceptos non ponatur ille, optime advertit Ambrosin. in *tractat. de immunit. & libertat. ecclesiastica. cap. 13. in fine. n. 4.* Et quidem quod ita etiam sit clara mens ejusdem Constitutionis apparet, quia in ea revocantur omnia indulta, & privilegia data Principibus, ut possint ad ecclesiam confugientes extrahere, & præsertim fraudulentos decoctores. Et in hoc advertit, quod licet Mar. Ital. de *immunit. eccles. lib. 1. cap. 5. in initio. num. 16.* referat quasdam literas scriptas Illustrissimo Nuncio Neapolis à Cardinali de Florentia, de ordine Clementis Octavi, quibus eidem Nuncio ordinabatur, ut omnibus superioribus Monasteriorum Regularium, sub pœna prohiberet, ne in eorum Monasteriis receptarent fallitos, non tamen per hoc credas, prout ipse Italia credidit, per easdem literas esse derogatum Constitutioni Gregorii XIV. & canonibus dictis fallitis ecclesiæ immunitatem concedentibus, ita ut ad ecclesiam confugientes inde extrahi possint, & suis iudicibus consignari, sed solum per dictas literas fuisse prohibitum, ne iidem debitores in dictis Monasteriis reciperentur, & expellerentur.

Quamvis contrarium voluisse videatur Boer. *decis. 215. num. 7.* quem sic dicentem refert Decian. in *tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 34. ante finem.* Benvenut. Stracc. in *tractat. de Mercatorib. part. 3. num. 41. & seqq. Rebuff. in 2. tom. ad Regias Constitutiones Gallia. tit. de mercatorib. artic. ult. gloss. unic. num. 7. & 8.* Suarez de Paz. in *sua prax. tom. 1. part. 5. cap. 3. questio. 3. num. 156.* Et ab hac sententia post Covarr. var. *resolut. lib. 2. cap. 20. num. 14. versic. Nec Jasonis argumentatio. in fine.* neque ego etiam dissentio in *tit. de carcerib. & car-*

Bb 2

tera

seratis. *quest. 28. nu. 33.* Et late eam comprobabat Joan. Gutier. *practic. quest. 1. num. 4. juncto num. 13. versic. in ceteris vero debitoribus fallitis, & seq.* Ubi tamen loquitur stanté l. Regia, ibi per eum relata, & quando iste decoctus Mercator aufugit cum suis bonis, vel ea aliter absconderit, cum tunc ut fraudulentus decoctor, æquiparetur publico latroni. secus si solum personam salvando, bona secum non differat, nec abscondat, ut ibi per eum, qui amplius testatur, ita pluries apud eum pronunciatum fuisse. Anastas. Germon. *de Sacrorum immunitate. lib. 3. cap. 10. nu. 113.* ubi facta conclusione, quod debitor etiam de fuga suspectus, & qui alias carcerari potest, ad ecclesiam confugiens, in ea tutus est, declarat illam non procedere in mercatoribus, & Campsioribus, qui maximo Reipublicæ dispendio, ex pecuniis, & rebus alienis, dum quæstum exercent, operam usuris quodammodo, & fœnoribus dantes, ac per negligentiam, prodigalitem, & luxum libidini intemperanter, ac voluptatibus indulgendo decoquant, ad templaque fugiendo creditores omnes suos miserrime fraudent. Hi, inquam, mercatores quos vulgo fallitos vocamus, & proprie, quia homines fallunt, ecclesiarum immunitate gaudere non debent, ut ibi per eum.

66 AMPLIA VI. Etiam in officiali debitore ex causa syndicatus, ex allegatis per Borgnin. Cavalcan. *in prima parte suarum Decisionum, in repertorio, in versic. Judex ecclesiasticus, & non secularis. num. 1. & nu. 10.* ubi proponit contraria, & illis optime respondet.

ARGUMENTUM.

Servus ad Ecclesiam confugiens, an, & quando gaudeat immunitate ecclesiastica.

SUMMARIUM.

- Servus ad ecclesiam confugiens, non potest à Domino auctoritate propria invitatus ab ea extrahi, nu. 67.*
Servus ad ecclesiam confugiens timore judicis, & ne ab eo capiatur propter aliquod delictum, ut domino restituatur, & ab eo castigetur, domino non restituitur, nisi ab eo recepto juramento, seu securitate de illum non offendendo, quo vero ad judicem gaudet omnino immunitate ecclesie, nu. 68.
Servus ad ecclesiam confugiens causa vitandi servitium domini, nunquid ab ecclesia arcendus sit, & domino restituendus, nu. 69.
Servus ad ecclesiam confugiens causa se monachandi nunquid gaudeat immunitate ecclesie, nu. 70. & seq.
Servus ad ecclesiam confugiens cum armis, nunquid illius immunitate gaudeat, nu. 72.
Servus si ad ecclesiam confugiat, domino restituendus est recepto ab eo juramento, vel cautione de ipsum non offendendo, numero 73.

Servus ad ecclesiam confugiens ex causa injusta à domino sibi illata, gaudet illius immunitate, secus si ex causa justa, num. 74. contra, num. 75.

Servus si ad ecclesiam confugit propter magnum delictum ab eo commissum, domino restituitur simpliciter, & quid si ob parvum delictum, num. 76.

CAPUT IV.

REGULA sit, quod servum ad ecclesiam 67 confugientem, non potest dominus propria auctoritate ab ea invitum extrahere, text. est *in ca. nullus clericorum. 17. quest. 4. & in c. si quis contumax. eadem causa, & questione.* ubi pro pœna imponuntur domino sic propria auctoritate fugientem servum ad ecclesiam inde invitum extrahenti, solidi noningenti. Anchar. *in clemen. 1. nu. 5. de pœnitentia, & remissione.* ubi facit conclusionem, quod nec etiam servus criminofus ad ecclesiam confugiens, inde invitatus extrahi potest. Franc. Azzor. *instit. moral. part. 2. lib. 9. c. 9. quest. 9. in fine. vers. Quid dicendum de servo.* Francisc. Leon. *in Thesaur. fori ecclesiastici. part. 1. cap. 13. rub. de immunitat. eccles. num. 11.* Quamvis contrarium voluisse videatur Mantua. *consil. 211. num. 15.*

AMPLIA I. Ut regula procedat in servo 68 confugiente ad ecclesiam timente se puniri, & castigari à domino. Tunc enim domino restituitur recepto juramento, seu securitate de illum non offendendo, & sic non erit tutus in ecclesia. Si verò timet puniri & castigari à Judice procedente per viam accusationis, vel aliter, & tunc gaudet immunitate ecclesie, sicut gaudet liber homo, si delictum sit parvum, si magnum, quia apud Deum non est acceptio personarum, secundum Cyn. *in l. presenti. num. 2. col. 2. versic. aut timet ab alio. C. de his qui ad eccles. confug. & ibi etiam Salyc. num. 4. versic. Si autem à Judice.* Anchar. *in c. inter alia num. 5. versic. Si autem timet per Judicem puniri.* extra de immunitate ecclesiarum, & ibidem num. 6. ante finem. versic. *Aut timet ab alio.* Anton. de Butr. num. 17. *in fine versic. Aut timet ab alio puniri.* Abb. nu. 23. *vers. si vero timet puniri ab alio.* & Joann. de Anan. num. 7. *in fine. vers. Si autem timet puniri à Judice.* Rosell. *in verbo Emunitas. il. 2. nu. 11. vers. Si vero timet puniri ab alio.* Joan. Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. q. 9. in fine versic. Quid dicendum de servo.* Francisc. Suarez *de statu Religionis, lib. 3. c. 10. num. 2.*

AMPLIA II. In servo confugiente ad ecclesiam causa vitandi servitium Domini, qui nunquid ab ecclesia arcendus sit & Domino restituendus, vide Salycet. *in l. si servus. in fine. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt.* ubi quod Domino non restituitur, sed compellitur ipse Dominus servum vendere, ut *in Instit. Quibus alienare licet, vel non. §. final.* Et vide gloss. *in authen. de mandatis Principum. in §. Publicorum. in verbo Cogentur. vers. Nam servus.* & *in l. presenti. §. final. in verbo Sacrosancta. C. de*

C. de his qui ad eccles. confugiunt. ubi dicit, quod si savitia fuit parva, non debet servus conqueri si Domino restituatur, quia ob parvam savitiam fugere non debebat. Si vero savitia fuit magna, tunc dominus cogitur illum vendere, & habet locum dispositio d. §. final. & idem dicit eadem gloss. *in ead. lege in verbo pauperum. versic. primo casu.* Bellapert. colu. 3. *in fine vers. aut fugit ad ecclesiam propter crudelitatem domini.* Cyn. num. 2. col. 2. *in princ. versic. Aut fugit propter magnam atrocitatem domini.* Ant. de Butr. *in c. inter alia. num. 17. de immunit. ecclesiar.* Abb. post. num. 23. *vers. aut deliquit extra ecclesiam.* & Joan. de Anan. num. 7. *versic. Si servus.* Archid. *in c. id constituimus. num. 1. 17. quest. 4.* & ibi etiam Bellamer. col. 1. *in versic. si servus.* Azzo. *in summa. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. num. 2. versic. Alioquin si propter savitiam.* Rosella *in verbo Emunitas. il. 2. num. 11. versic. si servus.* Decian. *in tractat. crim. lib. 6. cap. 26. num. 9. versicul. Quod si notoria foret.* Joan. Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. in fine. versic. Quid dicendum de servo.* Francisc. Suarez *de statu Religionis, lib. 3. cap. 10. nu. 2.*

70 AMPLIA III. Et multo magis etiam in servo confugiente ad ecclesiam causa se monachandi, qui propterea ejici non debet, nec Domino nunciari, sed retineri, & nisi Dominus intra triennium venerit, perdit eum, *ut in authen. de Monac. §. si vero intra. & de sanct. Episc. §. si quis autem.* per quæ jura sic voluit gloss. *in authen. de mandatis Principum in §. Publicorum. in verbo Cogentur. versic. aut ob bonam conscientiam.* Salyc. *in l. si servus. num. 2. vers. oppono contra text. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt.*

71 Vide tamen text. *in c. id constituimus. in fine, & duobus capitulis seqq.* ubi probatur, occasione Religionis servum dominum suum contemnere, & ejus ministerium destituere non debere. & ibidem hoc adnotarunt gloss. & communiter omnes Canonistæ, & præsertim Turrecremat. expresse adnotavit, per baptismum non liberari servum à Domini potestate.

72 LIMITA I. In servo confugiente ad ecclesiam armato, quia ex ea extractus Domino reddendus est, vel eidem Domino indicandus, qui propria auctoritate potest ipsum abducere, & si in abductione servus se defendens occidatur, id fit impune, nec de hoc homicidio recipienda est accusatio. text. est *in l. si servus. C. de his qui ad eccles. confugiunt,* ubi communiter Doct. omnes. & præsertim Fulgos. & Salic. *in summa.* Odofred. *ante num. 1.* Ubi hujus conclusionis eam reddit rationem, quia scilicet, quando servus sic armatus ingreditur ecclesiam, præsumtio est, ut non vadat ad offerendum munera ipsi ecclesie, sed ut lædat Christianos, vel personas ecclesiasticas, & ut tumultum faciat. Azzo. *in summa C. de his qui ad eccles. confugiunt. num. 2. versic. Et hoc si servus.* Hostien. *in summa de immunit. eccles. num. 8. vers. si vero cum armis.* Angelic. *in summa in verbo immunitas. num. 12. vers. aut venit cum armis.* ubi hoc

De Immunit. Eccles.

intelligit, promissa tamen per Dominum impunitate. Thabien. *in eod. verbo immunitas. num. 7. vers. Utrum servus.* Armilla *in verbo Emunitas. num. 8.* Decian. *in tracta. criminal. lib. 6. cap. 26. num. 9. versic. Verum si servus ad ecclesiam cum armis confugeret.* Franciscus Suarez. *de statu Religionis lib. 3. cap. 10. num. 2. post medium versic. additur vero.*

LIMITA II. Quando Dominus petit sibi restitui servum, recepto ab eo juramento, vel si Judici videbitur, recepta securitate de illum non offendendo. text. est *in l. presenti. §. fina. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt.* & ibi communiter notant Doctores omnes post gloss. *in verbo interventione.* Et de jure canonico est text. *in c. Inter alia. §. si vero servus. de immunitate ecclesiarum,* dum ibi dicitur: *Si vero servus fuerit qui confugerit ad ecclesiam, postquam de impunitate sua Dominus ejus Clericis juramentum præstiterit, ad servitium Domini sui redire compellitur etiam invitus, alioquin à Domino poterit occupari.* & ibi etiam Hostien. numer. 5. Joan. Andr. *in summa. & num. 7. in verbo impunitate, & in verbo juramentum.* Ancharan *in sumario.* Anton. de Butr. *etiam in sumario, & num. 13.* Abb. nu. 1. *versic. servus fugiens ad ecclesiam.* Card. Zabar. *ante num. 1. & nu. 5. in fine.* & Jo. de Anan. num. 1. Ad idem fere ad literam est alius text. *in c. metuentes. in fine. 17. quest. 4.* & ibi gloss. *in verbo Sacramenta.* Alius text. *inc. id constituimus ead. 17. quest. 4. in §. servus.* ubi ad literam dicitur: *Servus etiam qui ad ecclesiam confugerit pro qualibet culpa, si à Domino pro admissa culpa sacramentum susceperit, statim ad servitium Domini sui redire cogatur.* Et infra: *Servum vero exire nolentem, à Domino liceat occupari.* & ibi gloss. & communiter omnes Canonistæ. Archid. Bellamer. & Turrecremat. Idem Turrecremat. *in c. diffinivit. num. 2. ad finem. vers. Tertius si confugiens sit servus. eadem causa, & questione.* Azzo. *in summa C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. n. 2. vers. si servo.* Hostien. *in eadem summa nu. 8. vers. Aut est servus.* Angelic. *in summa. in verbo Immunitas. nu. 12. vers. Utrum servus.* Silvestrin. *in eodem verbo Immunitas. il. 3. nu. 2. sub. vers. quartum genus.* Thabien. *in eodem verbo Immunitas. nu. 7. vers. Utrum servus.* Armilla *in verbo Emunitas. num. 8.* S. Antonin. *in summa. par. 3. tit. 12. c. 3. §. 1. versic. Item si confugiens sit servus.* Decian. *in tracta. criminal. lib. 6. cap. 26. num. 9. in princ.* Navarr. *in Manual. confessorior. cap. 25. num. 19.* Joann. Guttier. *practicar. quest. civil. quest. 1. num. 3. & num. 18.* Analtal. Germon. *de sacrorum immunitate. lib. 3. c. 16. num. 55.* Joan. Azor. *instit. Moral. par. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 9. in fine versic. Quid dicendum de servo,* Francisc. Suarez. *de stat. Religionis, lib. 3. c. 10. num. 2.*

Quamvis in contrarium, quod servus confugiens ad ecclesiam invito Domino, possit inde invitus extrahi, obiter dixerit Boer. *decis. 109. num. 3. vers. & etiam in servo fugiente.*

LIMITA III. Regulam procedere in servo confugiente ad ecclesiam, & recedente à domi-

no ex causa justa, secus si ex injusta. Primo enim casu domino restituitur, & parum punitur. Secundo autem casu, pariter domino reddetur præstito per eundem dominum juramento quod servum non offendet. secundum glos. in l. præsentem in verbo præsentem in fine. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. & ibidem eadem glos. in verbo humanissima. ubi per illum text. dicit, quod quando servus confugiens non deliquit, & sic quando discessit ex causa justa, si domino restituitur, debet ipsi idem dominus humanissima intercessione præcedente veniam, & indulgentiam facere. & ibi etiam Salyc. n. 3.

75 Maxime tamen primo hujus distinctionis capite ob stare videtur iudicio meo, quia magis hæc securitas à domino requirenda videtur, quando servus ab eo recessit ex justa causa, quam si ex injusta, cum & tunc magis de eo timendum videtur.

76 LIMITA IV. In servo confugiente ad ecclesiam propter parvum delictum ab eo commissum, secus si magnum commiserit delictum. Primo enim casu domino restituitur simpliciter, juxta dispositionem l. si servus C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt. Quando autem servus aut parvum, aut nullum commiserit delictum, & tunc domino restituendus est, juxta dispositum l. præsentem §. fin. C. eodem. præstito scilicet juramento per dominum de illum non offendendo. & voluit glo. in d. l. præsentem in verbo pauperum vers. aut propter delictum. & ibi Bellapert. col. 3. vers. Unde dicit Azzo. ubi melius declarando materiam dixit, quod si delictum est leve, & tunc servus domino restituitur præstito per eum juramento de non offendendo; aut grave, & tunc castigabitur. & idem concludere videtur paulo inf. in vers. pro evidentia. Cyn. nu. 2. col. 2. in princ. vers. aut propter delictum, ubi dixit, quod si servus modicum deliquit erga dominum, ut puta quia forte subripuit unam mensuram vini, ut potaret, & tunc juxta dispositionem illius text. domino restituitur, præstito per eum juramento de illum non offendendo. Si vero graviter deliquit in dominum, & tunc ei restituentur præstita securitate, & sic non sufficiet juramentum. Alia glos. in authent. de mandatis principum. in §. publicorum. in verbo cogentur. vers. vel propter maleficium. Ancha. in c. inter alia. nu. 6. vers. aut propter delictum. extra de immunitate ecclesiarum. ubi refert, & sequitur Cyn. in loco præallegato. & ibi etiam Anton. de Butr. nu. 17. vers. aut fugit sine aliqua sevitia. Abb. nu. 23. vers. aut propter delictum. Archidiac. in c. id. constituimus nu. 17. quest. 4. & ibi etiam Bellam. col. 1. vers. aut propter magnum delictum. Rosella in verbo immunitas il secundo. num. 11. vers. aut propter delictum.

ARGUMENTUM.

Judæus, aliusve Infidelis, si ad ecclesiam confugiat, nunquid illius immunitate gaudeat.

Judæus ad ecclesiam confugiens, pro causa criminali vel civili, illius immunitate non gaudet, num. 77. contra, nu. 78.

Paganus, Saracenus, seu quilibet alius infidelis, si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate non gaudet, num. 79. licet alii contra, num. 80.

Judæus, & Infidelis, si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate non gaudet, etiam quod dicat se velle fieri Christianum, quia simulate hoc dicere præsumitur nu. 81. contra, nu. 82. distingue, ut gaudeat, si constat, Judæum seu Infidelem non simulate dicere se velle fieri Christianum, secus si non constat. num. 83. licet alii. Quando autem, & ex quibus præsumatur Judæum, seu Infidelem simulate sic dicere, vel non, nu. 84.

CAPUT V.

REGULA sit, quod Judæus confugiens ad 77 ecclesiam pro causa criminali, vel civili, illius immunitate non gaudet. text. fere ad litteram in l. 1. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, & ibi hoc adnotarunt glos. in verbo Arceantur. ubi Bart. in versic. Nota quod Judæi. Salyc. in sumario, & in versic. Nota quod ecclesia. Fulgos. pariter in sumario. facit text. in l. pateant in primis verbis C. eodem. ubi arguendo à contrario sensu, ponderando illa verba summi Dei templa timentibus, videtur, ecclesie immunitatem non esse concessam, non timentibus summi Dei templa, prout non timent Judæi. glos. in authent. de mandatis principum. in §. publicorum. in verbo cogentur. in fine. versic. in Heretico autem, vel Judæo. Anchar. in c. inter alia. post. num. 8. de immunitat. eccles. Archidiac. in c. diffiniuit. num. 1. 17. quest. 4. & ibi etiam Bellamer. col. 1. versic. & idem sentit Azzo. in summa C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt. nu. 2. versic. si Heretici, vel Judæi. Hostien. in summa, de immunit. eccles. num. 8. versic. aut Judæus. Angelic. in summa. in verbo immunitas. nu. 13. versic. utrum Judæus. Armilla in verbo emunitas. n. 9. ubi testatur de veriori opinione reprobata Silvestrin. contrarium tenente. Oldrad. consil. 54. nu. 3. versic. Quid de Judæo. Boer. decis. 110. nu. 6. Decian. in tracta. crimin. lib. 6. c. 26. n. 2. ubi hanc veriore & communiore testatur sententiam, proponit contraria, & illis respondet, & lib. 5. c. 13. n. 3. ubi pariter aliis relatis, testatur de magis communi Doctor. opinione. Marquard. in tracta. de Judæis. par. 1. c. 8. Mantua cons. 211. n. 17. vers. Non Judæus. Navarr. in Manual. confessor. c. 25. num. 20. Gutierrez pract. question. civil. lib. 3. quest. 7. n. 51. relati per Card. Tusc. practicar. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 10. n. 27. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libertat. eccles. c. 8. ubi relatis, & reprobatis contrarium tenentibus, & pro hac sententia aliis relatis concordantibus, hanc testatur veriore, magis communem, & æquissimam

mam sententiam. Francisc. Leon. in *Thesaur. fori ecclesiastici. par. 1. c. 13. num. 30.* Villagut. de *extensione legum. c. final. numero 65.* Dixi iterum hac de re *supra. in tit. de carceribus, & carceratis. q. 28. sub num. 68.*

- 78 Contrarium, quod immo Judæus confugiens ad ecclesiam, illius immunitate gaudeat, voluisse videtur Innocen. in *c. inter alia. col. 1. versic. idem in Judeo extra de immunitate ecclesiarum.* ubi tamen ad id allegat *l. 1. C. de his, qui ad eccles. confug.* quæ dicit contrarium, quod & idem in *eod. c. inter alia* adnotavit Hostien. *num. 1. in verbo ab ecclesia.* Turrecrem in *c. desinivit. nu. 1. 17. quest. 4.* post Guil. Innoc. & Butr. in *locis per eum relatis.* licet subdat in hoc consuetudinem esse servandam. Ancharan. in *Clemen. 1. n. 5. de pœnitentia, & remissione versic. & etiam Judæus.* Silvestrin. in *summa, in verbo immunitas. il terzo. num. 2. versic. primum Judæus.* ubi dixit hoc procedere indistincte, sive Judæus petat se baptizari, sive non. S. Antonin. in *summa, par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. versic. his ergo exceptis.* Jo. Azzor. in *stit. moral. par. 2. lib. 9. cap. 9. post nonam. questiom. versic. si quaras an Judæus.* ubi quod hæc opinio est probabilior, etiam quod Judæus non petat se baptizari. Francisc. Suarez. de *statu Religionis. lib. 3. cap. 10. num. 9. & seq.* ubi relatis contrarium tenentibus in hac sententia residere videtur, dummodo Judæus petat Baptismum non simulate. Hieronym. Cavall. in *comm. contra communem. quest. 269.* ubi relatis contrarium tenentibus, hæc testatur communem, & in ea residere videtur. & demum hanc eandem sententiam pluribus rationibus latissime comprobatur Mar. Ital. de *immunitat. eccles. lib. 1. cap. 3. §. 3. per tot.* ubi respondendo rationibus contrariis, dixit, hanc sententiam magis piam, & veriore, eamque servatam coram Cæsarea Regiaque Majestate Caroli V. Imperatoris.

Prima verior declarata, ut infra.

- 79 AMPLIA I. ut regula procedat non solum in Judæo, sed etiam in quolibet infidele, Pagano, & Saraceno, qui si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate non gaudeat. Cyn. in *l. presenti. num. 2. C. de his, qui ad eccles. confug.* ubi generaliter loquitur de eo, qui non est catholicus, & ibi etiam Alber. in *princ. Anch. in c. inter alia. n. 6. versic. & ut circa prædicta. extra de immunitate ecclesiarum. & ibidem nu. 8.* Anto. de Butr. *n. 16. versic. dic autem. Abb. n. 23.* & Joa. de Anan. *n. 7. versic. dic quod aut est infidelis.* Archid. in *c. desinivit, post n. 1. 17. q. 4. & ibi etiam Bella. col. 1. in princ. versic. & idem sentit armilla in verbo Emunitas. nu. 9. versic. idem dicas, de quolibet infideli.* Rosella in *verbo Emunitas. il. secondo. n. 11.* Oldrad. *conf. 54. nu. 3.* Decian. in *tracta. crimin. lib. 6. c. 26. nu. 2.* ubi relatis & reprobatis contrarium tenentibus, hanc opinionem æquissimam, veriore, & communior testatur. Navarr. in *Manual. confessor. c. 25. n. 19. & n. 20.* dixi hac de re iterum *supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. n. 68.* ubi alios plures retuli concordantes. Joan. Guttier. *practicar. quest. lib. 3. q. 7. nu. 51.*

Card. Tusc. *practicar. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 10. nu. 27. & conclus. 11. num. 24.* Francisc. Leon. in *Thesaur. for. ecclesiastici. par. 1. c. 13. n. 31. & seq. & nu. 34.* ubi declarat hoc non procedere in Zingaribus, quia & ipsi cum sint baptizati, gaudent immunitate ecclesiæ, licet ex rebus furtivis quodammodo vivant.

Quamvis contrarium, quod infidelis gaudeat immunitate ecclesiæ, si ad eam confugerit, voluerit Turrecremat. in *c. desinivit n. 1. 17. q. 4.* Silvestrin. in *summa, in verbo immunitas. il terzo. num. 2. versic. secundum de pagano.* S. Antonin. in *summa. par. 3. tit. 12. c. 3. §. 1. versic. His ergo exceptis.* Cardin. Tuscus *practic. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 9. in fine. n. 18.* ubi remissive. Joan. Azzor. in *stitut. moral. par. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 9. versic. quid de pagano.* Francisc. Suarez, de *statu religio. lib. 3. cap. 10. num. 9. & seq.* ubi relatis contrarium tenentibus, in hac residere videtur sententia. Mar. Ital. de *immunitat. eccles. lib. 1. cap. 3. per totum.* ubi pluribus hanc probat sententiam, respondet contrariis, eamque dicit veriore magis piam.

AMPLIA II. Ut eadem regula procedat etiam quod Judæus dicat se velle baptizari, & fieri Christianum, quia simulate hoc dicere præsumitur, prout videtur de mente *d. l. 1. C. de his, qui ad eccles. confugiunt,* in illis verbis, *Simulant se Christianæ legi velle conjungi. & ibi Fulgos. in versic. etiam si dixerint se velle fieri Christianos. & Odofred. num. 2. versic. Nam isti Judæi, sub prætextu, quod volebant fieri Christiani. & Paul. de Castr. in rubr. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt. num. 2. versic. etiam sub colore, quod velint ad Christianam fidem redire.* Nec dissentire videtur Alexan. Ambrosin. cum allegatis per eum, de *immunit. & libertate eccles. cap. 8. num. 8. in fine versicul. & quamquam.* Francisc. Leon. in *thesauro fori ecclesi. part. 1. cap. 13. num. 30. versic. Sed quando Judæus.*

Contrarium, quod si Judæus ad ecclesiam confugiens petat baptismum, non sit inde invitatus extrahendus, contra Abbatem in *c. inter alia, de immunitate ecclesiarum,* voluit Angel. in *summa in verbo Immunitas. num. 13. versic. Ego dicerem.* Thabien. in *eodem verbo immunitas. nu. 7. versic. Utrum Judæus.* Armilla in *verbo emunitas. num. 9.*

Prima verior declarata, ut infra.

LIMITA hanc ampliationem non procedere, quando Judæus ad ecclesiam confugiens non simulate diceret se velle fieri Christianum, ut per addentes ad *l. 1. C. de his qui ad eccles. confugiunt in verbo suscipiantur. nu. 6. in margine,* allegat gloss. in *c. inter alia. num. 1. in fine. versic. & hoc verum. extra de immunit. eccles. & ibi etiam Joa. Andr. num. 8. Abb. num. 3.* Ubi fatetur Doctores communiter transire cum gloss. in *loco præallegato* (licet ipse contrariam sententiam veriore credat.) & Joann. de Anan. *num. 7. versic. sed si sine simulatione.* Joan. de Imol. in *Clementin. 1. num. 11. versicul. quinimo & Judæus qui non ficit, vel*

simulate confugiat, & ibi etiam Bonifac. de Vitalin. numer. 80. Azzo. in summa. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. num. 2. versic. si Heretici vel Judæi. Boer. decis. 110. num. 4. Navar. in manual. confessar. cap. 25. num. 20. in princip. versic. nisi quando confugiunt, ut vere fideles efficiantur. Bajard. ad Clar. questio. 30. num. 23. Joan. Guttier. practicar. conclusio. civil. lib. 3. quest. 7. num. 57. Card. Tusch. practicar. conclusio. in verbo ecclesia. conclusio 10. numero 28. Joan. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 9. versic. Si queras an Judæus. Francisc. Suarez de stat. Relig. part. 2. c. 10. num. 10. ante finem, & nu. 11.

84 Difficultas est scire, quando Judæus, seu alter Infidelis ad ecclesiam confugit, & baptismum petat, nunquid simulate illud petere præsumatur; & quando. Et quidem quod simulate id petere præsumatur, probat text. in d. l. 1. C. de his qui ad eccles. confug. Verum an hæc sit præsumptio juris, ita quod recipiat probationem in contrarium, an vero Juris, & de Jure, dic esse juris tantum præsumptionem, non autem juris, & de jure; & sic probationem in contrarium admittat; ut bene probat Franc. Suarez de statu Religionis lib. 3. c. 10. nu. 11. & 12. ubi amplius subiit, quod si Judæus, vel Infidelis ante commissum delictum; & conceptum Judicis timorem conversionis suæ voluntatis signa ostenderit, tunc si postea commissio delicto ad ecclesiam confugiat; & petat baptismum illud non simulate petere præsumitur; secus si fidei voluntatem solum post delictum, & fugam ad ecclesiam ostendere inceperit. Tunc enim, quod confugiens simulate se baptizari petat, & est præsumptio juris dumtaxat, quia & etiam tunc poterit probare, se non simulate velle ad fidem converti, & propterea poterit ecclesia hujusmodi ad se confugientem, & petentem baptismum, protegere, donec examinet, an vere vel simulate petat; ut ibidem bene declarat Suarez, cum quo & ego etiam consentio.

ARGUMENTUM.

Pro quibus criminibus confugiens ad ecclesiam illius immunitate gaudeat.

SUMMARIUM.

Confugiens ad ecclesiam, gaudent illius immunitate pro quocumque crimine quantumcumque magno. & enormi, nu. 90. & 92. licet alii contra, num. 85. 87. contra, nu. 86.
Raptores, & adulteri confugiens ad ecclesiam, gaudent illius immunitate de jure canonico, num. 88. 89. & 90. secus si de jure civili, num. 91.
Falsa moneta fabricatores confugiens ad ecclesiam gaudent illius immunitate, num. 92.
Fures simplices ad ecclesiam confugiens gaudent illius immunitate, num. 93. 94. licet alii contra, num. 95. Quid in fure famoso qui

tria vel plura commiserit furta, nu. 101. & quid in crimine peculatus, nu. 97.
Sodomita confugiens ad ecclesiam gaudent ecclesie immunitate, num. 98.
Sacrilagus ad ecclesiam confugiens gaudent illius immunitate, nu. 99. contra, nu. 100. distingue, ut nu. 101.
Sacrilagium committitur pluribus modis, de quibus remissive, num. 102.
Incendiarii confugiens ad ecclesiam, illius immunitate non gaudent, nu. 108. & 103. seq. ubi multo minus gaudent comburentes, aut dejicientes ecclesiam, contra nu. 105.
Ecclesiarum immunitate non gaudent, qui alias invitos ab ecclesia extraxerunt, num. 106.

CAPUT V.

REGULA sit, quod confugiens ad ecclesiam, illius immunitate gaudent, nec inde extrahi possunt invitati, pro quocumque crimine quantumcumque magnis & enormibus. Text. videtur apertus in c. Inter alia. de immunit. ecclesiar. Ubi expresse cavetur, liberum hominem non esse violenter ab ecclesia extrahendum, Quantumcumque gravia maleficia perpetraverit. & ibi Hostien. numero. 1. in verbo. Quantumcumque gravia. Anchar. nu. 2. in 2. & 3. notab. & nu. 6. in fine vers. aut fugit propter delictum. Paul. de Castr. in rubr. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. numer. 2. versic. Quinimo pro aliis criminibus. Anton. de Butr. nu. 4. in verbo gravia maleficia. Abb. nu. 2. & num. 14. & seqq. Et præsertim. num. 17. Ubi præsertim respondet Anton. de Butr. contrarium ibi tenenti. & n. 35. ubi ampliat etiam in delictis enormibus commissis ex proposito, & sine naturali stimulo. S. Anton. in summa par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. versic. Qualiter autem debeat defendi. Roman. conf. 227. nu. 3. Alex. conf. 145. nu. 1. ver. Quarto pro hoc facit, & num. 3. in princip. & d. num. 3. versic. quinto probatur. lib. 7. ubi ampliat hoc procedere etiam de jure civili. & ibidem. nu. 9. vers. circa quartum. & nu. 10. Ubi testatur de communi Doctorum opinione. & reprobatur Anton. de Butr. & Ancharan. contrarium tenentes, in locis ibi per eum relatis. Addentes ad Ang. de malef. in verbo. quod fama publica. nu. 59. litera B. Decian. in tract. crimin. lib. 6. c. 28. n. 1. & in conf. 80. n. 23. in fine. & n. 24. l. 3. Alex. Covar. Gig. Corrad. & Monticell. in locis per me relatis supra in tit. de carcer. & carceratis quest. 28. nu. 15. ubi relatis & reprobatis contrarium tenentibus, dixi hanc sententiam esse communem & servatam, nec ab ea in judicando recedendum. Addo & Joann. Guttier. pract. quest. lib. 3. q. 1. nu. 3. & quest. 4. num. 12. ubi aliis relatis testatur, in materia immunitatis ecclesiarum esse regulam verissimam, fortissimam, & receptissimam, quod quantumcumque quis gravissimum delictum commiserit, pro eo ab ecclesia extrahi invitatus non debet, sed immo ejus immunitate gaudere nisi tantum in casibus à jure expressis. Anastas. Germon. de sacrorum immunitatibus. lib. 3. cap. 16.

16. numero, 54. in fine. versic. si liber. Azzeved. in Const. Hispan. lib. 1. tit. 2. leg. 3. nu. 18. ubi reprobatur Ang. de malef. in loco per eum relato, contrarium tenentem.
- 86 Contrarium, quod hodie pro quocumque gravi, & atroci crimine confugiens ad ecclesiam possit inde extrahi, per text. in auth. de mandatis Principum. §. neque autem collat. 3. qui tamen de jure canonico correctus est. voluit glos. in l. 2. in verbo abducere. versic. Hodie idem C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt. & ibi etiam Odofred. nu. 1. ubi quod committentes atrociora crimina, imo & criminosi non gaudent immunitate ecclesiarum, & abducuntur ab ea. & Salic. post. nu. 1. versic. Et sic pro criminibus gravioribus. Bellapertic. in l. presenti. col. 2. in fine. versic. distinguo. C. eodem & ibi etiam Cyn. col. 2. versic. si liber homo. ubi & hanc opinionem admittere videtur in delictis atrocibus ex proposito, & non naturali stimulo commissis. Alberic. nu. 1. versic. nec enormibus. Anton. de Butr. in c. inter alia. num. 18. de immunitate ecclesiarum. Ang. de malef. in verbo quod fama publica. num. 59. in princ. & ibi addentes litera B. post med. Boer. decis. 109. ante finem. Decian. in tracta. criminal. lib. 6. cap. 28. num. 20. in fine. post Igneum quem allegat in l. 1. in princ. n. 52. versic. etiam de jure canonico & nu. 54. versic. 2. Et c. ff. ad Syllan. & conf. 80. numer. 27. versic. Cum igitur. lib. 3. qui loquitur, quando pro atroci delicto poena mortis imponitur.
- 87 Prima opinio ut verior ita etiam magis communiter recepta est, & ideo summis laudibus celebrandus est à Judicibus laicis iste sanctissimus Pontifex, qui nedum casus in jure canonico expressos, sed quam plures alios ab immunitatis fruitione exceptit, ad effectum ut facinorosi homines debitis suppliciis plecterentur, alique eorum exemplo à similibus deterreantur, ac delicta secundum constitutionem qualificata ultore gladio vindicentur. quinimo sua constitutione plura & atrociora comprehendit quam in authen. de mandatis Principum. §. sed neque qui textus, ut dicam infra. num. 108. correctus est à jure canonico, cui ut pariter dicam infra num. 107. standum est potius quam juri Cæsareo. Pontificis ideo pietas maxime laudanda est, ex quo casus à jure communi exceptos ampliavit, & auxit, constitutionemque valde laicis favorabilem publicavit, in qua etiam appellacionem à decreto Episcopi favore laicorum substituit. ut infra latius dicam. num. 372. eoque maxime, quia & secundum Canones antiquos non poterat quis extrahi ab ecclesia nisi prius per Judicem præstito in manibus ecclesiastici juramento, quod ad necem in reum non animadverteret, quod hodie ex Bulla Gregorii XIV. non servatur, ut latius dicam infra. nu. 24. & seq.
- 88 LIMITA I. Propositam regulam etiam in raptoribus, & adulteris, qui confugiens ad ecclesiam quod illius immunitate gaudeant de jure canonico. tex. est in c. de raptoribus. 36. quest. 1. ubi propterea statuitur raptori concedend. mortis & poenarum immunitatem, si ad ecclesiam confugerit, Alberic. in rubr. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt num. 1. versic. Jus Canonum. & ibi etiam Paul. de Castr. num. 2. versic. sed de jure canonico glos. in c. inter alia in verbo nisi publicus latro. versic. sed decretalis. de immunit. ecclesiarum, & ibi etiam Hostien. num. 1. Abb. nu. 14. & seqq. usque ad numer. 20. ubi pluribus hanc probat sententiam, & pluribus etiam modis respondet. Authentic. de mandatis Principum. §. neque homicidas. Adde glos. in c. sicut antiquitus in glos. fina. 17. q. 4. Archidiac. in c. Reum. in princ. ead. caus. & quest. & ibi. etiam Bellamer. num. 1. Imol. in Clementin. 1. num. 11. versic. Et in hoc statuto Canon de poeniten. & remiss. Goffred. in summa. rubr. de immunitat. eccles. num. 8. versic. Si vero maleficium commiserit. ubi quod ita dicunt communiter Magistri. Angelic. in summa. in verbo Immunitas. num. 17. in fine. versic. Quartum genus. ubi testatur de veriori & communi Doctorum sententia, Silvestr. in eod. verbo immunitas. il. 3. n. 2. versic. Quartum genus, ubi pariter testatur ita communiter & verius teneri. Thabien in eod. verbo Immunitas. n. 10. in fine. ubi pariter ita communiter teneri. Armil. in verb. Emunitas. num. 12. in fine versic. Item raptores virginum. Oldrad. conf. 145. num. 1. Alex. conf. 145. num. 9. lib. 7. & num. 10. Decian. in tracta. crimin. lib. 6. c. 28. num. 22. Ubi testatur hodie non observari in adulteris dispositionem, d. §. neque authen. de mandatis Principum. addo Joan. fabr. Henric. Boyc. Remig. Alex. Jo. Berber. Corrad. Ant. Gomez. Boss. & Bonacoss. in locis per me relatis supra in tit. de carcerib. & carceratis. qu. 28. nu. 17. & seqq. Ubi sic verius, & magis communiter à Doctoribus teneri, & etiam in practica servari, relatis, & reprobatis contrarium tenentibus, testatus fui. Et licet ibidem tunc contrariam consuetudinem, ubi vere adest servandam esse consenserim, prout etiam eam admittere videtur Francisc. de statu religionis lib. 3. c. 11. nu. 17. in fine Verius tamen est & mutata sententia indubitanter affirmo, hanc consuetudinem sic immunitati ecclesiasticæ canonibus contrariam, minime servandam esse, cum potius corruptela & abusus, quam consuetudo nuncupari possit, ex iis quæ dixi supra nu. 19. quæ hic repetere non est necesse. Adde pro hac eadem conclusione, quod à jure canonico raptores virginum & adulteri gaudeant immunitate ecclesiarum, Card. Tusc. pract. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. nu. 35. & 36. Franc. Suarez de statu religionis. lib. 3. cap. 11. num. 17. Azzo. instit. moral. par. 2. lib. 9. c. 9. versic. quid vero de raptoribus. ubi de commun. Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. c. 3. §. 2. num. 8. Ubi testatur de communissima Doctorum sententia. Joan. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. quest. 5. per totum. ubi latissime relatis & reprobatis contrariis hanc defendit sententiam, comunem, certam, & verissimam testatur, & contrariam omnino rejiciendam. Anastas. Germon. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. nu. 57. Ubi quod hæc canonum sententia communiter recepta, est, & de consuetudine approbata. & nu. 66. versic. quibus suffragatur & seqq. Ubi reprobatur Covarr. contrari-

- um tenentem & illius rationi optime respondet Azeved. *in constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. num. 8.*
- 89 Immo ex præallegatis Doctoribus, plerique etiam respondendo Auth. *de mandatis principum. in §. neque dicunt.* tex. illum non contradicere juri Canonico, pluribus rationib. de quibus ibi per eos, apud quos plures etiam intellectus ad illum tex. reperies datos.
- 90 Ex quibus sine dubio, ita magis communiter à Doctoribus receptum esse negari non potest, quamvis Decian. post. Marfil. Rebuff. Boer. & Covarr. *in locis per eum ubi supra relatis*, opinatus fuerit non esse tutos in ecclesia raptores, qui puellam rapuerunt non de ejus consensu, sed præcedentibus indiciis & malis artibus. In judicando enim à communi Doctorum sententia minime recedendum esse prorsus existimo, & qui contrarium facit, male facit.
- 91 Bene verum est, quod de jure civili à jure canonico, ut supra correcto, Raptores, & adulteri non gaudebunt immunitate ecclesiæ. ad tex. *in authen. de mandatis principum. §. neque autem*, glos. *in l. 2. in verbo adverte. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt.* & ibi Odofred. *nu. 1.* Bellapert. *in l. presenti col. 3. in fine vers. distinguo. C. eodem.* Azzo *in summa. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt. n. 4.* Ang. *de malefic. in verbo quod fama publica. n. 59.* Boer. *decis. 109. n. 1.* Decian. *in tracta. crimin. l. 6. c. 28. n. 20.* ubi pluribus hinc inde relatis hanc sententiam servandam opinatus est præsertim in terris Imperii, quando raptus commissus fuit præcedentibus insidiis, & malis artibus, & non de consensu raptus (immemor eorum, quæ dixit *col. 4. prima facie*) dum expresse probavit jus canonicum, in materia immunitatis ecclesiarum servandum esse, non solum in terris Ecclesiæ, sed etiam in terris Imperii. Mantua. *conf. 60. nu. 7.* Petr. Gregor. *syntagm. juris. lib. 33. c. 12. §. sed & tertio.* Anatal. Germon. *de Sacrorum immunitat. l. 2. c. 16. n. 2.* sed ut suo loco dixi, jus canonicum servandum est, & non civile.
- 92 **AMPLIA II.** Etiam in fabricatoribus falsæ monetæ, qui licet quodammodo publici latrones vocari possint, immo, & proditores, & læsæ majestatis rei, confugientes tamen ad ecclesiam illius immunitate gaudent, sic enim apud eum judicatum fuisse in Regali cancellaria Pictiana, testatur Joan. Guttier. *practicar. quest. lib. 3. quest. 4. per totam.* ubi proponit contraria, & illis respondet.
- 93 **AMPLIA III.** In simplici fure, confugiendo ad ecclesiam tutus est. & est ratio, quia simplex fur, non est publicus latro, neque nocturnus agrorum depopulator. Et ideo exceptio facta in uno casu, in reliquis firmat regulam in contrarium. Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. c. 28. nu. 4.* ubi ita apud eum de consuetudine servari testatur, reprobata contraria consuetudine, uti nimium rigorosa, & impia. Borgnin. Cavalcan. *in 1. par. suarum decisionum in repertorio. in vers. judex ecclesiasticus, & non secularis. n. 1. & 2. juncto. n. 12 & 13.* ubi respondet Didaco attestanti contrarium servari de Consuetudine, quod talis consuetudo, de qua ipse testatur est localis, & non viget in Italia. Et hæc conclusio, quod bene procedet de jure communi, difficultatem non habet, & omnes fatentur. Ut etiam videre est apud Covarr. Igne. Anton. Gomez. Clar. & Ludov. Peguer. *in locis per me relatis supra. in titulo de carceribus, & carceratis. questione 28. n. 51.* & quæ consuetudine dicuntur per præallegatos Doctores nullo Pacto sustineri possunt, cum *supra numero 9. & seqq.* pro veritate firmaverim, ecclesiarum immunitatem introductarum esse de jure divino, cui propterea per quamvis consuetudinem Præjudicium inferri non potest.
- Hodie tamen omnes cessant difficultates, 94 cum vigore Constitutionis Gregorii XIV. statutum sit, non nisi publicos latrones, viarum grassatores, & agrorum depopulatores gaudere non debere ecclesiarum immunitate, prout bene advertit, Cardinal. Tusch. *practic. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 10. num. 23.* & Mar. Ital. *de immunitat. eccles. lib. 1. §. 1. num. 2.* ubi amplius dixit non esse mirandum, si ego *in quest. 28. num. 51. & seq.* dixerim de consuetudine fures non gaudere immunitate ecclesiæ, ex allegatis ibi per me Doctoribus, cum tunc Gregorii XIV. Constitutio (quæ consuetudines omnes ad nihilum reducit) promulgata non erat, à qua propterea non esse recedendum affirmat. Et licet ex literis scriptis jussu fel. me. Clementis VIII. ad Illustrissimum D. Nuncium Neapolitanum, relatis per Mar. Ital. *de immunitat. ecclesiarum. lib. 1. c. 5. in initio. post num. 16. fol. mihi 118.* Monasteriorum illius Regni superiores, sub gravissimis pœnis, prohibiti sint, ne in eorum Monasteriis recipiant fures; ne propterea credas esse derogatum juri Canonico, & Constitutioni Gregorianæ volenti, non nisi publicos latrones gaudere non posse immunitate ecclesiæ, cum per literas prædictas licet statutum sit fures in Monasteriis non recipi, & receptos expelli, non per hoc tamen eadem Constitutio voluit, si ad ecclesiam confugerint, eos non esse tutos à secularibus iudicibus.
- Contrarium de consuetudine servari testatur 95 Covarr. *var. resolut. lib. 2. cap. 20. num. 16. ad finem.* Igne. Anton. Gomez. Clar. & Ludov. Peguer. *in locis per me relatis supra num. 21. & 51.* Salon. *de justit. & jur. in 2. D. Thom. quest. 66. artic. 6. controvers. 3. in fine.* ubi & hanc consuetudinem admittit, quando constat eam esse legitime præscriptam. admittit Joan. Guttier. *practic. quest. civil. quest. 1. nu. 20.* Francisc. Suarez. *de stat. Religio. lib. 3. cap. 11. post num. 4.* ubi post Covarr. *in loco præallegato*, hanc eandem consuetudinem admittit, dicitque eam dici non posse esse contra immunitatem ecclesiæ, quia non censetur introducta, nisi ex benivolentia illius ecclesiæ, in odium delicti, & non in diminutionem reverentiæ ecclesiæ debitæ, quæ tamen nullatenus introduci potest, ut latissime *supra* firmavi. & quatenus aliquis abusus introductus esse posset, hodie vigore Constitutionis Gregorii XIV. per quam, ut suo loco dixi, omnes contrariæ consuetudines, seu verius corruptelæ sunt sublatae, res omni caret difficultate, cum eadem Constitutio, non nisi publicum latronem excipiat.

Quod

96 Quod si fur non fuerit simplex, sed famosus, ut quia tria, vel plura furta commiserit, & tunc etiam de jure communi, quod non debeat gaudere immunitate ecclesiae, voluit Suarez de Paz. *in sua prax. 1. tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 3. num. 71.* refert eum, & sequitur Joann. Guttierrez. *practicar. quest. civil. questio. 1. num. 21. in fine.* Dixi autem de jure communi, quia vigore constitutionis Gregorii XIV. qua solum excluditur publicus latro, non censetur ex ea exclusus fur, etiam quod plura commiserit furta, nisi re vera fuerit publicus.

97 AMPLIA IV. Etiam in reo criminis peculatus, qui quod ecclesiae immunitate gaudere debeat, quicquid secus dixerit Igne. *in l. 1. in princip. num. 55. & seq. ff. ad Syllan.* voluit Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. numero 25.* ubi proponit contraria, & illis respondet.

98 AMPLIA V. Etiam in Sodomita. Licet enim hoc crimen, & contra naturam, & adeo pessimum & immane reputetur, ut cetera omnia excedere videatur, & propterea Sanctissimus ille Pontifex Pius V. *in sua Constitutione contra sodomitas* Clericos eos curiae seculari esse tradendos statuerit, pluribus contendit Mar. Ital. *in tractat. de immunit. ecclesiar. lib. 1. cap. 5. §. 3.* & ob id illum ad ecclesiam confugientem ecclesiae immunitate gaudere non debere pariter & pluribus contendat: ego tamen cum eo minime assentire possum, quia ut dixi *supra num. 85.* ecclesiae immunitate gaudent omnes ad eam confugientes pro quantumvis gravissimo, & atrocissimo crimine. Secundo, quia ut pariter dicam *infra num. 210.* constitutio Gregorii, quae ad nonnullos exceptos casus expresse est restricta, extensionem non patitur ab identitate, vel majoritate rationis. Bene verum est, quod ut etiam dixi *infra numero 346 & 347.* poterit summus Pontifex licentiam dare, ut hujusmodi sodomiam exercentes ab Episcopo curiae seculari tradantur, & si pro ea fuerit requisitus, indubitanter eam concessurum crederem ad terminos maxime Constitutionis Pii V. quae exercitium non unicum actum requirit. Navarr. *in manual. cap. 27. num. 249. versic. tertio dico.*

99 AMPLIA VI. In crimine sacrilegii, in quo confugientes ad ecclesiam, quod illius immunitate gaudeant, voluit Navar. *in manuali confessorior. cap. 25. num. 19. versicul. gaudet etiam.* ubi quod omnis sacrilegus gaudet immunitate ecclesiae si in ea non deliquerit. Et haec opinio coadjuvatur ex constitutione Gregorii XIV. in qua tale crimen exceptum non reperitur. Villagut. *de extens. legum cap. final. num. 43.* ubi quod immunitate ecclesiarum gaudent omnes perpetrantes quodcumque sacrilegium, dummodo illud in ecclesia non committant, reprobato Remigio, *in loco per eum relato* contrarium tenente. Et haec contraria sententia procedit absque dubio vigore Constitutionis Gregorii XIV. in qua tantummodo sunt excepti perpetrantes homicidia, & membrorum mutilationes in ecclesia, prout optime advertit Alex. Ambrosin. *de immunit. & libert. eccles. cap. 5. num. 6.* & reprobatur Villagut. *ubi supra alleg. num. 59.* contrarium tenentem. & Decian. *in d.*

cap. 28. num. 7. subdens, quod tempore quo scripsit Decian. Constitutio Gregorii non erat promulgata & si illam vidisset, absque dubio & ipse hoc idem affirmasset, & ni fallor sic etiam assentire videtur Marius Italia, *de immunitate ecclesiae. libro primo, cap. 5. §. 3. nu. 75. & seqq.*

Contrarium, quod immo, qui sacrilegium¹⁰⁰ committit, ecclesiae immunitate non gaudeat, voluit Hostien. *in summa, de immunitate ecclesiae. num. 9.* ubi reprobatur Goffred. contrarium tenentem. Boer. *decis. 109. numero tertio.* ubi simpliciter dixit, sacrilegum non debere gaudere immunitate ecclesiae, & *decisio. 110. num. 9.* ubi idem dixit. Joann. Guttier. *pract. quest. lib. 3. quest. 1. nu. 33.* Petr. Gregor. *syntagm. juris. cap. 22. num. 2. versic. Non gaudent & num. 46. in fine, & latius num. 59.* Cardinal. Tusch. *practicar. conclusion. juris, in verbo Eccles. conclus. 11. num. 19.* ubi de communi ex Castrenf. *in loco per eum relato, & etiam num. 52.*

In hac contrarietate vide distinguendum De. 101 cian. *in tractat. crim. lib. 6. cap. 26. num. 7.* ubi dixit, quod si agitur de puniendo sacrilegum poena sacrilegii quod commisit, & pro quo non fuit punitus, & tunc non est tutus in ecclesia, secus si ageretur de puniendo illum pro aliis delictis, cum sacrilegio fuerit condemnatus, & bannitus. & haec distinctio approbat secundam sententiam, sed vigore nostrae constitutionis indistincte non recedas ab affirmativa opinione, quod scilicet sacrilegus gaudeat immunitate ecclesiae.

Sacrilegium autem committitur pluribus modis¹⁰² dis, de quibus per Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 24.* ubi quibus modis committatur sacrilegium circa loca, & c. 30. ubi quibus modis committatur sacrilegium circa res, jura, & bona ecclesiae, dixi aliquid *supra in tit. de furtis. quest. 171. sub. nu. 4. & seq.*

LIMITA propositam regulam in incendiariis¹⁰³ riis, qui ad ecclesiam confugientes, ecclesiae immunitate non gaudent, cum hoc crimen atrocissimum sit. c. *Pessimam. 23. quest. 8.* ubi incendiarios aequiparat depopulatoribus agrorum. & voluit Cassan. *in consuetud. Burgun. in tit. des justices. §. 5. num. 111. fol. 54.* quem sic dicentem refert, & sequitur Decian. *in tractat. crim. lib. 6. c. 28. nu. 24.* Dixi remissive *supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. in princip.* Addo & Mariam Italiam *de immunitate ecclesiarum. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 56. & sequentibus.* ubi hanc conclusionem firmiter probari affirmavit *in d. cap. pessimam.* dum postquam incendiarii, & depopulatores agrorum aequae detestati fuerunt, & interdicti, subsequuntur verba infra scripta: *Hanc Regibus, & Principibus faciendae justitiae facultatem consultis Episcopis, & Archiepiscopis non negamus.* Quae quidem verba supponunt incendiarios ad ecclesiam confugisse. Et ideo Innocentius *ibi* vertit se ad Reges, & Principes seculares, dicens eos puniendos esse consultis Episcopis, vel Archiepiscopis. Nisi enim incendiarii ad refugii loca confugissent, frustra daretur facultas Principibus saecularibus admi-

administrandæ justitiæ, cum sine hac licentia possint incendiarios punire, etiam Episcopis & Archiepiscopis inconsultis.

104 Multo minus gaudere debet immunitate ecclesiæ, qui illam comburit, aut dejicit, cum tunc in ea deliquisse dicatur, secundum Joan. Fabr. *l. 1. num. 2. versicul. vel in ipsam. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt.* Navar. in *manu. confessar. cap. 25. num. 22. in fine.* Consalv. de Paz. in *praxi. tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 3. num. 144.* Francisc. Suarez, de *statu Religionis. lib. 3. cap. 8. num. 3.* ubi de infringentibus ecclesiam, aut eam suis bonis spoliantibus. Mar. Ital. de *immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 55. juncto num. 58. & seq.* ubi opponit de textu in *c. si quis ecclesiam. 17. quest. 4.* & oppositioni respondet.

105 Contrarium, quod licet incendiarii crimen sit atrocissimum, non tamen per hoc incendiarius ipse privari debeat immunitate ecclesiæ, tum quia d. c. *peffimam.* hoc non disponit, licet facultatem triouat regibus eos punientum etiam, quia in Constitutione Gregorii XIV. non est exceptum, verius dici potest per ea, quæ dicta sunt *sup. num. 85.* Quibus addo Francisc. Suarez de *statu Religionis. lib. 3. c. 8. num. 3.*

106 LIMITA II. Eandem regulam, in illis qui alias ecclesiam violarunt extrahendo ab ea ad illam confugientes, qui si postea ipsi ad eandem ecclesiam pro aliquo delicto confugerunt, ejusdem ecclesiæ immunitate gaudere non debent. Sic enim exemplo Eutropii consulis, qui alias contra ecclesiæ immunitatem legem tulerat, si riptum reliquerunt Decian. in *tractat. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 7. post med. versic. Neque predictis obstabunt. & cap. 26. nu. 9. versic. legitur tamen.* Anastas. Germon. de *Sacrorum immunitate. lib. 3. cap. 16. num. 104. & sequentibus.* ubi alia ad materiam. Petr. Gregor. *syn. tagm. juris. lib. 33. cap. 21. post num. 3. & c. 22. num. 2. versic. Non gaudent.* Marius Ital. de *immunitate eccles. lib. 1. cap. 5. §. 15.* Verum quod neque iste casus sit exceptus in Bulla Gregorii XIV. ex ejus lectura clare patet.

ARGUMENTUM.

Homicida ad Ecclesiam confugiens nunquid illius immunitate gaudere debeat.

SUMMARIUM.

Homicida de jure civili immunitate ecclesiæ non gaudet. n. 107. secus de jure canonico. num. 108.

Homicida ex proposito gaudet immunitate ecclesiæ. num. 111. licet alii contra. num. 112.

Occidens Clericum extra ecclesiam si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet. num. 114. licet alii contra. num. 115.

Clericum vulnerans, seu offendens immunitate ecclesiæ gaudere debet. num. 116.

Duellantes, si in duello aliquem occidant, nunquid gaudeant immunitate ecclesiæ. num. 117.

CAPUT VII.

REGULA sit, quod licet de jure civili homicida ad ecclesiam confugiens illius non gaudeat immunitate, ad text. in *§. neque autem homicida. in authen. de mandatis Principum.* Alberic. in *rubr. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. num. 1.* Gloss. in *l. 2. in verbo abducere. C. eodem,* & ibi etiam Azzo in *verbo retinendum.* Bellapert. in *l. presenti. col. 3. in fine. C. eodem.* Azzo. in *summ. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. num. 4.* Ang. de *malefic. in verbo quod fama publica. num. 59.* Boer. *decif. 109. num. 1.* relati per Decian. *consil. 80. num. 3. lib. 3.* Qui loquuntur etiam de jure Canonico. Anastas. Germon. de *sacrorum immunitat. lib. 2. cap. 16. num. 3. & 4.*

Jure tamen Canonico contrarium statutum fuit, & illud propterea servandum, ut per Alberic. in *d. rubr. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. num. 1. versic. Jus autem canonicum.* & ibi etiam Paul. de *Castr. num. 2. versicul. sed de jure canonico.* Gloss. in *cap. Inter alia in verbo nisi publicus latro, versic. sed decretalis. extra de immunit. eccles. & ibi etiam Anchar. num. 5. in fine.* Abb. *nu. 14. & seqq. usque ad nu. 20.* Ubi pluribus hanc probat sententiam, respondet contrariis, & præsertim *authen. de mandatis Principum. §. Neg. homicidas.* alia gloss. in *c. sicut antiquitus. in ultima gloss. 17. quest. 4.* Archidiac. in *c. Reum nu. 1. eadem causa & quest. & ibi etiam Bellamer. nu. 1.* Joan. de Imol. in *Clem. 1. num. 11. versic. Et in hoc statuer canonici.* Goffred. in *summa. rubr. de immunitate ecclesiar. num. 9.* Hostien. in *summa de immunit. eccles. nu. 8. vers. si vero maleficium.* ubi quod ita dicunt communiter Magistri. Angelic. in *summa in verbo immunitas. nu. 17. ad finem versic. Quartum genus.* ubi testatur de veriori & communi Doctorum sententia. Silvest. in *eod. verbo immunitas. il 3. num. 2. vers. quartum genus.* ubi etiam testatur ita communiter & verius teneri. Thabien. in *eodem verbo immunitas. num. 10. in fine.* Oldrad. *consil. 154. num. 1.* Alex. *consil. 145. num. 8. lib. 7.* Boer. *decif. 109. num. 3. in fin.* Decian. in *tractat. crim. lib. 6. cap. 28. num. 16.* Ubi quod ita semper observari vidit, & ipse etiam observavit quando fuit assessor. & *consil. 80. num. 26. & seqq. lib. 3.* Ubi dat plures responsiones textui in *§. neque de mandatis Principum.* Adde Petr. à Placha. Covar. & Clar. in *locis per me relatis supra in tit. de carceratis. quest. 28. num. 28.* Joann. Guttier. *præct. quest. lib. 1. quest. 2. num. 17.* Ubi testatur de communi, & loquitur in homicidio, etiam dolo commisso, nulla tamen animi deliberatione & intervallo præcedente. Anastas. Germon. de *sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 57. & num. 66.* Villagut. de *extensione legum. cap. fin. num. 5. ad finem. vers. sed hic notandum erit.* ubi hanc conclusionem hodie

- die præsertim veram credit ex Constitutione Gregorii XIV. Et num. 14. & 15. Ubi tribus modis hanc probat sententiam. Azzor. *instit. moral. part. 2. lib. 9. c. 9. versic. Quid vero.* Card. Tusch. *pract. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. num. 3. & num. 4.* Ubi de magis communi Doctorum sententia. & nu. 43.
- 109 Immo ex præallegatis Doctoribus plerique etiam respondendo dictæ Authen. *de mandatis Principum. in §. neque.* dicunt text. illum non contradicere juri canonico, quia loquitur in homicidio commisso in ecclesia vel prope eam.
- 110 **AMPLIA I.** Propositam regulam etiam in eo, qui ex proposito homicidium commisit, secundum Abba. *in c. inter alia. num. 18. & num. 20. in fine. & seq. Alex. cons. 145. per totum, lib. 7.* ubi latissime ad partes disputata quæstione, in hac residet sententia, proponit contraria, & illis respondet. Boer. *decis. 109. num. 3. ad med.* Ubi aliis relatis hanc sententiam de jure Canonico procedere affirmat, & ita per canonicas teneri testatur. & num. 4. Deci. *cons. 80. n. 21. lib. 3.* Ubi aliis relatis concordantibus testatur de communi & sapissime practicata opinione. Addo Marian Soccin. Covarr. Bossi. Gig. Blanch. & Conrad. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. nu. 23.* Anast. Germon. *de sacror. immunitate lib. 3. c. 16.* Ubi hanc sententiam veriore affirmit, contrarium tenentes refert, & reprobat, Card. Tusch. *pract. conclus. in verbo ecclesia. concl. 11. num. 3.* ubi testatur de veriori Doctorum sententia. Mar. Ital. *de immunitate ecclesiar. lib. 1. ca. 5. §. 4. num. 14. vers. sed tandem.* Marc. Anton. Genuen. *in pract. Archiepiscopali. c. 94. 4.* Ubi referendo Breve Clementis Papæ VIII. *in illa Panormitana immunitatis ecclesiasticæ,* advertit, homicidam animo deliberato & ex proposito debere gaudere immunitate ecclesiæ, licet ex particularibus causis in illo casu Pontifex motus contrarium statuerit. Villagut. *de extensione legum. cap. final. nu. 16.* Ubi tribus mediis aliis relatis concordantibus, hanc probat sententiam, subditque ita observari debere à Judicibus Deum timentibus, contrarium tenentes, refert, & eos reprobat Suarez *de statu Religionis, lib. 3. cap. 11. num. 13.*
- 111 Et hæc opinio indubitanter hodie servanda est vigore constitutionis Gregorii XIV. prout post Villagut. *in loco per eum relato,* advertit Mar. Ital. *de immunitate ecclesiarum. lib. 1. cap. 5. §. 4. vers. sed tandem.* item Villagut. *de extens. legum. c. final. num. 16. in fine.* Et adverterunt etiam peritissimi illi Juris consulti, quorum consilium retuli inter mea consilia. *consil. 168. num. 68. & seqq. usque ad numerum 74.* Ubi amplius adverterunt, homicidium posse per insidias committi absque productionis qualitate, & propterea productionis qualitate cessante, homicidam ex proposito, & etiam per insidias vigore dictæ constitutionis, ecclesiæ immunitate gaudere debere pluribus comprobant.
- 112 Contrarium, quod immo homicida ex proposito non gaudet immunitate ecclesiæ, videtur de mente Innocentii, *in c. inter alia. col. 2. in De Immunit. Eccles.*

verbo qui extra de immunitate eccles. Ubi videtur tacere generalem conclusionem, ecclesiarum immunitate non gaudere nisi eos qui ex impetu, vel casu fortuito aliquem offendunt. Boer. *decis. 109. num. 3. versic. tertio fallit in homicidio voluntario. & latius. num. 5. & 6. num. 7.* Ubi testatur, hanc opinionem servari in parlamento Parisiensi. Decian. *in tractat. crim. lib. 6. cap. 28. num. 13.* Ubi loquitur de homicidio ex proposito facto à laico. Testatur de communi, & vera opinione, & respondet contrariis. & num. 14. ubi loquitur de homicidio ex proposito commisso à Clerico, & pariter testatur de communi. & num. 15. Ubi ampliat in homicidio ex proposito, & appensate etiã sine insidiis commisso, plures refert concordantes, pluribusque hanc probat sententiam, & de communi, æquiori & veriori testatur opinione. Navar. *in manual. Confessar. cap. 25. num. 21.* Ubi quod ita secundum leges Lusitaniæ usu receptum est. Addo pro hac eadem opinione Anchar. Speculatorem Alexandr. Guidopap. Alciat. Plot. Papien. Joseph. Ludovic. Clarum, Menoch. & Andr. Fachin. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 23* qui testatur de communi & servata opinione. Azzeved. *in Constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. num. 9. versicul. Idem in homicida ex proposito.* Petr. Gregor. *syntagm. juris. lib. 33. cap. 22. num. 1. versic. sed tertio.* relati per Cardin. Tusch. (qui tamen eos non sequitur) *pract. concl. in verbo ecclesia. conclus. 11. nu. 2.*

Prima opinio hodie servanda est. Nec in contrariam facit, quod text. *in ca. 1. de homicidiis in sexto,* ab altari illos quoque evellendos jubet, qui per industriam hominem occiderent, & sic ex proposito etiam quod non proditorie. Nam text. ille ultra alios quos habet intellectus de quibus remissive dixi *infra num. 136.* ex Suarez Guttier. & Card. Tusch. *ibidem* allegatis, non simpliciter per industriam occidentem proximum suum ab altari evellendum iussit, sed addit copulative, & per insidias, quæ verba secundum communem Doctorum intellectum ad proditoris qualitatem referuntur; prout in specie advertit, & bene probat Suarez *de statu Religionis. lib. 3. cap. 11. num. 13.* quem in terminis sic bene respondentem omnino videas. Vel secundum Anchar. *in cap. ea, quæ num. 22. versic. decimonono quarto. de regul. jur. in 6. text.* ille non loquitur in laico ad ecclesiam confugiente, sed in clerico. quem propterea text. dicit eum propter homicidium ex industria, & per insidias ab eo commissum esse revellendum ab Altari. Non quod ab ecclesia debeat extrahi, sed quod debeat à ministerio altaris amoveri propter irregularitatem, vel propter incursum excommunicationem, ad quam postea referenda sint subsequenter verba. *ita aut moriatur,* quia excommunicatio est mors spiritualis.

AMPLIA II. Etiam in occidente, & offendentem Clericum, qui si ad ecclesiam confugerit, illius immunitate gaudeat, Navar. *in manual. confes. c. 25. num. 19. vers. Gaudet etiam.* ubi dixit tenentes contrarium sine jure, & sine ratione loqui. Villagut. *de extensione legum. cap. Cc* fin.

fin. nu. 43. Mar. Italia de immunitate ecclesia. lib. 1. cap. 2. §. unico. nu. 6. & cap. 5. §. 3. num. 79 in fine & seq. Et hæc opinio (quicquid alias circumscripta Gregoriana constitutione dixerim *in quest. 28. num. 29.*) hodie indubitanter procedit vigore dictæ constitutionis Gregorii XIV. qua inter homicidia excepta non ponitur nisi homicidium proditorie, aut per assassinium commissum. Ratio enim adducta per Doctores contrarium tenentes, quia scilicet committentes sacrilegium, prout committit is qui Clericum occidit, immunitate ecclesiarum non gaudent, vigore ejusdem constitutionis non procedit; prout dixi *supra nu. 99.*

- 115 Quamvis contrarium, quod vulnerans Sacerdotem, nedum occidens, immunitate ecclesie gaudere non debet, voluerit Boer. *decis. 9. num. 3. versic. Item in interficiente clericum. & num. 7. in fine.* Ubi testatur, ita apud eum judicatum fuisse. Joan. de Vischis *de immunitate ecclesiarum. num. 38. vers. septimus in interfecore cleric.* refert eum & sequitur Decian. *in tractat. crim. lib. 6. ca. 28. nu. 11.* Anchar. Gig. Joan. Berber. Jodoch. & Foller. *in locis per me relatis supra quest. 28. num. 29.* ea motus ratione, quia occidens clericum committit sacrilegium. Sacrilegus autem immunitate ecclesie non gaudet, & hoc forsitan secundum jus commune. Quod tamen ut non credo verum in hoc casu, ita secus dispositum est ex constitutione, quæ hunc casum non excipit.
- 116 Secus in offendente, seu vulnerante Clericum & sacerdotem, qui propterea gaudet immunitate ecclesie, nisi membrorum mutilatio intervenerit, secundum Boer. *decis. 109. num. 4.* qui loquitur etiam in vulnerante in ecclesia. Navar. *in manual. confessor. cap. 25. num. 19. versic. Gaudet etiam percutiens Clericum.* ubi reprobatur contrarium tenentes. Villagut. *ubi supra d. num. 43.* Mar. Ital. *de immunitate ecclesiarum. lib. 1. c. 2. §. Unico, num. 7.* Ubi reprobatur contrarium tenentes, quamvis contrarium, quod vulnerans sacerdotem non gaudeat, judicatum fuisse apud eum in curia testatur Boer. *d. decis. 109. nu. 7. in fine.*
- 117 LIMITA eandem regulam in duellantibus, & in duello inimicum suum occidentibus, secundum Navar. *in suo manual. c. 25. nu. 21. in princ. versic. sed juxta leges Lusitania.* ubi testatur ita in Lusitania servari. Nec dissentit Mar. Ital. *de immunitate ecclesia. lib. 1. c. 5. §. 4. num. 42. & 43.* Ea motus ratione, quia qui duellum permittunt, vel faciunt, dant causam, ut loca, in quibus duellatur, interdictione supponantur, ut in constitutione Clementis VIII. relata per Stephan. Quarant. in verbo *Duellum.* Sed sic est, quod qui causam interdictionis ecclesie dederit, immunitate ecclesie gaudere non debet, ut per eundem Ital. *lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 20.* Ergo, &c. Considera tamen, quod hæc Italiae opinio est fundata in illa ratione ut supra, quod scilicet dans causam interdictioni ecclesie, ut puta cum magna sanguinis effusione, immunitate ecclesie non gaudeat, ut per eundem *in dicto §. 3. num. 19.* Quæ quidem ratio non videtur considerabilis in constitutione Gregorii

XIV. nisi ex sanguinis effusione sequatur homicidium vel membri mutilatio in ecclesia. Nec video, quid commune habeat mutilatio membri, & sanguinis effusio in ecclesia cum duellantibus; credo tamen bene esse ut custodiantur à Pastoribus ecclesie, & inde non extrahantur, nec Judici seculari tradantur sine licentia Papæ, aut habentis ab eo auctoritatem juxta scripta per me *infra nu. 346.* Et hoc tutius esse omnino crederem secundum Bullæ dispositionem.

ARGUMENTUM.

Assassinus non gaudet immunitate ecclesie, & quando ad hunc effectum quis dicatur assassinus.

SUMMARIUM.

- Assassinus ecclesia immunitate non gaudet, nu. 118.*
- Assassinus immunitate ecclesia non gaudet, etiam quod occidat ad mandatum non infidelium, sed Christianorum, & etiam quod occidens sit Christianus & non infidelis, nu. 119.*
- Assassinus immunitate ecclesia non gaudet, etiam quod occidat aliquem Infidelem, num. 120. contra, nu. 122. & occisus an presumatur Christianus, vel infidelis, nu. 122.*
- Assassinus immunitate ecclesia non gaudet, etiam homicidio non sequuto, nu. 123.*
- Assassinorum fautores ecclesia immunitate non gaudent, numero 124.*
- Assassinus immunitate ecclesia non gaudet si hominem occidit precedente datione, seu promissione non solum pecunie, sed etiam alterius rei, num. 125. & 126. ubi quid ex datione alicujus parvæ rei ut puta unius parvis caligarum. & nu. 127. ubi quid si occisor accipiat pecuniam pro expensis in Homicidio faciendis.*
- Assassinus immunitate ecclesia non gaudet, etiam quod mandet aliquem occidi, nu. 128.*
- Assassinus non dicitur, & immunitate ecclesia gaudet si nulla precedente promissione aliquem occidit sub spe consequendi aliquod lucrum, num. 129. & 130. ubi quid si occidat animo solum complacendi.*
- Assassinus non dicitur ex eo solum quod sibi fuerit facta aliqua promissio generalis, & incerta, nu. 131.*
- Assassinus non dicitur qui de mandato alterius occidit suum proprium inimicum, nu. 132. & 133. ubi idem de occidente inimicum mandantis, mandante presente.*
- Assassinus non dicitur qui pecuniam accipit non ad occidendum, sed ad vulnerandum, nu. 134.*

CAPUT VIII.

REGULA sit negativa, quod assassinus non gaudet immun. eccl. & ideo si ad eam confugiet invitus inde extrahi possit. Sic enim probari

bari videtur in c. 1. de homicidio in 6. ubi quod assassini ab omni populo Christiano sunt diffidati, ergo nulla fides ei servanda est, & sic neque fides immunitatis, ut per Cyn. in l. Reos. C. de questionibus. quem sic dicentem refert, & sequitur Decian. in tract. crim. lib. 6. c. 28. num. 18. ad med. vers. Isti ergo non gaudent immunitate ecclesie. Et hanc eandem conclusionem firmarunt Remig. Germon. Marcus Mantua. Petr. à Plach. & Clar. in locis per me relatis supra in tit. de carceribus. & carcer. quest. 28. nu. 26. Quibus addo Francisc. Suarez de stat. Religionis lib. 3. c. 11. num. 13. & dixi etiam in tit. de homicidio quest. 123. nu. 69. Joan. Guttier. pract. quest. lib. 3. quest. 7. nu. 50. & seq. ubi relatis & reprobatis contrarium tenentibus, hanc sequitur sententiam, quam testatur crebriorem, & apud omnes receptam; ea potissimum ratione, quia assassini dicuntur proditores, subdens insuper, quod hodie hæc conclusio nullam patitur difficultatem ex Constitutione Gregorii XIV.

119 AMPLIA I. Hanc regulam, ut assassini dicantur. & ecclesiastica immunitate non gaudeant ad ecclesiam confugientes, etiam quod occidant de mandato non infidelium, sed Christianorum, & etiam quod occidentes sint Christiani, & non Infideles, secundum relatos per me Doctores supra in tit. de homicidio. quest. 123. num. 21. & seq. & in specie Decian. in tractat. crimin. lib. 6. c. 28. nu. 18. ubi refert concordantes, contrarium tenentes reprobat, & hanc esse receptam, & communem Doctorum interpretationem testatur Joann. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. quest. 7. nu. 1. & seqq. ubi relatis & reprobatis contrarium tenentibus, hanc conclusionem communem & consuetudine receptam testatur, eamque pluribus comprobat Anastas. Germon. de sacrorum immunitate. lib. 5. c. 16. nu. 67. vers. quemadmodum de Assassinis, & seqq. ubi etiam refert, & reprobat contrarium tenentes, proponit contraria, & illis respondet Alex. Ambrosin. de immunit. & libertate eccles. c. 7. nu. 1. & seqq. usque ad nu. 7. Mar. Ital. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 5. num. 149. vers. Concludendum igitur hinc est, ubi in idem ponderat Constitutionem Gregorii XIV.

120 AMPLIA II. Ut Assassinus non gaudeat immunitate ecclesie etiam quod occidatur non Christianus, sed Infidelis, secundum communem, de qua post alios testatur Decian. in tractat. crim. lib. 6. c. 28. nu. 18. ubi propterea reprobat Bald. Joan. And. & Corn. contrarium tenentes. Et hæc opinio, quicquid alii infra relati contrarium dixerunt, mihi magis placet ex magistraliter scriptis per Mar. Ital. de immunitate ecclesiarum. lib. 1. cap. 5. §. 4. nu. 20. & 21. ubi reprobato Alex. Ambrosin. in loco infra allegando pluribus docet sub nomine proximi venire etiam infidelem, & propterea occidentem infidelem per assassinum, ut proditorie gaudere non debere ecclesie immunitate. immo & amplius bene probat contra eundem Ambrosin. gravius esse homicidium proditorie commissum, quam per assassinum.

De Immunit. Eccles.

Nunquid autem occisus præsumatur Christianus, vel potius infidelis, vide Clar. in §. assassinum. versic. Bene verum est, ubi dixit quod si occisi cadaver reperiatur in territorio Christianorum, occisus præsumitur Christianus, refert eum, & sequitur Joann. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. quest. 7. num. 9. & seq. ubi tamen ex Mascard. in loco per eum relato, declarat, nisi occisus reperiretur circumcisus, quia tunc præsumitur Christianus, etiam quod in territorio Christianorum cadaver reperiatur, ut ibi per eum. sed vide etiam Alex. Ambrosin. de immunit. & libertate eccles. c. 7. nu. 12. & 13. ubi aliis relatis concordantibus, & præsertim Paciano in tractat. de probationibus. ca. 14. sub. nu. 7. & ibi addentes litera B part. 2. contra Clar. verius credidit ad effectum de quo agitur, occisum non præsumi baptizatum nisi qualitas baptismatis, aut quod ipse pro Christiano habitus, & reputatus fuerit, probetur, respondetque rationi contrariæ per Clarum allegata.

Contrarium, quod nisi occisus fuerit Christianus, assassinus non dicatur qui illum occidit, & consequenter assassini specialia locum non habeant, secundum Joan. Andr. in c. 1. de homicidio in 6. Et ibi communiter Doctor. Aretin. consil. 163. colu. 2. ubi testatur hanc esse communem, & de consuetudine servatam opinionem. Corn. cons. 240. sub. num. 1. lib. 1. Alex. consil. 166. in finel. lib. 7. Covarru. var. resolution. lib. 2. cap. 20. num. 10. versicul. Quinto, &c. Petr. à Plach. in epit. delictor. lib. 1. c. 19. num. 8. ubi testatur hanc sententiam omnium consensu esse stabilitam. Clar. in pract. in §. Assassin. vers. bene verum est, & in quest. 85. versic. ubi agitur, quos, & alios referendo sequitur Joann. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. quest. 7. num. 8. Bajard. ad Clar. in §. Assassinium. num. 13. Alex. Ambrosin. in tractat. de immunitat. ecclesiar. c. 7. nu. 12. ubi aliis relatis pariter testatur hanc esse communem, & consuetudine receptam sententiam. Eamque ampliat etiam in eo qui proditorie Infidelem occidit. Dicitque, eum non propterea privandum esse hac immunitate, quia si per Assassinium occidens infidelem eadem immunitate gaudet, multo magis gaudere debet proditor, cum Assassinii crimen proditorie gravius sit. Et vide quæ latius dixi in tit. de homicid. quest. 123. num. 133. & sequentibus.

AMPLIA III. Quia Assassinus non gaudet immunitate ecclesie, etiam homicidio non sequuto. Dixi supra in tit. de carceribus. & carceratis. questio. 28. num. 26. ex Petro à Plach. in epit. delictor. lib. 1. cap. 19. num. 24. & seq. Verum hujus ampliationis veritas dependet ab illa generali questione, an scilicet, quando, & qua poena in crimine Assassinii puniatur affectus, seu conatus, non sequuto effectu. de qua latius dixi in tit. de homicidio. quest. 123. in inspectione 3. num. 77. & sequentibus. Quibus in specie addo Joan. Guttier. pract. quest. civilium. lib. 3. quest. 7. num. 26. & seqq. pluribus usque ad num. 44. & nu. 54. & sequentibus. usque ad num. 59. ubi post multa concludit, quod

Assassinus non gaudet immunitate ecclesiæ, etiam morte non sequuta, si vulneravit, & percussit animo occidendi, & ut occideret, fecit quantum potuit, secus si vulneravit animo non occidendi. & hanc communem testatur esse Doctorum distinctionem. & in proposito vide Bannimenta Gubernatoris Urbis. ca. 19. Quibus cavetur, in pœnas Assassinii incurrere omnes eos, qui ad actum proximum devenerint, etiam morte non sequuta. Sed certe hæc Joannis Guttier. sententia & attestatio apud me non transit sine dubio. quia secundum ea quæ dixi in dicta questio. 123. num. 115. magis communis, & magis servata videtur opinio, quod etiam in crimine Assassinii, de generali consuetudine, Assassinii ordinaria pœna non intret, non sequuta morte. Ideo cogita, & in dubio mitiori opinioni, & quæ ecclesiarum immunitati favet, adhareas.

124 AMPLIA IV. Etiam in fautoribus Assassinorum, qui nec ipsi gaudent ecclesiæ immunitate, sicut dixi supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. nu. 26. ex Petr. à Plach. in epith. delictor. lib. 1. c. 19. num. 24 & sequenti. Quibus addo Remig. Gor. de immunit. fallent. 1. num. 9. post Mantuam in lyco per eum relato. quorum sententiam veram opinatur Joann. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. quest. 7. num. 53. vide quæ dixi supra in tit. de homicid. quest. 123. num. 29. & seqq. ubi potui, an occultans, vel defendens Assassinum, seu illi opem, & auxilium præstans, dicatur Assassinus, & Assassinii pœna puniatur.

125 AMPLIA V. Ut Assassinus dicatur, nec ecclesiæ immunitate gaudeat, non solum si hominem occidit præcedente promissione, seu datione certæ pecuniarum quantitatis; sed etiam præcedente promissione alicujus rei, ex allegatis per me supra in tit. de homicidio quest. 123. num. 41. & seqq. & in specie voluit Franciscus Leon. in thesauro fori ecclesiastici. part. 1. cap. 13. num. 27. post Capyc. & Gabr. in locis ibi per eum relatis. quibus addo Joan. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. quest. 7. num. 20. Et licet Mar. Ital. in tractat. de immunit. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 5. nu. 130. & sequentibus. contrarium affirmaverit, tu tamen à proposita ampliatione in judicando, & consulendo non recedas. tum, quia communiter recepta est, tum etiam quia & verior, & rationabilior, & si aliter diceremus. esset facilis adinventata via effugiendi pœnas Assassinii, magnumque sequeretur absurdum, quod illud committeretur cum promissione, seu traditione decem aut viginti ducatorum, non autem cum promissione, seu traditione alterius rei, ut puta Gemmarum majoris valoris.

126 Bene verum est, quod Assassinium non committitur ex datione alicujus parvæ rei, ut puta unius paris caligarum. Vulpell. consil. 143. num. 9. Alex. Ambrosin. de immunit. & libertat. eccles. c. 7. sub. num. 9. dixi supra in tit. de homicid. quest. 123. num. 43.

127 Sic nec etiam Assassinus dicitur accipiens pecuniam pro expensis in hospitio faciendis. secundum Vulpell. in d. consil. 143. num. 8. Alex. Ambrosin. d. c. 7. sub eod. nu. 9. & dixi in d.

quest. 123. num. 158. ubi feci generalem conclusionem, quod subministrans expensas, aut pecunias mandatario, ut ex illis se alat, & præparet ad homicidium committendum, non dicitur Assassinus, cum ex istis expensis nihil lucri faciat. ex Boss. Gabr. Vivio. & Bajard. in locis ibidem per me relatis.

AMPLIA VI. Ut Assassinus non gaudeat immunitate ecclesiæ, sive mediante pecunia aliquem occidat, sive etiam occidere faciat, & sic tam mandans, quam mandatarius. ex allegatis per me supra in tit. de homicidio. quest. 123. num. 19. & num. 26. & seq. & in specie Decian. in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. nu. 18. ad finem vers. Assassinii autem dicuntur, cum relatis per eum.

LIMITA I. Propositam regulam, ut Assassinus dicatur, & immunitate ecclesiæ non gaudeat, si aliquem occidit saltim sub promissione pecuniæ, vel alterius rei, secus si nulla præcedente promissione quis alium occiderit sub spe consequendi aliquod lucrum, quia is non dicitur Assassinus, secundum Aretin. Gabriel. Vivium, & Mascard. relatos per Alex. Ambrosin. qui in terminis hanc limitationem ponit, de immunitate ecclesiarum. cap. 7. num. 8. & seq. dixi aliquid supra in tit. de homicid. quest. 123. num. 160. ubi probavi Assassinii crimen non committi ex sola spe successionis.

LIMITA II. In eo qui aliquem occidit animo solum complacendi, nulla præcedente promissione, aut datione rei, vel pecuniæ, quod Assassinus non dicatur; & propterea gaudere debeat ecclesiæ immunitate. in terminis scripsit idem Alex. Ambrosin. de immunit. eccles. cap. 7. sub num. 9. post Carer. & Grammat. in locis per eum relatis; licet hæc declaratio parum prodesset vigore Bannimentorum Gubernatoris Urbis, quibus cavetur Assassinum dici, & reputari etiam illum, qui alterum occidit animo solum complacendi.

LIMITA III. Quia ad hoc ut dicatur Assassinus, & non gaudeat immunitate ecclesiæ, licet sola pecuniarum, vel alterius rei promissio sufficiat, prout in specie sic scripsit Joann. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. quest. 7. nu. 20. non tamen sufficiet promissio generalis & incerta, nisi fuerit certæ quantitatis pecuniarum aut rei, prout sic pariter, & in specie scripsit idem Alex. Ambrosin. post Bursat. & Vulpell. in locis per eum relatis in tractat. de immunitat. & libertat. eccles. cap. 7. num. 9. Qua de re vide, quæ scripsi supra in tit. de homicidio. questio. 123. num. 145. & sequentibus. ubi amplius dixi, ad qualitatem Assassinii inducendam, nec etiam solam pecuniæ promissionem sufficere, nisi eadem promissio fuerit acceptata.

LIMITA IV. In occidente suum proprium inimicum. Quamvis enim id faciat de mandato alterius, cum promissione, seu datione pecuniæ, non tamen dicitur Assassinus, nec ecclesiæ immunitate privabitur. Grat. consil. 52. num. 45. & seq. lib. 2. Honded. consil. 87. numero. 4. lib. 2. Alexan. Ambrosin. de immunit. eccles. cap. 7. num. 10. Dixi supra in tit. de homicidio quest. 123. num. 157. ubi post Grammat. Vulpell. & Bajard.

Bajard. *in locis ibidem per me relatis* firmavi conclusionem, Assassinium non committi ab eo, qui recepta ab altero pecunia communem inimicum occidit.

133 Sic nec etiam Assassinus dicitur, nec ecclesie immunitate privabitur is, qui recepta pecunia aliquem interfecit, presente tamen ipso mandante, secundum Covarr. *variar. resolut. lib. 3. c. ultim. nu. 9. & seq. Gabr. consil. 170. nu. 1. & seqq. lib. 1. Bertazzol. consil. 143. nu. 13. lib. 1. Quos & alios retuli supra in tit. de homicid. questio. 123. num. 148.*

134 LIMITA V. In eo, qui pecuniam recipit, non ad occidendum aliquem, sed ad vulnerandum, is enim nec Assassinus dicitur, nec propterea ecclesie immunitate privabitur. secundum Alciat. Vulpell. Decian. Anton. Gabriel. Mascard. & Honded. *in locis relatis per Alexand. Ambrosin. de immunit. & libertate eccles. cap. 7. num. 11. Nec dissentit Joan. Guttier. practicar. quest. civil. lib. 3. quest. 7. num. 59. post Remigium in loco per eum relato, testaturque hanc opinionem benigniorem, & sibi magis placere, quam contrariam. Verum hæc declaratio parum prodesset in Urbe, vigore bannimentorum Gubernatoris Urbis, cap. 19. Quibus assassinus declaratur, qui pecunia mediante, aut promissione, non solum alium occiderit, sed etiam vulneraverit, aut offenderit.*

ARGUMENTUM.

Proditorius Homicida immunitate ecclesie non gaudet, & quando in proposito dicatur homicidium proditorium.

SUMMARIUM.

Proditorius homicida immunitate ecclesie non gaudet, nu. 135. licet alii contra, num. 136.

Homicida proditorius quis dicatur, & quot modis quis proditorie occidere dicatur, num. 137.

Parricida dicitur homicida proditorius, & immunitate ecclesie non gaudet, num. 138.

Mater partum abjiciendo, & filium infantem occidendo, immunitate Ecclesie non gaudet, num. 139.

Perjurus, & falsus testis, si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudet, num. 140. nisi cum falsitate, seu perjurio aliquem occidat, num. 141.

Veneno aliquem necans immunitate ecclesie non gaudet, num. 142.

Proditorius homicida non dicitur qui inimicum suum per insidias & proditorie occidit, num. 143. quamvis alii contra, num. 144.

Proditorie aliquem vulnerans, morte non sequuta, immunitate ecclesie gaudere debet, num. 145. licet alii contra, num. 146.

De Immunit. Eccles.

REGULA sit, quod proditor homicida, ecclesie immunitate non gaudet, & ideo ad eam confugiens invitus extrahi potest. Alex. *consil. 145. nu. 5. lib. 7. Boer. decis. 109. num. 5. vers. Tertio in eo qui alias proditorie occidit.* Ancharan. Felyn. Aretin. Guidopap. Alciat. Cassan. Monticell. Covarr. Jo. Berber. Gig. Anton. Gomez. & Clar. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis quest. 29. num. 24.* Ubi relatis & reprobatis contrarium tenentibus, hanc dixi esse æquiorum communiorem & magis servatam Doctorum sententiam. Joan. Guttier. *practic. quest. lib. 1. quest. 2. nu. 2.* Ubi aliis relatis testatur de communi. & lib. 3. *quest. 7. num. 52.* ubi relatis & reprobatis contrarium tenentibus, pariter testatur de communi. Anastas. Germon. *de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 58. & seqq.* Ubi testatur de communi Doctorum sententia, & etiam consuetudine Christiani orbis admodum recepta, refert & reprobat contrarium tenentes. Azzeved. *in Constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. nu. 9.* Card. Tusch. *practic. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. nu. 5.* Villagut. *de extensio. leg. c. final. nu. 53. vers. His ergo premissis usque ad num. 54.* Ubi tribus mediis hanc probat sententiam, eamque magis communem testatur, contrarium tenentes refert, & illos reprobat. Francisc. Suarez *de statu Relig. lib. 3. cap. 11. nu. 10. 11. & 12.* Ubi reprobat alios intellectus datos per Doctores *ad cap. primum de homic. in 6.*

Et quamvis contrarium, quod immo proditorius homicida gaudere debeat immunitate ecclesie, tenuerint plures relati per Decian. *consil. 80. num. 21. lib. 3.* qui etiam testantur de communi, & pluries servata opinione, Abb. Guiliel. de Benedictis, Diaz, & alii relati per Joan. Guttier. *practic. quest. lib. 1. quest. 2. num. 5.* qui testantur de veriori, & frequentiori Doctorum sententia, & ad text. *in c. 1. de homicidio in 6.* plures à Doctoribus referantur intellectus, de quibus lectorem remitto ad Cardin. Tusch. *practic. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. nu. 6.* Francisc. Suarez *de statu Religionis. lib. 3. cap. 11. num. 10. & 11.* & ad Joann. Guttier. *practicar. quest. lib. 1. quest. 2. nu. 6.* Tu tamen à præcedenti regula non discedas: tum quia ut vides magis communiter recepta est, & in practica servatur: tum etiam quia expresse approbata & recepta in Constitutione Gregorii XIV.

AMPLIA I. Ut eadem Regula procedat in omni proditorio homicida. Proditorius enim homicida quis dicatur, vide Alex. *in consil. 145. num. 5. lib. 7.* Ubi dixit, quod proditorie occidere, est occidere per insidias, ut puta quando quis aliud verbis, & aliud in mente gerit. & ponit exemplum in socio itineris, qui alium percutit. Franc. Suarez *de stat. Religionis. lib. 3. cap. 11. nu. 12.* Ubi dixit, quod per insidias, & proditorie quis dicitur occidere alium, quando à tergo illum occidit, vel quocumque alio mo-

do nihil tale præcaventem, nulla præcavendi causa præcedente. & ponit exemplum in eo, qui aliquem dolose circumvenit, & callide seducit, ut eum occidat; vel in occidente sedentem in mensa, aut socium itineris. Joan. Guttier. *prætic. quest. lib. 1. quest. 2.* Ubi quod proditor homicida dicitur is, qui alterum occidit non de facie ad faciem, sed retro. Item qui occidit sine diffidatione, & *num. 9.* quod proditor homicida dicitur is qui unum actu ostendit, & aliud in mente gerit, ut in occidente socium itineris, & *num. 10. & seqq.* Ubi declarat, quomodo intelligatur, quod qui retro, & non de facie ad faciem alium occidit, dicatur Proditor. Azzeved. *in Constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. num. 10.* Villagut. *de extension. leg. cap. final. num. 53.* ubi ponit octo modos, quibus quis alium proditorie occidere dicitur. Alex. Ambrosin. *de immunitate eccles. cap. 6. num. 1. & seqq.* Ubi quod prodere dicitur, qui procul aliquid à se abjicit, prout est is, qui fidem, quam præstare debet, procul à se rejicit, & ideo proditorium tunc reputat homicidium, quando inter occidentem, & occisum nullus præcedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia, ut puta, quia in simul comedebant, vel simulerant in itinere, & sic unum gerebatur in corde, & aliud in verbis. Dixi hac de re iterum *supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 74. & seqq. & in consil. 168. nu. 74. & seqq. lib. 2.* ubi præsertim probavi, quod offendens aliquem sub pace, seu promissione de non offendendo, dicitur Proditor.

138 **AMPLIA II.** In parricidio. Qui enim parentes occidit, aut filios innocuos, & nihil tale cogitantes, nulla præsertim præcedenti rixa, & ex proposito, absque dubio proditor dicitur, & propterea ecclesiarum immunitate gaudere non debere nulla apud me est dubitatio.

139 Sic, & multo magis proditricis nuncupari putaverim matres illas, quæ partum exponendo filios occidunt infantes, gravius enim multo est occidere infantes, qui se præcavere nullo pacto possunt à matris prodicione, quam alios, quicquid secus dixerit Francisc. Leon. *in Thesouro fori ecclesiastici. part. 1. c. 13. nu. 25. & seq.*

140 **AMPLIA III.** Quia licet si quis falsum cum perjurio commiserit, & ad ecclesiam confugerit, quod ejusdem ecclesie immunitate gaudere non debeat, voluerit Igne. *in l. 1. in princ. num. 20. in fine. ad Syllanian.* ea ratione motus, quia perjurus removendus est ab ecclesia, & æquiparatur homicidæ voluntario. *cap. final. 22. quest. 1.* verius tamen sit illum gaudere debere immunitate ecclesie, cum perjurii crimen in hac materia nec jure civili, nec jure canonico exceptum reperiatur. Et licet perjurium æquiparetur homicidio, non tamen æquiparetur homicidio per insidias commisso, quod, ut *suo loco* dictum est, exceptum. Sic enim his rationibus motus, voluit Decian. *in tracta. crim. lib. 6. cap. 28. numero. 21.*

141 Ubi tamen testis, cum sua falsa depositione, fuisset causa ut quis morti traderetur, tunc ecclesie immunitate non gauderet, quia diceretur

proditorius homicida. faciunt tradita per Azzeved. *in constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. n. 9. post princ. versic. & quod sic,* ubi generaliter dixit, immunitatem hanc non dari in quocumque genere criminum, in quo delictum proditorie committatur, ex Innocen. & Joan. And. *in locis per eum relatis.* & in specie hunc testem proditorem dici, bene comprobatur Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. c. 5. §. 4. & latius eod. cap. 5. §. 5. num. 145. & seqq.* ubi ampliat hanc conclusionem etiam in iudiciis, qui per domum aut baratteriam sub prætextu justitiæ aliquem occidunt. dixi remissive *supra in tit. de carceribus, & carceratis. questio. 28. in fine principii.* sed tutius dicas, stante Constitutione Gregorii XIV. quæ non modicam super hujus ampliationis veritate difficultatem facere videtur, ab ordinario consulendum esse Sanctissimum, & juxta illius responsum se regulare, & exequi.

AMPLIA IV. ut proditorium dicatur homicidium commissum ab eo, qui aliquem veneno necat. Alex. *cons. 145. num. 6. lib. 7.* Boer. *decis. 109. num. 5. ver. secundo in eo, qui occidit veneno.* Decian. cum allegatis per eum *in tract. crim. lib. 6. c. 28. nu. 19.* ubi etiam ita observari testatur Anastas. Germon. *de sacror. immunitate. lib. 3. cap. 16. nu. 63.* Azzeved. *in Constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. num. 10.* dixi *in quest. 18. num. 74. & in quest. 28. num. 24. in fine.* Quibus addo Franc. Suarez, *de statu Religionis. lib. 3. cap. 11. num. 12. in fine,* & Mar. Ital. *de immunitate ecclesiarum. lib. 1. cap. 5. §. 4. nu. 3. vers. Et quemadmodum is.* & latius *num. 36. & seqq.* ubi idem dixit de illis, qui malis medicamentis procurant abortum. Verum & in hac Ampliatione tutius esse dicas, consulente esse Sanctissimum, prout in præcedenti Ampliatione dixi.

LIMITA I. In occidente suum inimicum quoquo modo etiam per insidias, & prodicione. Tunc enim occisus præcavendi causam habebat à suo inimico, & ideo si sibi non præcavit sua est culpa, & occidens non dicitur proditor ad effectum ut privetur ecclesie immunitate. fuit doctrina Bartol. *in l. respiciendum. §. delinquunt. ff. de pænis.* quam sequuti sunt Bal. Ancharan. Ang. Aretin. Gerard. Ant. Gomez. Eman. Suarez. Cephal. Decian. Bajard. Jacob. Airer. alias per me relati *supra in tit. de delictis, & pænis. quest. 18. nu. 76. Et in cons. 76. num. 7. & num. 15.* quibus modo addo Aloyf. Catalan. *in tracta. de abolitionibus, & indultis. limitat. 4. cap. 31. in allegationibus.* Jo. Bapt. de Leonardis. *num. 1. & omnibus. seqq. fol. mihi 240. & seqq.* ubi latissime Bartoli doctrinam prædictam *in d. §. delinquunt,* comprobatur. Villagut. *de extens. legum. c. final. num. 53. versic. Quartus modus.* Vincent. de Franchis *decis. 713. per tot.* ubi late comprobatur, & defenditur non esse proditorium homicidium commissum in suum inimicum retro, & sclopo rotato, & quod ita contra resolutionem Vicariæ, quam mox referam, resolutum fuit in illo Regio Consilio, Regia Camera & Summaria, & Alex. Ambrosin. *in tractat. de immunit. & libertate eccles.*

cles. cap. 6. num. 3. & seq. Marc. Anton. Genuen. *in sua pract. Archiepiscopali. cap. 94. num. 1. & seqq.* Et hanc eandem Bartoli doctrinam fuisse admittam à Clemente Octavo Pontifice, de voto tunc Cardinalis Burghesii, & nunc Summi Pontificis, & Cardinal. Plattæ *in illa Panormitana immunitatis ecclesie*, in qua ut supra ego consului, clare apparet: Dum in Breve registrato per eundem Genuen. *d. c. 94. expresse dicitur*, occisores illos, qui ex insidiis diu in quadam domo latentes, ut occiderent suum inimicum, prout occiderunt, gaudere debere immunitate ecclesie, licet ex particularibus causis, & circumstantiis contrarium statuerit, ut *ibidem in fine dicti Brevis vers. Et nota supra dictam declarationem*, bene advertit idem Genuen. quicquid secus de mente illius Sanctissimi Pontificis scripserit Mar. Ital. *de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 1. & sequentib. in discursu.* Eiusdem enim Pontificis mentem qualis fuerit, ego qui præsens oretenus illum informavi, & ore proprio respondentem audivi, melius percepi, quam qui absens erat, & divinatur. Addo & Alex. Ambrosin. *de immunit. eccles. cap. 6. num. 5.* Joan. Guttier. *practicar. quest. lib. 1. quest. 2. num. 3.* Et licet *in d. quest. 1. numero 75. & 76.* contra Bartoli doctrinam meam protulerim sententiam, cum tamen ut dixi eandem doctrinam admittam fuisse apparet à Sanctissimo illo Pontifice Clemente Octavo, in iudicando nullatenus ab ea recederem.

144 Quamvis contrarium, quod immo proditorie occidens inimicum suum proditor dicatur, & propterea immunitate ecclesie gaudere non debeat, voluerint Afflictus, Gigas, Covarr. Petr. à Plach. Menoch. & alii per me relati *in d. quest. 18. num. 76. versic. qua tamen opinio. & seq.* & contra Bart. doctrinam Magnam Curiam Vicariae iudicasse testatur idem Leonardus *in dictis suis allegationibus. num. 1.* prout etiam contra Bart. late insurgit Francisc. Bermudez Fisci patronus post dicti Leonardi allegationes. *num. 1. & omnibus sequentib. fol. mihi 245.* Et pro hac contraria opinione contra Bartol. faciunt scripta per eundem Francisc. Mar. *d. decis. 713. num. 16.* ubi fœdere distinctionis concordando opiniones dixit, primam Bartoli sententiam procedere in materia stricte interpretanda, secundam autem contra Bartolum procedere in materia favorabili, & large interpretanda, (prout materiam impunitatis ecclesiarum favorabilem esse, & large interpretandam dixi *supra numero 21.*) Addo & pro hac contraria opinione Mar. Ital. *in tractat. de immunitate eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 1. & sequentib. usque ad num. 20.* ubi pluribus hanc sententiam defendere conatur. Villagut. *de extens. legum. c. final. nu. 53. vers. quartus modus.* Anastas. Germon. *de sacrorum immunitat. lib. 3. cap. 16. nu. 63. & 64.* Azeved. *in const. Hispan. lib. 1. tit. 2. num. 11.* ubi testatur hanc esse veriore opinionem in puncto juris, licet difficulter in practica eam obtineri posse affirmet.

145 LIMITA II. Ut regula procedat morte secuta, secus si quis animo occidendi vulnerave-

rit tantum, & mors sequuta non fuit. Decian. *in tractat. crim. lib. 6. c. 28. num. 17.* post Boer. & Rebuff. *in loco per eum relato*, reprobatoque Igneo *in l. 1. §. si dominus. n. 7. ff. ad Syllanum*, contrarium tenente, & ita in practica observari testatur Decian. *cons. 80. per tot. in discursu*, ubi pluribus hanc probat sententiam, proponit contraria, & illis respondet *lib. 3. & ibi præsertim nu. 18. & seqq.* proponit contraria & illis respondet, Bajard. *ad Clar. q. 30. nu. 17.* ubi refert & sequitur dicta per Decian. *ubi supra in consil. 80. & nu. 19.* ubi alios refert. Anastas. Germon. *de sacrorum immunitat. lib. 3. cap. 16. num. 60.* ubi hanc sententiam, quam piam & rectam vocat, sibi magis placere affirmat. relati per Card. Tusch. *practicar. conclusio. in verbo ecclesia. conclus. 11. num. 7.* Francisc. Suarez *de statu Religionis lib. 3. ca. 11. nu. 14.* Villagut. *de extensione legum. c. fina. num. 54. & seqq. usque ad num. 59.* ubi pluribus hanc probat sententiam, quam etiam late comprobatur Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 14. n. 22. & seqq. usque ad nu. Vigessimum octavum.*

Quamvis contrarium, quod vulnerans proditorie & per insidias, animo tamen occidendi (licet secus si non animo occidendi) immunitate ecclesie non gaudeat, etiam quod vulnerati mors non sequatur, voluerit Navar. *in Manual. confessor. c. 25. numer. 21.* Igne. Covarr. Boer. Petr. à Plach. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 45.* ubi & ego etiam hanc amplexus fui sententiam. Jo. Guttier. *practicar. quest. lib. 3. quest. 7. n. 55. & seqq.* ubi testatur hanc opinionem * communem, & in practica receptam, Azzeved. *in constit. Hispaniarum lib. 1. tit. 2. l. 3. num. 9. versic. sed an erit idem.* ubi ampliat etiam quod percussio sit facta sine sanguine, ut puta cum palo in capite, vel cum sacchettatis arenæ, dummodo animo occidendi relati per Card. Tusch. *practic. conclus. in verbo ecclesia. conclusione 11. num. 8.* quibus non obstantibus non recedas à prima opinione, quam cum Germ. & aliis supra allegatis magis piam & rectam credo, & hodie secundum bullam Gregorii XIV. quæ in illis verbis *Aut qui proditorie proximum suum occiderit*, requirere videtur mortem sequutam, omni difficultate caret.

A R G U M E N T U M.

Latro publicus immunitate ecclesie non gaudet, & quis dicatur Latro publicus.

S U M M A R I U M.

Latro publicus, ecclesiarum immunitate gaudere non debet, nu. 147. & seq.

Leges non ad casus speciales & individuos respicere debent, si generalem faciunt regulam, n. 148.

Latro publicus, quis dicatur, n. 149.

Latro publicus dicitur is, qui publice, & palam furatur, secus si clam, n. 150.

Latro publicus dicitur is, qui in via publica, & frequentata homines aggreditur, & per insidias furatur, secus si non in via publica, & si in via non per insidias, num. 151. contra numer. 152.

Latro publicus dicitur is, qui latrocinia committit cum armis, & violenter, secus si sine armis & sine violentia. n. 153.

Latro publicus dicitur is, qui solitus sit & frequenter homines depraedare, secus qui semel aut bis aliquem spoliaverit. n. 154.

Latro publicus immunitate ecclesie non gaudet, dummodo jam constet illum esse talem, & donec hoc cognoscatur, ab ecclesia extrahi non potest, etiam quod pretendatur à curia seculari, hoc esse notorium, num. 155. & etiam quod idem confugiens fateatur se Latronem publicum, n. 156.

Latro publicus dicitur, qui, ut, supra, homines aggreditur & furatur, etiam quod eos non occidat, num. 157.

CAPUT X.

147 REGULA sit, quod Latro publicus si ad Ecclesiam confugerit, illius immunitate non gaudet. text. est *in cap. inter alia versic. & hoc verum*, ibi *Nisi publicus Latro fuerit, extra de immunit. eccles. & ibi glos. in verbo *Nisi publicus Latro. & ** communiter Doctores omnes. Alius tex. *in cap. sicut antiquitus. 17. quest. 4.* in illis verbis *Nisi publicus Latro fuerit, & ibi glos. in verbo Nisi publicus.* Archidiacon. *nu. 3. versic. sed dici, & ibi etiam Bellamer. in versic. sed potest dici, & Turrecremat. post num. 2. idem Bellamer. in cap. frater. num. 3. versic. In prima glos. eadem causa, & questione.* Idem Turrecremat. *in c. diffiniuit. num. 2. 17. quest. 4.* Ancharan. *in Clement. 1. num. 5. de penitentia, & remissione, & ibi etiam Joan. de Imol. n. 11. versic. Ab isto autem Privilegio.* Cardin. Zabarell. *numero 5.* Et Bonifac. de Vitalin. *num. 82.* ubi publicum Latronem Assassinum vocat. Goffred. *in summa, rubr. de immunit. eccles. num. 9.* Hostien. *in ead. summa. n. 8. versic. si autem longe ab ecclesia,* Angelic. *in summa, in verbo Immunitas. num. 17.* Silvestrin. *in eodem verbo Immunitas. il terzo, numer. 2.* Thabien. *in eodem verbo Immunitas. num. 10.* Armill. *in verbo Emunitas. num. 12. versic. Nisi sint publici Latrones.* S. Antonin. *in summa par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. in principio.* Rosella *in verbo Emunitas. il secondo, in principio.* Oldrad. *consil. 154. num. 2.* Roman. *consil. 227. num. 2.* Angel. *de Malefic. in verbo quod fama publica, nu. 59. in fine versic. Idem quando esset Latro publicus.* Bellamer. *consil. 13. num. 2. versic. Ad secundum.* Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 2. & nu. 3.* ubi ponit rationem. Mantua. *consil. 60. num. 7.* Dixi hac de re iterum *supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 50.* Quibus addo Anastas. Germon. *de sacrorum immunitate. lib. 3. cap. 16. numero 56.* Cardin. Tusch. *practicar. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 11. num. 1.* Villagut. *de extensione legum cap. fina. num.*

41. Et extant clara verba Constitutionis Gregorii XIV. ibi, *si fuerint publici latrones.*

Nec dicatur, prout aliquos dicentes audivi, **148** hanc Gregorii Constitutionem esse obscuram, & defectuosam, cum in ea non declarentur, qui nam sint illi publici Latrones, quos immunitate ecclesiarum minime gaudere debere in ea statuitur. Cur enim de obscuritate, & defectu Sanctissimum hunc Pontificem reprehendere velimus, postquam usus est illis iisdem verbis, quibus & reliqui Pontifices ante eum usi sunt, *in cap. sicut antiquitus, 17. quest. 4. & in cap. inter alia, de immunitate ecclesiarum.* Leges enim certum est, quod exprimere non debent omnes individuas condiciones, & casus, sed sufficit generalem facere regulam omnes speciales casus continentem, secundum juris communis communem interpretationem, ut bene advertit Joan. Guttier. *pract. quest. lib. 5. quest. 99. num. 27.* Qui enim sint casus speciales, & individui, sub generali regula comprehensi, stabitur interpretationi juris communis, à quo omnes Constitutiones intellectum & interpretationem recipiant, prout & in specie pariter advertit Cardin. Tusch. *pract. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. num. 15. in fine,* dum dixit, Bullam Gregorii XIV. interpretationem pati à jure communi. Non autem dixit (prout alii opinati sunt) quod eadem Bulla extendatur ad alios casus in ea non exceptos. Cum re vera, ut in eadem Bulla legitur, extensio non habet locum, etiam in majoritate rationis.

Difficultas est scire, quis dicatur latro publicus. **149** dic quod latro publicus dicitur, qui palam, & publice furatur, ut sunt piratae, vel quae publice stant in stratis ad effectum furandi. Angelic. *in summa in verbo Immunitas. n. 17.* Silvestrin. *in eodem verbo immunitas il terzo. numer. 2. versic. Primum est Latro publicus.* Decian. *in tractat. crim. lib. 6. cap. 28. num. 2. per tot.* ubi late declarat, quis dicatur publicus Latro. dixi iterum, & alias retuli *supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 50.* Quibus addo Villagut. *de extensione legum. cap. fina. num. 45. versic. Quapropter secundum.* & latissime Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 1. per tot.* quem omnino in hac materia bene scribentem videas.

AMPLIA I. propositam regulam, ut locum **150** habeat in eo, qui publice, & palam furatur, qui propterea dicitur publicus latro, non in eo qui clam. Sic enim aperte dicunt omnes Doctores allegati *supra, nu. 149.* Oldrad. *consil. 154. num. 2. versic. Et oportet quod sit publicus.* Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 2. versic. Primo ut sit publicus. & iterum infra in versic. Neque tamen putarim.* ubi videtur tenere, quod publici latrones dicantur non solum qui publice & palam depraedent, & grassentur in vis publicis, sed etiam qui non palam & publice, sed secreto & per insidias, dummodo non semel, aut bis, sed frequenter hoc faciant, ita quod ab omnibus, & publice, pro latrone habeatur. & sic, ad hoc ut publicus dicatur latro, requirit, quod de hoc sit publice diffamatus. & magis clare hoc idem dixit *eod. numer. 2. & infra*

fra vers. sed posset dubitari. ubi propterea dixit, quod inter publicos, & famosos latrones nulla sit differentia, cum famosus latro dicatur ille de quo est publica vox, & fama, ex Fulgof. Felyn. & aliis ibi per eum allegatis. quod & idem sensit Alexan. Ambrosin. *de immun. & libertat. eccles. cap. 2. n. 3. ante fin. & n. 5.*

151 LIMITA II. ut eadem regula dumtaxat procedat in eo latrone, qui in via publica & frequentata homines aggreditur, & per insidias furatur, qui propterea dicitur publicus latro, secus si non in via publica, & si in via non perat. Tunc enim & ipse immunitate gaudet, ut probari videtur *in c. Inter alia. de immunitate ecclesiarum.* in illis verbis. *qui dum itinera frequentata vel publicas stratas obsidet aggressionis insidiis; & ibi Anton. de Butrio. n. 8. & n. 14. vers. 3. & c. Card. Zabarell. n. 4. in fine. vers. octavo quaro. Decian. in tracta. crim. lib. 6. cap. 28. numer. 2. vers. qui autem dicantur latrones publici. & iterum infra. Neque tamen putarim.* ubi propterea dixit, publicum latronem appellatum ex eo, quod in locis publicis, & in viis publicis, & in itineribus deprædatur. *& iterum infra, in versic. & quod requiratur, ad hoc ut publici latrones dicantur.* Alex. Ambrosin. *de immunitate eccles. cap. 2. n. 3.*

152 Vide tamen Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. nu. 2. vers. & licet supra conclusum fuerit.* ubi dixit, latrones publicos dici ad effectum de quo agitur, non solum eos, qui in publicis viis latrocinia committunt, sed etiam si hoc faciant in domibus privatorum, dummodo cum violentia faciant.

153 LIMITA III. Procedere in eo qui latrocinia committit cum armis & violenter, qui pariter publicus dicitur latro, secus si sine armis & violentia. Tunc enim, non latrocinium, sed simplex furtum committere dicitur. Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. nu. 2. vers. Extendenda erit ergo prædicta limitatio,* post Abbatem quem allegat Alexan. Ambrosin. *de immunit. eccles. cap. 2. n. 3. & 4. cum allegatis per eum.*

154 LIMITA IV. Eandem regulam procedere in eo qui solitus sit & frequenter homines deprædari, is enim propterea dicitur publicus latro, secus in eo qui semel, aut bis aliquem spoliaverit, aut furatus fuerit. ex allegatis per Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. numer. 2. vers. Atque ideo.* post Angel. & alios quos allegat. Alex. Ambrosin. *de immunitate & libertate ecclesiarum. c. 2. n. 3. & 4. & c. 3. n. 5. & 6.* Ubi idem de grassatore viarum, quod non sufficit, ut immunitate ecclesie privetur, eum semel grassatum fuisse.

155 LIMITA V. Et generaliter; quia publicus latro immunitate ecclesiarum non gaudet, & inde invitatus extrahi potest, dummodo jam constet illum esse publicum latronem. quia si ipse neget se talem esse, non potest extrahi, donec cognoscatur an sit, vel non sit publicus latro, etiam quod prætendatur ex parte extrahere volentis hoc esse notorium; cum nec tunc dica-

tur quid notorium, nisi illud notorium esse declaretur parte citata. ex Panormitan. Card. Aretin. Alberic. Dec. & aliis relatis per Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. nu. 2. in fine. vers. At insurgit hic pulchra dubitatio,* reprobat Joann. de Vischis *in tracta. de immunitate ecclesiarum. n. 22. vers. quaro. circa precedentia,* contrarium tenente.

In tantum quod ad hoc, ut quis dicatur latro publicus, non sufficit, quod talem se esse fateatur, hoc enim nomen publici latronis est juris, & non facti, & ideo ut confessio præjudicet, necesse est ut confitens fateatur in specie requisita ad constituendum publicum latronem. Ang. *cons. 403. incip. formata fuit. in princip.* cum aliis per Decian. qui de communi testatur *in tracta. crim. lib. 6. cap. 28. numer. 2. versic. & quod ad constituendum publicum latronem.* Alexander Ambrosin. *de immunitate & libert. eccles. cap. 2. num. 7.*

SUBLIMITA omnes præcedentes limitationes, quia ad hoc ut latro publicus quis dicatur ad effectum ut non gaudeat ecclesie immunitate, licet Capolla *in authent. sed novo jure. num. 106. C. de serv. fugitiv.* dixerit, ultra frequentiam latrociniorum, & alia de quibus supra in præmissis limitationibus, esse etiam necessariam hominis interemptionem per text. *in l. Capitalium. §. famosos. ff. de pæn. quem tex. & ejus verba in proposito refert, & ponderat Alexan. Ambrosin. de immunit. & libert. eccles. cap. 2. num. 6.* Verius tamen est, & magis communiter receptum, publicum dici latronem ecclesieque immunitate minime gaudere ex eo solum, quod publice, & palam furetur, vel publice stet in stratis homines transeuntes disturbando, absque eo quod occidat. secundum Bart. *in d. l. capitalium. §. famosos. num. 1. & 2. ff. de pænis.* Bald. *in authent. sed novo jure. n. 3. C. de serv. fugit.* Abb. *in c. inter alia. n. 5. de immunit. ecclesiar.* Oldrad. *consil. 154. n. 2.* Per Gregor. *syntagm. juris. lib. 37. cap. 6. nu. 9.* Ludovic. Peguer. *decis crim. 40. numer. 6.* Quos omnes refert, & sequitur Alexan. Ambrosin. *ubi supra. d. nu. 6. vers. sed Panormitanus.* ubi amplius advertit sic fuisse de mente Gregorii XIV. in sua constitutione, in qua excipit publicos latrones, viarum grassatores, qui itinera frequentata vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, nulla interemptionis hominum habita consideratione, aut facta mentione.

A R G U M E N T U M.

Depopulator agrorum non gaudet immunitate ecclesie, & quis dicatur agrorum depopulator.

S U M M A R I U M.

Nocturnus agrorum depopulator ad ecclesiam confugiens illius immunitate non gaudet. num. 158.

Noctur-

Nocturnus agrorum depopulator quis dicatur, n. 159.

Nocturnus agrorum depopulator, in quo differat à publico latrone, n. 160.

Depopulator agrorum immunitate ecclesie non gaudet si fuerit nocturnus, secus si diurnus, num. 161.

CAPUT XI.

158 **R**EGULA sit, quod nocturnus agrorum depopulator ad ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet. tex est in cap. inter alia. in illis verbis, vel nocturnus depopulator agrorum. extra de immunit. ecclesiar. & ibi * communiter omnes Canonistæ. Turrecrem. in c. diffinit. nu. 2. vers. similiter & si sit nocturnus depopulator. Ancharan. in clem. 1. n. 5. de penit. & remissione. Et ibi etiam Joan. de Imol. n. 11. vers. ab isto autem Privilegio. Cardin. Zabarell. num. 5. & Bonifac. de Vitalin. num. 82. vers. secundus est depopulator. Goffred. rubr. de immunit. eccles. num. 9. Hostien. in eadem summa. num. 8. post med. vers. Idem si sit depopulator. Angelic. in summa in verbo immunitas. nu. 17. vers. secundum est. Silvestrin. in eodem verbo immunitas. il. 3. num. 2. vers. secundum est eorum. Thabien. in eodem verbo immunitas. num. 10. Armill. in verbo emunitas. numer. 12. versic. Vel nocturni depopulatores agrorum. S. Antonin. in summa par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. vers. Item si sit nocturnus depopulator agrorum. Rosella in verbo emunitus. il. 2. in princ. vers. secundo si sit nocturnus populator. Oldrad. consil. 154. numer. 2. Roman. consil. 227. numer. 2. Ang. de malefic. in verbo quod fama publica num. 59. in fine. Boer. decis. 109. num. 3. versic. secundo fallit in depopulatoribus agrorum. Bellamer. consil. 13. num. 2. versic. Ad secundum. Decian. in tract. crimin. lib. 6. c. 28. num. 3. Ubi ponit rationem. Mantua. consil. 60. nu. 7. Navarr. in Manual. confessorior. cap. 25. num. 20. vers. Non item gaudet. dixi iterum, & alios retuli supra in tit. de carcerib. & carceratis. quest. 28. num. 50. Anastas. Germon. de sacrorum immunitate. c. 16. num. 56. Cardinal. Tusch. practio. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. num. 1. Villagut. de extensione legum. cap. fin. num. 45. Alexand. Ambrosin. de immunit. eccles. cap. 4. num. 5. Ubi duplicem hujus conclusionis reddit rationem. Primo quia agrorum depopulatores pluribus per insidias exitium excogitant. c. est injusta. 23. quest. 4. Secundo quia publicam magis perturbant quietem. l. 2. C. quando liceat unio. sine Jud.

159 Nocturnus autem agrorum depopulator sic dicitur, quoniam in nocte segetes exurit, dum ibi se abscondit, vel latet, vel propter homicidia, aut rapinas, quas facit in strata, comburit & destruit agros eorum qui eis non servant. sunt verba Innocen. in c. inter alia. colum. 2. in verbo nocturnus. de immunit. ecclesiar. & ibi Hostien. numer. 3. in verbo vel nocturnus. ubi refert in substantia dicta ibi per Innocen. & in verbo populator, declarat, id est, collector

fructuum in spicis pendentium, alias depopulator id est vastator seu destructor. Ibidemque ponit etymologiam depopulatoris. Joan. Andri. num. 6. in verbo populator. ubi refert dicta ibidem per Innocen. & Hostien. Anton. de Butr. numer. 7. Abb. numero 6. Cardinal. Zabarell. num. 3. Ad quæ vide Oldrad. consil. 154. numer. 2. vers. depopulator enim non est. Decian. in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. nu. 3. vers. Populatores autem. Ubi dixit, quod populatores agrorum dicuntur qui segetes in agris deprædantur. Et iterum infra in vers. Et quod populator. ubi quod populator agrorum dicitur, qui ad agros alienos diripiendos destructor nocturnus accedit. dixi iterum supra in tit. de carcerib. & carcer. quest. 28. numero 50. quibus adde Cardinal. Tusch. practio. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. sub num. 1. Villagut. de extensione legum. c. fina. num. 45. vers. Nam secundum. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libert. eccles. cap. 4. num. 4. Ubi quod depopulatores agrorum sunt qui segetes in agris deprædantur, fructus & vineas vastant, & latius Marius Italia de immunitate ecclesiarum. lib. primo cap. 6. §. secundo.

In quo autem differat agrorum nocturnus depopulator, à publico latrone. Dic, quod depopulator clandestine furatur, & clandestine moratur in loco in quo furatur. Latro vero publicus palam & publice furatur, secundum Abba. in c. inter alia. num. 6. de immunitate ecclesiarum. Angelic. post Innocen. quem allegat in summa in verbo immunitas. num. 17. vers. Et differt istud genus à primo. Rosella in verbo emunitas. il. 2. in princip. versic. & differt à publico. Villagut. de extensione legum. cap. fina. numer. 45. versic. Nocturnus vero. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libertat. eccles. cap. 4. num. 3. Quicquid secus senserit Decian. in tracta. criminal. lib. 6. cap. 28. num. 3. ea ratione motus, quia non sit verum, quod latro publice deprædatur, cum hoc repugnet etymologie latronum, qui à latendo dicti sunt. Ratio enim Deciani non est bona, quia quicquid sit de simplici Latrone, non tamen sic est in publico Latrone. Non enim dicitur Latro publicus, nisi publice & palam deprædatur, ut dixi supra nu. 150. Et sic remanet firma differentia inter publicum Latronem, & nocturnum agrorum depopulatorem, per præallegatos Doctores * communiter recepta.

LIMITA propositam Regulam, ut procedat prout loquitur in nocturno agrorum depopulatore. Sic enim in nocturno depopulatore loquuntur jura & omnes Doctores allegati infra num. Ergo secus videtur in diurno. & est ratio, quia ut dicunt prædicti Doctores, diurnus Latro, & depopulator non potest sine peccato occidi, nisi se telo defendat. Addo & Goffred. in summa rubr. de immunitat. ecclesiar. numer. 10. versic. quod tamen intelligo si fuerit nocturnus. Decian. in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 3. vers. & quod populator agrorum. Cardinal. Tusch. practio. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. sub. num. 1. Alexand. Ambrosin. de immunitate, & libertate eccles. cap.

cap. 4. num. 1. ubi ponderat verbum *Nocturni* positum in *c. inter alia. de immunitate ecclesie*, quasi quod secus sit in diurno. & num. 5. versic. Et ob id. ubi propterea secus dixit esse vigore Constitutionis Gregorii xiv. in qua illud verbum *Nocturni* ademptum est, & sic voluerit illam procedere etiam in diurno agrorum depopulatore.

A R G U M E N T U M.

Grassator viarum, immunitate ecclesie non gaudet. & quis in proposito dicatur viarum grassator.

S U M M A R I U M.

Viarum grassator ad ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet, num. 162.

Grassator viarum, quis dicatur, n. 163.

Grassator viarum, in quo differat à publico Latrone, n. 164.

Grassator viarum dicitur is, qui grassatur in viis publicis & frequentatis, aliter secus, n. 165.

Licet contra, n. 166.

C A P U T XII.

162 **R**EGULA sit, quod viarum Grassator ad ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet. tex. est in *c. inter alia. extra de immunit. ecclesiarum*. in illis verbis, *Qui dum itinera frequentata, vel publicas stratas obsidet, aggressionis insidiis ab ecclesia extrahi potest.* Hæc enim verba licet videantur relativa ad publicum Latronem, vel nocturnum agrorum depopulatorem, prout *ibidem* adnotarunt Innoc. column. 2. in verbo *Qui*. & *ibi* etiam Hostien. post num. 3. in verbo *Impunitate*. Joan. Andr. num. 6. in verbo *Insidiis*. Anton. de Butr. num. 8. Cardinal. Zabarell. colum. fin. num. 4. ante fin. versic. *Octavo quæro*. Magis tamen proprie ni fallor referri videntur ad viarum grassatorem, qui ut mox dicam ille proprie dicitur, qui homines in via aggreditur. Boer. decis. 109. numer. 3. versic. *Fallit primo in insidiatoribus itinerum*. Decian. in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 2. versic. *Advertendum tamen. & versic. seq.* Navarr. in Manual. confessar. cap. 25. num. 20. versic. *Non item gaudet viarum Grassator*. Decian. consil. 80. num. 2. lib. 3. Dixi, & alios retuli supra in tit. *de carceribus, & carceratis. quæst. 28. num. 50.* Quibus addè Anastas. Germon. *de Sacrorum immunitate. lib. 3. cap. 16. num. 56.* Concordant expressa verba Constitutionis Gregorii xiv. qui postquam ab immunitate excepit publicos Latrones, subsequitur per hæc præcisa verba: *Viarumq; Grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac Viatores ex insidiis aggrediuntur.* & sic verba tex. in *d. c. inter alia. Qui dum iti-*

nera, &c. expresse refert ad Grassatores viarum.

Quis autem dicatur Grassator viarum, vide 163 gloss. in *l. capitalium. §. Grassatores. in verbo Grassatores. ff. de pænis.* ubi Grassatores exponit, id est ad malum nitentes. Unde Grator id est, nitor ad malum. Decian. in tracta. crim. lib. 6. cap. 28. num. 2. versic. *Secundo Latrones dicuntur.* ubi quod vere, & proprie viarum Grassatores nuncupantur Latrones illi, qui vias obsident ut viatores deprædentur. ex Grammat. in locis per eum relatis, Alexan. Ambrosin. *de immunit. & libertat. eccles. cap. 3. per totum in discursu,* & præsertim num. 2. ubi dixit, Grassatores esse eos, qui vias obsident; ut spoliarent, & renitentes occidant. Dicunturque Grassatores à verbo *Gradior gradiris*, quasi quod cum impetu gradientur, ut per Decian. in tracta. crim. lib. 9. rubr. *de Latronibus, & Piratis. nu. 7.* & sic grassari dicuntur Latrones viam obsidentes. *Gradi* si quidem ambulare est. Unde grassari dictum ab impetu gradiendi. Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. c. 5. §. 1. per totum in discursu.* Vide in tract. *de Furtis*, ubi iterum dixi.

AMPLIANDO propositam regulam scire 164 oportet, in quo differat viarum Grassator à publico Latrone. Publicus Latro ad hoc ut quis dicatur, requiritur ut sit solitus & frequenter homines deprædetur, & ideo non sufficit quod semel, aut bis aliquem spoliaverit, aut furatus fuerit. ex allegatis per Decian. in tract. crim. lib. 6. cap. 28. nu. 2. vers. *Atque ideo.* post Ang. & alios quos allegat. Alexan. Ambrosin. *de immunit. & libert. eccles. cap. 2. numer. 3. & 4. & cap. 3. num. 5. & 6.* Ubi idem de grassatore viarum, quod non sufficit, ut immunitate ecclesie privetur, eum semel grassatum fuisse.

LIMITA eandem regulam, quod ad hoc ut 165 quis Grassator viarum dicatur, requiritur ut grassaretur in viis publicis, & frequentatis aliter secus. tex. in *cap. inter alia. versic. Et hoc verum. extra de immunitate ecclesiarum* in illis verbis, qui dum itinera frequentata, vel publicas stratas obsidet. *extra de immunit. eccles. & in l. 1. c. quando lic. unic. sin. jud. sibi jus dicere.* in illis verbis, *aut itinera frequentata insidiis aggressionis obsederit.* Alexand. Ambrosin. *de immunit. & libertat. eccles. c. 3. nu. 5.* post Oldrad. & Decian. in locis per eum relatis. ea motus ratione, quia scilicet non ita atrocè videatur delictum obsidere vias non frequentatas, quam frequentatas, & amplius subdit, quod idem aperte declarat Constitutio Gregorii xiv. dum eos dicit grassatores qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident.

Quamvis contrarium, quod viarum Grassator ad effectum præmissum dicatur non solum 166 is, qui in publicis, & frequentatis stratis aggreditur, & furatur, sed etiam qui alibi hæc committit, dummodo per insidias, videatur de mente Innocentii in *c. inter alia. column. 2. in verbo, qui, de immunitate ecclesiarum,* & *ibi* Hostien. num. 4. in verbo *impunitate*, ex Joan. Andr. nu. 6. in verbo *Insidiis.*

A R G U M E N T U M.

A R G U M E N T U M.

Hæreticus non gaudet immunitate ecclesiae, & quando hoc verum sit,

S U M M A R I U M.

- Hæreticus ad ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet, num. 167. & 168.*
Apostata fidei confugiens ad ecclesiam, illius immunitate non gaudet, n. 169.
Hæreticus confugiens ad ecclesiam, nunquid illius immunitate gaudeat pro aliis delictis. n. 170. & seqq.
Blasphemus, & blasphemare solitus confugiens ad ecclesiam, illius immunitate gaudere non debet, nu. 173. contra, n. 174. nisi blasphemia fuerit hereticalis. n. 175.
Simoniacus confugiens ad ecclesiam, illius immunitate gaudet, n. 177. Licet alii contra, n. 176.
Hæreticus si ab ecclesia extrahatur, illius causa non nisi ab ecclesiastico iudice cognosci potest, n. 178.

C A P U T XIII.

167 **R**EGULA sit, quod Hæreticus ad ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet, secundum Azon. *in summa. C. de his, qui ad eccles. confugiunt. num. 2. vers. si hæretici.* Gundisalv. *in tracta. de hæreticis. quest. 11. num. 15.* Marsil. *in l. ex senat. consul. in fine. numero 11. ff. de sicariis.* Joan. Royas. *sing. 93.* Boer. *decis. 110. numero 6.* Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 26. num. 4.* Navarr. *in Manual. confessor. cap. 25. numer. 20.* dixi hac de re iterum, *supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. numer. 68.* ubi alios plures retuli concordantes. Quibus addo Petr. Gregor. *syntag. juris lib. 33. cap. 22. num. 1.* Decian. *in tracta. crimin. libro quinto. cap. 40. numero 7.* Alexan. Ambrosin. *in tractat. de immunit. & libertat. eccles. cap. 8. num. 1. & seqq.* ubi hujus conclusionis duas affert rationes. Primo, quia hæreticus in ipsam ecclesiam delinquere dicitur, & ideo magis delinquit, quam qui aliud delictum in ecclesia committit. Secundo, quia hæretici dici possunt proditores Dei, ergo eò minus gaudere debent immunitate ecclesiae, cum ea nec etiam gaudeant Proditores hominum. Et ex Constitutione Gregorii xiv. Hæresis crimen expresse inter exceptos casus numeratur.

168 Nec dicatur, prout quandoque dici audivi, superfluum fuisse Gregorii constitutionem in excipiendo ab ecclesiae immunitate crimen hæresis, cum certum sit tam de jure canonico quam vigore ejusdem Constitutionis, hujusmodi criminis cognitionem nullatenus pertinere ad seculares Principes, nedum quod eos possint extrahere ab ecclesia. nam quod prudenter fecerit Sanctiss. ille Pontifex, exprimendo hæresis crimen inter casus exceptos, duplici ratione aperte probatur. Primo, quia de hujusmodi cri-

mine an scilicet immunitate ecclesiae gaudeat, tractarunt etiam plures alii Doctores per me relati *quest. 8. n. 68.* Secundo, quia licet certum sit, seculares Principes & iudices non posse sese in crimine hæresis intromittere, & multo minus illos extrahere ab ea ecclesia; attamen quoad iudicem ecclesiasticum nunquid confugiens ad ecclesiam, & clericos præsertim, possit ab ea extrahere, satis apud Doctores controversum est, ex relatis per me *d. quest. 28. n. 7. & dixi supra n. 32. & seqq.* ubi probatum fuit, ecclesiasticum iudicem nec etiam habere potestatem extrahendi fugientes ad ecclesiam. & ideo merito prudentissimus ille Pontifex voluit excipere ab ecclesiae immunitate crimen hæresis, ut scirent ecclesiastici iudices eos immunitate non gaudere. & sic aperte docere voluit ejus mentem fuisse, loqui in hoc casu non solum de iudicibus secularibus, sed etiam de ecclesiasticis.

AMPLIA, & multo magis in apostata fidei, ¹⁶⁹ qui propterea si ad ecclesiam confugiat invitus inde extrahi potest. & est ratio, quia hujusmodi apostatae pro hæreticis habendi sunt, ac de eis sicut de cæteris hæreticis agendum est. ut per Gundisalv. *in tract. de hæreticis. quest. 20. num. 2.* Simanca *cathol. Instit. tit. 7. num. 4. & 5.* Pegna ad Eymeric. *in director. par. 2. quest. 49. commentar. 74. libr. 6.* cum aliis per me suo loco allegatis *in tracta. de hæreticis.* & in specie in hac ecclesiarum immunitatis materia quod illa non gaudeant, sicut nec gaudent hæretici, voluerunt Boer. *decis. 110. numero sexto.* Decian. *in tract. crimin. libr. 6. cap. 26. numero 13.* ubi tamen declarat hoc procedere in apostata fidei, secus in apostata religionis, qui propterea erit tutus in ecclesia, præterquam in eo monasterio, seu religione à qua apostatavit. dixi *supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 68.* quibus addo Mar. Ital. *de immunit. eccles. libro primo, cap. 3. §. 1. numer. 17. versic. ex his ergo apparet.* ubi pariter declarando ampliationem, non habere locum in apostata à religione, ex Rebuff. *in loco per eum relato* testatur, quendam apostatam à religione fuisse restitutum ecclesiae, ex qua fuerat extractus. & hæc ampliatio est indubitata. cum enim certum sit, fidei apostatam, ut *supra* dixi, non solum esse hæreticum; sed etiam plusquam hæreticum; hoc ideo negari non potest, quin inter casus exceptos à Bulla Gregorii xiv. sit expresse comprehensus.

LIMITA I. pro aliis criminibus per hæreticum commissis, pro quibus si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudet. Silvestrin. *in summa, in verbo Immunitas. il terzo. n. 2. vers. & idem puto de hæretico.*

Contra quod hæreticus possit capi in ecclesia ¹⁷¹ etiam pro aliis delictis, voluit Decian. *in tract. crimin. libr. 6. c. 26. n. 4.* post Boer. Marsil. Gundisalv. Gigantem, & Covar. *in locis ibi per eum relatis.*

In hac contrarietate, vide Alexan. Ambrosin. ¹⁷² *de immunitat. & libertat. eccles. cap. 8. nu. 9. vers. ego credo.* ubi post Decian. quem allegat *in tract. crim. lib. 6. cap. 28.* (voluit dicere, *cap. 26.*) *nu. 6. in fine,* dixit, quod si hæreticus pro hæresi

hæresi non fuit punitus poterit extrahi ab ecclesia, & puniri tam de hæresi, quam de aliis postea patratæ delictis. Si vero fuit punitus de hæresi, & pœnitentia sibi injuncta adimpleta, fuerit ecclesiæ reconciliatus, gaudebit pro aliis delictis ejusdem ecclesiæ immunitate, cum vere amplius dici non possit hæreticus. Verum hic (ni fallor) magna latet æquivocatio. Aut enim hæreticus per pœnitentiam & absolutionem, ecclesiæ reconciliatus est, & tunc Ministri sancti Officii, vel Episcopi, ad quos duntaxat hujusmodi judicium pertinet, ratione aliorum delictorum, licet atrocium, minime procedunt, ac proinde extractioni locus non existit. Aut vero ecclesiæ reconciliatus non est, & adhuc contra eum vigent indicia, tunc iidem Ministri libere illum ab ecclesia extrahunt, ac re cognita, processuque per sententiam, ejusque executionem, perfecto, reum, nisi alioqui brachio seculari tradendus sit, vel libertate donant, vel ecclesiæ à qua fuit extractus, restitunt, nec super aliis delictis, quomodolibet qualificatis, inquirunt, minusque ob illam eundem reum judici seculari consignant, quandoquidem Sacrum illud tribunal, non nisi in casibus hæresim, vel ejus suspicionem concernentibus procedit, nec reum à se captum, quantumvis de aliis criminibus diffamatum, vel indiciatum, alteri judici consignare consuevit. Quod si illum alibi detentum, ac de rebus ad Sanctum Officium spectantibus indiciatum accersiverit, cum primum eidem Sancto Officio satisfactum est, curiæ, à qua eum recepit, omni cunctatione sublata restituit. Re autem hoc modo se habente, Ambrosini distinctionem sustineri non posse manifestum est.

173 **LIMITA II.** In blasphemo, & blasphemari solito, qui ad ecclesiam confugiens, quod illius immunitate gaudere non debeat, licet voluerint addentes ad Oldrad. *conf. 154. in nova additione.* Boer. *decis. 110. num. 1. & seqq.* ubi pluribus hæc sententia comprobatur. Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. c. 26. num. 6.* ubi declarat hoc procedere quando tractaretur de puniendo delicto blasphemix, secus quando quis pro blasphemia condemnatus, & punitus pro aliis delictis, ad ecclesiam confugeret. Bajard. ad Clar. *quest. 30. num. 15.* dixi supra *in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 67.* Quibus addo Cardinal. Tutch. *practicar. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 11. n. 51.* ubi refert Boer. *ubi supra* allegatum.

174 Contra tamen, quod blasphemus ad ecclesiam confugiens, gaudeat illius immunitate, voluit Navarr. *in manual. confessor. cap. 25. num. 20. vers. quod nostro judicio non probatur.* ubi propterea reprobatur Boer. & Remig. contrarium tenentes *in locis ibi per eum relatis.* nec dissentit Alexand. Ambrosin. *de immunit. & liber. ecclesiar. cap. 8. nu. 10. & seqq.*

175 Bene verum est, quod si blasphemia est hæreticalis, tunc iste blasphemus immunitate eccle-

De Immunit. Eccles.

siæ non gaudebit, non quia blasphemus, sed quia hæreticus. ut bene advertit Navar. *in manual. confessorior. cap. 25. num. 20. in princip.* & voluit Alexand. Ambrosin. *ubi supra d. cap. 8. num. 10. vers. Putarem tamen ego.* Sed quicquid memorati Doctores circa hoc scripserint, advertas, non solum blasphemum hæreticalem, sed etiam quemcumque alium de hæresi quovis modo suspectum, si ad ecclesiam confugiat, ab ea à ministris sancti Officii indifferenter extrahi, & ratio est, quia cum error hæresis consistat in intellectu, qui nisi per ipsiusmet rei confessionem declarari aut palam fieri non potest, formalitasque hæresis ab hoc dependeat, utique pro fidei orthodoxæ conservatione, & majori totius Reipublicæ Christianæ bono, ne pestifera hæc lues in animarum perniciem latentem serpat, si rei hujusmodi ad ecclesiam confugiant, ab ea extrahendi, ac examini subjicendi sunt, juxtaque intentionis declarationem, ad abjuratæ gradum, suspicioni ex propositionibus prolatis, vel alias quomodolibet per eos contractæ congruentem, admittuntur. Et ita ex antiquissimo illius Sacri Tribunalis stylo semper servatum est, & servatur in præsens, nec datur casus, in quo quis tanquam hæreticus formalis condemnatur, nisi errorem fateatur; poterit quidem condemnari, ut negativus, si concurrant requisita necessaria, de quibus Rota *decis. 1. de heret. in antiq. & latissime tradidi in meo tractatu de heresi. quest. 178. num. 22.*

LIMITA III. In simoniaco, qui quod ecclesiæ immunitate gaudere non debeat, licet dixerit Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 26. n. 5.* eam reddens rationem, quia scilicet simoniaci æquiparantur hæreticis, *juribus ibi per eum allegatis. & numer. 6. in fine,* ubi declarat hoc procedere, quando pro simonia non punitus, simoniæ pœnam ut evitaret, in ecclesiam confugisset, secus si pro simonia punitus, & condemnatus confugeret in ecclesiam pro aliis delictis.

Verius tamen est, quod indistincte simoniacus ad ecclesiam confugiens, illius immunitate gaudeat, quia licet hæretico æquiparetur, non tamen proprie est hæreticus, nisi credat licitum esse spiritualia emere, & vendere, & sic simoniam committere. ex allegatis per me, *in tracta. de heresi. q. 68. n. 28. & 29.* & ideo verius puto, cum simoniæ crimen non sit exceptum in Constitutione Gregorii xiv. qui illud commisit etiam tutum esse in ecclesia.

LIMITA IV. Quia licet hæreticus ad ecclesiam confugiens, extrahi possit invitatus ab ea: illius tamen causa cognosci non poterit nisi à giudice ecclesiastico. Tum quia hæresis crimen mere ecclesiasticum est prout late dixi *in tractat. de heresi,* tum etiam, quia sic expresse statuitur in eadem Gregorii xiv. Constitutione in illis verbis: *De crimine vero hæresis cognitio ad favorem ecclesiasticum tota pertinet, neque in ea curia secularis se quoquo modo intromittat.*

D d

ARGU.

A R G U M E N T U M.

Reus criminis læsæ majestatis, An, & quando ad ecclesiam confugiens, illius immunitate gaudeat.

S U M M A R I U M.

Reus læsæ majestatis ad ecclesiam confugiens, de jure communi illius immunitate non gaudet, num. 179. contra, num. 180. sed vigore Constitutionis Gregoriana non gaudet, si in personam Principis aliquid machinatus fuerit. Secus si non in Principis personam, num. 181. & seq. & quid de offendentibus personam Regina, vel filios Regis. n. 183.

Offendentes Cardinalem, vel Episcopum, violentas manus in eos injiciendo, obsidendo, vel insequendo, si ad ecclesiam confugiunt immunitate non gaudent de jure communi, n. 184. Quid vigore Bullæ Gregoriana. num. 185.

Læsæ majestatis crimen in personam Principis non revelantes, si ad ecclesiam confugiant, illius immunitate non gaudeant, num. 186.

Rei læsæ majestatis in personam Principum inferiorum superiorem recognoscentium, si ad ecclesiam confugiant, illius immunitate gaudent, nu. 187. & seq. ubi in proposito quis dicitur Princeps superior.

Princeps quis dicatur, & quis veniat sub nomine Principis, numer. 189.

Rei læsæ majestatis contra Statum Principis si ad ecclesiam confugiant, illius immunitate gaudere debent, n. 190.

Reus læsæ majestatis non dicitur is, qui offendit Principem cui subditus non est, n. 191.

Offendens consiliarios Principis, confugientes ad ecclesiam, illius immunitate gaudere debet, n. 192.

C A P U T XIV.

179 **R**EGULA sit, quod licet circumscripta Bulla Gregorii xiv. Controversia sit inter Doctores: Nunquid reus criminis læsæ majestatis ad ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet; cum quod gaudere non debeat saltim de consuetudine, scriptum reliquerunt Decian. in tracta. crim. lib. 6. cap. 28. num. 23. Ubi relatis, & reprobatis contrarium tenentibus, ita testatur in practica servari. Gig. Boss. & Clar. in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. nu. 72. Azeved. in constitut. Hispaniarum. lib. 1. tit. 2. l. 3. num. 9. ante med. versic. Neque obstat. ubi loquitur in terminis suæ Regiæ constitutionis. Alexand. Ambrosin. de immunitat. & libertat. ecclesiar. c. 9. n. 1. & 2.

180 Contrarium, quod de jure communi reus læsæ majestatis humanæ gaudere debeat immunitate ecclesiæ si ad eam confugerit, voluit Joan. Guttier. pract. quest. lib. 4. quest. 4. n. 3. juncto nu. 9. & 17. Ubi reprobat Boss. & Clarum dicentes in practica contrarium servari. Villagut.

de extensione legum cap. fina. n. 5. ante finem, versic. Idem docuit Aegid. Ubi de * communi * post Bonacoss. in loco per eum relato.

Hodie tamen hæc controversia est sublata per 181 constitutionem Gregorii xiv. qua statutum est, reum læsæ majestatis tunc demum ecclesiæ immunitate gaudere debere, si in personam Principis aliquid machinatus fuerit, ergo secus si non in Principis personam. ut per Alex. Ambrosin. de immunitate & libertate eccles. c. 9. n. 2. vers. sed cum Bulla. & Mar. Ital. de immunitate eccles. libr. 1. c. 5. §. 7. in princ. & n. 1. & n. 11. in fin. & n. 31.

Et licet læsæ majestatis crimen in personam 182 Principis raro contingere dicatur, non tamen per hoc sanctissimus ille Pontifex argui potest, ut sæpe aliquos sic redarguentes audivi, quod casum parum Reipublicæ utilem, & perraro contingentem exceperit, contra l. Nam ad ea. ff. de legib. Utinam enim, si non in Italia, extra Italiam casus iste non semel, sed iterum accidisset. Beneque propterea, & non parum utiliter Pontifex ille fecit ubique locorum condendo legem generalem in casu sic horrendo, ecclesiæ immunitatem reis prohiberi. tex. enim in d. l. nam ad ea. ut ibidem adnotavit glos. fina. declaranda est, ut procedat in casibus perraro contingentibus. Quasi nunquam contingentibus & miraculose. Non autem in offendentibus personam Principis, quod ut dixi non sic raro contigisse vidimus.

Prout nec etiam idem Pontifex redargui po- 183 test, quod inter casus exceptos, læsæ Majestatis reorum, non etiam incluserit offendentes personam Regiæ, vel Regis filios, cum & hæc in primo læsæ majestatis capite contineantur. Sic enim dicentes intendunt Pontifici legem imponere, ut illos excipiat casus, quos ipsi excipiendos putarunt, non considerantes, quod licet & Reginam, & filios Regis offendentes, sub primo læsæ Majestatis capite contineantur, non tamen sic grave crimen est, prout est offendere Principem personam, & quod etsi casus iste in constitutione non sit exceptus, non tamen abbreviata est manus Pontificis, quin possit extrahendi licentiam dare, ad ea quæ dicam infra num. 346. Sed veritas est, quod sic Pontificem redarguentes vellent hoc sibi licere, absque Pontificis consensu & permissione.

AMPLIA I. propositam Regulam, ut pro- 184 cedat in offendentibus personas Cardinalium, vel Episcoporum, in eos violentas manus injiciendo, obsidendo, vel insequendo, qui ad ecclesiam confugientes, illius immunitate non gaudent, secundum Mar. Ital. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. in initio. num. mihi 16. vers. sed præter hæc. & vers. seq. & d. c. 5. §. 7. num. 21. & seq. Ubi probat Episcopos & Cardinales Principes reputari. & eod. c. 5. §. 12. per tot. Ubi pluribus rationibus hanc ampliationem comprobare nititur, eam declarando quo ad Episcopos, ut intelligatur pro eis tantum qui consecrati fuerunt, non autem de aliis electis & nondum consecratis. & inter alias rationes ea præsertim uti videtur, quia sicut supra Cardinalem offendens læsæ majestatis crimen committere dici-

dicitur, & illius pœna tenetur. *c. felicis. de pœnis in 6.* adde tu quo ad Episcopos, licet illos offendens de jure communi non teneatur forsan pœna contenta *in d. c. felicis* ex allegatis per me *supra in tit. de crimine læsæ majestatis. quest. 112. num. 131.* est tamen atrocissimum crimen, & gravissimis pœnis coercendum, ut in Clementin. *si quis svadente. de pœnis.* & vigore Bullæ in Cœna Domini lecta, etiam Episcopos offendentes puniuntur pœna *d. c. felicis* & sic criminis læsæ majestatis. ut per Navar. *manual. confessorior. cap. 27. n. 67. In secunda declaratione.*

185 Et quidem hæc ampliatio recte procedere potest de jure communi, retenta tamen opinione eorum qui committentibus crimen læsæ majestatis ecclesiæ immunitatem denegant. de quibus dixi *supra num. 180.* Verum an idem sit vigore constitutionis Gregorii xiv. dubitandum videtur. quia eadem constitutio videtur restricta ad eos qui fuerint rei læsæ majestatis *in personam ipsiusmet Principis.* offendentes autem Cardinales seu Episcopos non dicuntur offendere personam Pontificis. Et licet Episcopi & Cardinales possint Principes nuncupari, non tamen proprie Principes sunt, illi præsertim qui superiorem non habent, & de quibus proprie constitutio loquitur, prout dicam *infra n. 188.* Et in specie advertit idem Mar. Ital. *c. 5. §. 7. n. 29. & 30.* Bene verum crederem, quod in contingenti casu, quem Deus avertat, teneatur Episcopus seu pastor ecclesiæ hunc sic ad ecclesiam confugientem bene custodire, & Papam illico certiorare, & de ejus licentia extrahere. juxta ea quæ dicam *infra n. 346.* & si aliter faceret male faceret, & ni fallor reprehensione & punitione dignus esset.

186 AMPLIA II. Ut ecclesiæ immunitate gaudere non debeant non solum rei læsæ majestatis principales in personam ipsiusmet Principis, prout loquitur constitutio Gregorii xiv. sed etiam scientes machinationem contra Principis personam factam, & illam non revelantes, ut in terminis declarat Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. c. 5. §. 7. num. 52.* ea motus ratione quia scilicet scientes, & non revelantes machinationem contra Principem suum, pœna criminis læsæ majestatis tenentur. ex Gabriel. Clar. & aliis pluribus ibi per eum allegatis. quibus adde, & vide quæ dixi *supra in tit. de indic. & tortur. quest. 51. n. 71. & seqq.*

187 LIMITA I. Eandem regulam procedere in reis læsæ Majestatis in personam Principum superiorum, alium superiorem non recognoscentium, legisque condendæ potestatem habentium, prout est summus Pontifex, Imperator, & Rex, quos ecclesiarum immunitate minime gaudere dubitandum non est, prout in specie adnotavit Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. c. 5. §. 7. n. 11. & seqq. & n. 23. & seqq.* Secus in offendentibus personam alicujus alterius Principis inferioris, superiorem recognoscentis, qui propterea Principes non dicuntur, & propterea ad ecclesiam confugientes illius immunitate gau-

De Immunit. Eccles.

dere debent, ut plene per eundem Ital. *d. c. 6. §. 7. n. 29. & seqq. & n. 36. vers. Hoc autem.* ubi ampliatur etiam, quod licet iste inferior Princeps Principatus titulo sit insignitus, non per hoc vere Princeps dicitur, sed dicitur Princeps minoris potentia. ut *ibi* per eum. & *numer. 38. & seqq.* pariter ampliatur in persona Proregis, qui ad effectum de quo agitur si offendatur, offendens vigore constitutionis prædictæ ecclesiæ immunitate non erit privatus.

Bene verum est, quod in proposito superior 188 Princeps etiam dicitur ille in quo supremus Princeps omnem quam habebat, transtulit potestatem, qui cum loco Principis habendi sint, & in eos proprie committatur crimen læsæ majestatis, iccirco offendentes eorum personas, si ad ecclesiam confugiant illius immunitate non gaudent, ut per eundem Italiam. *d. c. 6. §. 7. n. 18. & seqq.* Ubi ponit exemplum in Duce Florentiæ, Republica Venetiarum, Januæ, Magno Magistro equitum Hierosolymitarum. *& n. 33. & seqq.* Ubi ponit exemplum in Duce Sabaudia. Nec dissentit Alex. Ambros. *de immunit. & libert. Eccles. c. 9. n. 5.* Et vide quæ dixi *in tit. de crimine læsæ majestatis. qu. 112. n. 176. & seqq.* Ubi late explicavi, an & quando crimen læsæ majestatis committi dicatur contra Principes inferiores.

Princeps autem quis dicatur, & quotuplex sit 189 Princeps, & quinam veniant sub nomine Principis, vide Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. c. 5. §. 7. n. 11. & seqq. pluribus,* ubi late.

LIMITA II. ut eadem Gregorii constit. 190 excipiens ab immunitate ecclesiarum reos læsæ majestatis in personam ipsiusmet Principis, non extenditur ad delinquentes contra statum Principis. Differunt enim hæc inter se, delinquere in personam Principis, & delinquere contra illius statum. & in d. constitutione sunt posita tanquam diversa, licet forsan quo ad pœnam non sint diversa, secundum Mar. Ital. *in tract. de immun. eccles. l. 1. c. 5. §. 7. n. 45. & seqq.*

LIMITA III. ut eadem Regula non procedat, 191 quando læsæ majestatis crimen in personam Principis committitur ab eo qui illi subditus non est ratione originis, vel domicilii. Cum enim tunc proprie læsæ majestatis crimen committere non dicatur, ut late dixi *supra in tit. de crimine læsæ majestatis. q. 112. num. 240. & seqq.* Hoc ideo si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet, nec ad illum extenditur constitutio Gregorii xiv. ut per Alex. Ambros. *de immunit. & libert. eccles. c. 9. n. 6.* & per Mar. Ital. *in eod. tract. lib. 1. c. 5. §. 7. n. 48. & seqq.*

LIMITA IV. In offendendo consiliarios 192 Principis. licet enim ut suo loco dixi, sic Principis consiliarios offendens crim. læsæ majestatis committat; non tamen per hoc si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate privabitur vigore constitutionis Gregorii xiv. quæ ut *supra* sæpius dixi, non loquitur nisi de reis læsæ majestatis in personam ipsiusmet Principis. & in specie voluit Alexander Ambrosin. *de immunitate & libertate ecclesiarum, cap. 9. num. 7.*

D d 2

ARGU-

ARGUMENTUM.

Fugiens fracto carcere an gaudeat immunitate ecclesiæ.

SUMMARIUM.

Frangens Carceres si ad Ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet, num. 193.

Fugiens Curiam cum insequentem, si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet, numer. 194. licet alii contra, num. 195.

Captus à Birruariis, & ab illis se eximens, si ad Ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet, n. 196.

Condemnatus si ad patibulum ducatur, & fugiens se retraxerit in ecclesia, illius immunitate gaudet, n. 197.

Carceratus à custode relaxatus sub fide, & juramento de redeundo, si non rediens ad Ecclesiam confugerit illius immunitate gaudere debet, n. 198. Declara si carceratio fuit injusta, secus si justa, n. 199. contra declarationem, n. 200.

Captus à Birruariis extra ecclesiam si postea ad carceres ducitur per ecclesiam, illius immunitate gaudere non debet, nu. 201. contra, n. 202. distingue, ut num. 203.

Carceratus pro crimine excepto, si carceres frangens ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere non debet, n. 204.

CAPUT XV.

193 **R**EGULA fit, quod frangens carceres, & inde ad ecclesiam confugiens, illius immunitate gaudet, & inde invitatus extrahi non potest. Boer. *decis. 110. nu. 8. & 9.* ubi licet multa in contrarium adducat, ita tamen apud eum iudicatum fuisse testatur. Decian. *in tract. crimin. lib. 6. cap. 28. nu. 28.* Ubi in hac sententia residere videtur, licet contrariam tacite sentiat communem, ex Cassan. *in loco per eum relato.* Navarr. *in manual. confessor. c. 25. num. 19. versic.* Et etiam qui violato carcere confugit. Alberic. Henric. Boyc. Præpos. Aufrer. & Covarr. in locis per me relatis supra in tit. de carceribus, & carceratis. *quest. 28. num. 43.* quibus addo Anastas. Germon. *de sacrorum immunitate. lib. 3. cap. 16. num. 77.* Francisc. Suarez. *de stat. Religionis. libr. 3. cap. 11. numero 18. & 19.* ubi proponit contrarias rationes, & illis respondet. Cardinal. Tusch. *practicar. conclus. in verbo ecclesia conclus. 10. num. 30.* Villagut. *de extensione legum. cap. fina. num. 41.* Alexander Ambrosin. *de immunit. & libertat. eccles. cap. 10. num. 11.* Et ab ista conclusione, quæ ut vides communiter recepta est, in consulendo & iudicando non recedas, quamvis contrarium scripserit Petr. Gregor. *syntagm. juris. lib. 33. c. 22. n. 2. vers. Non effractores carcerum.*

194 **A**MPLIA I. In eo, qui à Curia insecutus fugiens in ecclesiam se retraxit, Is enim non potest invitatus extrahi. Decian. *in tracta. crimin.*

lib. 6. cap. 38. n. 31. vers. attamen contraria opinio. ubi aliis relatis concordantibus, & reprobatis * contrarium tenentibus, hanc sententiam * veriore, communem. & in practica observatam dixit Navar. *in manual. confessor. c. 25. nu. 19. vers. & à fortiori.* Roderic. Suarez. *in sua declaratione ad l. 11. foro legum lib. 3. n. 3.* ubi testatur de veriori & practicata opinione. Bal. Roman. Alex. Jas. Henric. Boic. Cassan. Jo. Lup. Igneum, Covar. Gigan. Boff. Remig. & Clar. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus, & carceratis. q. 21. n. 51.* ubi relatis, & reprobatis contrarium tenentibus, hanc veriore * communiorem, & practicatam sententiam testatus fui. Quibus addo Jo. Guttier. *pract. quest. civil. lib. 3. q. 6. n. 6.* ubi aliis relatis hanc sententiam veriore magis communem, & servatam testatur. Anastas. Germon. *de Sacror. immunitate lib. 2. c. 16. n. 75.* Azeved. *in const. Hispan lib. 1. tit. 2. l. 3. n. 1. & seqq.* ubi pluribus hanc probat sententiam, proponit contraria, & illis respondet. Card. Tusch. *pract. conclus. in verbo Ecclesia, conclus. 10. n. 29.* Alex. Ambros. *de immunit. eccles. c. 10. n. 13. vers. Nec non delinquens.* Villagut. *de extensione. legum, c. final. nu. 39.* ubi loquitur etiam in exceptis (sed hoc ultimum est falsum, ut infra dicam) Mar. Ital. *de immunitat. ecclesiar. lib. 1. cap. 6. §. 2. nu. 62. & seqq.* ubi pluribus hanc probat sententiam, proponit contrarium tenentes, illos repellit, & eorum rationibus respondet.

Quamvis contrarium svaderi videatur ex al- 195 legatis per Boer. *decis. 110. num. 8.* & per Decian. *in tracta. crimin. libr. 6. cap. 28. numer. 31. in princip. & voluerit etiam Petr. Gregor. syntagm. juris. lib. 33. cap. 22. n. 22. in fine.*

AMPLIA II. In capto à Birruariis, qui si 196 ab illis se eximens ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudet. Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 32.* Joan. Guttier. *pract. quest. civil. libro 3. quest. 6. num. 4. & 5.* Anastas. Germon. *de sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. numer. 56.* ubi, quod ita quotidie servatur. Cardinal. Tusch. *practic conclus. in verbo Ecclesia, conclus. 10. nu. 21. & 30.* Villagut. *de extensione legum. cap. fina. num. 39. versic. & idem. & num. 42.* Alexand. Ambrosin. *de immunit. & libert. eccles. cap. 10. numer. 13.* Mar. Ital. *de immunit. eccles. libr. 1. cap. 6. §. 2. num. 70. & seqq.* ubi idem dicit de eo qui captus à Birruariis, licet se ab illis eximere non possit, Birruarios tamen secum trahit intus ecclesiam, & in casu contingenti hunc captum etiam quod ex manibus Birruariorum non se exemerit, adhuc tamen gaudere debere immunitate ecclesiæ, pluribus concludit. quamvis contrarium svaderi videatur ex allegatis per Boer. *decis. 110. sub. num. 8.*

AMPLIA III. Ut immunitate ecclesiæ 197 gaudeat etiam is, qui dum condemnatus ad pœnam capitis, ducitur ad supplicium, & fugiens à Birruariis ecclesiam intrat. Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 29.* ubi testatur de communi, & servata opinione, post Remigium, Cassan. & Boer. *in locis per eum relatis.* & amplius

plius testatur, ita se consuluisse, dum fuit Pata-
vii assessor. Navar. in *Manual. confessar. cap.*
25. numer. 19. versic. etiam si jam damnatus
ad supplicium ducatur. Joan. Guttier. *practic.*
quest. lib. 3. quest. 4. numero decimo, ubi refert
casum, in quo quis pro falsa moneta confessus
& convictus, ductus ad supplicium laqueo con-
trito vivus in terram cecidit, & inde ereptus è
manibus familiae, monachorum & clericorum
auxilio, ad proximiorum ecclesiam conductus
fuit tamen à seculari potestate inde extractus,
& ultimo supplicio affectus, inquit *ibi* Suarez,
quod Episcopus ex consilio theologorum & ca-
nonistarum, seculares iudices, suosque officia-
les, qui dictum reum extraxerunt, & morti tra-
diderunt, declarati fuerunt excommunicati
propter inobedientiam & contraventionem
mandati ecclesiae, Cardinal. Tusch. *practic. con-*
clus. 10. num. 22. Alexan. Ambrosin. *de immu-*
nit. & libertat. ecclesiar. lib. 1. cap. 6. §. 2. nume.
74. post med. Et licet idem Ital. *cap. 5. §. 8. num.*
4. dixerit, hodie hanc conclusionem non pro-
cedere, nec de consuetudine servari vigore lite-
rarum Clementis VIII. relatis *ibi* per eum; ad-
verte tamen ne decipiaris cum eo, qui credit
dictis literis fuisse derogatum Constitutioni
Gregorii XIV. quo ad condemnatos. cum veritas
sit prout dicam *infra nu. 347.* quod per dictas
litteras non sit concessa, seu permessa condemna-
torum extractio ab ecclesiis, sed tantum expul-
sio. Dixi iterum *supra in tit. de carceribus &*
carceratis. quest. 28. num. 69. vide *sura in frag-*
mentis, in verbo Condemnatus. n. 626.

198 **AMPLIA IV.** In carcerato, qui si ex car-
cere fuit à custode relaxatus sub fide & jura-
mento de redeundo, & non rediit, sed ad ec-
clesiam confugit, adhuc illius immunitate gau-
det, nec inde invitus extrahi potest, non ob-
stante promissione de redeundo, etiam jurata
custodi facta. Perjurus enim ad ecclesiam con-
fugiens tutus est, per ea quae dixi *supra num.*
140. & in specie sic voluerunt Alberic. Henric.
Boyc. Præpos. Aufrer. in locis relatis per De-
cian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 43.*
quibus addo Anastas. Germon. *de sacrorum im-*
munitate. lib. 3. cap. 16. nu. 78. & 79. Francisc.
Suarez. *de stat. Religionis. lib. 3. cap. 11. num. 20.*
ubi quod ita communiter docent Doctores. Et
ampliat si confugiens peccaverit, si non.
Alexand. Ambrosin. *de immunit. & libertat.*
ecclesiar. cap. 10. num. 13. Mar. Ital. *de immunitate*
ecclesiarum. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 77. & seqq.

199 **SUBLIMITA** præcedentem quartam am-
pliationem procedere, si carceratio fuit injusta,
secus si justa. Tunc enim ab ecclesia extrahi
poterit, ita tamen quod vita, & mutilatio mem-
brorum servetur, secundum Alberic. *in l. 2. num.*
2. versic. sed pœna. C. de his, qui ad ecclesiam
confugiunt. Abb. *in cap. inter alia. num. 32. de*
immunitate ecclesiarum. ubi tamen etiam in
casu injustae carcerationis putat, quando
non est periculum mortis non gaudere immu-
nitate ecclesiae. Angelic. *in summa in verbo*
Immunitas. num. 19. versic. utrum detentus
sub juramento redeundi. ubi tamen etiam in
casu justae carcerationis dixit, ecclesiam non

De Immunit. Eccles.

debere pati, ut invitus extrahatur non præstita
cautione de impunitate mortis, vel truncatio-
nis. Silvestrin. *in eodem verbo Immunitas. il*
terzo. num. 2. in fine. versic. quintum. &c. ubi
dicit idem Thabien. *in eodem verbo Immunitas.*
numer. 11. versic. utrum detentus sub juramen-
to. Armilla *in verbo Emunitas, num. 14.* Ad
quæ vide etiam ita dicentes Joan. de Vischis,
in tracta. de immunit. eccles. num. 70. Decian.
in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. numer. 21. vers.
sed major potest esse dubitatio. Navar. *in ma-*
nual. confessar. cap. 25. num. 19. versic. & ea-
dem ratione. Azzeved. *in constit. Hispan. lib.*
1. tit. 2. l. 3. numer. 12. Joan. Azor. *Instit. mo-*
ral. par. 2. lib. 9. cap. 9. versic. quid dicendum
de eo. Francisc. Suarez. *de statu Religionis lib.*
3. cap. 11. num. 20. ubi accuratius loquendo di-
xit, injuste captum nullo modo esse extrahen-
dum, & tradendum judici, sed absolutionem à
juramento procurandam, juste autem captum
non posse invitae ecclesiae extrahi. Potest tamen
ecclesia dare facultatem extrahendi illum ha-
bita cautione de impunitate pœnae corporalis.
Secus si subesse possit aliquod morale pericu-
lum dictae corporalis pœnae.

Tu vero dicas, quod sive carceratio sit inju- 200
sta, sive etiam justa, relaxatus sub fide, promissi-
one, seu juramento de redeundo, si non redit,
& ad ecclesiam confugerit, illius immunitate
omnino gaudere debet, cum ut suo loco dictum,
exiens ex carcere de licentia custodis sibi janua-
am aperientis, nulla pœna punitur. Et quod
attinet ad perjurium, illud utique non privat
quem ecclesiae immunitate, ut dixi *supra num.*
140. vers. 1. Immo, & quod plus est, fugienti
ex fracto carcere, quando carceratio est injusta,
nullam posse imponi pœnam, pariter suo loco
dixi. Et quando est justa, tunc inde fugiens
tutus est in ecclesia, nisi esset carceratus pro cri-
mine excepto, ut etiam dixi *supra num. 141.*
Quapropter rejicienda est præmissa distinctio
de justa, vel injusta carceratione, & melius, ac
verius distinguendum, quod ex carcere relaxa-
tus sub promissione jurata de redeundo, ad ec-
clesiam fugiens tutus non sit, quando sic fugi-
ens erat carceratus pro crimine excepto, alias
secus, ut paulo *infra* dicam.

LIMITA I. Propositam regulam procedere 201
in eo, qui captus à birruariis extra ecclesiam,
postea ducitur per ecclesiam. Is enim sic du-
ctus, non gaudet illius immunitate. Alberic. *in*
rubr. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt.
numer. 3. ad finem. versic. quid de eo, qui du-
citur captus. Archidiac. *in cap. sicut antiqui-*
tus. numer. 2. vers. quod si aliquis. 17. quest. 4.
& *ibi etiam Bellamer. vers. quid si aliquis. à*
justiario. Bonifac. de Vitalin. *in Clementin. 1.*
numer. 87. versic. in eo autem. de pœnitentia,
& remissione. Oldrad. *consil. 54. num. 4.* Boer.
decis. 110. num. 8. versic. Et idem si ductus per
ecclesiam. & versic. in condemnato per curi-
am. & decis. 178. num. 13. Decian. *in tracta.*
crimin. lib. 6. cap. 28. num. 30. ubi aliis pluribus
relatis * testatur de veriori, & consuetudine ob-
servata sententia. Francisc. Marc. *decis. 989. incip.*
quaritur super casu. par. 1. Navar. *in manual.*
confess.

- confess. cap. 25. nu. 19. versic. & qui comprehensus. ubi de * communi. Adde pro hac eadem conclusione Boss. in loco per me relato supra in tit. de carceribus, quest. 28. numer. 44. Adde ad hanc eandem sententiam, Igne. Joan. Lup. Covar. Gigantem, Marfil. Boss. Monticell. & Ant. Gomez. in locis per me relatis supra in tit. de carceribus. & carceratis. q. 28. n. 69. Joan. Guttier. pract. quest. libr. 3. qu. 6. per tot. ubi aliis relatis concordantibus, hanc sententiam veriore existimat, & a contrariis defendit, & amplius subdit, contrariam Doctorum opinionem non esse veram, nec etiam * communem. Azzeved. in constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. num. 11. ubi alios refert. Card. Tusch. practicar. conclus. 11. num. 28. Alexan. Ambrosin. de immunitat. & libertat. ecclesiar. cap. 10. num. 10. Francisc. Suarez. de statu Religionis. lib. 3. cap. 11. numer. 18. versic. unde hac ratione. & num. 19. versic. Nam in primo. ubi hanc sententiam bene defendit.*
- 202 Contrarium consulendo scripsit Mant. in conf. num. 17. & Clar. in pract. crim. §. fina. quest. 36. vers. scias autem in fine. & Clarum sic dicentem refert Bonacol in commun. opin. par. 1. vers. immunitas ecclesia. pag. 85. a tergo col. 2. & ita alias in Civitate Venetiarum servatum fuisse testatur Gig. de crim. les. majestatis lib. 1. rubr. qualiter & a quibus crimen lesa majestatis committitur. quest. 10. num. 33. Socin. Joan. de Vilhis, Cassan. Boer. & Remigius relati per Joan. Guttier. ubi supra, qui tamen eos non sequitur d. quest. 6. num. 1. vers. & hac sententia Villagut. cum relatis per eum de extensione legum cap. fina. num. 40. ubi refert, & reprobatur contrarium tenentes.
- 203 In hac contrarietate distinguere potest, ut prima opinio procedat quoties reus captus, & apprehensus intravit & transivit per ecclesiam, ita quod nunquam ex manibus curiae evasit, nec libertatem recuperavit, tunc enim immunitate ecclesiae non gaudeat. secunda autem contraria opinio procedat, quoties ligatus, & captus intravit ecclesiam, sed tamen ex manibus familiae evasit, & liber remansit in ecclesia, licet cum catenis, vel vinculis. tunc enim hujusmodi delinquens gaudeat immunitate ecclesiae, secundum Joan. Guttier. pract. question. civil. libr. 3. quest. 6. num. 3. & pro hac distinctione, vide exemplum relatum per Azzeved. in Constitutiones Hispania. lib. 1. tit. 2. lib. 2. nu. 11. ubi ponit casum tempore suo contingentem, in quo secundum hanc distinctionem judicatum fuisse testatur.
- 204 LIMITA II. In carcerato pro crimine excepto ab immunitate ecclesiastica, is enim si fractis carceribus ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere non debet. Dixi supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. n. 46. & apud me est verissima & indubitata conclusio, quicquid in contrarium quisque alius cracchiare velit. Si enim in casibus exceptis, quis extra carceres existens, & ad ecclesiam confugiens, in ea tutus non est, mul-

to minus tutus esse debet, si ad exceptum crimen addat carceris fracturam.

ARGUMENTUM.

Delinquens in Ecclesia, an illius immunitate gaudeat & quando.

SUMMARIUM.

- Delinquens in ecclesia non gaudet immunitate ecclesiae, num. 205. licet alii contra, num. 206.
- Delinquens in ecclesia non gaudet immunitate ecclesiae, non solum si in ea homicidium, aut membri mutilationem commiserit, sed etiam si alia delicta commiserit, ut puta adulteria, & raptus Virginum. num. 207. contrarium, num. 208. seq. ubi respondetur contrariis.
- Delinquens prope ecclesiam, si post delictum ad ecclesiam confugerit, ecclesia immunitate gaudere non debet, numer. 210. contra, num. 211. distingue. ut num. 212. contra distinctionem, num. 213. resolve. ut nu. 214.
- Furtum in ecclesia facientes, immunitate ecclesiae gaudere non debent, n. 215. contra, n. 216. resolve. ut nu. 217.
- Fur simplex ad Ecclesiam confugiens cum re furata, Ecclesia immunitate gaudere debet, n. 218.
- Delinquens in una ecclesia, potest capi in alia, n. 19.
- Delinquens in ecclesia immunitate ecclesiae non gaudet, etiam pro aliis delictis, numer. 220. contra, numer. 221. distingue. ut num. 222.
- Ecclesia immunitate non gaudet is qui in ecclesia existens, sclopo aut sagitta vulneravit existentem extra ecclesiam, n. 223. & seq. ubi idem de eo qui existens extra ecclesiam vulneravit existentem in Ecclesia.
- Vulnerans aliquem in ecclesia cum effusione sanguinis, ecclesia immunitate non gaudet, n. 226. contra, n. 227.
- Delinquens in ecclesia non consecrata, non gaudet immunitate ecclesiae, n. 228.
- Mandans occidi aliquem extra ecclesiam, si tempore mandati persistit in ecclesia, illius immunitate non gaudet, num. 229. licet alii contra, n. 231. & quid si existens extra ecclesiam mandaverit aliquem occidi in ecclesia, n. 230.
- Ecclesia immunitate non gaudet qui malis artibus aliquem ex ecclesia educit, & eductum occidit, n. 232.
- Delinquens in ecclesia punitur a Judice ecclesiastico, n. 233. & 234. nisi agatur de pena sanguinis, num. 233. contrarium, num. 234. distingue. ut n. 236.
- Delinquens puniri potest a Judice loci delicti, etiam quod alias illi subditus non sit ratione originis, vel domicilii, n. 234.
- Delinquens in ecclesia non gaudet immunitate ecclesiae, quando sic in ea delinquit ex proposito & sub spe impunitatis, secus si casu vel in

in rixa, num. 238. contra, nu. 139. resolve, ut n. 240. & seqq.
Delinquens in Ecclesia in dubio presumitur potius ibidem deliquisse ex proposito, & sub spe impunitatis, quam casu, & in rixa, num. 241. licet alii contra, num. 242.
Delinquens extra ecclesiam sub spe immunitatis ecclesie, si statim post delictum ad ecclesiam confugiat, potest inde invitus extrahi, num. 243. contra, n. 244. & seq.
Ecclesie immunitate gaudet is qui in Ecclesia existens ex ea egrediens delictum committit, & ad ecclesiam revertitur, num. 245.
Confugiens ad Ecclesiam armatus gaudet immunitate Ecclesie, num. 246. licet alii contra, num. 247. Bene verum est quod confugiens ad ecclesiam cum armis, arma auferri possunt, num. 248.
Membri mutilatio quando dicatur facta, num. 249.
Delinquens in ecclesia gaudet illius immunitate si delictum fuerit leve, num. 250.

CAPUT XVI.

REGULA sit, quod delinquens in ecclesia, non gaudet immunitate ecclesie. text. est *in cap. fina. de immunitate ecclesiarum.* & ibi glos. & communiter omnes Canonistæ hanc conclusionem expressam adnotarunt tribus rationibus, de quibus in eo textu, principaliter moti. Primo, quia sic in ecclesia delinquens puniri debet in eo in quo deliquit. Secundo, quia frustra legis auxilium invocat, qui in legem committit. Tertio, quia immunitatis Privilegio gaudere non debet, qui eodem Privilegio se indignum facit. Salyc. *in l. 2. n. 1. in fine vers. sed de jure canonico. C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt.* Cyn. *in l. presenti. numero secundo, vers. in ecclesia delinquit. C. eod. & ibi etiam Bellapert. colum. fin. vers. aut fuit commissum in ecclesia. C. eodem. ubi loquitur de verberante aliquem in ecclesia. Innoc. in c. inter alia, in fine. de immunit. eccles. & ibi etiam Hostien. num. 5. Joan. Andr. num. 9. Ancharan. num. 6. versic. secundo casu. Anton. de Butr. num. 16. in princip. Et in versic. si in ecclesia delinquit. Cardinal. Zabarell. numero quinto, vers. decimo quaro. & Joan. de Anan. num. 8. versic. si autem est Catholicus. Turrecrem. in cap. frater. num. 2. ad finem in verbo ubi in ecclesia. 17. quest. 4. Et in cap. diffiniuit. vers. secundus est eadem causa, & quest. Ancharan. in Clemen. 1. numero quinto, in fine de penitentia, & remissione. Goffred. in summa rubr. de immunit. eccles. num. 11. Hostien. in summa de immunit. eccles. num. 2. vers. Si vero maleficium commiserit. Angelic. In summa in verbo immunitas. numero decimo, Et num. 17. versic. Tertium genus est. Armilla in verbo Emunitas. num. 12. vers. Vel committentes maleficia in ecclesia. S. Antonin. in summa. par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. vers. Item si quis in ecclesia commisit maleficium. Rosella in verbo Emunitas, il. 2. numero undecimo, versic. si in ecclesia. Oldrad. cons. 155. num. 1. in fine vers.*

*Delinquentes enim intra ecclesiam. Boer. decis. 109. num. 3. vers. Fallit. 4. in delinquente in ecclesia. Decia. in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. numero 5. Ubi pluribus hanc probat sententiam, & singulariter respondet rationibus Roman. contrarium tenentis in cons. 234. advertendum, numer. 2. & ita * communiter omnes Doctores* tenere testatur. & numero decimo, ubi ampliat hanc conclusionem, quod delinquens in ecclesia, nec etiam sit tutus in ecclesia, habente particulare privilegium à summo Pontifice. Marsil. Joan. Berber. Monticell. Anton. Gomez. Covarr. Clar. & Menoch. in locis per me relatis in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 52. & seqq. Anastas. Germon. de sacerorum immun. lib. 3. cap. 16. num. 79. Azeved. in Constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. post num. 23. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libert. eccles. cap. 5. num. 1. & 2. Ubi hujus regulæ quinque affert rationes communiter etiam à Doctores præallegatis consideratas. Cardin. Tusch. practicar. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 11. numer. 10. & 21. & seq. Ubi etiam refert contrarium tenentem.*

Quamvis Bonifac. de Vitalin. inadvertenter *206* in d. Clem. 1. num. 82. vers. Et ideo. scripserit committentem homicidium in ecclesia, nisi per insidias illud commiserit, gaudere debere illius immunitate. Et contrarium etiam voluisse videtur Roman. consil. 234. advertendum. num. 2. vers. Ego dico. ubi dixit, quod contraria loquuntur in casibus specialibus.

AMPLIA I. hanc regulam, ut delin- *207* quens in ecclesia illius immunitate non gaudet, non solum si in ea homicidium, aut membri mutilationem commiserit, sed etiam si alia delicta, ut puta adulteria, & virginum raptus patraverit. secundum Hostien. in d. cap. fina. de immunit. eccles. in verbo homicidia & num. 3. vers. dicas ergo, ubi allegat. tex. in §. neque autem. in authen. de mandatis Principum. quem tex. licet nonnulli debeant esse correctum per jus canonicum, verius tamen dicit Hostien. non esse correctum, sed esse intelligendum quando talia crimina, raptus & adulterii, committuntur in ecclesia, & ibi etiam Joan. Andr. num. 1. in verb. membrorum. Ancharan. num. 1. in 1. notab. Abb. num. 9. & Joan. de Anan. post num. 1. Angelic. in summa. in verbo immunitas. num. 17. versic. Tertium genus est. & iterum infra versic. Et licet loquatur de homicidio vel mutilatione. Silveirin. in eod. verbo immunitas. num. 10. vers. Tertium genus & versic. seq. Armilla in verbo Emunitas. num. 12. versic. Et licet loquatur de homicidio. Rosella in verbo Emunitas. il. 2. num. 3. Navar. in Manual. confessor. cap. 25. nu. 20. versic. Neque qui occidit. ubi de * com- * muni ex Remigio in loco per eum relato & Clar. refert, & sequitur Bonacoss. in commun. opin. par. 1. in verbo Ecclesia habet immunitatem ad finem. dixi aliquid supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 20. num. 53. Joan. Guttier. practicar. quest. lib. 3. q. 1. num. 17. Ubi aliis relatis hanc sequitur opinionem, & communem dicit. Et pro hac sententia faciunt

scripta per Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 24. num. 17.* Ubi dixit quæcumque delicta commissa in ecclesia dici sacrilegia, & per Card. Tusch. *practic. conclus. in verbo immunitas. conclus. 59. num. 4. & 5.* Ubi loquitur de offendente & verberante in ecclesia. Francisc. Suarez *de statu Religionis. lib. 3. cap. 11. num. 6.* Villagut. *de extensione legum c. fina. per totum.* ubi late probat, quod delinquens in ecclesia, illius immunitate non gaudet, si quodcumque grave & enorme commiserit delictum.

208 Contrarium, quod delinquens in ecclesia, si homicidium non commisit, vel membri mutilationem, ecclesie immunitate gaudere debeat, probatur *ex eodem cap. fina. de immunitate ecclesiarum.* ubi præcise Pontifex loquitur de homicidiis, & membrorum mutilationibus. ergo in reliquis videtur contrarium affirmari, ut ibidem expresse scripsit Cardin. Zabarella. *column. 1. in fine versic. Item ob delictum.* Boer. *decis. 109. num. 3. ad med.* & vigore Bullæ Gregorii xiv. hæc contraria opinio magis probatur in illis verbis: *quive homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis ecclesiis earumve cæmeteriis committere non verentur.* Cujus quidem constitutionis verba in proposito considerata dixi *supra. quest. 28. num. 53. in fine.* & propterea credere verius esse vigore dictæ Bullæ, delinquentes in ecclesia, excepto homicidio vel membrorum mutilatione, inde extrahi non posse.

209 Dices tu, ergo ecclesie immunitate gaudere non debent vulnerantes cum membri mutilatione, secus autem in ea committentes stupra, sodomias, moneta fallam, & similia? Hoc utique absurdissimum videtur, & si Pontifex ille de hoc fuisset interrogatus, quis dubitat quod idem respondisset? Tum quia, quæ de homicidio & membri mutilatione dicta sunt *in c. fina. de immunit. ecclesiar.* cujus verba relata fuerunt à Gregorio *in sua constitutione,* ratione frequentioris casus expressa videntur. Tum etiam quia alia majora crimina, honestatis causa non expressa censentur, prout his & similibus rationibus, quod Bulla Gregorii non excludat majora & graviora crimina in ecclesia commissa ultra homicidium, & membri mutilationem, & quod illa veniant non ex vi extensionis, sed ex vi comprehensionis, sub eadem ratione, plurib. defendit Mar. Ital. *de immun. eccles. lib. 1. c. 5. §. 3. num. 49. & seqq.* Respondeo quod non sequitur: Delinquentes gravissima & enormissima crimina in ecclesia commiserunt, ergo inde extrahi debent & curiæ seculari tradi. Nam quod immo puniendi sint non negatur. sed bene negatur, quod sint extrahendi, & tradendi Curie seculari. & sic erunt puniendi à iudice ecclesiastico ratione loci delicti, prout bene advertit idem Ital. *supra allegatus in d. c. 5. §. 3. num. 53.* Addo ego, quod hujusmodi facinorosi homines, poterunt etiam ab episcopo curiæ seculari tradi consulto tamen Pontifice, juxta ea quæ dicam *infra n. 346.* & non alias. Et sic facinorosi & enormia committentes delicta

in ecclesia punientur, & immunitas ecclesiastica à secularibus iudicibus non lædetur.

AMPLIA II. Ut delinquens prope ecclesiam, si post delictum in ecclesiam confugerit, illius immunitate non gaudeat. Anchar. *in Clement. 1. n. 5. in fin. de pœnit. & remiss.* Hostien. *in summa de immun. Eccles. num. 8. vers. si vero malefium.* Alex. *cons. 147. n. 3. vers. pro quo bene facit,* Vulpell. *cons. 230. n. 1. & seqq. & n. 7. & n. 9. vers. sicut & hæc opinio.* qui loquitur in delinquente in scalis Ecclesie. & *nu. 12.* Ubi testatur ita Placentiæ obtentum fuisse. Alciat. *de præsump. reg. 3. præsump. 33. n. 3.* Mantua. *cons. 211. num. 23.* Navar. *in manual. confessar. c. 25. n. 22.* Henric. Boyc. Guido pap. *practic. Papien. Jo. de Visch. Jodoch. Montic. Gig. Covar. Menoch. & Andr. Fachin. in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 98 nu. 5.* Ubi & hanc conclusionem * communiter receptam, & amplius à sel. mem. Clemente viii. receptam fuisse in una Panormitana immunitatis ecclesie testatus fui. & huic Clementis viii. resolutioni acquiescit Alex. Ambrosin. *de immunit. & libertat. eccles. c. 5. n. 4.* licet, ut mox eum referam, ipse contrarium defendat.

Contrarium quod immo delinquens prope ecclesiam, & si ad ecclesiam confugiat gaudere debeat, illius immunitate, quia vere in ecclesia deliquisse non dicitur, voluit Alex. Ambrosin. *ubi supra allegatus d. c. 5. nu. 4.* Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 4. §. 7. num. 18. in fine. & seqq.* Ubi ita etiam testatur apud eum delictum fuisse in illo Regno, ex Mastrill. quem allegat *in sua decis. 22.* & latius hanc defendit sententiam idem Italia *ubi supra c. 5. §. 3. num. 3. & seqq.*

In hac contrarietate reperio Doctores distinguentes primam negativam opinionem, procedere, quando quis prope ecclesiam studiose deliquit animo facilius se tuendi post delictum in ecclesia. & sic quando ex proposito & non casu sic deliquit. Secunda autem opinio procedat, quando quis deliquit prope ecclesiam non sic studiose ex proposito & animo ad ecclesiam confugiendi, sed puta casu, ut per Bonifac. de Vitalin. *in Clement. 1. nu. 82. de pœnit. & remiss.* Ubi loquitur de homicidio prope ecclesiam per insidias commisso. Alex. *cons. 145. n. 3. vers. 3. probatur & sub vers. Tertio probatur. lib. 7. Vulpell. cons. 230. num. 6.* Ubi loquitur de delicto commisso in scalis ecclesie Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. nu. 5. in fine.* ubi ponit exemplum in eo qui studiose, & malis artibus induxit aliquem prope ecclesiam, illum occidit, & post in ecclesiam confugit. tunc enim habetur ac in ecclesia occidisset. ex Ancharan. *in loco per eum relato.* Jo. Guttier. *practic. question. lib. 3. quest. 1. num. 15. & seqq.* ubi aliis relatis hanc sequitur distinctionem Cardinal. Tusch. *practicar. conclus. in verbo Ecclesia. concl. 11. n. 4. in fine.*

Contra præmissam distinctionem, An scilicet quis prope ecclesiam deliquerit ex proposito, & sub spe immunitatis, An vero secus, tenere videtur.

detur. Navar. *ubi supra d. c. 25. num. 22. ad med.* ubi delinquentem prope ecclesiam gaudere non debere illius immunitate affirmat, etiam quod non deliquerit sub spe immunitatis, & e contra. Ubi Francisc. Suarez *de Stat. Relig. lib. 3. c. 11. n. 9.* Ubi quod delinquens prope ecclesiam gaudere debet illius immunitate, etiam quod deliquerit sub spe confugiendi ad eam. Et vide etiam Anastas. Germon. *de Sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 81. & seqq.* ubi ad hanc materiam multa adducit pro & contra.

214 Quid dicendum? Præmissa distinctio multum æqua videtur, & ideo ab ea in iudicando non recederem, sicut non recessit Sanctissimus ille Pontifex Clemens VIII. in illa Panormitana quam *supra* retuli. Et in dubio quod delinquens prope ecclesiam præsumatur deliquisse ex proposito, & ut facilius se in ecclesia tueretur, voluit Vulpell. *d. cons. 230. n. 6.* Joan. Guttier. *practic. quest. lib. 3. quest. 1. num. 15. & seqq.* quem bene declarantem videas. Card. Tusch. *practicar. conclus. in verbo Ecclesia. num. 49. & 50.*

215 AMPLIA III. In furto commisso in ecclesia. quod enim in ecclesia furantes illius immunitate gaudere non debeant, voluerunt Hostien. *in c. fina. num. 3. in fin. versic. Quid ergo si quis committat furtum in ecclesia, extra de immunitate ecclesiarum, & ibi etiam Joan. Andr. post num. 5. Ancharan. nu. 1. versic. idem secundum eum in furto.* Anton. de Butr. *nu. 6.* Cardinal. Zabarell. *col. 1. versic. & per ea. gl. in c. frater. 17. quest. 4. in verbo. Ab omnibus.* Joan. de Imol. *in clem. 1. in fine versic. si autem committitur furtum in ecclesia. de penitentia, & remissione.* Hostien. *in summa de immunitat. eccles. num. 9.* ubi reprobatur Goffredus, contrarium tenentem. Adde pro hac eadem sententia Angel. de Castro. Milleum, & Clarum in locis per me relatis *supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 57.* Cardin. Tusch. *practicar. conclus. 11. numero 19.* ubi de communi, & Castren. *in loco per eum relato.*

216 Contrarium voluit Goffredus *in summa, rubrica de immunitate ecclesiarum. n. 12.*

217 Pro resolutione dicas, quod qui furantur in ecclesia, non res ecclesie, sed alienas, sunt isti fures, quos hodie tagliabursas, in ecclesia & personarum multitudine furantes vocamus, & tunc dic indubitanter eos gaudere debere ecclesie immunitate, vigore Constitutionis Gregorii XIV. quæ hunc casum non excipit. Si vero furentur non res alienas, sed sacras, & sic sacrilegium committunt de quo *infra* mox dicam, ut puta furando sacrum de sacro, non sacrum de sacro, aut sacrum de non sacro, & tunc certum est eos puniri posse ratione delicti commisi in ecclesia à iudice ecclesiastico, adhuc gaudentes ecclesie immunitate quo ad pœnam corporalem, non autem quo ad aliam leniorem pœnam. secundum Mar. Ital. qui sic distinguendo videtur concludere *in tracta. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3. numer. 75. & seqq.* Quod si aliquis ita nepharius reperia-

tur, qui pixidem, seu vas, in quo Sacrosancta servatur eucharistia, furripuerit, & tunc absque dubio immunitate ecclesie gaudere non debet, indeque extrahi, & seculari curie tradi. Tum quia de hæresi suspectus est, tum etiam quia divinæ Majestatis reus, & offensor dicitur. ut per eundem Mar. Ital. *d. §. 3. numero 68. & seqq.* cujus opinioni me libenter subscribo. Addito tamen prout in simili dixi *supra numer. 207. seqq.* non esse ligatas manus Pontificis, quin possit etiam hos fures sacrilegos, sacra & non sacra furantes in ecclesia per vim extrahi mandare, & secularibus iudicibus puniendos tradi.

Numquid autem, si fur simplex ad ecclesiam 218 confugit cum re furata, ratione contrectationis dicatur in ecclesia delinquere, juxta doctrin. Bartol. *in l. si dominium ff. de furtis.* & propterea illum invitum ab ea extrahi posse, vide omnino quæ scripsi *supra in tit. de furtis. quest. 174. n. 54. & seqq. & in tit. de inquisitione. num. 7.* & in specie Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. n. 4.* ubi aliis relatis tenet, etiam hunc furem ad ecclesiam cum re furata confugientem, tutum in ea esse, & quod ita consuetudine communi observetur, quicquid alii per eum relati contrarium dixerint. Borgnin. Cavalcan. *in prima parte suarum decisionum in repertorio, in versic. Judex ecclesiasticus, & non secularis. num. 13.* ubi tamen subdit, quod posset huic furi auferri res furata quam transportat in ecclesia, quod & idem voluit Covarr. *in loco per me relato supra in tit. de carceribus, & carceratis quest. 28. num. 58.* Anton. Gama. *decif. Lusitan 171. numero primo,* ubi ita apud eum in illo Senatu Portugaliensi pronunciatum testatur. Joan. Guttier. *practica. quest. civil. quest. 1. num. 21.* ubi alios refert * concordantes, & testatur de veteriori doctorum sententia. licet Suarez. de Paz. *in supra prax. tom. 1. par. 5. cap. 3 §. 3 numero 90. & 91. ibidem* per eundem Guttier. relatus, contrariam opinionem dixerit communem. Addo & Anton. Gama. *decif. 171.* ubi testatur ita apud eum servatum, & iudicatum fuisse, iustumque, ecclesie restitui furem, cum re furata in ecclesia deprehensum. Vide Card. Tusch. *pract. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 11. n. 16. & 17.*

AMPLIA IV. Ut delinquens in una eccle 219 sia, possit etiam capi in alia, etiam quod in ea non deliquerit. Turrecrem. *in cap. diffiniuit, numer. 3. 17. quasi. 4.* licet ibi subdat apud aliquos aliter observari. Angelic. *in sum. in verbo Immunitas. il terzo num. 2. versic. Nec etiam ab alia.* ubi tamen subdit apud aliquos contrarium servari. Thabien. *in eod. verbo Immunitas. numero decimo, versic. tertium genus est.* S. Antonin. *in summa. par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. versic. & si in una ecclesia offendat.* Rossella *in verbo Emunitas il secondo. numer. 10.* Decian. *in tractat. crim. lib. 6. cap. 28. num. 8.* Addo pro hac eadem sententia Henric. Boyc. Covar. & Clar. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 59.* Anastas. Germon. *de sacrorum Immunit. lib. 3. cap.*

3. cap. 16. num. 80. Joan. Azor. *Instit. moral. par. 2. lib. 9. cap. 9. vers. q. 9. quid si quis.* Alexan. Ambrosin. *de immunitat. & libertat. eccles. cap. 5. nu. 3.* Villagut. *de extens. legum. cap. final. num. 6.* Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 4. §. 3. numer. 20. in fine. & num. 21. quicquid secus annuere videatur eod. cap. 5. d. §. 3. num. 5. versic. ex quibus probare intendit.* Cardin. Tusch. *pract. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 11. num. 11.*
- 220 **AMPLIA V.** Ut qui semel deliquit in ecclesia illius immunitate non gaudeat, nec etiam pro aliis delictis ante vel post, per eum extra ecclesiam commissis, secundum Cassan. Covar. & Clar. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis quest. 28. num. 60.* Card. Tusch. *pract. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. num. 12.*
- 221 Contrarium, quod pro aliis delictis confugiens ad ecclesiam gaudere debeat illius immunitate, post Boer. Covar. & Remig. *in locis per eum relatis*, tenuit Joan. Guttier. *pract. quest. lib. 3. quest. 1. n. 18.* subdens quod contrarium dicentes loquuntur sine lege & contra regulam juris Pontificii.
- 222 Distingue, quod si is qui in ecclesia deliquit pro delicto commissio in ecclesia fuit punitus, gaudet immunitate ecclesiae, pro aliis delictis, secus si non fuerit punitus. secundum Boer. cum allegatis per eum *in decis. 110. num. 10.* Decian. *in tracta. crimin. lib. 6. cap. 28. numer. 9.* ubi latius distinguendo dixit, quod delinquens in ecclesia non potest puniri pro aliis delictis non exceptis, commissis ante delictum in ecclesia commissum, quando iudex vellet illum punire pro praeteritis delictis, & non pro commissio in ecclesia. secus si vellet punire etiam pro delicto commissio in ecclesia, quia tunc posset punire etiam pro aliis antea commissis. Si vero qui in ecclesia deliquit, post delictum in ecclesia commissum, commiserit alia delicta non excepta, & tunc si jam fuerat punitus pro delicto commissio in ecclesia gaudebit immunitate pro aliis postea commissis. secus si pro delicto in ecclesia commissio non fuerit punitus, quia tunc immunitate ecclesiae non gaudebit, ut *ibi per eum.* & dixi *supra d. quest. 28. num. 64.* Adde pro hac eadem distinctione Joan. Guttier. *pract. quest. lib. 3. q. 1. post numer. 18.* Azeved. *in Constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. num. 27.* Alexan. Ambrosin. *de immunit. & libertat. eccles. cap. 5. num. 10.* ubi refert & sequitur Decian. *in loco praallegato.* vide tamen Card. Tusch. *pract. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 11. num. 18.* ubi ex Boer. quem allegat *in decis. 110. in fine.* videtur velle, quod qui alias deliquit in ecclesia, etiam quod pro illo delicto fuerit punitus, pro alio delicto non est tutus in ecclesia.
- 223 **AMPLIA VI.** in eo qui in ecclesia existens vulneraverit aliquem existentem extra ecclesiam; is enim ecclesiae immunitate non gaudet. Abb. *in c. fina. num. 11. de immunit. ecclesiar. & ibi etiam Joan. de Anan. num. 5. Angelic. in summa, in verbo immunitas. num. 23.* Silvestrin. *in eod. verbo Immunitas il terzo. numero. 6. in fine vers. secundum qui existens in loco immunitatis.* Rosella *in verbo Emunitas. il secondo num. 5.* Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 24. numer. 7. versic. an autem si quis existens in ecclesia.* & cap. 28. num. 6. Navarr. *in Manual. confessor. cap. 25. numer. 21. versic. nemo item. dixi aliquid supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. numer. 61. in fine.* Joan. Guttier. *pract. quest. civil. lib. 3. quest. 1. num. 19.* ubi proponit contraria, & illis respondet, aliosque refert concordantes, Ambrosin. *de immunit. & libertat. eccles. cap. 5. n. 7.* Francisc. Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 1. versic. tertio, & c.* Franc. Suarez *de statu Religionis lib. 2. cap. 11. num. 7.* Villagut. *de extensione legum c. final. numer. 61. & seq.* Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3.*
- Sic & existens extra ecclesiam si vulnerat existentem in ecclesia, quod non gaudeat illius immunitate, voluit Navar. *ubi supra in manual. confessor. cap. 25. numer. 21. versic. nemo item.* Bal. Marfil. & Covarr. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis quest. 28. num. 61.* Et licet Joan. Guttier. *pract. quest. civil. lib. 3. quest. 1. num. 23. & seqq.* late hanc quaestionem disputet, multaque pro & contra in medium adducat, eam tamen amplectitur, quando ex vulnere in ecclesia sequuto sanguis effunditur, quia tunc ex sanguinis effusione violatur ecclesia, violans dicitur sacrilegus, & consequenter ecclesiae immunitate non gaudet, secus puta si percussio sit levis, & sine effusione sanguinis. Alexan. Ambrosin. *de immunitate & libertat. eccles. cap. 5. num. 8.* Francisc. Suarez *de statu Religionis, lib. 3. cap. 11. post num. 7. & num. 8.* ubi proponit contraria, & illis respondet Marius Italia *de immunitate ecclesiar. lib. 1. cap. 5. §. 3. n. 47.*
- Quamvis contrarium defendat Villagut. *de 225 extensione legum. cap. fina. n. 50. & sequen.*
- AMPLIA VII.** etiam in vulnerante aliquem in ecclesia cum effusione sanguinis, secundum allegatos *supra num. 105.* volentes, sacrilegos non gaudere immunitate ecclesiae, qui enim sanguinem violenter fundit in ecclesia, sacrilegium committit, ideoque ecclesia reconciliatione indiget, ex allegatis in proposito per Decian. *in tract. crim. lib. 6. cap. 24. num. 7.* Faciunt scripta per Cardinal. Tusch. *pract. conclus. in verbo Immunitas, conclus. in verbo Immunitas. conclus. 59. num. 4. & 5.* ubi & quod plus est loquitur simpliciter in verberante, & offendente aliquem in ecclesia, seu camerario. Francisc. Leon. *in thesaur. for. eccles. par. 1. ca. 13. sub num. 23.* Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. c. 5. §. 3. n. 18. 19. 20. & 24.*
- Contrarium, quod vulnerans in ecclesia, etiam cum effusione sanguinis, gaudet illius immunitate, & ideo ex ea invitus extrahi non possit. Boer. *decis. 109. numero 3.* ubi tamen declarat, nisi intervenerit membrorum mutilatio. & haec opinio crederem quod hodie prevaleret Constitutionis Gregorii XIV. in qua excipitur solum vulnus cum mutilatione membri,

bri, quicquid secus fenserint Doctores infra allegati pro contraria sententia.

228 **AMPLIA VIII.** Ut delinquere in ecclesia dicatur etiam is, qui delinquit in ecclesia non consecrata, & propterea si quis homicidium, vel mutilationem commiserit in ecclesia non consecrata, inde extrahi potest etiam invitus, ex allegatis per Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 25. & seqq. usque ad num. 47.* Ubi pluribus probat, statutum poenale contra vulnerantes, seu percutientes in ecclesia, habere etiam locum in percutiente, seu vulnerante in ecclesia non consecrata. & hæc ampliatio videtur indubitabilis; quia si delinquens in ecclesia consecrata, illius immunitate non gaudet, ut dixi *supra n. 256.* ergo multo minus gaudere debet is qui deliquerit in non consecrata.

229 **AMPLIA IX.** In mandante in ecclesia occidi aliquem existentem extra Ecclesiam, quia non gaudet illius immunitate. Abb. *in c. fina. numer. 12. de immunitat. ecclesiarum.* Et ibi etiam Joan. de Anan. *num. 5. versic. Quid autem si existens in ecclesia mandat occidi extra ecclesiam.* Angelic. *in summa in verbo immunitas, num. 25.* Silvestrin. *in eodem verbo Immunitas, il terzo. numer. 9. & 10.* Thabien. *in eodem verbo Immunitas. num. 14.* Rosella *in verbo Emunitas. il secondo. nume. 7.* Navarr. *in manual. confessor. cap. 25. nu. 21. vers. Neque qui existens intra ecclesiam.* Joan. Guttier. *practicar. quest. libr. 3. quest. 2. per tot. ubi pluribus hanc probat sententiam, eam indistincte procedere affirmans. proponit contraria, & illis respondet.* Mar. Ital. *de immunit. ecclesiar. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 48. il secondo.* Joan. Azor. *Instit. moral. par. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 14. versic. quarto qui in ecclesia mandatum dedit.* Suarez *de statu Religionis lib. 3. cap. 11. num. 7. versic. & ex eodem fundamento.* Et quidem sequuto homicidio ampliatio potest procedere, & admitti, sed homicidio non sequuto ex solo mandato de occidendo extra ecclesiam existentem in ecclesia facto, mandantem non gaudere immunit. eccles. minime verum credo.

230 Sic nec immunitate ecclesie gaudebit si quis extra ecclesiam existens, mandaverit aliquem occidi in ecclesia. ex allegatis per Decian. *in tracta. crim. lib. 6. cap. 28. numer. 7.* Ital. *de immunitate eccles. lib. 1. cap. 6. §. 3. num. 48. il 2.* Joan. Azor. *ubi supra dict. vers. 4. qui eccles. &c.*

231 Contrarium, quod si quis in ecclesia existens mandaret alium occidi extra ecclesiam, gaudeat immunitate ecclesie, post Abbatem & Felyn. quos allegat, voluit Decian. *in tract. crimin. lib. 6. cap. 24. nu. 7. vers. licet secus sit si quis mandaret in eccles. quem occidi extra ecclesiam & cap. 28. numero 7.* Et hæc contraria opinio probabilior mihi videtur stante Bulla Gregorii xiv. in qua casus hujusmodi non est exceptus. Vide quæ dixi *supra in tit. de Inquisition. q. 2. num. 44. 47. & seqq.*

232 **AMPLIA X.** Qui studiose, & malis artibus

eduxerit extra ecclesiam, illumque sic educatum occiderit. Is enim immunitatem ecclesiam perdit ac si in ecclesia occidisset. ut per Joan. Azor. *Instit. moral. par. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 14. versic. Is item qui ex ecclesia reducit aliquem.*

AMPLIA XI. Ut delinquens in ecclesia puniri debeat à suo Judice ecclesiastico, & non à seculari. fuit opinio Cyni. *in l. presenti numero 4. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt. & de mente Salyc. in authen. Item nulla communitas. num. 3. C. de Episc. & Cleric. Anan. in c. inter alia n. 5. de immunit. eccles.* Decian. qui alios refert *in tract. crim. lib. 6. cap. 29. num. 5.*

Contrarium, quod delinquens in ecclesia, non ab ecclesiastico Judice, sed à seculari puniri debeat, probare videtur tex. quod Episcopus injuriæ propriæ ultionem deposcat. Salyc. *in l. 2. num. 2. versic. Ego puto verius. C. de his qui ad eccles. confug. Et in authen. item nulla communitas. num. 4. versic. quæro laicus. C. de Episcopis, & Clericis. Bar. in l. si cui. §. fina. num. 3. versic. quæro delictum aliquod est factum in ecclesia ff. de accusationib. Ang. in auth. ut liceat matri & avia. §. fina. num. 24. versic. & per hoc patet. Bal. in l. si quis in hoc genus. num. primo versic. item est notandum. Abb. in c. inter alia. num. 24. versic. sed tu vide Bar. de immunit. ecclesiar. & in c. fina. num. 5. vers. Nota ultimo. extra eodem & in c. cum sit generale num. 27. versic. Adde etiam alium casum. extra de foro compet. Bertran. *conf. 9. lib. 7. ubi pluribus hanc sententiam probare conatur.* Angel. *de malef. in verbo in scalis. S. Petronii. num. 1.* Alexand. *consil. 3. sub num. 1. post princip. lib. 1. Marfil. in tracta. de bannitis. in verbo ecclesia num. 26. versic. sed succedit dubitatio.* Vulpell. *in tractat. de libertat. ecclesiastica. par. 1. num. 29. versic. quod absque ratione.* Menoch. *consil. 1000. quod est ultimum. num. 27. versic. ad secundum objectum. lib. 10.* Decian. *in tracta. crim. lib. 4. cap. 17. num. 34. in 4. limitat & lib. 6. cap. 25. vers. & ideo delinquens in ecclesia, & c. 29. num. 15.* Alios retuli *in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 62.* Quibus addo Joan. Guttier. *practicar. quest. 1. n. 13.* Ubi aliis relatis testatur de magis * communi Doctorum opinione. Azeved. *in constitut. Hispanie. libr. 1. tit. 2. ad l. Tertiam post num. 23.**

Et licet ex præmissis magis * communem Doctorum sententiam esse ad favorem curiæ * secularis videatur: Adverte tamen, ne decipiaris. quia si delictum in ecclesia commissum, est mere ecclesiasticum, vel etiam non ecclesiasticum, sed à Clericis commissum, & tunc nullo pacto à seculari Judice puniri posse indubitatum est, cum contra Clericos, vel etiam laicos in criminibus mere ecclesiasticis etiam extra ecclesiam patris, ut suo loco dictum est, seculares Judices nullo pacto se intromittere possint. Et hæc conclusio sicut contradictorem non habet, ita omnes eam fatentur.

Quod

236 Quod si delictum in ecclesia commissum non sit ecclesiasticum, sed seculare, à laicis patratum; & tunc quia ratione loci, in quo delictum est commissum, sortitur naturam mixti fori, cum is qui in ecclesia delinquit, negari non possit quin violando immunitatem ecclesiæ sacrilegium committat, quod mixti fori est; Idcirco hoc casu, & secularem, & ecclesiasticum Judicem procedere posse pariter & indubitanter existimo. & consequenter esse locum præventioni, ut scilicet is delinquentem punire possit qui in captura prævenit. Si vero delinquens aufugerit, & fuerit absens & contumax, cum contumax præventionem allegare nequeat, contra eum quisque Judex procedit, secularis scilicet ad pœnas corporales, si commissio crimine condignæ fuerint, ecclesiasticus autem ad spirituales & alias, quas imponere potest pœnas. colligitur hæc distinctio ex Abba. *in c. fina. num. 5. & in c. inter alia. num. 29. versic. Ego sic distinguerem, extra de immunit. ecclesiar.* Augustin. ad Angel. *de malef. in verbo in scalis S. Petronii versic. & certe.* Afflict. Covar. Marsil. Rolan. Alex. & Vulpell. in locis relatis per Petr. Caball. *resolut. crim. casu 194. num. 3. & seqq. & nu. 7. & seqq.* Ignat. Lopez *in additionibus ad Diaz. in pract. crimin. canonica. cap. 87. num. 1. in additione littera A. versic. Illud autem. & seqq.* Joan. Guttier. *d. quæst. 1. num. 13. & 14.* Azeved. *in d. l. 3. num. 23. ante finem.* Cardin. Tusch. *practic. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 5. num. 10. 14. & 15. 17. & 18. & in verbo immunitas. conclus. 59. num. 6. & seqq. usque ad nu. 18.* Francisc. Leon. *in Thesaur. for. ecclesiastici par. 1. cap. 13. nu. 23.* Mar. Ital. *de immun. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 52. & 53.* Apud quos omnes singula præmissæ distinctionis capita bene comprobata reperies.

237 Nunquid autem ab ecclesiastico Judice punitus, à seculari Judice iterum puniri possit, vel è contra, ultra ea quæ suo loco dixi *in tit. de Inquisitione quæst.* vide Abb. Angel. *de malef. Covar. Azeved. Ignat. Lopez. Jo. Guttier. & Petr. Cabal. in locis ibi per eum relatis.*

238 LIMITA I. propositam regulam procedere, quando ex proposito & sub spe impunitatis quis in ea delinquit; secus si non deliberate & ex proposito, ut puta casu vel in rixa. Sic enim probari videtur *in d. c. fina. de immunitate ecclesiarum*, sumpto argumento à contrario sensu in illis verbis: *Nonnulli impunitatem suorum excessuum per defensionem Ecclesia obtinere sperantes.* Et iterum *infra* in illis aliis verbis: *Qui nisi per ecclesiam ad quam confugiunt crederent se defendi, nullatenus fuerant commissuri.* Et ibi hoc adnotavit Hostien. *num. in verbo qua nisi.* Ubi loquitur, quando probaretur, occidentem nullas habere inimicitias cum occiso, sed ex verbis inter eos de novo ortis homicidium pervenisse. Joan. Andr. *num. 1. & 2. in verbo nullatenus. & n. 5. versic. in glos. ultima.* Anchar. *in summ. & num. 3. versic. Quæro dicitur hic. & num. 4.* Anton. de Butr. *num. 1. & 2. & nu. 5. in fine.* Cardinal. Zabarell. *column. 1. in summario. & in versic.*

Hostien. dicit. & colum. 2. versic. Tertio quæro. & in versic. oppono ad hoc. Abb. *num. 1. & num. 8. ubi testatur, hanc sententiam esse * communem & æquam, licet eam sibi non placere affirmet. & Joan. de Anan. nu. 1. in summario. & num. 7. & 8. Ubi licet videatur facere conclusionem, quod delinquens in ecclesia non sub spe impunitatis, nec etiam gaudeat illius immunitate: Attamen postea cum Hostien. tenet, quod quando constat, quem incidenter alium in ecclesia occidisse, quod gaudere debeat dicta immunitate.* Tabien. *in summa in verbo immunitas. num. 10. ad finem versic. sed quid si commisit maleficium in ecclesia.* Armilla *in verbo emunitas. num. 12. versic. sed si commisit delictum in ecclesia.* Rosella *in verbo emunitas. il. 2. numer. 2.* Ubi pariter ponit exemplum non præmeditati maleficii, quando quis offendit eum, cum quo nullam habebat inimicitiam. & cum hoc dicto communiter Doctores transire testatur. Alex. *conf. 145. num. 3. sub versic. secundo probatur. & versic. Tertio probatur libro 7. Bellamer. conf. 13. numer. 1. versic. Primum ergo. dixi iterum & alios retuli supra in tit. de carceribus & carceratis. quæst. 28. numer. 4.* Joan. Guttier. *practicar. quæst. libr. 3. quæst. 1. numer. 3. versic. At quamvis. & numer. 5. 6. 7. 9. & seqq. usque ad num. 13.* Ubi relatis hinc inde Doctoribus, unam aut alteram opinionem sequentibus, pluribus comprobatur, quod delinquens in ecclesia, tunc demum illius immunitate non gaudet, si sub spe immunitatis sic ibi ex proposito & deliberate deliquerit, secus si ex rixa repentina orta. respondetque præcipue Abbatis & sequacium rationi, dum dicunt, quod quando dispositio fundatur duplici ratione, altera tantum cessante, non cessat dispositio. Azeved. *in Constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. numero 24. & seqq.* Ubi pluribus hanc probatur sententiam, quam dicit * communem, & sapius in practica receptam, proponit contraria, & illis respondet. Card. Tusch. *practicar. conclus. juris in verbo ecclesia. conclus. 11. num. 13. & 14.* Joan. Azor. *Instit. moral. par. 2. lib. 9. cap. 9. sub quæst. 9.* Villagut. *de extens. legum. cap. fina. num. 47.* Ubi late & juribus & Doctorum auctoritatibus hanc probatur sententiam. Mar. Ital. *de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 1. & seqq.* Ubi multa juxta solitum profundens in hac quæstione, tandem *nu. 5. in versic. quibus omnibus.* videtur sequi dicta per Villagut. *in loco præallegato.* Quibus addo Josephum de Sella. *decision. Regni Aragon. decis. 141. num. 8. & seqq.* Ubi aliis relatis testatur de communi; & ab ea non esse recedendum affirmat; & amplius subdit, non esse verum quod contraria opinio sit communis, nedum magis communis. & quod nullus reperitur, qui eandem contrariam sententiam communem dicat.

Contrarium, quod immunitate ecclesiæ non gaudet delinquens in ea, etiam quod deliquerit non ex proposito, aut sub spe impunitatis, sed casu, voluit Abbas, licet primam opinionem & communem, & æquam testetur *in d. c. fina post numer. 8. versic. sed mihi non multum placet de immunitate ecclesiarum.* Angelic. *in summa. in verbo*

verbo immunitas. numer. 17. ante finem. vers. sed quid si commisit maleficium in ecclesia. Silvestrin. in eodem verbo immunitas. il. 3. num. 2. vers. si autem commisit quis maleficium. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 28. num. 5. Verum quia. Ubi præmissam contrariam sententiam & distinctionem in practica non servari testatur. Navar. in manual. confessor. cap. 25. numer. 20. vers. Nec refert. Ubi quod ita receptum est in practica, licet communis sit in contrarium. Et hanc contrariam opinionem sequuti sunt Covarruv. Capell. Tholosan. & Clar. in locis per me relatis supra in tit. de Carceribus & carceratis. quest. 28. numer. 54. & seq. Anastas. Germon. de sacrorum immunitate. libr. 3. cap. 16. numer. 79. vers. Immo Panormitanus. Franciscus Suarez de statu religionis. libro tertio, cap. 11. numero 6. in fine.

240 Quid dicendum? negari non potest primam opinionem magis communiter receptam esse à Doctoribus, eamque amplectendam censui, præsertim si probaretur, homicidium seu mutilationem in ecclesia commissam fuisse non solum non præmeditate & in rixa, sed etiam ad alterius provocationem. & multo magis si ad sui corporis defensionem: prout in casu relato per Joseph. Sesse. in d. decis. 141. in quo ad favorem immunitatis ecclesie judicatum fuisse testatur. Tunc enim indubitanter crederem eum immunitate ecclesie gaudere debere, cum deficiat animus offendendi, & violandi ipsam ecclesiam.

241 Bene verum est, quod in dubio præsumitur quem in ecclesia sub spe impunitatis deliquisse, nisi contrarium probetur. secundum Hostien. in c. fina. numer. 2. de immunitate ecclesiarum. Ubi amplius, quod hæc est præsumptio juris & de jure. Subdit tamen, quod recipit probationem in contrarium (quod ultimum apud me est indubitabile, quia præsumptio juris, & de jure non admittit probationem in contrarium.) & ibi etiam Joan. Andr. num. 2. in verbo nullatenus. Ancharan. nu. 3. vers. quero dicitur hic. Anton. de Butr. num. 4. vers. Dic. quod in dubio. & Card. Zabarel. colum. 2. in 3. question. vers. dicit Hostien. & d. col. 2. in fine. Turrecrem. in c. diffiniuit. n. 2. vers. secundus est. 17. quest. 4. Sivestrin. in summa, in verbo Immunitas. n. 2. vers. tertium est eorum. S. Antonin. in summa. par. 3. tit. 12. c. 3. §. 1. vers. item si quis in ecclesia. Rosell. in verbo Emunitas. il. secundo. n. 1. Bajar. ad Clar. quest. 30. num. 20. Joan. Guttier. practicar. quest. lib. 3. quest. 1. * numer. 8. ubi aliis relatis hanc dicit * communem, immo omnium Doctorum suffultam opinionem, præsertim ex Villalob. in commun. opin. litera 1. num. 19. & quod ab hac communi opinione, quam testatur se vidisse practitari, & est ecclesie favorabilis, in judicando, & consulendo, minime recedendum esse, proponit contraria, & illis respondet. Azzeved. in constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. n. 25. Joan. Azor. Institut. moral. par. 2. lib. 9. c. 9. sub 9. quest.

242 Quamvis contrarium, quod in dubio delinquens in ecclesia, non præsumitur delinquere sub spe immunitatis ecclesie, suaderi videatur

ex traditis per eundem Joan. Guttier. practicar. quest. lib. 3. d. quest. 1. num. 1 & seqq.

Delinquens autem extra ecclesiam sub spe²⁴³ immunitatis ecclesie, si statim post delictum ad ecclesiam confugiat, potest inde invitus extrahi, secundum Alciat. qui pluribus hanc probat sententiam de præsumptionib. reg. 3. præsumpt. 33. num. 5. & seqq. ubi ita consuetudine plurimorum locorum, & in tota Italia servari testatur ex Guido Pap. & Papien. in tract. in locis ibi per eum relatis. Nec dissentire videtur Andr. Fachin. in loco per me relato supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. n. 56. in fine. Card. Tusch. practicar. conclus. in verbo Ecclesia. concl. 11. n. 13. & 14.

Contrarium, quod immo delinquens extra²⁴⁴ ecclesiam sub spe confugiendi ad eam, si confugerit, gaudeat illius immunitate, voluit Angelic. in summa in verbo Immunitas. numer. 17. vers. secus si committeret extra ecclesiam. Silvestrin. in eod. verbo Immunitas. il. terzo. numero 2. vers. qui etiam sub prædicta spe. Thabien. in eodem verbo Immunitas. numero decimo, vers. tertium genus est. Armil. in verbo Emunitas. numero duodecimo, vers. secus si extra ecclesiam. Bellamer. consil. 13. numero primo, & seq. ubi pluribus hanc probat sententiam. Decian. in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. numer. 5. vers. ex quo infero. ubi in specie respondet rationibus Alciati contrarium tenentis in loco præallegato. Card. Tusch. pract. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 11. n. 49.

Et hæc contraria opinio ampliatur, ut pro²⁴⁵ cedat etiam in eo, qui fugitivus in ecclesia ob aliquod delictum, ex ea egrediens aliud extra ecclesiam committat, & deinde ad eandem ecclesiam redeat. Is enim licet delictum extra ecclesiam commisisse videatur sub spe immunitatis ecclesie, & animo redeundi ad eam, prout rediit, quia tamen rediens poterat à seculari familia capi, iccirco postquam rediit, tutus est in ecclesia. nisi forsan prope ecclesiam deliquisset, quia tunc cum deliquisse præsumatur, ut secure statim se possit in ecclesiam recipere, hoc ideo in ecclesia tutus non est, secundum Joan. Guttier. practicar. question. lib. 3. quest. 2. nu. 34. & ante eum Azeved. in constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. nu. 27. in fine vers. vidi tamen in hac materia, & n. 28.

LIMITA II. eandem regulam in confugi²⁴⁶ ente ad ecclesiam armato. Is enim, quod illius immunitate non gaudeat, & quod invitus extrahi possit, post Rebuff. in loco per eum relato voluerunt Decianus in tract. crimin. lib. 6. c. 26. n. 10. & lib. 8. cap. 3. n. 30. & 51. Covarr. & Plach. in locis per me relatis in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. n. 64. & seqq.

Contrarium, quod sic ad ecclesiam confugi²⁴⁷ ens armatus, illius immunitate gaudere debeat, de consuetudine servari, testatur idem Decian. in tract. crimin. libr. 6. c. 26. n. 10. in fine. & cap. 28. n. 5. ad finem vers. ex istis etiam. Et hanc contrariam opinionem uti veriore sequutus fui supra in tit. de carceribus & carceratis. question. 28. nu. 66. ubi licet primam opinionem posse procedere affirmaverim in de-

ferente in ecclesia arma prohibita sub pœna capitali, prout sunt prohibita archibusetta ab Apostolicis constitutionibus, & non sine ratione, quia vigore earundem Constitutionum sic talia arma deferentes incurrunt crimen læsæ majestatis & illius pœnam; Hodie tamen vigore Constitutionis Gregorii xiv. etiam deferentes prædictum armorum genus in ecclesia tutos esse crediderim. Cum ex eadem Constitutione non simpliciter crimen læsæ majestatis excipiatur, sed illud tantum, quod in personam Principis commissum fuerit, quod minime commissum dici potest ab eo, qui defert arma prohibita, etiam sub pœna capitali, ad quæ vide bene comprobantem Alexan. Ambrosin. *de immunitat. & libert. eccles. cap. 5. nu. 5.* Quid de servo ad ecclesiam armato confugiente, dixi *supra num. 76.*

248 Bene verum est, quod confugienti ad ecclesiam cum armis, auferenda sunt arma quæ gerit, ut per Covarr. & Foller. in locis allegatis per Bajard. ad Clar. *quest. 50. num. 4.* & facit *tex. in l. pateat. §. arma. & in §. nos vero. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt.* Sed istorum opinio posset procedere de jure civili, non autem de jure canonico, quod ut supra dixi *num. 27.* in hac materia attendendum est, cum *ex capitulo primo, extra de immunitate ecclesiarum; & in c. 2. eodem titul. in 6.* expresse prohibetur iudicibus secularibus aliquam jurisdictionem in ecclesia exercere.

249 LIMITA III. Ut tunc demum immunitate ecclesiæ non gaudeat, qui in ecclesia membrum mutilat, quando vere & proprie mutilat, hoc est abscindit, secus si tantum vulnerando debilitat. Sic & quando mutilat membrum, illud scilicet cujus proprio officio corpus movetur aut juvatur, prout sunt oculi, pedes, aures, nares, manus, & lingua, secus si mutilatur membrum non proprie sic dictum, prout sunt digiti, dentes, barba, mamillæ, & his similia, de quibus omnibus late discutit in proposito Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. c. 5. §. 3. nu. 8. & seqq. usque ad nu. 18.* quem bene declarantem videas in hac materia, & præcipue, An membri appellatione veniat in proposito membrum aridum, & inutile, de qua re vide etiam quæ dixi in materia irregularitatis *infra in fragmentis criminalibus in verbo Irregularitas. num. 581. & seqq.*

250 LIMITA IV. Ut delinquens in ecclesia, si delictum fuerit leve, gaudeat illius immunitate, & propterea ex ea invitus extrahi non possit. Angelic. *in summa in verbo Immunitas. n. 17. ante finem. versic. Secus esset in non enormibus.* Silvestr. *in eodem verbo Immunitas. il terzo. nu. 2. versic. & licet.* Tabien. *in eodem verbo Immunitas. n. 10. versic. & licet loquatur.* Decian. *in tract. crim. lib. 6. c. 28. n. 9. in fine. versic. illud tamen etiam tenendum.* Henric. Boyc. Aufrer. Ang. de Castro. Covar. Roman. & Mandos. *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. n. 63.* Anastas. Germon. *de Sacrorum immunitate. lib. 3. c. 16. nu. 81.* Azzeved. *in Constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. n. 24.* Ubi ampliatur, etiam quod

leve delictum in ecclesia commissum, ex proposito & veteri odio fuisset commissum, reprobatum Villalob. *in loco per eum relato* contrarium tenente. Card. Tusch. *practicar. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 11. n. 23.* Joan. Azor. *inst. moral. par. 2. libr. 9. c. 9. quest. 9. versic. Secus, &c.* Et hæc limitatio vigore Constitutionis Gregorii xiv. nullam habet dubitationem, cum eadem Bulla inter casus exceptos non nisi homicidium in ecclesia commissum, seu membri mutilationem, includat.

ARGUMENTUM.

Ad quæ loca ecclesiarum immunitas quo ad effugientes ad eam extendatur.

SUMMARIUM.

Confugiens ad loca sacra, seu religiosa, tutus est ac si ad ecclesiam confugisset, num. 251. seq. ubi etiam quæ dicantur loca sacra, & religiosa.

Ecclesia non Parochialis, in qua non servatur Sanctissima Eucharistia, non gaudet immunitate ecclesiæ, num. 253. Contrarium verius, n. 254.

Ecclesia non consecrata auctoritate tamen Episcopi fundata, gaudet immunitate, num. 255. Licet alii contra, nu. 256. & quid si in ecclesia non consecrata divina officia non celebrantur, n. 257. & 258.

Ecclesia interdicta gaudet ecclesiæ immunitate. n. 259.

Confugiens ad ecclesiam dirutam, & destructam, gaudet illius immunitate, nu. 260.

Confugiens ad ecclesiam adhuc non perfecte constructam, & in esse productam, gaudet immunitate ecclesiæ, n. 261.

Confugiens ad cæmeterium ecclesiæ, gaudet illius immunitate, n. 262. Limita, dummodo cæmeterium sit contiguum, & conjunctum cum ecclesiæ, secus si separatum, n. 263. Contra, n. 264.

Confugiens ad hospitale invitus inde extrahi non potest, nu. 265. Limita, dummodo fuerit fundatum auctoritate Episcopi, aliter secus.

Ecclesia diruta, & destructa gaudet immunitate. nu. 260. idem de ecclesia non perfecte constructa. n. 261.

Cæmeterium gaudet immunitate ecclesiæ, num. 262. Limita, dummodo sit conjunctum cum ecclesiæ, aliter secus, num. 263. contra, n. 264.

Hospitale gaudet immunitate ecclesiæ si fuerit constructum auctoritate Episcopi; aliter secus, n. 265. & seq.

Oratorium gaudet immunitate ecclesiæ, si auctoritate episcopi constructum fuerit, secus si privatum, & privata auctoritate fabricatum, n. 267.

Ecclesiæ Atrium, Claustrum, Porticus, Ambitus, Dor-

Dormitorium, Septa, & tota fabrica gaudet immunitate, n. 268.

Domus, seu palatium Episcopi, gaudet immunitate ecclesie, nu. 269. Declara ut n. 270. & seqq.

Domus, seu palatia Cardinalium, nunquid gaudeant immunitate ecclesiarum, n. 274.

Confugiens ad sacerdotem portantem Sanctissimum Eucharistia Sacramentum, ab eo invitatus evelli non potest, n. 275. Declara, ut n. 276.

Principis statua nunquid gaudeant immunitate ecclesiarum, n. 277. & seq.

Janua ecclesie nunquid gaudeat immunitate, n. 279. & seq. ubi de scalis ecclesie. Declara, ut n. 281.

Ecclesia tectum nunquid gaudeat illius immunitate, & sic ad tectum confugiens, nunquid inde extrahi possit, nu. 282.

CAPUT XVII.

251 **R**EGULA sit, quod confugiens ad loca sacra, seu religiosa, inde extrahi non potest. Archid. in c. diffiniuit. num. 1. vers. in loco sancto. 17. quest. 4. ubi de confugientibus ad domum religiosam, & ibi etiam Bellamer. col. 1. in eod. versic. in loco sancto. Decian. in tracta. crimin. libr. 6. cap. 24. num. 32. ubi de confugientibus ad domos religiosas, & pia loca, quod gaudeant privilegio immunitatis, etiam quod dictæ domus, & loca pia non sint sacra, secundum Paul. de Castr. Ang. Panormit. & Felin. in locis per eum relatis, & num. 33. ubi idem dicit de sacriariis, seu sacristiis, in quibus sacræ res servantur, licet non sint sacræ.

252 Quæ autem dicantur loca sacra, & religiosa, bene declarant Decian. in tracta. crim. libr. 6. cap. 24. n. 21. & seqq. ubi etiam ponit differentiam inter loca sacra, & loca religiosa. dixi supra in tit. de furtis. quest. 172. nu. 48. & seq. Quibus addo Navar. in manual. confessor. cap. 25. num. 17. vers. primum per locum sacrum. ubi dixit, quod ad effectum immunitatis de qua agitur, locus sacer intelligitur quælibet ecclesia, capella, basilica, oratorium, & quodlibet aliud sacellum pro Missa dicenda, Episcopali auctoritate constructum. Mar. Ital. de immunit. eccles. libr. 1. cap. 4. §. 5. ubi late declarat, qui dicatur locus religiosus, & n. 7. declarat locum religiosum ad effectum de quo agitur, reputari etiam domos clericorum secularium ad instar religiosorum in communi viventium, prout sunt patres Congregationis Oratorii B. Philippi Nerei, & alii similes. Francisc. Leon. in suo thesauro fori ecclesiastici par. 1. cap. 13. num. 8. ubi inter loca religiosa connumerat domum Piam, Seminaria puerorum, Domus Mulierum convertitarum, & alias similes, Apostolica, vel Ordinaria auctoritate erectas. Genuen. in sua praxi Archiepiscopali. cap. 22. post nu. 10. ubi restatur, Neapoli fuisse restitutum quendam homicidam, qui confugerat ad domum furni Seminarii, & ad furnum se contulerat ingrediens per januam magnam dictæ domus, quæ est à

De Immunit. Eccles.

parte viæ publicæ, & non à parte Seminarii. quia negari non poterat, quin dicta domus esset Seminarii, & sic loci pii, quamvis per illam portam pueri non ingrederentur. Quibus adde capellam, sive oratorium in propugnaculo, vel fortalitio constructum, quamvis non consecratum, quia obsequiis divinis dedicata nullius sunt temerariis ausibus profananda. cap. penultimo de immunitate ecclesie. in oratoriis enim hujusmodi non solum missæ sæpissime celebrantur, sed etiam ecclesiastica sacra de licentia Ordinarium locorum administrantur. Et in proposito vide Constitutionem Gregorii XIV. ubi ad effectum immunitatis de qua agitur, loca sacra, & religiosa reputat ecclesias, monasteria, sacellos, domus, regularium, & secularium. & hujus constitutionis verba refert Mar. Ital. ubi supra lib. 1. c. 4. in initio. vers. Primum ergo.

AMPLIA I. Propositam regulam in confu-253
giente ad ecclesiam non parochialem, in qua sanctissima Eucharistia ad publicam venerationem & adorationem continuo non asservatur. licet enim, quod ad eam confugiens illius immunitate non gaudeat, voluerint Covarr. variar. resolut. lib. 2. cap. 20. num. 4. quem in proposito refert Anastas. Germonius de sacrorum immunitate. lib. 2. cap. 16. num. 26. Cardinal. Tusch. practicar. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 9. num. 16. Ubi pariter ex claro quem sic allegat in §. fina. quest. 30. vers. Scias autem. & num. 30. vers. Hujusmodi autem, dixit, in pluribus locis de consuetudine servatur, quod solum ecclesie, in quibus sanctissimum eucharistia Sacramentum conservatur, gaudeant immunitatis privilegio. de qua consuetudine etiam aliquid dixi supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. n. 34.

Verius tamen esse puto, quod immo confu-254
giente ad ecclesiam non parochialem, & in qua sanctissima Eucharistia non servatur, tutus in ea sit, nec inde invitatus extrahi possit, ex his quæ dixi dicta quest. 28. eod. num. 34. Ubi in specie probavi, etiam ecclesiam non consecratam gaudere debere hac immunitate. de quo in specie dixi in sequenti ampliatione. & inde sequitur, quod si ecclesia non consecrata, hac immunitate gaudet, & tamen in ea non adhuc conservatur sanctissima Eucharistia, multo magis gaudere debet ecclesia consecrata, non parochialis, licet in ea eadem sanctissima eucharistia non conservetur. Prout & ni fallor verius defendit Mar. Ital. de immunit. ecclesiar. lib. 1. c. 4. §. 3. numero 1. & seqq. usque ad num. 7.

AMPLIA II. Etiam in confugiente ad ec-255
clesiam non consecratam, auctoritate tamen Episcopi ædificatam. Is enim gaudet illius immunitate. tex. est in c. Ecclesia extra de immunitate ecclesiar. ubi ad literam dicitur: ecclesia in qua divina mysteria celebrantur licet adhuc non extiterit consecrata, nullo jure privilegii immunitatis adimitur. quia obsequiis divinis dedicata nullius est temerariis ausibus profananda. & ibi hoc adnotarunt Glos. in verbo adimitur. Hostien. ante num. 1. in eodem verbo adimitur. Joan. Andr. n. 1. Anchar. in sumario. & in primo notab. Anton. de Butr. in

E e 2

sum-

Summario. Abb. n. 1. & seqq. Cardinal. Zabarell in princ. & Joan. de Anan. n. 1. Innoc. in cap. Inter alia col. 1. in verbo ad ecclesiam. extra de immunitat. ecclesiar. & ibi etiam Hostien. ante num. primam in eodem verbo ad ecclesiam. Card. Zabarell. n. 4. vers. Tertio quaro. Turrecrem. in cap. si quis in atrio. n. 3. in 2. quest. 17. quest. 4. Archidiac. in c. frater. n. 5. vers. Et nota quod privilegium immunitatis. eadem causa, & questione. & ibi etiam Bellamer. n. 4. Anchar. in c. 1. n. 4. in fine. de penitentia, & remissione. Joan. de Imol. nu. 8. Card. Zabarell. n. 4. vers. sed primo videndum & Bonifac. de Vitalin. n. 73. Goffred. in summa. rubr. de immunitate ecclesiarum. n. 13. Hostien. in eadem summa. n. 10. in fine. vers. Quid si ecclesia non est consecrata. Angel. in summa in verbo immunitas. n. 25. Silvestrin. in eodem verbo immunitas. il primo. n. 2. & iterum in eodem verbo immunitas. il tertio nu. 1. vers. Et dico. Thabien. in eodem verbo immunitas. n. 15. Armilla in verbo emunitas. n. 19. S. Antonin. in summa par. 3. tit. 12. c. 3. in princ. vers. ecclesia non solum consecrata. Rosella in verbo emunitas. il primo vers. Utrum ecclesia non consecrata. Cardin. Zabarell. conf. 13. n. 1. & 2. Decian. in tracta. crimin. libro sexto cap. 24. num. 24. in fine. vers. Adverte tamen. ubi * hanc opinionem * communem, & a consuetudine receptam testatur. licet ut mox eum referam contrarium verius credat. Addo ad probationem hujus conclusionis Hostien. Joan. Andr. Cardinal. Henric. Boyc. Remig. Covar. Clar. & Bonacoss. in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. numer. 34. Anastasius Germon. de sacror. immunitat. lib. 3. cap. 16. nu. 22. in fine vers. Hic opportune. & numer. 23. & seqq. Cardin. Tusch. practicar. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 9. * numer. 12. Ubi de * communi. & in verbo immunitas. conclus. 59. numer. 3. in fine. Joan. Azor. Instit. moral. par. 2. libro 9. cap. 8. quest. 1. Franciscus Suarez de statu Religionis lib. 3. cap. 3. numero primo, vers. Immo etiam si proprie consecrata non sit. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libertat. eccles. cap. 10. num. 2. Francisc. Leon. in Thesaur. fori Ecclesiastici par. 1. cap. 13. num. 7. Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. c. 4. §. 3. num. 12.

256 Quamvis contrarium, quod ecclesia non consecrata non gaudeat immunitate ecclesie, voluerit Decian. in tract. crim. lib. 6. c. 24. vers. Quod tamen ego verum non puto. ea ratione motus, quia sacrilegium nunquam committitur in loco non consecrato.

257 LIMITA hanc II. Ampliationem procedere, dummodo in ecclesia non consecrata, divina officia celebrentur, alias secus. sumpto argumento a contrario sensu ex dicto cap. ecclesia de immunitate ecclesiarum in illis verbis: in qua divina mysteria celebrantur. & ibi hoc adnotarunt, glos. in verbo celebrantur. Anton. de Butr. numer. 2. & 3. Cardinal. Zabarell. vers. Quaro si in ecclesia. Innoc. in cap. inter alia. colum. 1. in verbo ad ecclesiam. extra de immunit. eccles. Ubi etiam testa-

tur ita se habere consuetudinem, quae quia pia est, observanda est. & ibi etiam Hostien. ante numer. 1. in dicto verbo ad ecclesiam. Decian. in tracta. crim. lib. 6. cap. 24. numer. 24. vers. Conciliando tamen opiniones. Alex. Ambrosin. de immunitate & libertat. eccles. c. 10. num. 2. vers. Quod praecipue verum est. ubi refert & sequitur Decian. in loco praalle-gato.

Contrarium, quod confugiens ad ecclesiam 258 non consecratam illius immunitate gaudeat, etiam quod non adhuc in ea divina officia celebrata fuerint, dummodo Pontificali auctoritate canonice interveniente, & primum lapidem ponente, constructa fuerit, voluerunt. in d. c. ecclesia. de immunitate ecclesiarum. Hostien. ante num. 1. in verbo celebrantur. & in verbo dicata. ea nempe ratione, quia in illo textu non tantum consideranda est celebratio divinarum, quantum dedicatio de eo solemniter facta. & quod illa verba in qua mysteria celebrantur, interpretanda sunt, id est celebrari possunt cum ad id ecclesia apta sit. & ibi etiam Joan. Andr. num. 4. vers. in glos. 1. Ancharan. num. 4. Anton. de Butr. nu. 6. Abb. n. 5. & 6. & Joan. de Anan. n. 3. in fine. Joan. de Imol. in Clemen. 1. n. 8. de penitentia, & remissione. & ibi etiam Bonifac. de Vitalin. n. 75. Addo ad probationem hujus conclusionis Hostien. Joan. Andr. Card. Henric. Boyc. Remig. Covar. Clar. & Bonacoss. in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. numer. 34. Quibus addo Anastas. Germon. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. n. 23. & seqq. Ubi testatur de communi Doctorum opinione. Subdit tamen & ipse ex Doctoribus ibi per eum relatis, in hac re plurimum valere consuetudinem. Card. Tusch. pract. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 9. num. 12. Ubi de * communi. Joan. Azor. Instit. moral. par. * 2. libro 9. num. 2. & seq. usque ad num. 6. Villagut. de extensione legum. c. fina. n. 18. & seqq. usque ad num. 27. Ubi pluribus hanc probat conclusionem. Marius Italia de immunitat. eccles. lib. 1. c. 4. §. 3. n. 14.

AMPLIA III. In confugiens ad ecclesiam 259 etiam interdictam. Is enim quod illius immunitate gaudeat, voluerunt Hostien. in ecclesia. num. 3. vers. sed nunquid ecclesia interdicta. de immunitate ecclesiarum. & ibi etiam Joan. Andr. num. 2. Ancharan. num. 3. Abb. num. 8. vers. Tertio quaro. Cardinal. Zabarell. in vers. Tertio quaro. & Joan. de Anan. num. 3. Turrecrem. in c. si quis in atrio. num. 5. in 4. quest. 17. quest. 4. Archidiac. in c. frater. n. 5. vers. Item & privilegium immunitatis. ead. causa. & quest. & ibi etiam Bellamer. n. 2. Anchar. in Clem. 1. num. 4. in fine vers. & est hoc verum. de penitentia, & remissione. & ibi etiam Joan. de Imol. sub num. 8. Cardin. Zabarell. num. 4. in fine vers. etiam si ecclesia sit interdicta. & Bonifac. de Vitalin. num. 78. Goffred. in summa rubr. de immunit. Eccles. num. 14. & seqq. Hostien. in ead. summa. n. 9. vers. sed nunquid hoc privilegium. Angel. in summa. in verbo immunitas. num. 27. Ubi quod ita * comuni * ter

ter dicunt Doctores. Silvestr. in eodem verbo *immunitas. num. 15. vers. & similiter ecclesia interdicta.* Armilla in verbo *emunitas. nu. 19.* S. Antonin. *In summa par. 3. tit. 12. cap. 3. in princ. vers. nota quod si ecclesia interdicitur.* Rosella in verbo *emunitas. il primo vers. Idem dic de ecclesia interdicta.* Decian. in *tractat. crimin. lib. 6. cap. 24. num. 26. & cap. 25. num. 20. in fin.* Ubi testatur de * communi opinione. licet eam declarat non procedere quo ad homines de populo, propter quorum delictum vel contumaciam interdicta fuit ecclesia, sed solum quo ad peregrinos. quæ tamen declaratio est contra * communem, ut ipsemet *ibidem* fatetur. Addo Marsil. Monticell. Clar. & Bonacoss. in *locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. numer. 35.* Quibus addo Card. Tusch. *practic. conclus. in verbo ecclesia. concl. 9. n. 9.* Joan. Azor. *Instit. Moral. par. 2. libr. 9. cap. 8. quest. 4.* Francisc. Suarez de *statu Religionis. lib. 3. cap. 9. num. 6.* Villagut. de *extens. legum. c. fina. num. 29.* Mar. Ital. de *immunit. eccles. lib. 1. cap. 4. §. 3. num. 7. & seqq. usque ad numer. 13.* Ubi pluribus hanc probat conclusionem.

260 AMPLIA IV. In confugiente ad ecclesiam dirutam & destructam. Is enim quod illius immunitate gaudeat, quia saltim respectu loci in quo erat ædificata, non desinit esse sacra. *l. ade sacra. ff. de contrahenda emptione. l. in tantum. §. sacra. in fine. ff. de rerum divisione. gloss. in cap. que semel. 19. quest. 3.* voluit Decian. in *tracta. crimin. lib. 6. cap. 24. nu. 27.* ubi declarat, numquid isto casu si ecclesia diruta reficiatur, opus sit nova consecratione. & *cap. 25. num. 22.* ubi pariter declarando dicit, quod si ecclesia est diruta & destructa sine auctoritate superioris, vel etiam si subit spes refectionis, & tunc ad eam confugiens erit tutus, secus si auctoritate superioris fuisset destructa, vel nulla adesset refectionis spes. ex Remig. & Claro in *locis ibi per eum relatis.* Addo, Remig. Clar. & Bonacoss. in *locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 70.* Quibus addo Cardinal. Tusch. *practic. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 9. n. 10.* ubi quod ecclesia destructa gaudet immunitate, si adest spes eam reedificandi, & dicit communem ex Claro in *loco per eum relato.* Villagut. de *extensione legum. c. fina. num. 28.* ubi quod ecclesia destructa sine auctoritate Episcopi, vel cum spe reedificationis, vel quando fuit unita alteri ecclesie, gaudet immunitate, secus si destructa fuerit cum auctoritate Episcopi, vel si nulla adsit spes reedificationis, vel alteri ecclesie non fuerit unita. Alexan. Ambrosin. de *immunit. eccles. cap. 10. num. 3.* ubi pariter dixit, quod ecclesia destructa gaudet immunitate, nisi fuerit destructa auctoritate Episcopi, & sine spe reedificandi. Mar. Ital. de *immunit. eccles. lib. 1. c. 4. §. 3. num. 13.* ubi facit eandem distinctionem.

261 AMPLIA V. In confugiente ad ecclesiam adhuc non perfecte constructam & in esse productam, is enim quod gaudeat privilegio, & immunitate ecclesiarum, quia sufficit quod lo-

De Immunit. Eccles.

cus sit destinatus ad ædificationem alicujus ecclesie, & ibi fuerit primarius lapis per Episcopum impositus, voluerunt Ancharan. in *cap. ecclesia numer. 1. in 1. notab. de immunit. ecclesiarum.* & ibi etiam Abb. num. 5. Gabr. cum allegatis per eum, *tit. de presumpt. conclus. 52. num. 17.* quos sic dicentes refert etiam & sequitur Mar. Ital. de *immunitat. eccles. lib. 1. cap. 4. §. 3. num. 15. & seqq.* ubi declarat hanc conclusionem procedere, quando ecclesia nondum constructa perfecte non desinit construi, sed continuo construatur. secus si incepta construi, & primario lapide in fundamentis imposito, non amplius construatur. tunc enim locus ille potius dicitur desertus, quam domus orationis, ut ibi per eum. ea motus ratione, quia qui ecclesiam ædificare cœperit, eam perficere tenetur, quæ ratio quantum concludat per te ipsum considera.

AMPLIA VI. In confugiente ad cœmeterium ecclesie, qui propterea invitatus inde extrahi non potest, sicut si ad ecclesiam confugisset. *tex. est. c. fina. de immunitate ecclesiar. in illius verbis, vel earum cœmeteriis.* & ibi hoc adnotarunt Hostien. *num. 1. in fine. in verbo ecclesiis.* Ancharan. *numer. 2.* Abb. *numer. 4. in 3. notab.* & Joan. de Anan. *num. 1. in fine.* Turrecrem. in *cap. si quis in atrio. num. 4. in 3. quest. 17. quest. 4.* Archidiaz. in *c. si quis contumax. num. 2. ead. causa & quest.* Joan. de Imol. in *clemen. 1. num. 8. vers. item cœmeterium de penitentia & remissione.* S. Antonin. in *summa par. 3. tit. 12. in princ. versic. & cœmeteria earum.* Alex. *consil. 145. num. 11. vers. unde etiam cœmeteria gaudent. lib. 7.* Decian. in *tractat. crim. lib. 6. cap. 24. nu. 28. & cap. 25. n. 10.* Mantua. *conf. 60. num. 8.* Navar. in *Manual. confessarior. cap. 25. num. 17. versic. cœmeterium.* item dixi hac de re iterum *supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 14.* Anastal. Germon. de *sacrorum immunitate. lib. 3. cap. 16. num. 30. vers. de cœmeterio. & seqq.* Cardin. Tusch. *practic. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 10. num. 3.* Joan. Azor. *Instit. Moral. par. 2. libr. 9. cap. 8. quest. 6.* Francisc. Suarez. de *statu Relig. lib. 2. cap. 9. num. 8.* Francisc. Leon. in *Thesaur. fori ecclesiastici par. 1. cap. 13. num. 2.* Alexan. Ambrosin. de *immunit. eccles. c. 10. num. quinto.* Mar. Ital. de *immun. eccles. cap. 4. §. 7. per tot. in discursu.* ubi plura de materia cœmeteriorum.

LIMITA hanc VI. Ampliationem procedere dummodo cœmeterium sit contiguum, & conjunctum cum ecclesia, secus si separatum. quia tunc nisi appareat quod illud fuerit consecratum non gaudebit immunitate. ecclesia enim consecrata intelligitur etiam consecratum cœmeterium illi conjunctum, secus si disjunctum & separatum. ex allegatis per Decian. in *tracta. crimin. lib. 6. cap. 24. numer. 28. & num. 30.* Ubi etiam, an cœmeterium ab ecclesia distans per duos passus dicatur eidem ecclesie conjunctum, vel disjunctum, & sic an gaudeat, vel non gaudeat immunitate ecclesie, de quo per eundem in Decian. *ibid. cap. 25. n. 11.*

Ee 3

Con-

- 264 Contrarium, quod cœmeterium etiam ſeparatum ab eccleſia gaudeat illius immunitate, voluit Navar. in *Manual. confeffario cap. 25. verſic. cœmeterium.* item Anaſtaſ. Germon. de *ſacrorum immunitate. libro tertio, numer 31. & ſeqq.* Ubi quod hæc eſt communis interpretum ſententia. Villagut. de *extenſione legum. c. fin. num. 33.* Mar. Ital. de *immunit. eccleſ. lib. primo, cap. 4. ſ. 8. num. 28. & ſeqq.* & ponit etiam num. 29. in *ſine & ſeqq.* Quid de cœmeteriis non cinctis muro exiſtentibus puta in aliquo fundo, vide quæ dixi ſupra in *tit. de furtis. q. 172. n. 51.*
- 265 AMPLIA VII. In confugiente ad Hoſpitale, qui propterea inde invitus extrahi non poteſt, non aliter ac ſi ad eccleſiam confuſiſſet. Archid. in *cap. diffiniuit. poſt num. 1. verſ. in loco ſancto 17. queſt. 4.* & ibi etiam Bellamer. *colum. 1. in eodem. verbo ſancto.* Decian. in *tract. crimin. lib. 6. cap. 24. n. 32.* Roderig. Suarez in *ſua declaratione ad l. 11. foro ll. lib. 3. num. 4. verſ. Verum etiam idem erit in fugiente ad hoſpitale.* Bal. Marſil. Franciſc. Calon. Alex. Jaſ. Conrad. Mayner. & Covar. in *locis per me relatis ſupra in tit. de carceribus, & carceratis. queſt. 28. num. 36 & 37.* Quibus addo Franciſc. Leon. in *Theſaur. fori eccleſ. par. 1. cap. 13. rubr. de immunitate eccleſ. num. 8.* Mar. Ital. de *immunitat. eccleſ. lib. 1. cap. 4. ſ. 8. numer. 1. & num. 2. verſic. Unicum adhuc inſurgere videtur dubium.* ubi proponit contrarium & illi reſpondet.
- 266 LIMITA hanc VII. Ampliationem, ut hoſpitale tunc demum eadem eccleſiæ immunitate gaudeat ſi fuerit fundatum auctoritate Episcopii, aliter ſecus. Angelic. in *ſumma poſt Goffred. quem allegat, in verbo immunitas. nu. 26. verſ. Utrum Hoſpitale.* Silveſtrin. in *eod. verbo immunitas. il primo num. 1. in ſine. verſ. tertium & ſimiliter Hoſpitale. & in d. verbo immunitas. il 3. num. 1. verſ. Et ſimiliter.* Thabien. in *eod. verbo immunitas. num. 15. verſ. & ſimiliter dicendum eſt de hoſpitali.* Armilla in *verbo Emunitas. num. 19.* Decian. cum allegatis per eum in *tracta. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 18.* Navar. in *manual. confeffar. c. 25. nu. 18. verſ. Hoſpitale.* Item Bajard. ad *Clar. queſt. 30. num. 11. & ſeqq.* Ubi etiam remiſſive quomodo probetur, ſeu præſumatur hoſpitale eſſe conſtructum auctoritate Episcopii. Anaſtaſ. Germon. cum allegatis per eum de *ſacrorum Immunit. lib. 3. cap. 16. num. 27. & 28.* Cardinal. Tuſch. *practic. conclus. in verbo Eccleſia, conclus. 10. nu. 2.* Joan. Azor. *Inſtit. moral. par. 2. lib. 9. cap. 8. queſt. 1.* Franciſc. Suarez. de *ſtat. Religionis. lib. 3. cap. 9. num. 9.* Villagut. de *extenſione legum. cap. ſina. num. 34. & 35.* Mar. Ital. de *immunitat. eccleſ. lib. 1. cap. 4. ſ. 8.* Ubi quod hoſpitalia ad uſum publicum deſtinata, ea ſcilicet, quæ auctoritate Episcopii ædificata fuerunt cum altare ad celebrandum, gaudent immunitate, ſecus autem hoſpitalia privata, ad privatum uſum deſtinata, & ſine auctoritate conſtructa. & ibi etiam bene declarat in

dubio, An hoſpitale præſumatur Episcopii auctoritate erectum.

AMPLIA VIII. Etiam in confugiente ad oratorium, ſi illud auctoritate Episcopii conſtructum fuerit, ſecus ſi fuerit Oratorium privatum, & privata auctoritate fabricatum. ſecundum Hoſtien. in *cap. eccleſia. ante num. 1. verſ. Unde Oratoria privatorum, extra de immunitate Eccleſiæ. & ibi etiam Joan. Andr. num. 1. in verbo Eccleſia.* Ancharan. *numer. 2.* Anton. de Butr. *num. 3.* Abb. *num. 7. verſ. ſecundo quaritur.* Cardinal. Zabareil. *verſ. 2. quæro,* & Joan. de Anan. *num. 2. verſic. Utrum autem fugiens ad privatam Oratorium.* Turrecrem. in *cap. ſi quis in atrio. num. 6 in 5. queſtion. 17. queſt. 4.* Archid. in *cap. uxor num. 3. 17. qu. 4. & ibi etiam Bellamer. num. 2. verſ. Putat tamen Hoſtien.* Joan. de Imol. in *Clem. 1. n. 8. pœnitentia & remiſſione. & ibi etiam Bonitac. de Vitalin. num. 74. verſ. ſecus autem in Oratorii ſimplicibus.* ubi ampliatur etiam quod in Oratorio fuerint divina celebrata. Goffred. in *ſumma rubr. de immunitate eccleſiarum. num. 13. verſ. ſed nunquid privato Oratorio Hoſtien. in eadem ſumma. num. 10. in ſine verſ. Quid de Oratoriis.* Angelic. in *ſumma in verbo immunitas, num. 26.* Silveſtrin. in *eod. verbo immunitas. il primo nu. 7. in ſine verſ. Tertium, &c.* Et iterum in *d. verbo Immunitas. il 3. num. 1. verſic. Et ſimiliter. il ſecundo.* Labien. in *eodem verbo immunitas. num. 15. verſ. & ſimiliter idem eſt dicendum.* Armilla in *verbo emunitas. num. 19.* S. Anton. in *ſumma par. 3. tit. 12. cap. 3. in ſine principii.* Abb. in *cap. ſinal. num. 3. de cenſibus.* ubi teſtatur hanc eſſe communem Doctorem conſolutionem. Decian. in *tracta. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 19.* Ubi in ſubſtantia hanc eandem ſequitur diſtinctionem. Dicitque auctoritate Episcopii præſumi Oratorium à principio erectum, quando haberet Altare lapideum, ſtabile & non portatile. Idem ſi altare eſſet conſecratum, idem ſi oratorio eſſet conſtituta dos, vel ſi haberet campanam publicam. Anaſtaſ. Germon. de *ſacrorum immunitat. lib. 3. cap. 16. num. 29. & 30.* Cardinal. Tuſch. *practicar. conclus. in verbo Eccleſia. conclus. 9. num. 15. & in verbo immunitas. conclus. 59. num. 14.* Joan. Azor. *inſtit. moral. par. 2. cap. 8. queſt. 3.* Franciſc. Suarez. de *ſtat. Religionis. lib. 3. cap. 9. numero 10.* Mar. Ital. de *immunit. eccleſ. c. 4. ſ. 4. per tot.* Ubi bene declarat, quando Oratoria dicantur publica, & quando privata. Vide quæ dixi ſupra in *tit. de furt. qu. 72. numer 50. & in tit. de carceribus, & carceratis. queſt. 28. numer. 71.*

AMPLIA IX. In confugiente ad eccleſiæ atrium, ſeu Clauſtrum, Porticum, Ambitum, Dormitorium, intra ſepta, & in totam fabricam eccleſiæ. is enim tutus eſt, & extrahi non poteſt, non aliter ac ſi ad eccleſiam confuſiſſet. text. eſt in *l. pateant. C. de his qui ad Eccleſiam confugiunt.* in illis verbis: *Quicquid fuerit interjacentes ſive in cadulis ſive in domibus, hortulis, balneis, atque porticibus confugas*

fugas interioris templi vice tueantur. Facit text. in c. *si quis in atrio* 17. qu. 4. Ubi ecclesie immunitatem videri dicitur propter homicidium, vel pugnam in atrio commissam. item & text. in c. *frater. eadem causa & quest.* in illis verbis, ad ecclesiam septa. Alius text. in c. *si quis contumax ead. causa & questione.* Ubi de atrio ecclesie, vel de porticibus, quolibet modo ecclesie adherentibus. & ibi gloss. in figuracione casus, & in verbo adherentibus. & ibi Archid. in princip. in verbo de porticibus. item & text. in c. *id constituimus. eadem causa, & questione.* in illis verbis, ab ecclesie atris. & ibi Archid. ante num. 1. in verbo atris. Alberic. in l. 2. n. 1. in princ. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. ubi de his qui confugiunt ad Porticus ecclesie. & ibi etiam Card. Zabarel. n. 4. vers. quarto quaro. Abb. in c. ecclesie. num. 10. extra eod. tit. de immunit. ecclesiarum. ubi pariter dixit, quod Porticus ecclesie adherentes gaudent hac immunitate. Anch. in c. fin. num. 2. in fin. vers. idem si confugit ad Porticum. & n. 3. vers. quid ergo eod. tit. de immunitate ecclesiarum. & ibi etiam Joan. de Anan. num. 2. & seq. Rom. conf. 227. num. 1. ubi de Atrio & Claustro. Alex. conf. 145. num. 11. & 13. Ubi sequitur de Dormitorio Monasterii, de septis ecclesie, de Porticibus, de Horto, de Area, & de toto mansu. Decian. in tracta. crimin. libr. 6. cap. 24. numer. 31. versic. atrium vero ecclesia. & c. 25. n. 12. & 13. Ubi loquitur de aufugiente intra septa ecclesie. & ibi declarat septa Ecclesie dici loca omnia, quae sepe aliqua, vel aliquo muro, aut tabulato sunt circumdata tanquam vallo quodam munita. ad text. in l. 1. §. septa. ff. de Rivis. & in Clementina 1. §. prefata quoque. de statu Monachorum. cum aliis ibi per eum relatis & num. 17. Ubi de atrio & Porticu. Mantua. conf. 211. num. 25. ubi de Porticu. Navarr. in manual. confessor. c. 26. num. 17. ubi de dormitorio, de Porticu, & de Claustro. idem Decian. conf. 80. n. 28. Ubi de dormitorio Fratrum. Bajard. ad Clar. quest. 30. num. 1. Ubi etiam de dormitorio, dixi hac de re iterum supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 14. Quibus addo etiam Card. Tusch. practicar. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 9. n. 3. & n. 7. & conclus. 20. per tot. & in verbo immunitas, conclus. 59. n. 5. Francisc. Suarez de statu religionis lib. 3. cap. 9. num. 7. & sub num. 9. Villagut. de extension. legum. c. fin. nu. 36. Alexan. Ambrosin. de immunit. & libertat. eccles. cap. 10. numer. 6. Apud quos fere omnes reperies idem dicentes de Monasterio Religiosorum, quod ecclesie immunitate gaudeant.

269 **AMPLIA X.** In confugiente ad domum, seu Palatium Episcopi. is enim inde invitatus extrahi non potest, non aliter ac si ad ecclesiam confugisset. text. est in c. *id constituimus.* 17. qu. 4. Ubi ad literam dicitur, ab ecclesia atris vel Domo Episcopi reos abstrahere omnino non liceat. & ibi gloss. & * communiter Doct. omnes. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. Innoc. in c. inter alia. colum. 1. vers. item idem dicunt quidam in Palatio Episcopi. extra de

immun. ecclesiar. & ibi etiam Hostien. ante nu. 1. vers. & idem est secundum quosdam. Anton. de Butr. num. 9. & Cardin. Zabarell. numer. 4. Hostiens. in c. Ecclesia. num. 2. eod. tit. de immunitat. ecclesiar. & ibi etiam Abb. numer. 9. vers. quarto quaro. Joan. de Anan. in c. fin. num. 1. in fin. eod. tit. de immunit. ecclesiar. Card. Zabarell. in Clemen. 1. n. 4. in fin. versic. secundo quaro, de poenitentia & remissione. Armill. in summa. in verbo emunitas. num. 19. S. Antonin. in summ. par. 3 tit. 12. c. 3. §. 1. vers. item confugiens ad Palatium Episcopi. Rosella in verbo emunitas. il. 2. numer. 14. Anastas. Germon. de Sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 45. & seqq. Alios retuli supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. n. 38. Villagut. de extensione legum. cap. fin. num. 37. Ubi duplici medio hanc probat conclusionem. Genuen. in pract. Archiepiscopali. c. 22. n. 10. Ubi & ipse bene hanc probat ampliationem. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libertat. eccles. c. 10. num. 7. in princ. Mar. Ital. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 1.

AMPLIA rursus hanc X. Ampliationem 270 duobus modis, & Limita aliis duobus modis, ut per Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. c. 4. §. 9. n. 4. ubi ampliat etiam Episcopo mortuo, vel absente & num. 13. ubi ampliat etiam in palatio Episcopi, quando per suam Diocesim moratur in Visitatione. & num. 5. ubi limitat, quando sedes Episcopalis alio translata fuerit. & num. 8. ubi pariter limitat, quando Episcopo mortuo vel absente, palatium Episcopi fuisset alteri locatum.

LIMITA iterum hanc eandem amplia- 271 tionem procedere, dummodo palatium Episcopi non distet ab Ecclesia, & sic intra ecclesie fines designatos, nempe passus quadraginta, alias secus. secundum Innocen. in d. c. inter alia. col. 1. vers. sed alii. extra de immunitat. ecclesiarum. & ibi etiam Anton. de Butr. nu. 9. & Joan. de Anan. num. 10. Turrecr. in c. id constituimus. nu. 117. qu. 4. Decian. in tracta. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 14. ubi licet contrariam opinionem * communem fateatur ex Remig. in loco per eum relato, hanc tamen veriorum credidit esse sententiam, & forensi praxi observatam testatur post Clar. quem allegat, relati per Card. Tusch. pract. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 10. n. 7. Alexand. Ambrosin. de immunitat. & libertat. eccles. cap. 10. num. 7. Decianus in tractat. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 14. quem retuli supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 38. ad finem.

Contrarium, & verius, quod episcopi pala- 272 tium gaudeat eadem immunitate qua gaudet ecclesia, etiam quod non sit intra confines, & quadraginta passus, sed ab ecclesia distet, quia si aliter diceremus, palatium Episcopi nullum haberet privilegium, cum & domus clericorum quae infra praedictos fines sunt hoc privilegio gaudent, ultra per me relatos in d. q. 28. nu. 38. voluit gl. in c. id constituimus. in verbo vel domo. 17. q. 4. & ibi Archid. n. 3. ubi post aliorum

rum relatas opiniones in hac sententia residere videtur, sive in palatio Episcopi adsit Capella, sive non. Bellam. n. 5. in fine vers. in prima glo. & n. 6. Hostien. in d. c. inter alia. ante nu. 1. vers. Alii vero intelligunt. extra de immunitat. ecclesiar. & ibi etiam Joan. Andr. num. 2. vers. ad ecclesiam. & Card. Zabarell. num. 4. Abb. in cap. ecclesie. num. 9. eod. tit. de immunit. ecclesiarum. Anchar. in clement. 2. nu. 4. in fine vers. item confugiens ad palatium Episcopi. de penitentia, & remissione. & ibi etiam Joan. de Imol. num. 8. in fin. vers. de palatio episcopi. S. Antonin. in summa part. 3. tit. 12. §. 1. vers. item confugiens ad palatium Episcopi. Rosella in verbo emunitas. il secondo numero. 14. Navar. in manual. confessorior. cap. 15. num. 18. ubi de * communi. Bajard. ad Clar. quest. 30. num. 10. Anastaf. Germon. de sacrorum immunitate. libr. 3. cap. 16. numer. 45. & seqq. ubi testatur de * communi Doctorum sententia, eam bene comprobatur, & contrariis respondet. & ponit etiam, quid si Episcopus habeat duo palatia. Card. Tusch. pract. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 9. num. 11. & conclus. 10. num. 8. ubi aliis relatis testatur de * communi. & in verbo Immunitas. conclus. 59. n. 24. ubi pariter de * communi. Joan. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 9. cap. 8. quest. 5. Roderic. Suarez. de statu Religion. libro 3. cap. 9. sub num. 9. Francisc. Leon. in thesauro fori ecclesiastici. part. 1. cap. 13. rubric. de immunitat. eccles. num. 14. Mar. Ital. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 4. §. 9. numer. 1. & seqq. ubi respondet Deciano per me relato supra in dicta quest. 28. num. 38. in fin.

273 Quod si in palatio Episcopi adsit aliqua capella in qua Missa celebretur, & tunc illud gaudet immunitate, etiam quod non sit intra fines ecclesie, & ab ea distet, & in hoc omnes concordant, ut videre est apud Joan. Andr. in c. inter alia. num. 2. in fine. extra de immunitat. ecclesiar. & ibi etiam Anton. de Butr. num. 9. & Joan. de Anan. n. 10. Archidiac. in c. id constituimus. num. 3. 17. quest. 4. Bellamer. num. 6. & Turrecrem. num. 1. Decian. in tractat. crim. lib. 6. cap. 25. numer. 14. ad finem. Anastaf. Germon. de sacrorum immunit. libr. 3. cap. 16. sub num. 46. ubi propterea dixit pauca aut nulla admodum Episcopalia palatia inveniri posse, quae careant capella. Joan. Azor. Institut. moral. par. 2. cap. 9. quest. 5. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libertat. eccles. cap. 10. n. 7.

274 AMPLIA XI. In confugientibus ad domus, seu palatia Cardinalium, qui propterea, quod inde inviti extrahi non possint, voluit Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 25. nu. 15. in fine. ubi ita de consuetudine observari testatur, ex Claro, in loco per eum relato. Navarr. in manual. confes. c. 25. n. 18. in fin. Ubi quod domus Cardinalium, cum certo ambitu, hac immunitate gaudent in Urbe. Borgnin. Cavalcan. in tractat. de brachio Regio. par. 2. num. 31. Manfred. & Clar. in locis per me relatis supra quest. 28. num. 48. & quidem extra urbem hanc immunitatem admittere videtur Cardinal.

Tusch. practicar. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 6. numer. 12. sequitur, & pluribus comprobatur Mar. Ital. de immunit. ecclesiarum libro primo, cap. 4. §. 9. num. 22. & seqq. Verum in Urbe hodie de consuetudine, & vigore Constitutionum Summorum Pontificum contrarium servari omnes sciunt, & testatur etiam Bajard. ad Clar. quest. 30. numer. 33. & latius dixi supra dicta quest. 28. num. 48.

AMPLIA XII. In confugiente ad Sacerdotem portantem Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum. is enim capi non potest, ac tutus est non minus quam si ad ecclesiam confugisset. Alberic. in rubr. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. num. 3. in fine vers. quid de eo, qui aufugit ad corpus Christi. Hostien. in cap. ecclesia numero secundo, vers. multo fortius. de immunitate ecclesiar. Joan. de Imol. in clement. 1. numer. 10. de penitentia, & remissione, & ibi etiam Bonifac. de Vitalin. numer. 80. in fine, vers. & idem in fugiente ad Corpus Dominicum. Hostien. in summa de immunitat. ecclesiar. numer. 12. vers. Quid si quis dum fugit ad ecclesiam. Angelic. in summa. in verbo Immunitas. num. 28. Silvestrin. in eodem verbo Immunitas il terzo. numer. 1. ad finem. Thabien. in eodem verbo Immunitas. num. 15. in fine. vers. & similiter confugiens ad Corpus Christi. S. Antonin. in summa. par. 3. titu. 12. cap. 3. §. 1. vers. Item si quis malefactor. Rosella in verbo emunitas. il secondo. numer. 11. addentes ad Oldrad. conf. 54. litera C. Decian. qui plures alios concordantes refert, & de communi testatur in tracta. crim. lib. 6. cap. 29. numer. 8. Proponit contrarium, & illi respondet Mantua. consil. 211. num. 22. Navarr. in manual. confessor. cap. 25. num. 18. vers. & Presbyter. Et hanc conclusionem quæ non solum * communis est sed etiam magis communis, amplexi sunt Archidiac. Abb. Roman. Alber. Faber, Imol. Jaf. Soccin. Corfet. Cagn. Catellia. Cotta. Restaur. Castald. Arnon. Anton. Gomez Covar. Petr. à Placha, & Clar. in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 11. ubi etiam retuli, & reprobavi contrarium tenentes. Anastaf. Germon. de sacrorum Immunitat. lib. 3. cap. 26. num. 52. ubi testatur de * communi. Cardin. Tusch. pract. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 10. num. 33. Petr. Gregor. syntagm. juris. lib. 33. cap. 21. num. 14. Francisc. Suarez de statu Religionis lib. 3. cap. 9. num. 10. versic. tandem non omitam. Alexan. Ambrosin. de immunitat. & libertat. eccles. c. 10. n. 1. Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. c. 4. §. 10. per totum.

Qui omnes præallegati Doctores unanimiter secus esse dicunt in eo, qui, ut puta condemnatus, & suspendendus, Corpus Christi recipit, non enim per hoc pœnam evadit, nec immunitate ob illius Sanctissimi Sacramenti receptionem gaudet. quibus addo Hostien. ubi supra in summa de immunit. ecclesiarum. numer. 11. & 12. ubi reddit rationem, quare sic confugiens ad ecclesiam invitus inde extrahi non potest, non autem quando Corpus Christi assumit, cum tamen contrarium videatur dicendum,

ex quo Christi Corpus dignius est ecclesia, rationem ibi videas.

277 AMPLIA XIII. In confugiente ad statuas Principis, qui inde sicut si ad ecclesiam confugisset, quod retrahi non possit, suadetur argumento tex. in l. 1. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. & in l. 2. ff. de iis qui sunt sui, vel alieni juris, & in l. 1. §. 1. ff. de offic. Praefecti Urbis, & in §. sed & major. Instit. eod. tit. de iis qui sunt sui, vel alieni juris. & in l. capitalium §. ad statuas ff. de penis. voluisse videtur Hostien. in c. ecclesia. num. 2. extra de immunitate ecclesiarum. & ibi Joan. Andr. num. 4. in fine. Ancharan. sub num. 4. Joan de Imol. in clemen. 1. numer. 8. in fine, vers. idem dicunt de statua Praefecti Urbis, de penitentia, & remissione. Decian. qui plura ad hanc materiam confert in tracta. crimin. libr. 6. cap. 25. num. 5. Petr. Gregor. syntagm. juris. lib. 33. cap. 21. num. 11. & numer. 12. ubi idem de confugientibus ad personam ipsius Principis. & numer. 16. ubi de confugientibus ad domos Regum. loquuntur autem Doctores praallegati non solum de confugientibus ad statuam Principis, sed etiam ad statuam Praefecti Urbis.

278 Contrarium, quod Principis statua, confugientem ad illam metu criminis tutum non reddat, facit, quia tex. in d. l. 1. loquitur de violentia quae fit à privato, & illicita, non autem de ea quae fit à ministris iustitiae volentibus capere delinquentem. & quod hodie haec statuarum Principis immunitas de consuetudine non servetur, dixi supra in tit. de carceribus & carceratis. quaest. 28. numero 49. post Restaur. Clar. & Decian. in locis ibidem per me relatis. Card. Tusch. practicar. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 9. num. 14.

279 AMPLIA XIV. In confugiente ad fores, & januam ipsius ecclesiae, ita mihi probare videtur tex. in l. pateant. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. in illis verbis sed usque ad extremas fores Ecclesiae. Bart. in l. praesenti numer. 2. C. eod. ubi quod stans in ostio Ecclesiae ibi capi non potest. Ang. de malef. in verbo quod fama publica. num. 59. vers. & sic ostium scalarum ecclesiae. & in verbo in scalis sancti Petronii. numero tertio, vers. & sic captus in scalis vel ostio ipsius ecclesiae. Barbat. consil. 33. num. 9. & 10. Ubi loquitur de eo, qui manibus tangit portam ecclesiae eam clausam inveniens, dicitque illum esse tutum. Igne. in l. 1. in principio. numero 57. ad finem. ff. ad Syllanian. ubi pariter loquitur de tenente portam, aut anulum portae. Decian. in tract. crimin. libro sexto, cap. 25. numero 17. ubi generaliter de tangente manu tantum locum sacrum, vel fines ipsius ecclesiae, etiam quod totum corpus esset extra locum sacrum & extra fines. Nam & tunc adhuc illum esse tutum affirmat, & ita testatur vidisse observari, & observare dum erat assessor. Navar. in Manual. confessorior. cap. 25. numero 17. ad finem. vers. & janua. dixi hac de re iterum supra in tit. de carceribus & carcera-

tis. quaest. 28. numero 24. quibus Addo Francisc. Leon. in thesaur. fori ecclesiastici par. 1. cap. 13. rubr. de immunit. ecclesiar. numero undecimo in fine.

Et item in confugiente ad scalas ipsius ecclesiae, quod invitus inde extrahi non possit, voluit Ang. de malef. in verbo quod fama publica. numero 59. vers. quarto quaro, ibi. Et sic ostium scalarum ecclesiae, & in verbo in scalis sancti Petronii. numero tertio. Cardinal. Tusch. cum allegatis per eum practic. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 10. numero quinto, & ita censuit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium, Episcoporum ecclesiae negotiis praepositorum, bo. me. Cardinale Gaetano referentē.

LIMITA hanc XIV. ampliacionem. Quod tunc demum scalae ecclesiae gaudent eadem immunitate qua gaudet ecclesia, quando sunt ecclesiae annexae & de illius pertinentiis, vel quando eadem ecclesia est extra Civitatem & Castellam, quo casu intrat immunitas triginta & quadraginta passuum, prout dixi infra n. 284. secus si scalae sunt alicujus ecclesiae intra Civitatem, seu Castellam, quia tunc cum ipsa ecclesia non gaudeat immunitate triginta aut quadraginta passuum, ut dixi infra. num. 290. hoc ideo nec etiam scalae immunitatis privilegium habebunt, si credendum est Vulpello in cons. 130. num. 12.

AMPLIA XV. Ut immunitate ecclesiae gaudeat non solum qui est intra ipsam ecclesiam, sed etiam qui est supra tectum ecclesiae. Et ideo invitus inde extrahi non potest, secundum Francisc. Suarez. de statu Religion. lib. 3. cap. 9. numer. 8. vers. sed quid si quis supra tectum ecclesiae. ubi hanc sententiam, quam probabilior affirmat, pluribus comprobatur rationibus. Primo, quia ibi dicitur aliquis esse proprie ubi pedes habet, licet à tali corpore non circundetur, exemplo Corporum Sanctorum in caelo existentium, quia pedibus calcant caeli superficiem, licet à corpore caelesti non circundentur. Secundo, quia tegulae tecti religiosae sunt sicut ecclesia, per regulam quod quae religiosae adherent, religiosa reputatur. Tertio, quia negari non potest, quod existens supra tectum ecclesiae dicitur esse intra situm ecclesiae, & ideo evelli non potest. quod & idem voluit Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 24. & seq. ubi & aliam reddit rationem, quia scilicet domus nendum ex solo, sed etiam ex superficie constat. l. eum qui in principio. & ibi glos. ff. de usur. capion.

ARGUMENTUM.

Confugiens non solum ad ecclesiam, sed etiam circumcirca per triginta, aut quadraginta passus, regulariter tutus est, quando hoc verum sit, & de materia.

SUM.

S U M M A R I U M.

- Ecclesia fines immunitate gaudent sicut Ecclesia, num. 283.*
Ecclesia fines immunitate gaudentes sunt intra triginta passus in ecclesia non cathedrali, in cathedrali autem quadraginta, num. 284.
Passus triginta, aut quadraginta, quibus ecclesia gaudet immunitate, incipiunt à foribus ecclesia, num. 285.
Passus quibus ecclesia immunitate gaudet sunt quinque pedum pro quolibet, & pes est spatium quindecim digitorum, numero 286.
Ecclesia immunitas extenditur ultra triginta, aut quadraginta passus, quando ambitus & circuitus dicta ecclesia, sic se ultra extendit, n. 287. & seq. ubi è contra, quid si ecclesia circuitus, & ambitus non se tantum extendit.
Domus clericorum existentes intra triginta, aut quadraginta passus, ecclesia gaudent immunitate, secus aliorum domus, num. 289.
Passus triginta aut quadraginta, quibus immunitate gaudet ecclesia, non habent locum in ecclesia existente intra ambitum castellarum, num. 290.
Passus triginta vel quadraginta, quibus ecclesia immunitate gaudet non se extendunt per viam publicam, n. 291.
Passus triginta aut quadraginta, in circuitu ecclesia existentes, habent immunitatem, quando confugiens vadit ad requisita natura, & ad exonerandum corpus, alias secus, numer. 292. contra, num. 293.
Immunitas ecclesia intra triginta aut quadraginta passus, nunquid hodie de consuetudine servetur, n. 294.

CAPUT XVIII.

- 283 **R**EGULA sit, quod confugiens non solum ad ecclesiam, sed etiam ad fines ecclesiae, illius immunitate gaudet, & invitus extrahi non potest. text. est in l. praesenti. §. ex his C. de his qui ad eccles. confugiunt. in illis verbis. ex his * ergo locis eorumque finibus, & ibi * communiter Doctores omnes. item & tex. in cap. sicut antiquitus. 17. quest. 4. in illis verbis. Qui autem confinia earum infringere tentaverit. Angel. in summa in verbo. Immunitas. num. 10. Thabien. in eodem verbo Immunitas, num. 7. Armill. in verbo Emunitas. n. 6.
- 284 Confines autem ecclesiae sunt intra triginta passus, si ecclesia non fuerit cathedralis, si vero fuerit major, & cathedralis, intra 40. passus. text. est in cap. sicut antiquitus. 17. quest. 4. in illis verbis: Statuimus ut major ecclesia per circuitum quadraginta passus habeat, capella vero, vel minores ecclesiae 30. alius tex. in c. diffiniuit. eadem causa, & questione. in illis verbis: In quibus triginta passus uniuscujusque ecclesia in toto circuitu reverentia defendatur. & ibi glos. in verbo diffiniuit. & Archid. Bellamer. & Turrecrem. Alberic. in l. 2. num. 1. C. de his qui ad eccles. confug. & in l. praesente. num. 1. ante fin. C. eodem. Abb. in cap. ecclesia. num.

10. de immunitat. ecclesiar. Joan. Andr. in cap. fina. num. 1. in verbo earum. extra eodem. & ibi etiam Anton. de Butr. num. 3. in fine Gofred. in summa rubr. de immunitat. ecclesiar. numer. 8. Hostien. in summa de immunitat. ecclesiar. num. 8. Angelic. in summa in verbo immunitas. num. 21. vers. & nota quod necdum in ecclesia. Silvestrin. in eodem verbo immunitas. il terzo. num. 1. vers. & similiter spatium. Thabien. in eodem verbo immunitas. nu. 13. vers. & nota quod ecclesia. Armilla in verbo Emunitas. nu. 16. vers. nota quod ecclesia habet hoc privilegium. S. Antonin. in summa par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. vers. item nota. Rotella in verbo Emunitas. il secondo num. 13. vers. hanc autem libertatem. Rom. conf. 227. num. 1. vers. tertio scitis. Alexan. conf. 145. nu. 12. lib. 7. Angel. de Malef. in verbo In scalis sancti Petronii. nu. 3. Decian. in tract. crim. lib. 6. cap. 24. numer. 29. Navar. in Manual. conf. c. 25. num. 18. vers. spatium item, & hanc eandem conclusionem sequuti sunt, Bar. Henr. Boyc. Jaf. Monticel. Corrad. & Nicolaus Maron. in locis per me relatis supra in tit. de carcer. quest. 28. numer. 12. Quibus addo Anastaf. Gernon. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 38. & seqq. ubi etiam declarat, quanam dicatur ecclesia matrix, seu major. Cardinal. Tusch. pract. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 9. num. 1. & conclus. 10. num. 4. & 5. & in verbo immunitas. conclus. 59. nu. 3. 23. & 27. Villagut. de extens. legum. cap. fin. num. 30. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libertate ecclesiae. cap. 10. num. 4.

AMPLIA I. hanc regulam, ut isti passus 285 triginta aut quadraginta, incipiant à foribus ecclesiae, secundum glos. in l. pateant. litera H. in verbo spatii. C. de his qui ad eccles. confugiunt. ubi quod incipiunt à foribus ecclesiae. quod & idem aperte videtur probare tex. in cap. diffiniuit. 17. quest. 4. in illis verbis: Per omnia licitum in triginta passus ab ecclesia januis progredi. & ibi Archid. numero 1. in verbo januis, & ibi etiam Bellamer. numer. 3. ad finem. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 22. num. 29. Ubi propterea dixit, inter hos passus connumerari debere cœmeterium, quia non à cœmeterio, sed ab ecclesia isti passus mensurari debent. Alexand. Ambrosin. de immunit. & libertate eccles. cap. 10. num. 4. in fine. ubi quod isti passus incipiunt à muris ecclesiae, & non à Candelabro existente in medio ecclesiae, ut aliqui opinabantur.

AMPLIA II. Ut passus praedicti triginta 286 aut quadraginta, sint quinque pedum pro quolibet, & pes sit spatium 15. digitorum. secundum glos. in cap. sicut Antiquitus. in verbo passus. 17. quest. 4. & ibi etiam Turrecrem. numero 1. Angelic. in summa in verbo Immunitas, num. 21. in fine vers. & nota secundum Isidorum. Silvestrin. in eod. verbo immunitas. il 3. num. 1. vers. & similiter spatium. Thabien. in eodem verbo immunitas. num. 13. vers. Nota secundum Isidorum. Armilla in verbo Emunitas. numer. 16. in fine. S. Antonin. in summa. par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. vers. item nota. Rotell. in verbo

verbo Emunitas. il 2. num. 13. in fine. Alexand. consil. 145. numero 12. lib. 7. Decian. in tracta. crimin. libr. 6. c. 25. numer. 9. vers. Passus autem sunt quinque pedum. Mant. cons. 211. numero 6. Anastas. Germon. de sacrorum immunit. libro tertio, cap. 16. num. 41. & seqq. quem omnino bene declarantem videas. Cardinal. Tusch. pract. conclus. in verbo ecclesia. conclus. 9. num. 2. Villagut. de extensione legum. cap. fina. num. 31. Francisc. Leon. in Thesaur. fori ecclesiastici. par. 1. cap. 13. rubr. de immunit. eccles. nu. 4. & n. 6. Alex. Ambrosin. de immunitat. & liber. eccles. c. 10. n. 4. vers. Passus vero. Mar. Ital. de immunit. eccles. c. 4. §. 6. n. 24.

287 **AMPLIA III.** Ut prædicti ecclesiæ confines, in quibus confugiens ad eos tutus est, extendantur ultra quadraginta passus, quando sic etiam ultra dictos passus se extendit ambitus, & circuitus ecclesiæ, licet enim in c. sicut antiquitus. & in c. diffiniuit. 17. q. 4. sit statuta immunitas ecclesiæ per passus triginta vel quadraginta respective, non tamen per hoc in dictis iuribus prohibetur ecclesiam posse habere plures passus. Turrecrem. in c. sicut antiquitus. numero 2. in verbo quadraginta. 17. quest. 4. Archidiac. in cap. diffiniuit. post numer. 1. in verbo triginta passus. & in verbo ecclesia. Ubi expresse dixit, immunitatem ecclesiæ se extendi plus quam ad 30. passus, quando eadem ecclesia habuerit plus de spatio, & tales passus sint in circuitu ecclesiæ. & ibi etiam Bellamer. nu. 3. in eodem verbo triginta passus. & in verbo ecclesia. & Turrecrem. ante n. 1. in verbo triginta passus. & nu. 3. in verbo in loco sancto. & in eodem verbo Ecclesia. Alex. consil. 145. n. 12. libr. 7. Decian. in tracta. crim. lib. 6. cap. 25. n. 9. post med. vers. quinimo Alexander. Navar. in manual. confessor. c. 25. nu. 17. in fine. Card. Tusch. pract. conclus. in verbo Ecclesia. sub numero 3. 4. & 6.

288 Sic & è contra, quandoque ecclesiæ immunitas non extenditur per triginta aut quadraginta passus, sed multo minori spatio, ut puta quando prope ecclesiam sunt ædificatæ domus laicorum. quia tunc ad eas, ut etiam suo loco dixi, non extenditur circuitus ecclesiæ, etiam quod sint infra triginta vel quadraginta passus. ut per Card. Tusch. pract. conclusionum in verbo Immunitas. quest. 59. num. 22.

289 **AMPLIA IV.** In confugientibus ad domum Clericorum existentium intra triginta aut quadraginta passus ecclesiæ cui serviunt. Tales enim domus Clericorum gaudere debent immunitate, licet non sic domus aliorum. secundum glos. inc. quisquis. in verbo vel domos. 17. quest. 4. Ubi reddit rationem, quia scilicet in circuitu ecclesiæ aliæ domus quam Clericorum esse non debent. per tex. quem allegat in cap. nulla 12. q. 1. Alex. in cons. 145. n. 11. libr. 7. ubi loquitur de domibus Monasterii, vel ecclesiæ. Decian. in tracta. crim. lib. 6. c. 25. nu. 12. & n. 16. ubi tamen probat, quod non solum domus Clericorum, sed etiam laicorum, constructæ tamen intra quadraginta passus, gaudere debeant immunitate ecclesiastica, reprobato

Ang. de Caval. contrarium tenente in loco per eum relato. Præsertim si illi laici inservirent ipsi ecclesiæ, ut puta pulsando campanas, mundam ecclesiam tenendo, & similia. & num. 15. ubi pariter firmat, quod domus Canonorum, vel Clericorum existentes intra septa, atrium, vel porticum ecclesiæ, vel etiam intra dictos passus gaudeant hac immunitate, secus si sint extra septa, atrium, porticum, vel dictos passus quadraginta. Mantua. cons. 60. n. 13. & 14. Ubi etiam dixit, quod domus Clericorum junctæ ecclesiæ, vel intra triginta aut quadraginta passus constructæ, gaudent immunitate ecclesiarum. & cons. 211. per tot. Ubi etiam pluribus probat, domum ecclesiæ conjunctam aut existentem intra passus determinatos, immunitate gaudere. Navar. in manual. confessorior. c. 25. nu. 18. vers. Domus etiam. ubi quod domus ecclesiæ ad habitationem Clericorum destinata, & constructa intra triginta aut quadraginta passus, gaudent immunitate, alias non Marius Antonin. practicar. resolut. cap. 18. nu. 4. vers. quod confirmatur. Ubi dixit, captum in domo Ecclesiæ tunc demum immunitate gaudere, si domus ipsa cohæreat ecclesiæ, & sit ipsius ecclesiæ, alias secus. idem Decian. cons. 80. n. 28. lib. 3. Ubi quod domus Clericorum ecclesiæ adhærentes gaudent immunitate, & quod de hoc nemo unquam dubitavit. Cardin. Tusch. practicar. conclusion. in verbo immunitas conclus. 59. n. 22. Ubi pariter distinguit inter domus laicorum, & domus ecclesiæ illi contiguas. & in verbo ecclesia. conclus. 10. n. 7. ubi simpliciter dixit, quod domus ecclesiæ contiguæ per triginta passus gaudent hac immunitate. Francisc. Leon. in Thesaur. fori ecclesiastici. par. 1. c. 13. n. 6. in fine. Ubi pariter quod domus laicorum infra triginta passus ecclesiæ existentes non gaudent hac immunitate. Alex. Ambrosin. de Immunitate & libertate eccles. c. 10. num. 8. Ubi quod ædes Canonorum, vel Clericorum, dummodo sint intra fines & septa, gaudent immunitate, etiam si in illis starent laici. Marius Italia de immunitate ecclesiast. lib. 1. c. 4. §. 6. in discursu. ubi pariter declarat, domus intra hos passus triginta aut quadraginta prope ecclesiam existentes, gaudere immunitate, si in illis habitent religiosi illius ecclesiæ, secus si alii.

LIMITA I. Eandem regulam, ut ecclesiæ immunitas non se extendat intra triginta vel quadraginta passus in ecclesiis quæ sunt intra ambitum Castellorum, & hoc propter angustiam loci. tex. est in c. quisquis. 17. qu. 4. dum ibi dicitur: Cappellæ quæ sunt intra ambitum murorum Castellorum non ponuntur in hac triginta passuum observatione. Glos. in c. sicut antiquitus. in verbo passus. 17. quest. 4. & ibi etiam Turrecremat. nu. 2. Hostien. in summa de immunit. ecclesiar. n. 8. vers. Cappella vero. Angel. in summa in verbo immunitas. n. 21. vers. Cappella tamen. S. Antonin. in summa par. 3. tit. 12. c. 3. §. 1. vers. illud tamen. Rosella in verbo emunitas. il secondo. n. 13. vers. Hoc vero privilegium. Alex. cons. 145. n. 12. vers. Et licet dictus circuitus. & n. 13. versic. si autem essent intra Castella vel Civitatem. libr.

libr. 7. Vulpel. *conf.* 230. nu. 10. Decian. *in tract. crim. lib. 6. c. 25. num. 9.* Ubi ita visum observare testatur ex Igneo quem allegat *in l. 1. in princ. numer. 58. ad Syllaniam.* & Covarr. *in loco per eum relato.* Boff. & Covar. *in locis per me relatis supra in tit. de Carceribus & Carceratis. quest. 28. sub n. 12.* Quibus addo Anastas. Geron. *de immunit. eccles. lib. 3. c. 16. n. 40.* Ubi declarat declarationem ibi omnino videas. Villagut. *de extension. leg. c. fina. n. 32.* Card. Tusch. *practicar. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 9. n. 5. & 6.* Ubi pariter distinguit. distinctionem ibi videas. Alex. Ambrosin. *de immunitate ecclesiarum. c. 10. n. 4.*

291 **LIMITA II.** Ut isti triginta aut quadraginta passus, intra quos se extendebat ecclesiae immunitas, licet secundum præallegatos Doctores videantur se extendere etiam per viam publicam in qua adsint aliorum Domus, & bona: verius tamen creditur, quod non extendantur nisi quatenus extat, & durat ambitus, & circuitus ipsius ecclesiae, & in quo nulla alia domus præter eas quæ sunt Clericorum, seu Religiosorum illius Ecclesiae, de cujus immunitate agitur, ædificata sit, ita enim videtur hanc materiam declarare Alberic. *in l. 2. nu. 1. vers. Ego credo. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. facit tex. in c. sicut antiquitus. 17. q. 4.* ponderando verbum *circuitum* in textu positum. quasi quod isti passus intelligi debeant non per viam publicam, sed intra ecclesiae circuitum. & pro hac sententia faciunt scripta *supra n. 287.* Ubi allegati Doctores concludunt, istos triginta aut quadraginta passus extendi etiam plus ultra, quando sunt in circuitu, & ambitu Ecclesiae, ergo attenditur ambitus, & circuitus potius quam mensura passuum. & consequenter passus prædicti non per viam publicam, sed per ambitum & circuitum mensurari debent, & non plus ultra, quam se extendat talis ecclesiae ambitus & circuitus. & quod passus prædicti intelligantur, quando sunt in circuitu ecclesiae, ultra præallegatos Doctores, voluerunt S. Antonin. *in summ. par. 3. tit. 12. c. 3. §. 1. vers. Item nota.* Oldrad. *conf. 55.* Ubi magistraliter loquitur, & pro hac declaratione, quæ apud me verissima est, vide omnino late discurrentem Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 4. §. 2. per tot & §. 5. n. 8. in fin. vers. Quapropter. & latius §. 6. per tot.*

292 **LIMITA III.** Ut illud de immunitate ecclesiae de triginta aut quadraginta passibus in ejus circuitu procedat, & habeat locum, quando is qui ad eam confugit vadit ad requisita naturæ. ut puta ad exonerandum corpus, secus si alia de causa ad alias domus accederet, quia tunc potest capi etiam infra dictos passus. secundum Tabien. *in summa in verbo immunitas. n. 13. vers. limita istud spatium.* & est tex. *in c. diffiniuit. 17. quest. 4.* ubi facta conclusione, quod confugiens ad ecclesiam defendatur infra triginta passus, subdit postea per hæc verba: *Sic tamen ut hi qui ad eam confugiunt, in extraneis vel longe separatis ab ecclesia domibus nullo modo ascendant, sed in hoc triginta passuum numero, absque domorum extraneorum receptaculo progrediendi aditum*

obtinebunt, qualiter ad requisita natura usum debitis exeant locis, & nullo teneantur eventu necessitudinis qui dominicis se defendendos commiserint claustris. Et sic ni fallor, tex. ille non videtur concludere simpliciter, quod infra triginta aut quadraginta passus à janua ecclesiae quis ad eam confugiens capi non possit, sed quod si jam confugit ad ecclesiam & ex ea progrediens pro suis necessariis servitiis, non excedat in circuitu ecclesiae dictos passus, sit securus & defendatur. Et ex hac declaratione, si vera est, dici potest inductam consuetudinem, de qua dicam *infra n. 294.* quod istorum passuum immunitas hodie non servetur, ut scilicet delinquentes, & debitores capi non possint non solum in ecclesia, sed etiam extra ecclesiam per triginta aut quadraginta passus. cum neque jure Canonum hoc prohibitum censetur, præterquam in eo qui jam ad ecclesiam confugit, & pro suis necessariis servitiis ab ecclesia progreditur infra triginta aut quadraginta passus non extra circuitum ecclesiae, sed in circuitu, & cum ista declaratione faciunt quæ dixi *supra num. 291.*

Verum de hac declaratione jure dubitari²⁹³ posse existimo. Nam quod extra ecclesiam, & ecclesiae immunitatem quis possit exire ad exonerandum corpus, modo statim redeat, omnes Canonistæ communiter tradiderunt *in c. diffiniuit. 17. quest. 4.* teste Decian. *in tractat. criminal. lib. 6. cap. 27. num. 6. in fine.* Voluit Mantua. *in conf. 60. post num. 17.* Mar. Ital. *de immunitat. ecclesiae lib. 1. cap. 4. §. 7. num. 12. vers. Ratio autem, & cap. 6. §. 2. numer. 26.* Ubi tamen declarat, dummodo intra fines ecclesiae non fuerit alius locus opportunus ad id perficiendum. Et quod non possit exire ad effectum prædictum nisi intra triginta, aut quadraginta passus, excepto Tabien. *ubi supra* allegato, Doctorem hoc dicentem non inveni. Et si Tabienæ declaratio esset vera, esset certe multum restringere immunitatem istorum triginta, aut quadraginta passuum. & sic ni fallor contra mentem Doctorum.

LIMITA IV. Ut quicquid sit de jure, im,²⁹⁴ munitas hæc triginta aut quadraginta passuum circa ecclesiam, de consuetudine non servetur, secundum Hostien. *in summa de immunit. eccles. num. 8. in fine.* Ubi dixit hodie hanc immunitatem in pluribus locis usurpata. Vulpell. *conf. 230. num. 4.* Navar. *in Manual confessor. cap. 25. num. 18. vers. Admonemus tamen.* Alexand. Ambrosin. *de immunitat. & libertat. eccles. cap. 10. num. 4. & in fine principii.* Ubi & ipse hanc consuetudinem admittere videtur. Igneus, Remig. Fab. à Monteleone Boff. Covarr. & Clarus *in locis per me relatis supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. num. 12.* Ubi licet ego consenserim, hanc consuetudinem, ubi vere esset probata aliter quam ex dicto Doctorum sic asserentium, servandam esse; verius tamen est, ut dixi *supra num. 291.* hoc contingere non ex vi consuetudinis, sed de jure * communi, secundum * quod triginta aut quadraginta passus non extenduntur ultra circuitum ecclesiae per viam publi-

publicam, sed tantum infra circuitum. Verum quando sumus in circuitu ecclesie, & tunc etiam de jure communi quousque se extendat circuitus confugientes tuti sunt pariter de jure communi, & non de consuetudine, etiam quod circuitus se extendat ultra quadraginta passus, ut pariter dixi supra num. 287. Et propterea quod non sit verum hanc ecclesie immunitatem, quo ad passus triginta, vel quadraginta, de consuetudine esse sublatam, & quatenus adesset quod servanda non sit, pluribus docet Cardinal. Tusch. *pract. conclus. in verbo immunitas. conclus. 59. num. 18. & seqq. usque ad num. 24.* Quod & idem magistraliter docet Mar. Italia *de immunit. eccles. libr. 1. cap. 4. §. 2.*

A R G U M E N T U M.

Confugiens ad Ecclesiam nunquid possit indirecte, prece seu dolo ab ecclesia extrahi, & an valeat renunciatio per eum huic immunitati facta.

S U M M A R I U M.

- Confugientes ad ecclesiam, nec directe nec indirecte extrahi possunt, num. 295.*
Confugientibus ad ecclesiam alimenta denegari non possunt, & num. 295. & seq. in appendice. Ubi etiam à quibus hac alimenta præstari debeant.
Confugiens ad ecclesiam, nec in Vinculis, nec in compedibus detineri debet, n. 297. & seq. Ubi declaratur hoc non procedere in casibus exceptis in quibus Rector ecclesie debet custodire confugientem, alias tenetur de sua culpa.
Obsideri à Curia seculari non potest confugiens ad Ecclesiam, n. 299.
Confugiens ad Ecclesiam bona auferri non possunt, aut aliud quodcumque nocumentum inferri, n. 300.
Confugiens ad ecclesiam extrahi inde non potest dolo, & sub promissione impunitatis, n. 301.
Confugiens ad Ecclesiam nunquid possit sine violentia, & cum blanditiis extrahi, n. 302.
Renunciare an possit confugiens ad ecclesiam immunitati ecclesie, & sic nunquid de ejus consensu possit inde extrahi, n. 303. & 304.
Confugiens ad Ecclesiam si sponte egressus à Curia seculari capiatur, corporali pœna puniri non potest, quia sufficit ei semel ad ecclesiam confugisse. num. 305. Contra, num. 306.

C A P U T XIX.

295 **R**EGULA sit negativa, quod ad ecclesiam confugientes, nec directe, nec indirecte inde extrahi possunt, & sic nec per vim expul-

De Immunit. Eccles.

sivam nec etiam per compulsivam, ut dixi supra num. 53. in vers. *amplia rursus*, & propterea illis nec alimenta, nec quiescendi commoditas negari potest. Hoc enim esset per indirectum ipsum cogere, vel ad discedendum de ecclesia, vel ad moriendum propter famem, aut somnum. tex. est. in l. *presenti. §. ex his ergo. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt.* in illis verbis *nec in ipsis ecclesiis recurrendis ita quemquam detineri, atque constringi, ut ei aliquid victualium rerum, aut negetur, aut requies.* Et ibi glos. in verbo *presenti.* Alberic. in princ. in verbo *expelli.* Fulgos. ante num. 1. Hostien. in c. *inter alia. num. 1. vers. Attamen circa hoc. extra de immunit. ecclesiar.* Ubi propterea reprehendit Principes seculares, qui confugientem ad ecclesiam obsessum detinent ad effectum ei denegandi vestem, victualia, & requiem. & ibi etiam Joan. Andr. num. 5. in verbo *Alias Abb. num. 13. ante finem. vers. Et ex his.* Cardinal. Zabarell. numero tertio, vers. *Et dicit Hostien.* Ancharan. in *Clem prima. num. 6. de penitentia & remissione.* & ibi etiam Joan. de Imol. numero 12. Card. Zabarell. num. 6. & num. 10. Et Bonifac. de Vitalin. num. 83. Hostien. in *summa de immunit. ecclesiar. num. 8. ad fin. vers. & nota quod quamdiu est intra ecclesiam.* Silvestr. in eod. verbo *immunitas il. 3. num. 4. vers. Porro quamdiu est in ecclesia.* Tabien. in eod. verbo *immunitas. num. 3. versic. eod. modo.* Armilla in verbo *emunitas. num. 16. vers. Idem dic de eo.* S. Antonin. in *summa par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. vers. Porro talis quamdiu est in ecclesia.* Decian. in *tracta. crimin. lib. 6. cap. 27. num. 6.* Ubi amplius contrariam consuetudinem non valere testatur ex Igneo quem allegat. in l. 1. in princip. numero nono, ad *Syllanian.* Addo ad hanc eandem conclusionem Guido pap. Boss. Covar. & Ant. Gomez. in locis per me relatis supra in tit. de *carceribus & carceratis, quest. 28. nu. 6.* Anastas. Germon. de *Sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 94.* Azeved. in *constitut. Hispan. libr. 1. tit. 2. l. 3. num. 21. ad finem.* Ubi reprehendit iudices contrarium facientes. Alex. Ambrosin. de *immunitat. Eccles. cap. 11. num. 7.* Villagur. de *extensione legum. cap. fina. num. 4. in fin.* Francisc. Suarez. de *stat. Religion. libr. 3. cap. 12. numero 4.*

AMPLIA I. hanc Regulam, ut immo ad 296 ecclesiam confugiens, ab eadem ecclesia alimenta præstari debeant, si ipse confugiens aliunde non habeat unde se alat, ut puta de suo proprio, vel à consanguineis, aut amicis. tex. est. in l. *presenti. §. sane. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt.* in illis verbis: *Et ipsi per incommodum ecclesia egentium & pauperum. alantur expensis.* & ibi glos. in verbo *pauperum.* Paul. de Castr. num. 3. Abb. in c. *inter alia num. 28. extra de immunit. ecclesiarum.* Item & glos. in c. *diffiniuit in verbo defendantur. 17. questione 4. & ibi Archidiacon. num. 5. in fine.* Bellamer. colum. *fina. vers. in glos. 1. & Turrecrem. n. 4.* Ancharan. in *Clemen. n. 6. vers. & providebit, de penitentia & remissione.* & ibi etiam Cardin. Zabarell. num. 6.

F F

Et

Et Bonifac. de Vitalin. *nu. 83. Angelic. in summa in verbo immunitas, num. 22. Silvestrin. in eod. verbo immunitas. num. 13. vers. Et ipse confugiens. Armilla in verbo emunitas, num. 17. S. Anton. in summa. par. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. vers. De expensis autem. Rosella in verbo emunitas. il. 2. numer. 13. Boer. decis. 303. num. 3. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 29. num. 3. Boff. in tit. de Captura. num. 24. Dixi aliquid supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. numer. 9. Villagut. de extensione legum. c. fin. num. 67. Joan. Azor. in summa par. 2. cap. 9. quest. 13.*

297 **AMPLIA II.** Ut idem confugiens ad ecclesiam non debeat ligari, nec in vinculis aut compedibus poni. addentes ad Oldrad. *consil. 54. littera B. Decian. in tracta. crimin. lib. 6. cap. 27. num. 6. Anastas. Germon. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 93. cum allegatis per eos. Cardinal. Tusch. practic. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 10. num. 12. & num. 16. Villagut. de extensione legum. cap. fina. num. 4. in fine vers. & nota. Francisc. Suarez de statu Religionis, lib. 3. cap. 12. numer. 2. Mar. Ital. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 51. Dixi iterum hac de re supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 9.*

298 **LIMITA hanc II.** Ampliationem, nisi essemus in casibus exceptis, in quibus Rector Ecclesie, & sacerdos debet custodire, ne confugiens fugiat, & si fugit tenetur de culpa, secundum Alberic. *in rubr. C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt. post numer. 3. vers. Et dicitur, Ancharan. in cap. inter alia. num. 8. extra de immunit. eccles. Oldrad. consil. 54. n. 2. in fine vers. Et quod dicitur. Decian. in tractat. crimin. lib. 6. cap. 26. numer. 9. vers. Sin autem Prelatus. Dixi aliquid supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 10. Ubi propterea ex Claro in loco ibidem relato probavi, confugientes ad ecclesiam saltim debere teneri cum bona custodia, donec fuerit cognitum, an gaudere debeant immunitate Ecclesie. Anastas. Germon. de sacrorum Immunit. lib. 3. d. cap. 16. eod. num. 93. vers. Et licet Guido pap. Azzeved. in Constitut. Hispanie. lib. 1. tit. 2. l. 3. num. 21. vers. Quibus de causis. Cardinal. Tusch. practic. conclus. in verbo Ecclesia, conclus. 11. numer. 33. & conclus. 10. num. 13. & 14. Quem declarantem videas. Mar. Ital. ubi supra d. c. 6. §. 2. num. 51. quem etiam bene declarantem videas.*

299 **AMPLIA III.** Ut ad ecclesiam confugiens à seculari Curia obsideri non possit secundum Hostien. *in cap. inter alia. num. 2. vers. Attamen. extra de immunit. Ecclesiarum. & ibi etiam Abb. numer. 13. ante finem. vers. & ex his omnibus. Dixi supra in tit. de carceribus, & carceratis. quest. 28. num. 9. Quod & idem volerunt Doctores omnes allegati supra nu. 295. Anastas. Germon. de sacrorum immunitat. lib. 3. cap. 16. numer. 94. Alexan. Ambrosin. de immunit. eccles. cap. 11. numer. 7. Cardinal. Tusch. practic. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 10. num. 32. Villagut. de extension. legum. §. final. num. 42. Suarez de stat. Religionis. lib. 3.*

cap. 12. num. 4. Ubi hanc conclusionem, quod ecclesia non possit obsideri, declarat procedere, ut scilicet obsideri non possit, ne alimenta, & vestitus, & alia ad vitam necessaria confugiendi deferantur, quia hoc esset manifesta coactio. quæ tanta esse posset, ut reus qui jam ad ecclesiam confugerat, vel se tradere, vel exire, vel mori cogeretur, secus si ecclesia obsideatur à iudice solum ad præcavendum ne reus libere fugiat, vel ut, si extra fines ecclesie exeat, capiatur. Hoc enim non erit contra immunitatem ecclesie, quia nulla vis fit existenti in loco sacro, sed solum observatur locus non sacer, ut si voluntate sua qui ad ecclesiam confugerat exeat, jure capi possit. ut *ibi Mar. Ital. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 52.* Ubi aliis relatis bene docet, hoc etiam statutum esse in constitutione Gregorii XIV. & *num. 53. post Ambrosin. quem allegat d. cap. 11. in fine.* pariter declarat eandem conclusionem, & magistraliter, non procedere, quando Curia secularis obsideret ecclesiam extra ejus fines ad custodiendum, ne qui ad eam confugit inde aufugeret, & commisisset aliquod crimen exceptum. Hoc enim casu, dummodo delinquenti aliquod nocibilitatis vel damni non inferatur, dum in loco sancto permanet, poterit secularis hanc obsidendi & custodiendi adhibere cautionem, & tunc non faciet contra Constitutionem Gregorii, nec præter eam.

AMPLIA IV. Ut ad ecclesiam confugiens, nec etiam bona auferri possint, nec aliud quodcumque nocumentum sibi inferri, ad hoc ut ab ecclesia egrediatur. *tex. est in cap. diffinit. 17. quest. 4. in illis verbis: Aut quodcumque nocibilitatis, vel damni, seu spoliis residentibus in loco sancto inferre: & ibi etiam Archid. post num. 1. in verbo damni. & in verbo spoliis, & Turrecr. in summario.* Ubi generaliter dixit, quod personis aut rebus fugientium ad ecclesiam nulla debet inferri injuria. Francisc. Suarez de statu Religionis. lib. 3. cap. 12. num. 3.

AMPLIA V. Ut ad ecclesiam confugiens, inde extrahi non possit dolo; ut puta sub promissione impunitatis, & hic extractus debet ecclesie restitui, illique facta promissio servanda est. *Cyn. in l. presenti. num. 5. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt.* ubi ponit questionem de eo, qui interfecit hominem, & fugit ad ecclesiam, & ex ea exivit assecuratus à iudice, qui ipsum non obstante assecuratione punivit ad mortem. Quarit ibi, an bene fecerit iudex, ponit unam opinionem Jacobi de Ravenna, quod bene fecerit, sed postea residet in contraria sententia quæ fuit Petri, & respondet ad *§. neque. in authent. de mandatis Principum.* qua in re vide Navar. *in Manual. confessar cap. 25. numer. 22. in fine. vers. neque autem gaudet.* ubi dixit, quod qui subdolis verbis deceptus, sponte ab ecclesia egrediatur, illius immunitate non gaudeat, licet, qui ipsi impunitatem promisit, servare tenetur. Alciat. *de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 33. numer. 5. in fine, versic. sed ad hoc respondetur.* ubi loquens in promissione, quam facit iudex secularis iudici ecclesiastico de non puni-

puniendo corporaliter, & sic non in terminis quaestionis nostrae, quae loquitur de promissione, quam facit iudex secularis confugiendi ad ecclesiam, ut ex ea illum sponte exeuntem, extrahat, dixit iudicem secularem non teneri servare promissionem. Fortunian. Garzias. *in repetit. l. conventionem. numero. 15. ff. de pact.* ubi distinguendo dixit, quod iudex secularis, si malefactori, qui ad ecclesiam confugit, fidem impunitatis dedit, & sub hac fide ipsum ab ecclesia extraxit, & tunc debet illi fidem servare, quando sumus in casu in quo confugiens ecclesiae immunitate gaudere debeat. secus si in casu ab immunitate excepto, quia tunc tenetur servare fidem, si sub conditione promississet eum scilicet restituere, quatenus non sit in casu excepto. Quare secus, si simpliciter, & sine expressa conditione promississet, & fidem dedit de illum Ecclesiae restituendo, quia tunc tenetur fidem servare, etiam quod essemus in casu excepto, & in quo confugiens Ecclesiae immunitate gaudere non deberet, ut *ibi per eum, Bajard. à Clar. quest. 30. numer. 2. & num. 27.* ubi refert dicta per Alciat. & per Fortunian. *in locis praallegatis*, refert etiam dicta per Cyn. *in d. l. presenti*, sed non fideliter. Et quod in casu praefertim non excepto iudex confugiendi ad ecclesiam teneatur servare fidem, quam ei dedit, ut se extrahi permitteret, voluerunt Covar. Petr. à Plach. Anton. Gomez. Fhmin. Cartar. & Hieron. Cævall. *in locis per ne relatis supra, in titul. de reo confesso, & convicto, quest. 81. numer. 182.* quibus addo Joan. Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 11. & versicul. sequenti*, ubi generaliter dixit, isto casu dolum in hac parte vi æquiparari, Azeved. *in Constitut. Hispan. lib. 1. tit. 21. 3. num. 13. & seq.* ubi relata opinione eorum, qui dixerunt, finem impunitatis à iudice dnam confugiendi ad ecclesiam, ut illum volentem ab ea extrahat, servandam omnino esse, si elictum, pro quo confugerat, non erat de exceptis, secus si erat exceptum; subdit postea quod si ipse iudex esset, indistincte fidem dnam servaret, proponit contraria, & illis repondet, Mar. Ital. *de immunitate eccles. lib. 2. cap. 6. §. 2. num. 82.* ubi, quod sibi imputet, qui nimis credulus fuit seculari Curiae, blandis & subdolis verbis ipsum ab Ecclesia extrahere volenti, licet si eadem secularis Curia aliquid promiserit, servare teneatur, etiam quod sumus in casibus exceptis, Mastrill, *decis. 169. num. 12. lib. 2.* ubi simpliciter dixit, quod restitui debet Ecclesiae extractus à secularibus satellitibus, blandis verbis, vel impunitate promissa etiam cum juramento. & *num. 13. & seqq.* ubi relatis & reprobatis contrarium tenentibus, & praefertim vigore Bullae Gregorii xiv. ampliat, etiam quod delictum sit exceptum.

302 LIMITA † regulam propositam sic, ut modo ampliatam, non procedere, quanto confugiens ad ecclesiam ab ea sine violentia extrahitur, utputa cum blanditiis quia tunc extractus illius immunitate non gaudet, Anton. de Butr. *in cap. inter alia, num. 5. in verbo Violenter, extra, de immunit. ecclesiarum,*
De Immunit. Eccles.

sumpto ab eodem verbo *Violenter* argumento à contrario sensu, Hostien. *in c. final. num. 1. in fin. vers. quod si aliqui, eodem titul. de immunitat. ecclesiar.* ubi tamen litera est corrupta, in verbo *volentem*, cum voluerit dicere *volentem*, & *ibi etiam Joan. Andr. num. 2. vers. Dixit autem Goffred. Anton. de Butr. num. 4.* ubi, ni fallor, etiam ejus litera corrupta videtur, Cardinal. Zabarell. *colum. 2. vers. secundo quero*, ubi non corrupte refert dicta per Goffred. & per Hostien. Abb. *num. 10. Archidiacon. in c. frater, num. 2. in verbo Reluctantem, 17. quest. 4. & ibi etiam Bellamer. ante num. 3. & Turrecr. num. 2. in eodem verbo Reluctantem.* idem Archidiacon. *in c. reum, num. 1. eadem causa & quest. & ibi etiam Bellamer. in princip. Turrecrem. in c. diffiniuit, num. 1. vers. surgit. quest. 17. quest. 4.* Cardinal. Zabarell. *in clement. 1. num. 5. de penitentia & remissione. & ibi Bonifac. de Vitalin. num. 81. Rosella in summa, in verbo Emunitas, il secondo, num. 4.* ubi, quod si quis volentem de loco immunitatis trahat, extractus ad mortem, vel aliam poenam corporalem, condemnari potest, de quo particulariter dixi *infra, num. 306.* Decian. *in tracta. crimin. libr. 6. cap. 26. num. 11.* Navar. *in manual. confessorior. cap. 25. num. 71. in fine versicul. neque qui sponte egreditur.* Borgnin. Cavalcantin. *in prima parte suarum decisionum, in repertorio, versicul. iudex ecclesiasticus, num. 4.* Francisc. Suarez *de statu religionis, lib. 3. cap. 13. num. 2.* Villagut. *de extension. leg. cap. final. numer. 4.* Vide etiam, quae dixi *infra d. numer. 306.*

Ubi enim sic ad ecclesiam confugiens consentit se extrahi, videtur sponte immunitati Ecclesiae renuntiare, & ideo non nisi de seipso conqueri debet. Facit. text. *in l. pateant, §. proinde, C. de his, qui ad Ecclesiam confug.* arguendo per illum text. à contrario sensu, in illis verbis: *Quibus si perfuga non abnuit, neque consentit;* ergo secus si consentit, Archidiacon. *in cap. frater, post num. 2. in verbo Reluctantem, 17. quest. 4. & ibi etiam Bellamer. num. 3. & Turrecremat. num. 2. in verbo Reluctantem. & idem Turrecrem. in cap. diffiniuit, num. 1. vers. surgit questio, 17. quest. 4.* facit etiam text. *in cap. uxor, eadem causa & questio. & ibi gloss. final. in verbo Imputaret, in fine, vers. item habes hic,* Archidiacon. *num. 3. in fin. versicul. sed dic secundum Hugonem, & ibi etiam Bellamer. num. 2. in fine principii.* Joan. de Vischis *in tractat. de immunitate Ecclesiae, numer. 6.*

Contrarium, & verius, quod † renuntiare non possit immunitati ecclesiae, ad quam confugit, eo quia tale privilegium concessum est loco, & non personae, voluit Mastrill. *decis. 169. lib. 2.* ubi relatis & reprobatis contrariis pluribus probat, nec tacite, nec expresse posse per confugientem ad ecclesiam renuntiare illius immunitati, & ante eum Decian. *in tractat. crimin. lib. 6. cap. 26. num. 12.* ubi tamen fatetur, quod si confugiens ad ecclesiam vellet exire, non obstante prohibitione sibi facta à Rectoribus ecclesiae, poterit illis invitis, & eo volente extrahi.

trahi. Et vide in hac quaestione multa dicentem Mar. Ital. *de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 84. & seqq.* ubi declarare nititur, quomodo intelligatur hoc immunitatis privilegium esse concessum Ecclesiae, & non personae ad eam confugienti. Ex cuius dictis, & ex aliis supra allegatis, salvo semper meliori iudicio, crederem posse concludi, quod quaelibet verbalis renuntiatio, etiam per publicum Notarium, facta ab eo, qui ad Ecclesiam confugit, prorsus sit nulla & invalida, si ipse postea poenitens ab Ecclesia exire noluit, vel si Ecclesiae Rector repugnat; praesertim dum is, qui ad Ecclesiam confugit, in eadem retinetur, & ad Episcopum devoluta est cognitio, an agatur de casibus exceptis, nec ne, & an propterea debeat Curiae seculari relaxari; quod si sic ad Ecclesiam confugiens sponte & volens, Ecclesiae Rectore non repugnante, ab Ecclesia exire velit, & exiverit, & tunc si extra Ecclesiam captus fuerit, gaudere non debeat immunitate, & illius privilegio, quod in invitum non confertur, possitque propterea à seculari iudice puniri; & sic tunc crederem opinionem affirmativam, quod scilicet renuntiatio sic actu facta immunitati valeat, & consequenter, quod à seculari iudice puniri possit, verissimam esse. Et propterea si is, qui ad ecclesiam confugit, in eadem Ecclesia consentiat se ligari & extrahi, tunc utique, quia privilegium immunitatis est locale, hoc ideo huiusmodi consensus & voluntas non excusat extrahentes; sed si idem confugiens sponte Ecclesiam aggrediens consentiat se capi, & sic renuntiet immunitati, qua, dum ad Ecclesiam confugerat, gaudebat, talis renuntiatio valet. Et ita credo esse veritatem.

305 **LIMITA II.** seu † potius declara propositam regulam, quod si is, qui ad Ecclesiam confugit, volens sponte egrediatur ex loco immunitatis, si à Curia seculari capiatur, adhuc poena corporis afflictiva puniri non potest, quia ei sufficit semel ad ecclesiam confugisse, *Armilla in summa, in verbo Emunitas, num. 12. versic. etiamsi egrediatur sponte*, post Panormitanum, quem allegat, *in cap. inter alia, de immunitate ecclesiarum*, Joan de Visch. *in tract. de immunitate ecclesiarum, num. 54. Decian. conf. 80. num. 4. lib. 3.* Joan. Azzor. *instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 12.* ubi dixit, quod quamvis confugiens ad Ecclesiam ex Ecclesia egrediatur, eo tamen ipso, quo semel ad Ecclesiam confugerat, illius gaudet immunitate, ita ut de jure non possit ob illud delictum amplius corporaliter condemnari.

306 Contra, quod † imò possit corporaliter puniri volens, & sponte egrediatur ex loco immunitatis, voluit Rosella *in verbo Emunitas, il secundo, nu. 4.* & est de mente Doctorum allegatorum *supra, num. 302.* Decian. *in tract. crimin. lib. 6. cap. 26. num. 11.* ubi reprobat Joan. de Vischis contrarium tenentem *in loco praallegato.* Franc. Suarez *de statu relig. lib. 3. cap. 12. num. 5. vers. Dixi autem*, ubi firmat, quod quàm diu quis in Ecclesia perseverat, tutus est, sed si inde exeat, & capiatur, corporaliter damnari potest, reprobata Sylvestrina *in loco per*

eum relato contrarium sentiente. Respondetq; glossa *in c. reum, 17. q. 3.* Et hanc sententiam veriore credo. Et ita aliàs contigisse, à viro fide digno audivi, quod, dum quidam, qui ad Ecclesiam confugerat, ab Episcopo extractus, ad effectum cognoscendi, an deberet gaudere immunitate Ecclesiae, iudexq; laicus civitatis illius non probaret carceres Episcopi, tanquam male tutos, fuit iste extractus civitatis Gubernatori consignatus; qui dum nomine Episcopi ipsum in propugnaculo retineret, donec articulus disputaretur, an immunitati locus esset, nec ne, inde post aliquos dies aufugit, & successive à Curia seculari captus, ultimo supplicio affectus est.

ARGUMENTUM.

De poenis, quas incurrunt extrahentes, confugientes ad Ecclesiam propter delictum.

SUMMARIUM.

Extrahentes confugientem ad Ecclesiam, puniuntur tanquam violatores immunitatis & libertatis Ecclesiae, n. 307.

Violantes ecclesiasticam immunitatem, qua poenabuntur, num. 308.

Extrahentes ab Ecclesia confugientes ad illam, puniuntur poena ultimi supplicii, ut rei lesae majestatis, n. 309.

Sacrilegi poena puniuntur extrahentes eum, qui ad Ecclesiam confugit, n. 310.

Excommunicationis poena puniuntur extrahente eum, qui ad Ecclesiam confugit, & nisi extractum restituant, absolvi non possunt, n. 311.

Excommunicati ipso jure non sunt extrahentes ab Ecclesia invitum, n. 312. Contra, n. 313.

Excommunicatio, quam incurrunt extrahentes invitum ab Ecclesia, non est reservata Summo Pontifici, n. 314. Contrarium verius, n. 315. & seq.

Pecuniaria poena puniri possunt extrahentes invitum ab Ecclesia, n. 317. Licet alii contra, n. 31. & seq.

Arbitraria poena puniri possunt extrahentes invios ab Ecclesia, n. 320.

Extrahentes invitum ab Ecclesia, tenentur ad damnam & interesse passa per extractum, n. 321.

Poena extrahentium invitos ab Ecclesia locum habet, etiam non sequuto effectu, num. 322. Declara, ut sola cogitatio non producta ad aliquem extraneum actum, non sufficiat, num. 323.

Penas extrahentium invitos ab Ecclesia, incurrunt non solum birruarii, exequutores, seu alia privatae personae, quae confugientem per vim extrahunt de mandato iudicis secularis, seu alterius superioris magistratus, sed etiam

etiam ipse iudex aut superior magistratus sic mandans, n. 324.
 Auxilium prestantes extrahentibus confugientes ad Ecclesiam, an, & quomodo puniantur, n. 324. in fin.
 Pœnas extrahentium invitum ab Ecclesia, habet locum etiam contra extrahentes aliquem ad bonum finem, ut puta pro componenda pace, & evitandis scandalis, n. 325.
 Ignorantia Constitutionis Gregorii XIV, de immunitate Ecclesiarum, allegari non potest, n. 326.
 Seculares iudices & magistratus non solum prohibentur confugientes ad Ecclesiam capere, & extrahere, sed etiam eos perquirere in Ecclesia, n. 327.
 Extrahentes ab Ecclesia invitum, nunquid excusentur allegando causam aliquam injustam, & coloratam, n. 328.
 Consuetudo an excuset à pœna extrahentes invitum ab Ecclesia, num. 328.

CAPUT XX.

307 **R**EGULA sit, quod † extrahentes ab Ecclesiis eos, qui ad eas confugiunt, timore iudicium, ne capiantur, puniuntur tanquam violatores immunitatis & libertatis ecclesiasticæ, sic enim expresse cavetur in Bulla Gregorii XIV. in illis verbis: *Quod si quis, &c. quovis pretextu quicquam præter aut contra hujus nostre Constitutionis tenorem attentare presumpserit, declaramus cum ipso facto censuras & pœnas easdem incurrere, quæ contra libertatis, juris, & immunitatis ecclesiasticæ violatores per sacros canones, Conciliorumq; generalium & nostrorum prædecessorum Constitutiones sunt promulgatæ.* Quæ quidem Constitutionis verba, & alia jura, hoc idem probantia, retulit Alexand. Ambrosin. de immunitat. & libertat. eccles. cap. 1. numer. 2. & cap. 15. in princip. Mar. Ital. in eodem tract. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. numer. 1. & sequentib.

308 Pœna † autem violentium ecclesiasticam immunitatem quæ sit, cum Gregorii Constitutio, nec sacrosanctum Tridentinum Concilium cap. 20. sess. 25. de reformatione, non aperiat, vide Tabien. in summa, in verbo Immunitas num. 21. S. Antonin. in summa, part. 3. tit. 12. c. 3. §. 3. in prin. Rosella in verbo Emunitas, il. 1. num. 8. vers. quæ pœna violentium immunitatem.

309 **A**MPLIA I. propositam regulam, ut † extrahentes confugientes ad Ecclesiam, puniantur pœna ultimi supplicii, & læsæ majestatis crimine teneantur, text. est in l. 2. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, in fin. in illis verbis: *Sciat se majestatis crimen esse retinendum.* & ibi Azo addit ei: *capite punietur.* Odofred. ante numer. 1. ubi reddit rationem, quod si læsæ majestatis crimen committit is, qui majestatem terrestrem offendit, multo fortius, qui offendit cœlestem. Item est text. in l. pateant. §. proinde, C. eodem, ubi dicitur, capitalem pœnam esse propositam iis, qui ad Ecclesiam confugientes invadere conabuntur. Alius text. in l. De Immunit. Eccles.

presenti, in fine princip. C. eodem, in illis verbis, Capitali. & ultimi supplicii animadversione pretendis. Hostien. in cap. inter alia, numer. 1. post med. vers. Attamen, extra, de immunitat. ecclesiar. Archidiacon. in cap. miror. post num. 1. 17. quest. 4. & ibi etiam Turrecrem. in verbo Offenditur, Anchar. in Clement. 1. num. 7. de pœnitentia & remissione, & ibi etiam Joan. de Imol. numer. 12. Cardin. Zabarell. num. 7. & Bonifac. de Vitalin. num. 84. Azo in summa, C. de his, qui ad eccles. confug. num. 3. Hostien. in summa, de immunitat. eccles. num. 8. in fin. & numer. 16. vers. sed secundum legem, Angelic. in summa, in verbo Immunitas, num. 21. Silvestrin. in eodem verbo Immunitas, il. 3. num. 4. vers. quod si quis contrafecerit, & num. 12. Tabien. in eodem verbo Immunitas, num. 13. in princip. S. Antonin. in summa, part. 3. tit. 12. c. 3. §. 1. vers. Quod si quis contrafecerit, Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 28. il. 2. num. 2. & 3. Mantua. conf. 60. num. 6. Decian. conf. 80. num. 8. lib. 3. Et hanc conclusionem sequuti sunt etiam Odofred. Berber Gig. Monticell. Clar. & Menoch. in locis relatis per me supra in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28. num. 2. & num. 5. ad med. quibus addo Anastas. Germon. de sacrorum immunitate, lib. 2. cap. 16. num. 6. Alexan. Ambrosin. de immunit. & libert. eccles. c. 1. num. 2. & cap. 15. n. 5. & nu. 6. Card. Tusc. pract. conclus. in verbo Ecclesia, conclus. 8. num. 2. & nu. 4. ubi propterea quod intrat pœna confiscationis, Petr. Greg. syntagm. juris, lib. 33. c. 21. n. 2. Lud. Peguer. in sua pract. crim. c. 26. n. 5. ver. Item & lex secunda, Francisc. Suarez de statu relig. lib. 3. cap. 13. n. 7. vers. sed queret aliquis, Joan. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 9. c. 9. q. 11.

AMPLIA II. Ut † extrahentes confugientes ad Ecclesiam, pœna sacrilegii puniantur, Archid. in c. frater, numer. 3. in verbo Furorem. 17. quest. 4. & ibi etiam Turrecrem. post numer. 3. Armill. in summa, in verbo Emunitas, num. 6. Mantua. conf. 211. numer. 7. in fin. Decian. conf. 80. num. 5. lib. 3. Foller. in pract. crimin. canon. quem allegavi supra in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28. numero 2. ad fin. cap. 17. §. ut si est sacrilegium, num. 8. Petr. Gregor. syntagm. juris, lib. 33. c. 21. nu. 2. Francisc. Suarez. de statu Relig. lib. 3. cap. 13. num. 4. Card. Tusch. practicar. conclus. in verbo Immunitas, conclus. 59. numer. 14. Francisc. Leon. in thesaur. fori ecclesiastici par. 1. cap. 13. numer. 5. Alexand. Ambrosin. de immunitat. eccles. cap. 1. num. 2. & cap. 15. n. 1.

AMPLIA III. Ut extrahentes confugientes ad Ecclesiam, incurrant excommunicationis pœnam, à qua absolvi non possunt, nisi extractum restituant, text. est apertus in c. sicut antiquitus, in verbo Excommunicetur, 17. qu. 4. item & text. in c. frater, eadem causa & questione, in illis verbis: *Merito indignos esse sacra communione, judicavit.* Ubi propterea Pontifex confirmavit excommunicationem lætam contra duos cives Beneventanos, qui invitum ab Ecclesia extraxerant. Et ibi præsertim

Turrecrem. num. 1. in summ. alius text. in c. miror, eadem causa & questione, in illis verbis: *Communione tibi interdico.* & ibi Turrecrem. in summ. item & text. in c. diffinivit, 17. quest. 4. ubi relato Concilio Toletano contra extrahentes confugientes ad Ecclesiam, vel in ea residentes subdit: *Si quis autem hoc decretum tentaverit violare, ecclesiastica excommunicationi subjaceat.* Goffred. in summa, rubr. de immunit. eccles. num. 18. Hostien. in ead. summa, num. 14. Angelic. in summa. in verbo Immunitas. num. 21. vers. De jure canonico. Silvestrin. in eodem verbo Immunitas. il. 3. num. 12. Tabien. in eodem verbo Immunitas. num. 13. Armilla in verbo Emunitas. num. 16. Decian. in tracta. crimin. libro sexto cap. 28. il. 2. num. 1. Mantua. cons. 60. num. 6. Ludovic. Peguer. in pract. crim. c. 16. sub nu. 5. vers. Præterea text. Franciscus Suarez de statu Religionis. lib. 3. cap. 3. numer. 7. vers. sed querit aliquis, Alexand. Ambrosin. de immunit. eccles. c. 15. num. 4.

312 **LIMITA** † hanc tertiam ampliacionem, ut Ecclesiarum violatores, extrahendo invitum ab Ecclesia, non sint ipso jure excommunicati. Sic enim est de mente omnium Doctorum mox supra allegatorum, dum dicunt, extrahentem invitum ab Ecclesia debere excommunicari; ergo antea non est excommunicatus. Et in specie sic voluerunt Marian. Socin. in c. noverit, nu. 5. vers. & ex prædictis infertur, de sentent. excommun. ubi refert & reprobatur contrarium tenentes, Turrecremat. in c. omnes, num. 1. & in c. sicut antiquitus, numer. 2. in fin. in verbo Excommunicetur, 17. quest. 4. Goffred. in summa rubr. de immunit. eccles. num. 18. Francisc. Suarez de stat. Religion. lib. 3. cap. 3. num. 7. sub vers. sed queret aliquis. Et sine dubio præmissa conclusio negari non potest, quin de jure communi communiter recepta sit.

313 Contrarium, quod † imò extrahens invitum ab Ecclesia, sit ipso jure excommunicatus, scripsit Borgnin. Cavalcan. in 1. part. suarum decisionum, in repertorio, vers. Judex ecclesiasticus, num. 8. qui tamen alternative loquendo dixit, sic extrahentem, aut ipso jure esse excommunicatum, aut saltem excommunicandum. Sed vigore Constitutionis Gregorii XIV. quod imò excommunicationis poena, una cum aliis à sacris canonibus inflicta ipso facto incurratur, faciunt verba ejusdem constitutionis relata supra numer. 308. & per Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. c. 6. §. 2. nu. 29. & seqq. ubi vide, & hoc verius.

314 **LIMITA II.** eandem † tertiam ampliacionem; quia excommunicatio, de qua agitur, non est de reservatis Summo Pontifici, & ideo ejus absolutio dari potest etiam ab Ordinario, secundum Marc. Anton. Genuen. in sua practic. Archiepisc. cap. 22. numer. 3. & seqq. ubi, quod ita in illa Curia apud eum judicatum, & servatum fuit; ea motus ratione, quia licet Constitutio Gregorii eos, qui contra aut præter illius formam aliquid attentare præsumserint, declaret ipso facto incurrisse omnes

poenas & censuras, quæ contra libertatis, juris, & immunitatis ecclesiasticæ violatores, per sacros canones Conciliorum generalium, aliorumque Pontificum constitutiones promulgatæ sunt. Et in Bulla Cæna Domini, cap. 16. Pontifici reservata sit absolutio excommunicationis latæ contra violantes libertatem ecclesiasticam, & propterea sic pariter videatur reservata absolutio excommunicationis in casu violationis immunitatis Ecclesiarum, quo ad extrahentes invitos fugientes ad illas, per regulam, quod relatum dicatur esse in referente cum omnibus suis qualitatibus. Attamen (inquit ipse) cum reservatio absolutionis ab excommunicatione nunquam censeatur facta, nisi expresse dicatur, cap. nuper, de sentent. excommunication. ideo non intrat regula præmissa, quia relatum in referente non includitur expresse, sed tacite, cap. penultim. de jurejurando, Gambar. de auctoritate Legati, in exordio, num. 35. ultra quod, ut postea subdit Bulla in Cæna Domini, non excommunicat generaliter omnes violantes libertatem ecclesiasticam; ergo ubi quis non condit statuta contra ecclesiasticam libertatem, non incurrit excommunicationem Bullæ Cæna Domini, prout in terminis voluit Bart. Ugolin. de censuris Pontifici reservatis, in commentario ad dictam Bullam Cæna Domini, §. 4. in §. limitat. allegat gloss. in c. cum pro causa, de sentent. excommunicat. & Marian. Socin. in c. noverit, num. 5. vers. & ex prædictis infertur, de sentent. excommun.

Contrarium, & verius, quod † imò absolutio excommunicationis, de qua agitur, sit Papæ reservata, & quod propterea Ordinarius ab ea extrahentem invitum ab Ecclesia absolvere nequeat, probatur in extravaganti Pauli Secundi de poenitentia & remissione, c. 3. inter extravagantes communes, ubi inter casus Sedi Apostolicæ reservatos, & exceptos, ponit offensam ecclesiasticam libertati factam. Et magis in specie hoc idem declaravit Clemens VIII. dum confessariis quibuscunque prohibuit, ne absolverent in pluribus casibus Sedi Apostolicæ reservatis, & præsertim in casibus contentis in die Cæna Domini clara vel dubia, & violationis immunitatis Ecclesia in terminis Constitutionis Gregorii XIV. Quod quidem Clementis Decretum refert Steph. Quarant. in summa Bullarum, in gloss. casus reservati, fol. mihi 167. & Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 31. & seq. Et Clementis Decretum fuit innovatum, & approbatum à Sanctiss. D. N. Paulo V. quodque absolutio hujusmodi Sedi Apostolicæ sit reservata, firmatum fuit ab Illustrissimis S. Concilii Tridentini interpretibus de mense Decembr. 1617.

Unde non bene loquitur M. A. Genuen. in loco præallegato, dum contrariam sententiam defendere ausus est; qui extravagantem Pauli II. & decreta Summorum Pontificum Clementis & Pauli V. aut non vidit, aut non consideravit; quin imò in libro ejusdem Genuensis novissime impresso, hoc capitulum cum quàm pluribus aliis non legitur.

AMPLI-

- 317 **AMPLIA IV.** Ut † extrahentes confugientes ad Ecclesiam, possint ultra excommunicationem pœna pecuniaria puniri, text. est in *cap. si quis in atrio*, 17. q. 4. ubi amplius, quod hæc pecuniaria pœna, quæ pro violata immunitate Ecclesiæ solvitur, applicari debet ipsi violatæ Ecclesiæ, & ibi præsertim Turrecremat. in *summario* dicit, quod danda est Episcopo, Hostien. in *summa*, de *immunitat. eccles. num. 14.* ubi etiam, quod hæc pœna quandoque est 30. librarum examinati argenti, & quandoque noningentorum solidorum, *juribus ibi per eum allegatis.* Et quod debet reddi illi personæ, vel loco, cui facta est injuria. Ad quæ vide etiam idem dicentes, Angelic. in *summa*, in *verbo Immunitas*, num. 21. *versic. de jure canonico.* Sylvestrin. in *eod. verbo Immunitas*, il 3. numer. 12. Thabien. in *eodem verbo Immunitas*, numer. 13. *versic. de jure vero canonico.* Decian. in *tractat. crimin. libr. 6. cap. 28. il 2. numer. 4.* Hanc eandem conclusionem sequuti sunt Paul. de Castr. Joan. Berber. & Jodoc. per me relati *supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. numer. 5.* Cardinal. Tusch. *practicar. conclus. in verbo Ecclesia. conclus. 8. num. 1.* Alex. Ambrosin. *de immunitate & libertat. ecclesiastica. c. 15. n. 1. & 2.*
- 318 **LIMITA †** hanc quartam ampliationem secundum aliquos, ut hæc pecuniaria pœna recessit ab aula, & in desuetudinem abiit, Decian. in *tract. crimin. libro sexto, cap. 28. il 2. numero 4.* post gloss. Angel. de Castr. & Clar. in *locis per eum relatis.* Quos etiam refert & sequitur Ludovic. Peguer. in *sua praxi crimin. numer. 2. cap. 16. numer. 5. vers. Verum tamen est.*
- 319 Verum † cum omnes pœnæ à sacris canonibus & conciliis contra violantes Ecclesiarum immunitatem sint renovatæ per Concilium Tridentinum, & per Constitutionem Gregorii XIV. parum curandum est, quod antea hæc pecuniaria pœna ab aula recesserit, ut admonui *supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. sub numer. 5.* & voluit Cardin. Tusch. *pract. conclus. in verbo Ecclesia, conclus. 8. num. 11.* ubi in specie reprobatur gloss. *inc. cum multa, in gloss. 3. 15. quest. ultim.* volentem, pecuniarias pœnas ab Ecclesia non exigi; inquit enim ibi Tusch. hæc gloss. vera non est, tum quo ad temporalem jurisdictionem, tum quo ad ecclesiasticam; cum secundum Concilium Tridentinum *sess. 25. c. 14.* pecuniariæ pœnæ ab Ecclesia impositæ, piis locis applicentur, & voluit Felyn. in *c. irrefragabili, §. ceterum, n. 8. & seq. de offic. ordin.* & latius dixi in *tract. de heresi, quest. 193. num. 109. & seq.* & in specie etiam hoc idem dixit Alexand. Ambrosin. *de immunit. & libertat. eccles. cap. 15. num. 3. & num. 4. in fin.* Et hujus conclusionis afferri potest ratio; quia scilicet etiam Episcopus habet fiscum, secundum veriore & magis communem Doctorum sententiam, de qua per Felyn. in *d. cap. irrefragabili.* Et firmavit Rota coram Illustrissimo Cardinali Lancelloto juniore in Tridentina damnorum datorum, Lunæ 9. Decembr. 1602. Et alibi dixi.

AMPLIA V. Ut † extrahentes ab Ecclesia confugientes ad eam, possint arbitraria pœna puniri, secundum gloss. in *c. si quis contumax*, in *verbo Componas*, 17. q. 4. Hostien. in *summa de immunitat. eccles. num. 14.* ubi propterea dixit, quod pœna pecuniaria, quæ extrahenti invitum ab Ecclesia imponitur, quandoque major, & quandoque minor invenitur S. Antonin. in *summa, par. 3. tit. 12. c. 3. §. 3. vers. Violatores quoque ecclesiastica immunitatis*, Jodoc. in *pract. crimin. 106. rubr. de violatione templorum, num. 4.* Dixi aliquid *supra in tit. de carceribus & carceratis. quest. 28. sub numer. 5.* Joan. Guttier. *pract. quest. lib. 3. quest. 4. post numer. 11.* Ludovic. Peguer. in *sua pract. crim. c. 26. num. 5. in fin.* Alex. Ambrosin. *de immunit. & libert. eccles. c. 15. n. 7.*

AMPLIA VI. Ut † extrahentes confugientes ad Ecclesiam, amplius ultra pœnam, quam sic extrahendo incurrunt, teneantur ad damna & interesse passa per extractum, Jodoc. in *pract. crimin. rubr. de violatione templorum, c. 106. num. 4.* Dixi *supra in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28. num. 5.* Francisc. Suarez de *statu religionis, lib. 3. cap. 13. num. 7. in fin. & num. 8. & seqq. usq. ad num. 18.* ubi format quæstionem, an judex aliquem extrahens violenter ab Ecclesia, non solum contra Ecclesiam, sed etiam contra ipsum hominem, cui vim infert, delinquere dicatur, & consequenter, an illi contra justitiam commutativam injuriam inferat, ita ut subinde teneatur ad restitutionem damnorum sequutorum. Arguit primò pro parte negativa, & deinde partem affirmativam, quam probabiliorem existimat, pluribus comprobatur; quam etiam tenet, & amplectitur Alex. Ambrosin. *de immunit. & libert. eccles. cap. 15. num. 7.*

AMPLIA VII. Ut extrahentes confugientes ad Ecclesiam, pœnas prædictas incurrant, etiam effectu non sequuto, & sic non extracto confugiente, cum isto casu sufficiat sola extrahendi attentatio, text. est in *l. 2. C. de his, qui ad eccles. confug.* in illis verbis: *Si quisquam contra hanc legem venire tentaverit.* Et sic aperte apparet, quod sola attentatio punitur, ut ibidem adnotavit gloss. in *verbo Tentaverit*, & Salyc. *num. 1. vers. & nota.* facit text. in *l. pateant, C. eodem*, in illis verbis: *Si qui eos conentur invadere.* Et sic etiam solus conatus punitur. Item & text. in *l. presenti, C. eodem, in princip.* in illis verbis: *Ausi fuerunt tentare.* Et ibi præsertim Odofred. *num. 4.* Fulgos. *num. 2.* & de jure canonico text. est in *c. diffiniuit. 17. quest. 4.* in illis verbis: *Si quis autem hoc decretum tentaverit violare.* Et sic pœna excommunicationis, de qua in illo textu, non solum imponitur violanti Ecclesiæ immunitatem, sed etiam tentanti illam violare, Decian. quem etiam allegavi *supra in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28. numer. 4. in tractat. criminal. lib. 6. cap. 27. numer. 5.*

LIMITA † hanc septimam ampliationem, ut sola cogitatio ad tractatum seu alium extrinsecum actum non perducta, non sufficiat ad incur-

currendum pœnam, *l. presenti, in prin. C. de his qui ad eccles. confug.* in illis verbis: *Aut nuda saltem cogitatione atq; tractatu.* & sic in ea *l.* Imperator copulative requirit ad hujus pœnæ incursum, & cogitationem, & tractatum. & *ibi* adnotarunt gloss. in verbo *Cogitatione*, Azo. num. 2. & 3. in verbo *Nuda cogitatione*, Bellapert. col. 1. vers. *sed opponitur*, Alberic. num. 1. in verbo *Tractatu*, & Salycet. num. 1. Ad idem text. in *c. sicut antiquitus*, 17. quest. 4. in illis verbis, *Confringere tentaverit*. Hanc eandem declarationem sequuti sunt Jo. Andr. Henr. Boic. Gemin. Franch. Alex. Monticell. & Menoch. in locis per me relatis supra in tit. *de carceribus & carceratis*, q. 28. num. 4. Alexan. Ambrosin. *de immunit. & libert. eccles. c. 15. num. 6.* Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. c. 6. §. 2. n. 54. & seqq. plurib.* ubi etiam discutit, an ultra cogitationem sufficiat tractatus de extrahendo, absque eo, quod eventum fuerit ad aliquem extrahendi proximum actum.

AMPLIA VIII. Ut † excommunicationis, 324 & alias pœnas prædictas incurrant non solum birruarii, exequutores, seu aliæ privatae personæ, quæ ad Ecclesiam confugientem per vim extrahunt de mandato judicis secularis, seu alterius superioris magistratus, sed etiam ipse judex, aut superior magistratus sic mandans, ut per Marc. Anton. Genuen. in *praxi Archiepiscopali*, c. 26. nu. 7. ubi hujus conclusionis triplicem reddit rationem. Primò, quia licet Bulla Gregorii xiv. non facit mentionem de mandante confugientem extrahi, & de extractum non restituente, extendi tamen ad illud omnino debet, ne aliàs elusoria reddatur, prout facile contingeret, cum ut plurimum extractio fieri soleat ab hominibus simplicibus, & ignaris, & ideo si judices hoc mandantes non punirentur non restituendo, absq; dubio eadem Bulla defraudaretur. Secunda est ratio, quia Bulla excommunicat & punit attentantes aliquid præter vel contra ejus formam; sed judex, qui mandavit extrahi, vel si non mandavit, extractum non restituit, contra Bullam facere, & attentare dicitur; ergo illius pœnas incurrit. Dicitur enim quis committere in legem non solum, qui contra ejus verba facit, sed etiam, qui contra mentem legis. Præterea & 3. loquitur Bulla de omnibus personis quavis dignitate præfulgentibus, & ideo intelligi debeat etiam de iudicibus & superioribus mandantibus, qui dignitate præfulgent. Nec dissentit Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 38. & 39.* ubi etiam loquitur de eo, qui absque mandato ab alio extractum utputa à consanguineo offensi detinet; de quo etiam per eundem Genuensem, *d. cap. 26. num. 6. vers. & sic dicatur.* faciunt scripta per Francisc. Suarez *de statu relig. lib. 3. cap. 13. numer. 17.* ubi de iudice non extrahente ab Ecclesia, sed capiente extractum à persona privata, quæ jam eum extraxerat.

Et de præstante auxilium extrahentibus confugientes ad Ecclesiam, vide, quæ generaliter dixi in titul. *de consultoribus & auxiliatoribus*, & in specie Mar. Ital. *de immunitat. eccles.*

lib. 1. cap. 5. in initio, num. 16. in fin. vers. Omnis qui auxilium &c. & latius eod. cap. 5. §. 16.

AMPLIA IX. Ut † pœnæ extrahentium 325 invitum ab Ecclesia, habeant locum etiam contra extrahentes aliquem ad bonum finem, utputa ad finem componendi pacem, & evitandæ scandala, cum Constitutio Gregorii xiv. extractionem prohibeat pro quavis causa; sic enim apud eum resolutum fuisse, testatur Marc. Anton. Genuen. in *sua practica Archiepiscopali*, cap. 22. num. 9. ubi propterea dixit, restitutum fuisse Ecclesiæ Montis Dei quendam nobilem Neapolitanum, qui provocaverat ad singulare certamen alium nobilem, & donec veniret tempus statutum ad certamen, contulerat se ad dictam Ecclesiam, ne impediretur à Curia seculari; quæ propterea, ad finem componendi pacem, ipsum ab Ecclesia extraxerat; poterat enim, inquit *ibi* Genuen. alio modo scandalis obviare, vel apponendo custodes, vel adeundo Episcopum, qui provideret.

AMPLIA X. Ut † adversus incursum pœna- 326 rum à Constitutione Gregorii xiv. impositarum, allegari non possit ejusdem Constitutionis ignorantia; licet enim eadem constitutio in contraventione, & illius pœnarum incursum utatur verbo *presumpserit*, quod videtur arguere dolum, & sic excludere ignorantiam, prout sic argumentatur Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 38. & seqq.* ubi etiam proponit contraria, & illis respondere conatur. Verius tamen credo, nullo pacto Constitutionis prædictæ ignorantiam allegari posse, nedum præsumi, rationibus *ibi* per eundem Italiam in contrarium adductis. Quibus an sufficienter responderit, eum legito, & considera; & præsertim ad id, quod contra ejus sententiam dicitur, Constitutionem ligare etiam ignorantes, quando, prout in casu nostro, imponit pœnam pro delicto aliàs de jure prohibito, ad ea, quæ dixi in *quest. 24. numer. 165.* & latius in *fragmentis criminalibus*, in verbo *Bannimenta*, numer. 9. & seqq. dum ipse nititur respondere, hanc objectionem non obstare ex eo, quod, in Constitutione Gregorii ante verbum *Presumpserit*, adsunt alia illa verba: *Aut contra hujus Constitutionis tenorem, &c.* ex quibus verbis concludit, ejusdem Constitutionis pœnas non incurri, nisi ab eo, qui illius scientiam habet; advertere etiam debebat aliam clausulam in fine Constitutionis positam, ubi dicitur: *Ut autem presentes litera ad omnium notitiam facilius deducantur, mandamus illas in valvis sanctæ Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum Basilicarum de Urbe, nec non Cancellaria Apostolica de more affigi, & publicari, & earum etiam exemplis inibi affixis, & dimissis, ac post publicationem hujusmodi volumus, & decernimus, ut omnes & singulos, quos concernunt, & concernent in futurum, perinde arctent, & afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimata fuissent.* Quare si sic publicata Constitutio habetur, ac si unicuique personaliter intimata fuisset, ergo cessat ratio Italiae, quod non affici-

afficiat eos, qui scientiam non habent; ultra quod eo ipso, quod constitutio est publicata, non præsumitur illius ignorantia, secundum gloss. in cap. 8. in verbo *Ante prohibitionem, extra, de constitutionib. & ibi Innocent. numer. 1. in verbo Ignorantes, Hostiens. numer. 6. Henric. Boic. numer. 5. vers. aut quævis, Bellamer. numer. 7. vers. aut nullam causam, Butr. numer. 13. Zabarell. colum. 2. in fin. versic. quinto oppono, Abb. numer. 8. Felyn. numer. 8. Bero. numer. 83. versic. in constitutionibus vero Principis, & Mantua. numer. 51. & alibi dixi.*

327 **AMPLIA XI.** Ut † secularibus iudicibus & magistratibus non solum prohibitum sit confugiens ad Ecclesiam capere, & extrahere, sed etiam eos perquirere. Hoc enim perquirendi munus spectat ad œconomum Ecclesiæ, non autem ad laicalem jurisdictionem, prout est text. in l. presenti in fin. C. de his, qui ad Ecclesiam confug. dum ibi expresse statuitur per hæc verba: *Inter hæc autem, quæ sedulo ad religiosi œconomi sive defensoris Ecclesiæ sollicitudinem curamq; respiciunt, erit etiam illud observandum, ut singulorum intra Ecclesias confugientium, personas, causasq; incessanter conquirant, deinde iudices, vel eos, ad quos cause & persona pertinent, instantius instruant, & aequitati convenientia diligentius exequantur.* facit text. in cap. 2. de immunitat. eccles. in 6. ubi statuitur, quod nullus in Ecclesia seditio-nem excitet, conclamationem moveat, impetumve committat. Et paulò infra in illis verbis: *Sint postremo quæcumq; alia, quæ divinum possunt turbare officium, aut oculos Divinae Majestatis offendere, ab ipsius prorsus extranea.* Et iterum infra in illis aliis verbis: *Cessent in Ecclesiis fori cujuscumq; tumultus, omnis in eis secularium iudiciorum strepitus conquiescat, nulla inibi causa per laicos, criminalis maxime agitetur, sint loca eadem à laicorum cognitionibus aliena.* Ex quibus quidem verbis, quin etiam sit prohibitum seculari Curia delinquentes in Ecclesia perquirere, dubitandum non est. Et in terminis sic voluit Franc. Marc. decis. 113. part. 1. ubi ampliatur etiam in casibus, in quibus confugiens non gaudet immunitate Ecclesiarum. Et est verissima ampliatio, licet non passim à Doctoribus, quos viderim, tractata.

328 **LIMITA †** propositam regulam, quia extrahens ab Ecclesia, excusabitur, si ad sui excusationem habuerit aliquam causam etiam injustam, & coloratam, si credendum est, prout credi non debet, Decian. in tractat. crimin. lib. 6. cap. 28. il secondo, numer. 5. ubi refert ad casum, in quo scribentes contraria dicant; tunc enim causa non dicetur injusta, sed justa; alioquin injusta causa non excusabit, cum simus in prohibitis à jure naturali, & divino; ad ea, quæ dixi supra in tit. de pœnis temperandis, quest. 90. numer. 58. & seqq. &c. Ideo Deciani opinio, quod causa injusta excuset, rejicienda.

LIMITA II. eandem regulam, ut à pœnis & censuris, quas incurrunt extrahentes invitum ab Ecclesia, excuset contraria consuetudo, quamvis, ut supra dixi, numer. 15. & seqq. nul-

la, & invalida, sed potius corruptela censenda sit, si credendum est Deciano, quem pariter allegavi supra in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28. numer. 2. in fin. & in tract. crimin. lib. 6. cap. 27. numer. 5. & 6. & cap. 28. il secondo, numer. 6. ubi eam reddit rationem, quia cum immunitas Ecclesiarum, secundum eum induc-ta sit de jure positivo, certum, & consuetudinem posse juri positivo derogare, cap. final. de consuetudine, cum aliis per eum relatis, refert eum, sed non sequitur A ex. Ambrosin. in tract. de immunit. eccles. cap. 14. numer. 11. sub vers. non resistunt prædictis.

Contrarium, quod consuetudo non excuset à pœnis & censuris prædictis, extrahentes invitos confugiens ad Ecclesiam in casibus non exceptis, multo verius esse, probat Alexan. Ambrosin. ubi supra, cap. 15. numer. 8. ubi dixit, in omnium ore sit, quod consuetudo etiam iniqua excuset à pœna temporali, ex allegatis ibi per eum, non tamen excuset in his, quæ de sui natura mala & detestabilia sunt, cap. flagitia, 13. quest. 7. cap. abjiciuntur, 32. quest. 9. cum aliis ibi per eum relatis. Et hodie cum, ut dixi, Constitutio Gregorii XIV. tollat & improbet omnes contrarias consuetudines, res videtur esse extra difficultatem, ex illa communi juris conclusione, quod consuetudo à Principe vel à lege reprobata, non excusat à pœna, ex allegatis per me supra in tit. de pœnis temperand. quest. 95. numer. 43. & in fragmentis, in verbo Consuetudo, numer. 722.

A R G U M E N T U M.

Confugiens ad Ecclesiam impunitus dimitti non debet, sed puniri, & quæ pœna.

S U M M A R I U M.

Confugiens ad Ecclesiam, licet invitus extrahi non possit, non tamen ab ecclesiastico iudice impunitus dimitti debet, numer. 329.

Confugiens ad Ecclesiam poterit ab ecclesiastico iudice puniri pœna pecuniaria, n. 330.

Confugiens ad Ecclesiam, ab ecclesiastico iudice condemnari potest ad damna & interesse passa per eum, in quem deliquit, n. 331. & seq. ubi etiam, an ultra damna & interesse possit in aliam pœnam condemnari.

Confugiens ad Ecclesiam puniri potest ab ecclesiastico iudice pœna exilii, n. 333.

Confugiens ad Ecclesiam, condemnari potest ab ecclesiastico iudice in detractionem monasterii, ad peragendum pœnitentiam. Declara, ut numer. 334.

Pœna corporali ab ecclesiastico iudice puniri non potest is, qui ad Ecclesiam confugit, n. 335.

Pœna carceris puniri non potest ab ecclesiastico iudice is, qui ad Ecclesiam confugit, n. 336. Contra, n. 337.

Con-

Confugiens ad Ecclesiam, qui impunitus dimitti non debet, puniendus est non à iudice seculari, sed ab ecclesiastico, aliqua pœna non corporali, n. 339. Licet alii contra, n. 338.

Confugiens ad Ecclesiam, si dimissus fuerit punitus aliqua pœna non corporali à iudice ecclesiastico, non potest amplius accusari pro illo crimine, pro quo confugit, & punitus fuit, num. 340.

CAPUT XXI.

329 **R**EGULA sit, quod † licet confugiens ad Ecclesiam, invitus ab ea extrahi non debeat à iudice seculari vel ecclesiastico, non tamen ab eodem ecclesiastico iudice prorsus impunitus dimittendus est. Nam quod imò puniri debeat, probat text. *in c. inter alia*, in illis verbis: *Qui ad Ecclesiam confugit, legitime puniendus sit de eo, quod inique fecit.* extra, *de immunitat. eccles.* & ibi communiter * notant Doctores omnes, dicentes, quod male faciunt Prælati, qui confugientes ad Ecclesiam impunitos dimittunt, & etiam à pœna pecuniaria salvare nituntur; & quod propterea sic faciendo contra iustitiam faciunt, & delinquunt, ut videre est apud Hostien. *ibi, num. 1. post med. col. 2. in prin. versicul. Prælati vero*, Joan. Andr. *n. 5. in eod. vers. Prælati vero*, Ancharan. *num. 2. vers. & dicit Hostien. Abb. num. 13. ad finem, vers. & ex his omnibus*, & Cardin. Zabarell. *num. 3. ante finem, vers. & dicit Hostien. Goffred. in summa, rubric. de immunit. eccles. num. 8. in fin. Hostien. in eadem summa, num. 8. ante finem, vers. Super hoc autem*, Sylvestrin. *in summa, in verbo Immunitas, il terzo, num. 4. vers. Igitur sicut dicit Panormitanus, S. Antonin. in summa, par. 3. tit. 12. c. 3. §. 1. vers. Super eo autem, quod inique fecit*, Rosella *in verbo Emunitas, il secondo, num. 8.*

330 **A**MPLIA I. Quia † si ad Ecclesiam confugiens, licet inde extrahi non possit, poterit tamen pecuniaria pœna puniri, ad text. *in c. reum, in fin. 17. quest. 4.* in illis verbis: *Tamen legitime componat, quod inique fecit;* ponderando verbum *Componere*, in textu positum, quod ad pecuniariam pœnam referri videtur. & ibidem adnotavit gloss. *in verbo Reum, & in verbo Vel ad mortem, in fin.* Archidiacon. *numer. 2. & 3.* Bellamer. *numer. 1.* alius text. *in c. si quis contumax, eadem causa, & questione*, ubi imponitur pœna noningentorum solidorum, & ibi Archidiacon. *num. 5.* ubi de pœna triginta librarum, Bellamer. *colum. 2. ante finem, & Turrecremat. num. 1. in summ. gloss. in c. inter alia, in verbo Puniendus, de immunitate Ecclesiarum, & ibi etiam Innocent. colum. 2. vers. Puniendus pecunialiter.* Hostiens. *num. 1. verbo Puniendus*, Anton. de Butr. *num. 4.* Abb. *num. 8.* Cardin. Zabarell. *numer. 4. vers. Septimo quæro, alia gloss. in c. de raptoribus, in verbo Vel pœnarum, 36. quest. 1.* Angelic. *in summa, in verbo Immunitas, num. 16. vers. potest tamen pecunialiter damnari*, Tabien. *in eodem verbo Immunitas, num. 9.* Armill. *in*

verbo Emunitas, num. 12. vers. Potest tamen pecunialiter puniri, Rosella *in verbo Emunitas, il secondo, num. 8. versicul. Potest ergo damnari pecunialiter.*

AMPLIA II. Ut † idem confugiens puniri 331 possit ad damna & interesse passa per eum, in quem deliquit, imò non alia criminalis pœna, nisi civilis, ad satisfactionem partis, pro damnis & interesse passis, secundum Archidiacon. *in cap. reum, num. 1. in fin. & num. 3. 17. quest. 4.* per illum text. ponderando verbum *Componere*, in eodem textu positum, quod aliud non significat, quam pro damno dato, offensa, vel injuria recepta, pecunialiter satisfacere, ut *ibi per eum, & ibi etiam Bellamer. num. 2.* & sic non nisi ad damna & interesse confugientem ad Ecclesiam teneri, probare videtur text. *in c. id constitutum, 17. quest. 4.* ubi ad literam dicitur: *Sed nec alteri consignare, nisi ad Evangelia, datis sacramentis, de morte, & debilitate, & omni pœnarum genere sint securi, ita ut ei, cui reus fuerit criminofus, de satisfactione conveniat.* Et sic omne pœnarum genus ibi excluditur, præterquam conventio, & compositio cum parte damnum passa, & ibi adnotavit gloss. *1. in figuracione casus, in fine, in verbo Compono*, Archidiacon. *num. 1. ad med. in eodem verbo Componi*, Bellamer. *num. 4. ad finem, & Turrecrem. numer. 1. ante finem, in eodem verbo Componi.* Et hanc sententiam, quod non nisi civiliter cum istis ad Ecclesiam confugientibus agi possit, * communem fateri videtur Abb. *in cap. inter alia, numer. 8. de immunitat. eccles. faciunt scripta per Mar. Ital. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 3. in discursu*, ubi voluit, quod confugiens ad Ecclesiam nec etiam pœna exilii puniri possit, sed tantum ad damna & interesse.

Contrarium, quod † confugiens ad Ecclesi- 332 am, qui impunitus dimitti non debet, non solum puniri possit civiliter ad damna & interesse partis offensa, in quam deliquit, sed etiam criminaliter alia pœna, dummodo non fuerit corporalis, defendere videtur Abb. *in cap. inter alia, numer. 8. de immunitat. ecclesiar.* per illum text. in quo dicitur, hos sic confugientes ad Ecclesiam esse legitime puniendos; ponderando verbum *Punire*, quod significat etiam criminaliter, ut *ibi per eum.* faciunt pro hac opinione Doctores allegati *supra, num. 330.* dum dicunt, confugientem ad Ecclesiam posse pecuniaria pœna puniri; ergo etiam criminaliter. Sylvestrin. *in summa, in verbo Immunitas, il terzo, numer. 4. ad finem, vers. Igitur sicut dicit Panormitanus.* ubi refert & sequitur Abbatem *in loco præallegato*, Tabien. *in eodem verbo Immunitas, num. 13. ante fin. vers. & dum est in Ecclesia*, Rosella *in verbo Emunitas, il secondo, num. 8. versic. Contra eos tamen.*

AMPLIA III. Quia † sic ad Ecclesiam 333 confugiens, etsi inde extrahi non possit, puniri etiam poterit pœna exilii, secundum Hostien. *in c. inter alia, num. 1. in verbo Puniendus, extra, de immunitat. eccles.* Sed cum exilii pœna cor-

corporalis videatur, hoc ideo hunc sic ad Ecclesiam fugientem non posse pœna exilii puniri, sed tantum pecuniaria, vel pœnitentia, voluit Francisc. Suarez de statu relig. lib. 3. cap. 12. nu. 5. & 6. & latius Mar. Ital. de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 3. sub numer. 1. & sequentibus.

334 AMPLIA IV. Ut † idem confugiens poterit in monasterium detrudi ad peragendum pœnitentiam, dummodo monasterii locus, seu carcer, in quem detruditur, non esset ita arctus & durus, ut in eo homines paucis diebus possent vivere. Nam tunc per indirectum, non pœnitentia, sed mortis pœna indicta videtur, secundum Innocen. in c. inter alia, colum. 1. in verbo Ad pœnam corporalem, Anton. de Burr. num. 11. Abb. num. 11. & 12. vers. Sed circa duo. ubi, quod hæc pœnitentia indici potest à iudice ecclesiastico, confugiens ad Ecclesiam, dummodo invitus non extrahatur ab ea, Card. Zabarell. num. 4. vers. Quinto quero, & Joan. de Anan. num. 11. Ancharan. in clem. 1. num. 8. de pœnitent. & remiss. & ibi etiam Joan. de Imol. num. 13. & seq. Cardinal. Zabarell. num. 9. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 27. numer. 3.

335 LIMITA I. propositam regulam, ut † licet, qui ad Ecclesiam confugit, prorsus impunitus non evadat, evitat tamen pœnam corporalem, nedum effusione sanguinis puniri non potest, tex. est in c. inter alia, extra, de immunitat. eccles. dum ibi dicitur: Quod licet delinquens, qui ad Ecclesiam confugit, legitime puniendus sit, de eo, quod inique fecit, inde tamen damnari non debet ad mortem, vel ad pœnam, sed Rectores Ecclesiarum sibi obtinere debent membra & vitam. Et hoc erit privilegium confugiens ad Ecclesiam; & ibi gloss. in verbo Punendus, Hostien. num. 1. in verbo Ad pœnam, Joan. Andr. num. 3. in verbo Pœnam corporalem, Ancharan. num. 2. Anton. de Butr. num. 5. in fin. & num. 6. Cardin. Zabarell. numer. 4. vers. Quinto quero, & Joan. de Anan. num. 3. alius text. in c. reus, 17. quest. 4. in illis verbis: Nec inde damnare ad pœnam, vel ad mortem. Et paulò infra in illis aliis verbis: Sed Rectores Ecclesiarum pacem, & vitam, ac membra ejus obtinere studeant. & ibi etiam Archid. num. 2. in verbo Nec membrum, Bellamer. num. 1. in fin. vers. Et ibi, & Turrecrem. in summa. & est etiam text. in cap. de raptò ib. 36. quest. 1. in illis verbis: Et raptor mortis, vel pœnarum impunitate concessa. & ibi gloss. in verbo Vel pœnarum, Goffred. in summa. rubr. de immunit. eccles. num. 17. vers. In summa notandum est, Angelic. in summa, in verbo Immunitas, nu. 16. vers. Secundum ut non possit, Tabien. in eodem verbo Immunitas, num. 9. & num. 13. versicul. Debent Ecclesia Pastores, Armilla in verbo Emunitas, num. 12. Rolèlla in verbo Emunitas, il secundo, num. 8. Oldrad. conf. 54. num. 2. vers. Ubi autem fugit propter malefium. Dixi hac de re iterum supra in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28. nu. 77. quibus addo Cardin. Tusch. pract. conclus. in

verbo Ecclesia, conclus. 10. num. 5. Franc. Leon. in thes. for. ecclesiast. part. 1. cap. 13. rubr. de immunitat. eccles. num. 13. vers. Reos criminis ad Ecclesiam confugientes, Villagut. de extensione legum, cap. final num. 3. & num. 8. & seqq. usq. ad num. 14. ubi ponderat plura jura, volentia, confugiens ad Ecclesiam non posse corporali pœna puniri. & numer. 66. Francisc. Suarez de stat. relig. lib. 3. cap. 12. num. 5. & 6. Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. cap. 1. §. 1. num. 1. & seqq. in discursu, & latius cap. 6. §. 3. nu. 1. & omnib. seqq. ubi etiam ponit, quomodo procedatur à iudice ecclesiastico, quando remittit hanc pœnam corporalem.

LIMITA II. Quia † nec etiam pœna carceris puniendus est, secundum Innocen. in cap. inter alia, col. 2. vers. Sed nunquam, extra, de immunit. eccl. & ibi etiam Hostien. num. 1. in verbo Punendus, vers. Sed nunquid est in carcerem detrudendus, Ancharan. qui tamen loquitur de carcere perpetuo, in clem. 1. n. 8. in fin. de pœnitent. & remiss. & ibi etiam Card. Zabarell. num. 9.

Contrarium, quod † imò confugiens ad Ecclesiam, qui pro delicto per eum commissio prorsus impunitus dimitti non debet, possit etiam ad perpetuum carcerem condemnari, & mancipari, voluit Bonifac. de Vitalin. in Clementin. 1. numer. 72. de pœnitentia & remissione.

LIMITA III. Quia † si ad Ecclesiam confugiens, & qui ab ea extrahi non potest, licet impunitus dimitti non debeat, pœnam tamen illi imponet iudex secularis, & non ecclesiasticus; quia, ut dixi supra num. 32. magis communis videtur sententia, quod extractio fugientis ad Ecclesiam prohibita sit nedum iudici seculari, sed etiam iudici ecclesiastico; & ideo si iudex ecclesiasticus non potest extrahere, ergo nec etiam potest punire pœna pecuniaria; & sic hæc eadem pœna non habebit locum, nisi quando in casibus exceptis secularis iudex confugiens recipit præstito juramento de non puniendo corporaliter. Et, ni fallor, probare videtur text. in c. id constituimus, 37. q. 4. ubi statuitur, reum ad Ecclesiam confugiens, alteri non consignari, nisi ab eo recepto juramento de non puniendo, nisi ad pecuniam parti debitam; & sic loquitur in iudice seculari, cui reus consignatur. Qua in re vide Abb. in cap. inter alia, num. 8. & 9. de immunitat. eccles. ubi formata conclusione, quod confugiens in Ecclesiam, etiam dum existit in Ecclesia, possit puniri, pœna tamen non corporali, quærit; quomodo isto casu contra confugiens procedatur; & concludit, quod seculares iudices ad hanc pœnam procedere poterunt, recepta ab eis promissione, & etiam majori cautione de servandis vita, & membris; & hoc si confugiens exire ex Ecclesia voluerit. Si verò nullo modo exire voluerit, timens tyrannidem iudicis secularis, & tunc nullo modo invitus extrahi debet per iudicem, vel per alium, ut ibi per eum, qui huius dicti rationem affert; sequitur Angelic. in summa, in verbo Immunitas, numer. 16. vers. Ita tamen,

tamen, quod violenter non extrahatur, secundum * communem opinionem, Tabien, in eodem verbo Immunitas, num. 9. vers. Ita tamen, Armilla in verbo Emunitas, numer. 12. versic. Ita tamen, quod non violenter extrahatur, Rosella in verbo Emunitas, il secundo, num. 8. versic. Si verò nullo modo vult exire. Et sic videtur concludi, quod si confugiens volens extrahatur, secularis iudex puniet; si verò nolit extrahi, nullus puniet. Et videtur de mente Goffredi, in summa, in rubr. de immunit. eccles. num. 17. vers. In summa notandum est.

339 Contrarium, quod † imò non iudex secularis, sed ecclesiasticus sit ille, qui confugientem ad Ecclesiam pœna non corporali punire debeat, suadetur ex traditis per Hostien. in cap. inter alia, num. 1. post med. colum. 2. in princip. vers. Prælati verò, extra, de immunit. eccles. ubi reprehendit Prælatos, qui confugientes ad Ecclesiam prorsus impunitos etiam pœna pecuniaria salvare nituntur; duos propterea in hoc delinquere, & contra iustitiam facere affirmat; & sic aperte præsupponit, punitionem confugientium ad Ecclesiam, quo ad pœnam pecuniariam, & non corporalem, spectare ad Prælatos, * & Hostien. sic dicentem * communiter sunt sequuti in d. c. inter alia, omnes Canonistæ per me relati supra, n. 319. Item faciunt tradita per Dd. allegatos supr. n. 338. volentes, posse Episcopum & ejus officiales detrudere in monasterium confugientem ad Ecclesiam, ad agendum pœnitentiam de delicto per eum commisso. Et sic punitio videtur spectare ad iudicem ecclesiasticum, dummodo non imponat pœnam sanguinis, mortis, aut corporalem. Nec valet argumentum: Iudex ecclesiasticus non potest extrahere confugientem ad Ecclesiam, ergo illum non potest punire; quia imò poterit punire etiam ipsum non extrahendo ab Ecclesia, ut puta carcerare, vel in monasterium detrudere intra septa Ecclesiæ, vel etiam pecunialiter mulctare, ut bene consideravit Bonifac. de Vitalin. in Clem. 1. numer. 71. de pœnitent. & remiss. ubi licet subdat, posse etiam iudicem secularem condemnare confugientem ad Ecclesiam, non in pœnam mortis, vel mutilationis, sed in pœnam carceris perpetui, vel ad tempus, & ad ejus requisitionem posse eundem confugientem ad requisitionem iudicis secularis extrahi; declarat tamen, reum sic extractum ad monasterium reduci debere, ibidemq; per iudicem ecclesiasticum requisitum carcerari. Et sic in omni casu videtur velle, hanc punitionem citra mortem, & corporalem pœnam, spectare ad iudicem ecclesiasticum.

340 LIMITA IV. Quia † si is, qui ad Ecclesiam confugiet, ex privilegio immunitatis corporalem pœnam evasit, fuitque tantummodo pœna pecuniaria, aut alia non corporali mulctatus, non potest de cætero pro eodem delicto criminaliter accusari, seu inquiri, secundum Hostien. in cap. inter alia, num. 1. in verbo Ad pœnam, extra, de immunitat. ecclesiar. & Joan. Andr. num. 8. vers. in gloss. pecunialiter, Anchar. num. 2. Anton. de Butr. num. 15. Card.

Zabarell. num. 4. vers. septimo quæro, & Joan. de Anan. num. 3. gloss. in cap. Reum, in verbo Vel ad mortem, 17. q. 4. ubi bene hanc sententiam defendit, & ibi etiam Archidiac. num. 3. in fin. & Bellamer. num. 1. in fin. vers. In prima gloss. & num. 2. vers. Sed in corpore decretorum, Angelic. in verbo Immunitas, num. 16. vers. & advertete, Thabien. in eodem verbo Immunitas, numer. 9. in fin. & num. 13. vers. secundo ut amplius de illo delicto damnari non possit, Decian. in tract. crim. lib. 6. cap. 29. num. 6. in fin.

ARGUMENTUM.

Confugiens ad Ecclesiam in casibus exceptis, illius immunitate non gaudet. Ad quem, quomodo, & quando, spectet hæc cognitio; & de materia.

SUMMARIUM.

Confugiens ad Ecclesiam in casibus exceptis, à constitutione Gregorii XIV. illius immunitate non gaudet, n. 341.

Confugiens ad Ecclesiam olim in casibus exceptis, seculari iudici non consignabatur, nisi ab eo recepto juramento, & etiam cautione arbitrio iudicis ecclesiastici, de non puniendo ipsum corporaliter, num. 342.

Iudex secularis traditum sibi ab ecclesiastico iudice in casibus, exceptis, potest sibi traditum corporaliter punire, absq; eo, quod juramentum seu cautionem præstet de non puniendo corporaliter, n. 343.

Iudex ecclesiasticus non tenetur consignare iudici seculari in casibus non exceptis confugientem ad Ecclesiam, etiam quod idem secularis iudex offerat juramentum, seu cautionem de non puniendo corporaliter, n. 344. Contra, num. 345.

Papa potest Ecclesia immunitatem extendere, & restringere, prout sibi visum fuerit, secundum casuum contingentium diversitatem, personarum, & facti qualitates, aliisq; iustis de causis arbitrio suo, nedum declarare, & interpretari, ita ut etiam in casibus non exceptis potuerit mandare confugientes ad Ecclesiam quandoq; expelli, & quandoq; etiam extrahi, & Curia seculari tradi, num. 346. & seqq. Ubi ponitur tenor quarundam literarum, quibus Pontifex statuit delinquentes ad Ecclesiam confugientes expelli.

Constitutioni Gregorii XIV. super immunitate Ecclesiarum, derogatum non est per literas Clementis Octavi, & Pauli Quinti, quibus mandatur, facinorosos homines ad Ecclesiam confugientes non recipi, & expelli, n. 350. & seq.

Constitutio Gregorii XIV. super immunitate Ecclesiarum, fuit in Christiana Republica perutilis.

utilis, & necessaria, & non damnoſa, prout aliqui opinati ſunt, n. 352.

Confugientes ad Eccleſiam in caſibus exceptis à Conſtitutione Gregorii XIV. inviti extrahi non poſſunt, extra illos caſus etiam enormes, ſeu enormiores, ex identitate vel majoritate rationis, n. 353. & 355. licet alii contra, n. 354.

Secularis iudex non poteſt etiam in caſibus exceptis extrahere invitum ab Eccleſia ſine Epiſcopi licentia, n. 356. & ſeqq. licet alii contra, n. 357. & ſeqq.

Epifcopo negligente, ſeu recuſante in caſibus exceptis conſignare iudici ſeculari eum, qui ad Eccleſiam confugit, quid faciendum, n. 361.

Immunitate Eccleſie an ad eam confugiens gaudere debeat, nec ne, Epifcopus cognoſcit, & non iudex ſecularis, num. 362. & ſeqq. licet alii contra, n. 364.

Epifcopus donec cognoſcit, an is, qui ad Eccleſiam confugit, gaudere debeat illius immunitate, confugiens ſtare debet in Eccleſia tutus, & non transferri ad carceres ſeculares, n. 366. & ſeqq.

Appellari non poteſt à ſententia Epifcopi declarantis, confugientem ad Eccleſiam gaudere debere vel non debere immunitate Eccleſie, n. 368.

Epifcopus non debet ſtare proceſſui iudicis ſecularis, an ſcilicet crimen commiſſum ſit exceptum, vel non exceptum, num. 369.

Crimen commiſſum à confugiente ad Eccleſiam, quod ſit exceptum, conſtare debet non per præſumptiones & conjecturas, ſed plene & concludenter, num. 370. Declara, ut num. 371. & ſeqq.

Epifcopus in cognitione, an is qui ad Eccleſiam confugit, debeat vel non debeat illius immunitate gaudere, quas ſolemnitates ſervare teneatur, n. 373. & ſeqq.

CAPUT XXII.

341 **R**EGULA ſit, quod † confugiens ad Eccleſiam in caſibus exceptis à Conſtitutione Gregorii XIV. illius immunitate non gaudet, indeque invitus extrahi poteſt. Caſus autem in eadem Bulla excepti, ſunt octo: Publici ſcilicet latrones, viarum graſſatores, depopulatores agrorum, homicidia, & mutilationes membrorum in Eccleſiis committentes, homicida proditorii, aſſaſſini, hæretici, reiſq; læſæ Majeſtatis in perſonam Principis; ſic enim aperte & ad literam legitur in eadem Conſtitutione, cujus verba clara ſunt.

342 **A**MPLIA I. hanc regulam, ut † licet olim, qui ad Eccleſiam confugiebat, ſeculari iudici nunquam conſignabatur in caſibus exceptis, niſi ab eo recepto juramento, & etiam cautione, ſi iudici eccleſiaſtico viſum fuerit, de non puni-

De Immunit. Eccleſ.

endo ipſum corporaliter, prout eſt text. in c. reum, 17. queſt. 4. in illis verbis: *Neg, inde donare ad pœnam, vel ad mortem; & infra in illis aliis verbis: Sed Rectores Eccleſiarum pacem, & vitam, ac membra ejus obtinere ſtudent. & ibi præſertim Turrecremat. num. 1. verſ. in ſecunda, & in verbo Obtinere* Alius text. in c. id conſtituimus, eadem cauſa & queſtione. in illis verbis: *Sed nec alteri conſignare ad Evangelia, datus ſacramentis, de morte, & debilitate, & omni pœnarum genere ſunt ſecuri.* Abb. poſt Innoc. in c. inter alia, num. 9. de immunitat. eccleſiarum & ibi etiam Card. Zabarell. num. 6. verſ. undecimo quæro, Tabien. in ſumma. in verbo Immunitas. num. 13. verſic. Et poterunt. illum petenti concedere, Decian. cum allegatis per eum, in tract. crimin. lib. 6. cap. 29. ſub num. 6. & in conſil. 80. num. lib. 3. Alexandr. Ambroſin. de immunit. & libertat. Eccleſ. cap. 11. num. 5. verſ. ſed conſtituto, & num. 6. cum allegatis per eum.

Hodie † tamen de conſuetudine contrarium 343 ſervatur; quia quando ſic ad Eccleſiam confugiens, & ab ea extractus, in caſibus exceptis iudici ſeculari traditur, poteſt tunc idem iudex eum ſibi traditum etiam corporaliter punire, nec tenetur ſervare promiſſionem de non puniendo corporaliter, ſi promiſſionem ſeu cautionem præſtiterit. Et ampliùs iudex eccleſiaſticus abſque alia receptione promiſſionis, ſeu cautionis de non puniendo corporaliter, & abſque irregularitatis periculo, à qua abſolvitur in Conſtitutione Gregorii, conſignare debet extractum, ſecundum Boer. qui ita de conſuetudine & ſtylo Franciæ ſervari teſtatur, deciſ. 109. num. 8. Decian. qui alios refert in tracta. criminal. lib. 6. cap. 29. numer. 6. ubi præſertim, quando de jure expreſſe cautum eſt, quod, qui ad Eccleſiam confugit, illius immunitate non gaudeat. Bajard. ad Clar. queſt. 30. numer. 25. & 26. cum allegatis per eum. Dixi ſupra in tit. de carceribus, & carceratis queſt. 28. num. 77. Alexan. Ambroſin. qui hæc omnia bene explicat in tractat. de immunit. & libertat. eccleſ. cap. 11. num. 5. verſicul. Sed conſtituto, & numer. 6.

Hic cadit dubitatio, nunquid † in caſibus 344 non exceptis teneatur eccleſiaſticus iudex conſignare iudici ſeculari confugientem ad ſuam Eccleſiam, præſtito per eundem ſecularem iudicem juramento, ſeu cautione, ut ſupra, de non puniendo eum corporaliter? Dic, quod in caſibus non exceptis iudex eccleſiaſticus non poteſt conſignare ullo pacto eum, qui ad Eccleſiam confugit, etiam præſtito juramento, & oblata cautione prædicta. Sic enim concludere videtur Abb. in cap. inter alia, numer. 9. de immunitat. Eccleſiarum. dum dixit, tunc demum à iudice ſeculari poſſe confugienti ad Eccleſiam imponi pœnam non corporalem, quando ipſe confugiens voluerit exire ex Eccleſia; ſi verò nullo modo velit de Eccleſia exire, timens forte iudicis ſecularis tyrannidem, & quod non obſervabit promiſſa, & tunc nullo modo poteſt ab Eccleſia extrahi, nec à ſeculari,

Gg

nec

nec ab ecclesiastico iudice. Et sic infertur, confugientem ad Ecclesiam in casibus non exceptis, non posse extrahi, ab eo etiam recepta promissione seu cautione à seculari iudice, de non puniendo confugientem corporaliter. Et hæc opinio hodie servatur ex Constitutione Gregoriana, qua expresse cavetur, quod in casibus exceptis tantum confugiens ad Ecclesiam extrahatur, & seculari iudici tradatur absque periculo irregularitatis; & sic non recepta promissione, seu cautione, de corporaliter non puniendo, ut dixi *supra*, numer. 243. In casibus autem non exceptis, indistincte prohibet quibusvis personis, quacunque dignitate & auctoritate præditis, sub pœnis & censuris in ea expressis, confugientem ad Ecclesiam extrahi. Et ista est veritas.

345 Contrarium, quod † etiam in casibus non exceptis, iudex ecclesiasticus teneatur seculari iudici sic petenti & instanti, confugientem ad Ecclesiam consignare, recepta ab eo jurata promissione, vel cautione, de non puniendo delinquentem corporaliter, suaderi videtur ex text. *in c. diffiniuit, in fine, 17. quest. 4.* ubi relato decreto Concilii Toletani, quo prohibetur, confugientes ad Ecclesiam, vel residentes in ea, inde abstrahi, (& sic loqui videtur in casibus non exceptis.) Subdit postea, quod si Ecclesiæ sacerdos seculari iudici petenti & instanti confugientem præstito iuramento de impunitate non consignaverit, & ab Ecclesia non abstraxerit, si delinquens, qui ad Ecclesiam confugit, forte aufugerit, tenetur idem sacerdos ad damnâ. Et sic in hoc canone videtur probari, Ecclesiæ Rectorem teneri reddere ad eam confugientem, iudici illum petenti, præstito iuramento prædicto; ut *ibi* etiam adnotavit gloss. *in verbo Diffiniuit, in vers. si vero dato sacramento*, Archidiacon. numer. 4. *in verbo Sacerdoti*, & iterum *infra in vers. sed precise*, & Turrecremat. numer. 4. *in eod. verbo Sacerdoti*. & videtur de mente Goffredi *in rubr. de immunitat. eccles. num. 17. vers. in summa notandum est*, Hostien. *in eadem summa, num. 8. ante fin. vers. alias autem*, & magis clare Sylvestrin. *in verbo Immunitas, il terzo, num. 4.* S. Antonin. *in summa, part. 3. tit. 12. cap. 3. §. 1. vers. Qualiter autem debeat defendi*, Alex. cons. 145. nu. 3. *vers. etiamsi sit delictum grave, lib. 7.* Villagut. *de extens. legum, cap. fin. num. 8. & seqq. usq. ad num. 14.* ubi pluribus nititur probare, quod quando iudex secularis promittit reum non punire corporaliter, & si opus fuerit, cautionem præstiterit, tunc iudex ecclesiasticus teneatur confugientem ad Ecclesiam illi consignare, non distinguendo inter casus exceptos, & non exceptos. Francisc. Suarez *de statu relig. lib. 3. cap. 13. post num. 3.* ubi dixit, quod si iudex ecclesiasticus habet à iudice seculari securitatem prædictam, potest dare licentiam extrahendi. Nec ab ista opinione dissentire videtur Joan. Azzor. *instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 9. quest. 10.* quæ omnia hodie non procedunt, stante Constitutione Gregoriana,

AMPLIA II. Quia † non solum in casibus 346 exceptis iudex ecclesiasticus tenetur consignare iudici seculari confugientem ad Ecclesiam, sed etiam in casibus non exceptis, sic Pontifice mandante. Pontifex enim potest Ecclesiæ immunitatem declarare, prout sibi visum fuerit, secundum casuum contingentium diversitatem, personarum & facti qualitates, aliisque iustis de causis arbitrio suo; in tantum, quod etiam in casibus non exceptis à Bulla Gregorii, potest mandare ex causis prædictis confugientes ad Ecclesiam quandoque expelli, & quandoque extrahi, & Curia seculari tradi, secundum Joan. de Visch. *in tract. de immunit. eccles. num. 14. vers. fallit primo.* ubi dixit, quod licet ecclesiasticus iudex non possit in casibus à lege non exceptis invitum ad ecclesiam confugientem extrahere, potest tamen hoc facere de mandato Papæ, per text. quem allegat, *in c. uxor felicitis, secundum unum intellectum, 17. quest. 4.* & quia etiam Papa est supra jus, *c. proposuit, de concess. præbend. Gig. de crim. læsa majest. rubr. qualiter & à quibus crimen læsa majestatis committatur, question. 10. numer. 4.* ubi propterea, quod solet Papa suis Legatis de latere, quos ad Principes mittit, dare facultatem concedendi licentiam extrahendi delinquentes confugientes ad Ecclesiam, ex causis eorum iudicio iustis & probabilibus. Refert hæc Decian. quem retuli *supra in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28 in fine principii, in tract. crimin. lib. 6. cap. 27. numer. 4.* Navarr. *in manual. confessar. cap. 25. num. 21. in fin. vers. Neq. is, quem Papa educi jubet*, Cardin. Tusc. *pract. conclus. in verbo Ecclesia, conclus. 11. num. 9.* Alexand. Ambrosin. *de immunitat. & libertat. eccles. cap. 1. num. 6.* & de Pontificis potestate in hoc dubitare temerarium esset. Et propterea Clemens VIII. in illa Panormitana, de qua *supra* mentionem fecimus, in literis in forma Brevis expeditis Archiepiscopo Panormitano, non immeritò dixit, quod licet homicidæ illi, de quibus consultus respondit, ecclesiastica immunitate gaudere & frui deberent, nihilominus attentis qualitatibus & circumstantiis patrati homicidii, aliisque rationibus & causis animum suum moventibus, eos Curia seculari tradendos indulset, ut bene advertit Marc. Anton. Genuen. *in pract. Archiepiscopali, cap. 94. in fin. vers. Brevis.* Et nota iupradictam declarationem Clementis. Et hinc etiam Sixtum V. & Gregorium XIV. super hac materia ejusdem immunitatis statuisse, & statuere potuisse, notum est. Et huic conclusioni, quæ, ut vides, communiter * recepta est, non contradicunt hi, quibus Gregoriana Constitutio non admodum placet. Nec dicatur ex his inferri, Summum Pontificem ea, quæ divini juris sunt, immutare; eo quia immunitatem, quam Ecclesiis, cæterisque sacris locis, divino jure competere supra diximus, ab eis utpote inseparabiliter ipsis inhærentem removeat, sed tantummodo statuit, quinam hujusmodi immunitatis beneficio sese tueri possint, quibusve illud minime suffragetur, prout

prout Reipublicæ bono expedire cognoscit. Et propterea declaratio, non autem divini juris immutatio dicenda est, quam etiam in Sacramentorum usu, quæ à Christo Domino instituta fuisse, nemo Catholicorum dubitat, agnoscere possumus: quandoquidem Concilium Tridentinum. *sess. 25. cap. 1. de matrim.* irritat matrimonia clandestina, nec tamen hæc de causa divinum jus aliqua ex parte immutasse censetur, quia irritatio hujusmodi vel facta est sola personarum contrahentium inhabilitatione, ut quàm plurimi Doctores sensere, quos refert Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 2. disputat. 4. numer. 3.* vel etiam annulatione ipsius contractus, qua humanus est, ut idem Sanchez *ibidem, numer. 5. & 6.*

Item sacri canones, obligatos ad ratiocinia, *cap. 1. de oblig. ad ratiocin. non ord.* atque infra legitimam ætatem constitutos, *toto titul. de at. & qualit. illegitimos, cap. 1. de fil. presbyter. homicidas, toto titul. de homicidio, in Decret. & 6.* aliosque irregulares, ut etiam *toto titul. de corpor. vitiat.* ad ordines promoveri vetant, nec ob jus divinum ulla ex parte læditur. Hoc idem videmus accidere in jurejurando, & in voto, cujus obligationem à divino naturalique jure ortam Summus Pontifex relaxat, variata materia, quæ ex bona interdum mala efficitur, majusque bonum impedit, ut optime docet S. Thom. *2. 2. quest. 88. artic. 10. ad 2.* cujus sententiam fule diserteque explicat Azor. *1. part. instit. moral. lib. 6. c. 1. §. in hac controversia.*

347 **AMPLIA III.** & illative ex præcedenti ampliacione, ut cum Papa possit ecclesiasticam immunitatem, canonesque & constitutiones Apostolicas de ea tractantes, non solum declarare, & interpretari, sed etiam ampliare, extendere, restringere, & limitare, ut *in præcedenti ampliacione dixi:* hoc ideo benefecit Sanctissimus ille Pontifex Clemens VIII. jubendo, prout refert Mar. Ital. *de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. in initio, num. 16. & in §. 8. num. 1. seq.* per diversas mundi partes, ne facinorosi homines in Ecclesiis detinerentur, sed expellerentur, ut in quibusdam literis per eundem Italiam registratis *in loco præallegato*, quas & hic etiam referre placuit, ut *infra.*

348 Tenor † enim prædictarum literarum scriptarum ad Illustrissimum Nuntium Neapolitanum ab Alexandro Cardinali Florentiæ, qui postea in Pontificatu Clementis successit, jussu ejusdem Clementis, talis est: *Non piace à Nostro Signore, che le Chiese, nè gli altri luoghi Sacri servano d' Asilo, e di ricettacolo à tristi. onde me ha fatto comandare de scrivere à V. S. che faccia prohibitione, & intimare per parte di Sua Beatitudine a i Superiori de Monasteri de Regolari de tutti gl' Ordini, co' l' mezzo de gl' Ordinarii, o come meglio parerà à lei, che per l' auvenire non diano ricetto à sorte alcuna de CONDENNATI, BANDITI, LADRI, ò altre genti di male affare; ne à falliti e debitori, sottopena della privatione d' officio se haverà notitia del ricetto, ancor*
De Immunit. Eccles.

che non siano trovati questi tali ne i Monasterii, & sotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità sua. Et vuole in oltre che si stia auvertito per punire quelli ch' haveranno ardire di contravenire à quell' ordine. Potrà dunque V. S. andar publicando la prohibitione per li luoghi dove ne far à maggior bisogno, e di mano in mano per tutto che non se ne possa pretendere ignoranza. Il Signor l' assista con la sua santa gratia. Da Roma alli 11. d' Aprile 1602. Di V. S. come fratello affectionatissimo.

Il Cardinal di Firenze.

Tenor † autem aliarum literarum de manda- 349
to ejusdem Clementis VIII. scriptarum Vicario Archiepiscopi Bononien. à Cardinali Alexandrino, talis est: *Se bene la Santità di Nostro Signore vuole che l' immunità ecclesiastica sia conservata illesa in tutti i luoghi, massime del suo Stato Ecclesiastico; Nondimeno hà molto per male, che li delinquenti, & i debitori fugitivi siano mantenuti da Superiori. & altre persone ecclesiastiche nelle Chiese, Monasteri, Conventi, case, e luoghi loro, in pregiudizio della giustizia, e contro la mente de Sacri Canoni, e della Chiesa santa. Et havendo perciò inteso Sua Beatitudine, che in cotesta, & altre Città si trovano trattenuti nelle Chiese, Monasterii, Case, & luoghi Ecclesiastici, persone FACINOROSE, e Debitori fugitivi, senza rispetto alcuno della Corte, e con danno del publico: Mi ha ordinato che lo commetta, come fò per mezzo della presente à V. S. che debba alla ricevuta, fattosi chiamare à se tutti li Superiori del Clero secolare, e regolare, e commendare loro, che debbano dentro à quello breve termino che alla prudenza ch' à lei parerà di prescriverli, haver licentiatò, e mandato fuori delle Chiese, Monasteri, Conventi, Case, e luoghi loro, qualsivoglia persona retiratavisi per pavora, e sospetto della Corte. ordinando à ciascuno, che per l' auvenire debba guardarsi di non mantenere, ò trattene- re simil genti in qual si voglia modo. perciò la Santità Sua è risoluta di non volerlo comportare, e di fare dimostratione contra transgressori con ogni severità. Non manchi per tanto V. S. di eseguire la santa mente di Sua Beatitudine, prevalendosi per l' effetto di rimedio opportuni, e di quelle pene che saranno convenienti. all' effecutione delle quali vuole che ella possi procedere contro chi contraverrà. E Dio Nostro Signore la preservi. di Roma 7. di Maggio 1595. Di V. S. come Fratello.*

Il Cardinale Alessandrino.

Ex † quibus quidem literis, sicut supra rela- 350
tis, duo præcipue notanda sunt: Primum, non esse verum, prout opinatus fuit Mar. Ital. *in loco præallegato*, quod per dictas literas sit generaliter derogatum Constitutioni Gregorii XIV. in casibus *ibidem* numeratis, nempe quo ad

Gg 2

con-

condemnatos, bannitos, latrones, aliosque facinorosos homines, fallitos, & debitores, præfertim fugitivos, ita quod similes personæ ad Ecclesiam confugientes, illius immunitate generaliter gaudere non debeant, sed etiam inviti extrahi, & Curia seculari tradi; cum veritas sit, quod in dictis literis solum prohibeatur illarum personarum receptatio, & manutentio à superioribus Ecclesiasticis, in præjudicium justitiæ, & contra sacrorum canonum mentem; & propterea eosdem non ab Ecclesia extrahi, & Curia seculari tradi, Summus ille Pontifex jubet, imò in hoc ecclesiasticam immunitatem ubique illasam & conservatam esse, expresse declaravit, sed tantum eos licentiarum, & expelli mandavit, prout sunt expressa earundem literarum verba, nedum mens, si bene ponderentur, & considerentur. Et sic prohibuit facinorosorum hominum assiduam habitationem in Ecclesiis in justitiæ præjudicium, & ad scandala vitanda, eos tamen non extrahi à Curia seculari, sed expelli tantummodo voluit. Et consequenter in hoc, ni fallor, restrinxit immunitatem Ecclesiæ, quæ non solum confugientibus ad eam, sed etiam commorantibus in illa suffragabatur, *cap. diffiniit, 17. quest. 4.* Et voluit Genuen. *in practica Archiepiscopali, cap. 22. numer. 2. in fine*, ut scilicet suffragetur confugientibus ad Ecclesiam, non autem illis, qui in Ecclesia se retrahunt & commorantur in præjudicium justitiæ. Et pariter eosdem sic commorantes, & in Ecclesiam se retrahentes, voluit non extrahi, & Curia seculari tradi, sed ab Ecclesia licentiarum, & expelli. Differunt enim inter se expellere ab Ecclesia confugientem ad eam, & eundem invitum extrahere, *l. præferti, in princip. C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt.* in illis verbis, *Expelli, aut extrahi*; & propterea in eisdem locis admittitur expulsio, & non extractio.

351 Et si aliter diceremus, sequeretur correctio ejusdem Constitutionis Gregorii xiv. in totum, quod nullo pacto præsumendum est, *l. 3. C. de legibus*, ultra quod dictæ literæ sunt locales, & non per viam legis generalis emanatæ, & scriptæ. Et quod hoc sit verum, patet, cum & similes literæ reperiantur etiam scriptæ à Paulo V. ad eundem Neapolis Nuntium, quibus præcipitur fere id ipsum, quod ab Italia conscriptum est, respectu locorum regularium; quod utique est apertum signum, quod literæ Clementis & locales sunt, & non per viam legis emanatæ; si enim per viam legis generalis conscriptæ fuissent, frustra idem Sanctissimus Pontifex Paulus V. per suas literas eidem Nuntio idem repetiisset, restringens tantummodo ad loca per Regulares possessa. Nec facit, quod Italia *in dict. cap. 5. §. 8.* ad suum errorem tegendum dixerit, legem esse, quod Principi placuit, etiam per epistolam, vel etiam in certa & particulari causa, ex allegatis *ibi* per eum. Procedit enim hæc conclusio, quando Principis placitum etiam in privata causa emanatum, à Principe emanaverit animo legis generalis condendæ, non autem, quando placitum est loca-

le, & cum expressa declaratione, quod per illud legi antiquæ non derogetur, prout in casu nostro in literis Vicario Bononien. scriptis, *ibi: Se bene la Santità di N. S. vuole che l'immunità ecclesiastica sia conservata illesa in tutti i luoghi, massime nel suo stato Ecclesiastico.* Et in aliis sequentibus verbis: *Nondimeno hà molto per male che li delinquenti, & debitori fugitivi siano mantenuti da superiori & altre persone ecclesiastiche.* Ex quibus verbis, ut iterum supra dixi, non per fugium, sed receptatio interdicitur, pœnaque in literis Clementis inserta, non ad delinquentes, sed ad ecclesiasticos tantum, qui facinorosos hospitio recipere consueverunt, ita ut Ecclesia ipsa furtorum occultatrix, & delinquentium receptatrix videretur, directæ est.

Secundò, ex literis prædictis patet respon- 352 sio ad objectionem generalem, quam adversus Gregorianam Bullam faciebant aliqui, dum dicebant, per eam non modicum fieri justitiæ detrimentum, ex quo post illius promulgationem perditum & scelesti homines videntes se tutos in Ecclesiis, nec ex illis à seculari Curia extrahi posse, non verentur ibidem recepti, quasi in domo propria commorantes, enormia, crebiora, atrociora patrare delicta; quod utique non contingeret, si eadem Gregoriana Bulla non sic immunitati ecclesiasticæ habenas relaxasset; indeque flagitiosorum crevisse numerum affirmant. Nam si, ut præfertur, Gregoriana Constitutio non tollit, quin Summus Pontifex certioratus de hujusmodi scandalis & inconvenientibus providere valeat, (prout & Clemens VIII. & Sanctissimus D. N. Paulus V. ut *supra* retuli, per suas literas diversis in locis providerunt, ut ab Ecclesiis, & monasteriis, aliisque sacris locis, hujusmodi genus hominum repellatur,) non est quod quis jure conqueri de Gregorio & ejus Constitutione, cum quisque ad Summum Pontificem liberum habeat aditum, & recursum, ab eoque mandatum de expellendo dictos facinorosos homines ubique locorum, cum opus fuerit, facile impetrari valeat.

LIMITA I. Propositam regulam, ut si casus excepti ab immunitate ecclesiastica, de quibus in Constitutione Gregoriana, extendi non possint ad similes casus enormes, ex identitate vel majoritate rationis. Primò, per regulam, quod exceptio aliquorum casuum firmat contrarium in non exceptis. Secundò, per dictionem taxativam, *Tantum*, in eadem Bulla appositam. Tertio, quia omnia antiqua jura, civilia & canonica, privilegia, & consuetudines, ad unicam tantum formam, de qua in eadem Bulla, reducuntur. Quarto, per clausulam, *Sublata &c.* & decretum irritans, ante finem dictæ Constitutionis positam. Quintò, & generaliter, quia quando agitur de præjudicio causæ favorabilis, prout est immunitas Ecclesiarum, extensio facienda non est, ex identitate rationis. Quibus, & aliis rationibus, latius hanc conclusionem firmavi *in meo consil. 76. numer. 9. & sequentibus. & numer. 16. per Falcon. lib. 1. Francisc. Suarez de statu religion. lib. 3. cap. 11. nu-*

11 numer. 5. ubi expresse damnat contrariam opinionem, etiam in terminis juris communis, & circumscripta Bulla, & numer. 17. *versicul.* Neque licet extendere exceptionem, Joan. Guttier. *practicar. quæstion. lib. 3. cap. 4. numer. 12.* & numer. 17. ubi pariter testatur, Doctores tenere, quod non sit licitum extendere casus exceptos ad similes aut majores, Anastasius German. *de sacrorum immunitatibus lib. 3. cap. 13. numer. 56. versicul.* Isti igitur dumtaxat. ubi testatur, hanc esse communem Canonistarum sententiam. Nec dissentiunt Alexand. Ambrosin. *de immunitat. & libertat. ecclesiastic. cap. 1. numer. 13.* & sequenti. Francisc. Leon. *in Thesaur. fori ecclesiastici, cap. 13. rubr. de immunitate ecclesiastica, post numer. 27.* faciunt pro hac eadem opinione Doctores allegati *supra num. 85.* ubi videtur eadem materia.

354 Contrarium, quod t̄ imò ex identitate rationis constitutio etiam pœnalis extendi possit ad alios similes casus, voluit Decian. *in tractat. criminal. lib. 6. cap. 28. numer. 20. versicul.* Et licet certè tantum casus sint excepti de jure canonico. Secundò facit, quia si bene considerentur verba Gregorii in proemio suæ Constitutionis posita, ejus mens alia non fuit, nisi tollere indulta, & privilegia quæcunque, data contra immunitatem ecclesiasticam; & ideo non extendenda ad alia loca, quibus talia privilegia & indulta concessa non fuerunt, prout voluit Joan. Guttier. *practicar. quæstion. civil. lib. 3. quæst. 1. numer. 36. & 37.* Tertio facit, quia & Imperatores corrigendo jura antiqua, multa alia graviora crimina exceperunt, ut *in authent. de mandatis Principum.* Quarto facit doctrina Petri, & Cyni, *in l. presenti, C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt.* volentium, Ecclesiarum immunitate non gaudere debere, nisi eos, qui stimulo naturali delinquant, secus si sine naturali stimulo. Quod & idem observavit Moyses in veteri Lege, cum civitates pro asylo ab eo electas, non omnibus delinquentibus, sed illis tantum, qui humana fragilitate, & facilitate, & impetu quodam deliquerunt, suffragari voluerit, ut legitur *in Exod. cap. 21. & Num. cap. 35.*

355 Sed t̄ his non obstantibus, non recedas à formata limitatione, quæ, ut vides, & verior est, & etiam magis * communiter recepta; cui non obstat primò, quod ex identitate rationis pœnalis constitutio possit etiam extendi ad alios similes casus, ex allegatis per Decian. *in loco præallegato.* Hæc enim conclusio non procedit, ubi agitur de præjudicio causæ favorabilis (prout est immunitas.) Alexand. *in l. si quo stante, numer. 5. versicul. secundo intellige, ff. solut. matrimon. Roman. in authent. similiter, C. ad leg. Falcid. Petr. Raven. in suo alphabet. aur. in verbo Extensio.* Non obstat secundò, quod causa, qua motus fuit Gregorius ad faciendum illam constitutionem, originem habuit à privilegiis & indultis concessis in præjudicium ecclesiasticæ immunitatis. Unde tot abusus postea inducti fuerunt, & non per hoc sequitur, quin sumpta illa occasione submovendi

De Immunit. Ecclesiæ

privilegia & indulta prædicta, noluerit Pontifex dare futuris scandalis & absurdis normam generalem, & ubique locorum in materia immunitatis servandam. Et quod dixit Joan. Guttier. *practicar. quæstion. civil. lib. 3. cap. 1. numer. 36.* Constitutionem Gregorii non esse extendendam ad urbes & loca, quibus privilegia & indulta prædicta concessa non fuerunt, jure non substat, prout dixi *supra, numer. 8. versicul.* Nec etiam dicatur quæ *ibidem* per me scripta hic repetere superfluum est. Non obstat tertio, quod Imperatores exceperint alia graviora & atrociora crimina, de quibus *in authent. de mandatis Principum.* Nam ut *supra* dictum est, *in num. 108.* & etiam *in num. 27.* dispositio dictæ authenticæ correctæ est per jus canonicum, quod isto casu attendi debet, & non civile. Non obstat quarto doctrina Petri & Cyni *in l. presenti, C. de his, qui ad ecclesiam confugiunt.* quia est reprobata à Doctoribus, ut per Alexand. *in consil. 145. num. 9. versic. Ad tertium, numer. 7.* quem refert & sequitur Cardinal. Tusc. *practicar. conclusio. in verbo Ecclesia, conclus. 11. numer. 37 & 38.* Et quod dicitur de Moyses, qui asylo non concessit, nisi illis, qui naturali tantum impetu & instinctu deliquerunt, & non aliis, tollitur ex eo, quod lex Mosæica in judicialibus, & in his, quæ ex dictamine naturæ non procedunt, mutari potest, quando præsertim mutandi, & aliter disponendi aliqua publicæ utilitatis causa subest, secundum Bartol. cum quo alii Doctores communiter * transeunt, *in l. omnes populi, 13. quæst. versicul. tertio principaliter ff. de justitia & jure.* notant Doctores *in c. final. extra de consuetud. & in c. que in Ecclesiis, extra, de constitutionibus,* legemque Mosæicam à jure civili, nedum à jure canonico reprobari posse, non est novum in jure, etiam inter Judæos, ex allegatis per Marquar. *de Judæis. part. 2. cap. 4. num. 1. & 2.* & per Cardinal. Tusc. *practicar. conclusio. 369. num. 6. & num. 28. & seqq.*

LIMITA II. Quia etiam in casibus excep-
tis, & in quibus ad ecclesiam confugiens ex-
trahi potest, non tamen secularis judex extra-
here poterit sine licentia Episcopi; de jure ci-
vili videtur hoc probari *in authent. si quis, C. ad leg. Jul. de adulter. in §. final.* ubi statuitur, quod si maritus invenerit in Ecclesia hominem sibi de adulterio suspectum cum uxore sua loquentem, debet utrumque defensori ecclesiæ, aut aliis clericis tradere, ut serventur, donec secularis judex, qui de hoc cognoscere debet, requirat Episcopum, ut illos ipsi tradat, & ibi Salycet. *numer. 6. in sexto notabili,* aperte dixit, & probavit, quod si quis adulterium commiserit etiam extra ecclesiam, si ad Ecclesiam confugerit, licet ab Ecclesia defendi non debeat, juxta dispositionem *§. sed neque, in authent. de mandatis Principum,* non tamen seculari judici licebit manum in ipsum confugientem injicere, sed Episcopum requirere, ut confugientem sibi tradi faciat. & ad idem allegat text. *in d. §. sed neque, in versic. publicorum vero;* in illis verbis: *Auxiliabuntur au-*

G g 3

tem

tem tibi ad hoc etiam Deo amabiles Ecclesiarum defensores & economi. Et licet Alexand. in consil. 145. numer. 10. in fin. dixerit, se non putare, Salycetum in hoc bene loqui, ejus tamen opinio curanda non est, cum nihil respondeat juribus prædictis. facit text. in l. pateant, in fin. C. de his, qui ad eccles. confugiunt. ubi, licet Imperator extrahi posse statuerit confugientem in ecclesiam cum armis, si monitus arma non deposuerit, adhuc tamen fieri non posse voluit, *Episcopo inconsulto*. Et reddit bonam rationem, ne scilicet, *si multis passim hoc liceat, confusio generetur*. Et quidem hæc ratio admodum ponderanda à judicibus secularibus, qui prætendunt, absque Episcopi licentia eos, qui ad Ecclesiam confugerunt, in casibus exceptis propria auctoritate extrahere. Quam enim magna inde inconvenientia & scandala, nedum confusiones, in DEI Optimi Maximi, & Christianæ fidei religionis contemptum quandoque provenerint, satis omnibus notum est. Nec refert, quod Imperator eo loci requirat etiam unà cum Episcopo suam vel suorum judicium jussionem. Nam quod secularis Princeps, secularisque judex in materia immunitatis nihil statuere possit contra canonicas & Pontificias sanctiones, satis pariter notum est in jure, & suo loco dixi, & ad rem valde confert docere, quod etiam de jure civili Imperatores voluerunt, confugientem ad Ecclesiam extrahi non posse Episcopo inconsulto. Faciunt pro hac eadem secunda limitatione, quæ dixi supra, numer. 342. & sequentibus. ubi probavi, laicum judicem teneri jurare in manibus judicis ecclesiastici, antequam sibi consignetur is, qui ad Ecclesiam confugit, in casibus exceptis, de non procedendo ad necem extracti; apertum signum, quod sine ecclesiastici judicis licentia ipse idem secularis judex extrahere non potest. De jure autem canonico facit text. in c. frater 17. quest. 4. ubi statuitur, nec potestatis, seu Principibus, licere invitum ab Ecclesia extrahere, *captata sacerdotis absentia*; quasi quod requirat ejusdem sacerdotis & presentiam, & consensum. Item facit text. in c. finivit. 17. quest. 4. ubi in fine concludi videtur, petentem eum, qui ad Ecclesiam confugit, non posse propria auctoritate illum extrahere, sed ipso petenti à sacerdote Ecclesiæ reddendum esse, & ibidem hoc adnotavit Archidiacon. numer. 4. in verbo *Reddiderunt*. ubi hoc extendet procedere etiam ad publicum latronem, & sic ad casus exceptos, Bellamer. numer. 4. eodem verbo *Reddiderunt*, & Turrecremat. post numer. 4. in *Reddiderunt*. Angel. de malefic. in verbo *Quod fama publica*, numer. 59. ubi refert & sequitur Salycet. in loco præallegato, Aufser in tractat. Arrest. Parlamenti, part. 2. arrest. 116. sub titul. de forma arresti. Joan. Thierrius in tractat. de fuga. numer. 9. Jodoc. in pract. criminal. cap. 106. sub numer. 11. Vulpell. qui ita alias servasse testatur, dum erat judex, in tract. de libertate ecclesiastica, part. 1. numer. 29. Anton. Fabr. in suo cod. diffinition. forens. lib. 1. titul. 4. rubr. de his, qui

ad eccles. confug. Decian. in tractat. criminal. lib. 4. cap. 17. numer. 34. in fin. vers. *Advertendum tamen*. ubi loquens in casu, in quo judex secularis est judex competens delicti per laicum committi in Ecclesia, quod non potest tunc ex seipso delinquentem capere, sed ecclesiasticus judex capiet, & illum judici seculari tradit. post Cyn. Abb. Marian. & Barbat. in locis ibi per eum relatis, refert & sequitur Petr. Caball. resolution. criminal. tom. 1. centur. 2. casu 194. numer. 12. Adde pro hac eadem sententia Foller. Jodoc. Boss. Anton. Gomez, Joan. Thier. Nicol. Moron. in locis per me relatis supra in titul. de carceribus & carceratis, quest. 28. numer. 76. quibus addo etiam Angel. Aretin. de malefic. in verbo *Quod fama publica*, numer. 59. vers. *Quarto quæro*, Anastas. Germon. de sacrorum immunitatibus, lib. 3. cap. 16. numer. 1. ubi magistraliter dixit, indecorum esse, imò & temerarium, & insolens, inconsulto sacerdote ad Ecclesiam confugientes extrahere. & latius num. 95. & seqq. ubi refert & reprobat contrarium tenentes, Card. Tusc. pract. conclus. in verbo *Ecclesia*, concl. 11. n. 47. 48. & 56.

Et pro hac secunda limitatione stringit alia conclusio, quia in alieno territorio nemo jurisdictionem exercere potest, *l. extra territorium, ff. de jurisdic. omn. judic.* nec in bonis in alieno territorio sitis alter judex sine literis requisitoriis executionem facere potest, ita nec in personas arguendo de re ad personas, quod argumentum validum est in jure, ut per Everard. in loco *Argumentorum* 38. & in propriis terminis immunitatis eccles. hoc argumento utitur Azzeved. cum allegatis per eum in *Constitutiones Regias Hispania*, lib. 1. tit. 2. l. 3. numer. 4. Francisc. Suarez de statu religionis, lib. 3. cap. 13. numer. 10. & 11. Ecclesiæ autem licet dicantur esse in territorio Principis secularis, cap. 1. vers. *etiam ipsa Ecclesia*, de immunit. eccles. in 6. non tamen proprie dicuntur de territorio ejusdem secularis Principis, secundum Ang. de malefic. post Cyn. quem allegat in *scalis S. Petronii*, n. 2. Alciat. de presumpt. reg. 3. presump. 33. n. 5. vers. *unde pro ista opinione*, Aym. cons. 918. num. 6. lib. 5. Chassan. in consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 5. num. 117. Card. Tusc. in pract. conclus. in verbo *Ecclesia*, conclus. 5. nu. 10. & seq. ubi reprobat Clar. contrarium tenentem. & num. 13. ubi alios refert concordantes. Et quamvis in hac ratione contrarium sensisse videatur Abb. in cap. *inter alia*, numer. 29. in fin. *extra*, de immunit. eccles. & in c. *cum sit generale*, de foro compet. dicens; quod Ecclesia non habeat territorium, nisi respectu clericorum, & eorum, quæ pertinent ad forum ecclesiasticum, Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 7. vers. *quin imo*, & vers. *quod autem*, ubi reprobat Alciat. contrarium tenentem, Petr. Caball. resolut. crim. tom. 1. casu 194. num. 2. ad fin. vers. *nec obstat consideratio Cyn.* post Marsil. Roland. & Vulpell. in locis per eum relatis, sic tamen à præmissa ratione & conclusione non recedas, de-
cla-

clarando tamen, prout declaravit Bald. *in authent. si quis in hoc genus, sub num. 2. C. de episcop. & cleric.* ubi dixit, quod Ecclesia posset forte dici de territorio superioris laici, quo ad protectionem, non quo ad impugnationem. & Card. Tusc. *pract. conclus. in verbo Ecclesia, conclus. 5. num. 12.* ubi pariter dicit, quod Ecclesia est de territorio Principis secularis, in iis tantum, quæ respiciant ejus favorem, non in alio, ex Castrenf. *in loco per eum relato.* Non recedas ergo à præmissa secunda limitatione.

357 Quamvis † contrarium, quod in casibus exceptis iudex secularis per seipsum extrahat confugientem ad Ecclesiam, videtur de mente Cyn. *in l. presenti, num 4 in fin. C. de his, qui ad eccles. confug.* Ancharan. *in cap. inter alia, num. 4. vers. sed nunquid iudex secularis, de immunit. eccles.* ubi refert & sequitur Cyn. *in loco præallegato, Abb. num. 29.* Et Joan. de Anan. *num. 5. Boer. decis. 109. num. 1. in fin. & num. 2.* ubi post Bart. Joan. Fabr. & Aufrer. *in locis per eum relatis*, ita servari testatur de consuetudine, licet de jure contrarium verius esse asserat, Decian. *in tract. crimin. lib. 6. cap. 29. num. 4.* ubi & alios refert etiam de eadem consuetudine testantes, ea præsertim ratione, quia si expectanda esset licentia Episcopi, interim posset delinquens evadere, & sic delictum remaneret impunitum. Et hanc contrariam sententiam idem Decian. approbat tribus concurrentibus. Primo, quod clarum sit, & absque dubio, eo casu confugiendi Ecclesiæ immunitatem non competere. Secundo, quod non competeret eadem immunitas de jure canonico. Tertio, quod talis extraditio fiat cum modestia, sine scandalo, & cum reverentia. Et pro hac contraria observantia addo Guglielm. de Benedict. Guid. Pap. Remigium, Clar. & Covarr. *in locis per me relatis supra, in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28. numer. 75.* Cum quibus & ego etiam ante Constitutionem promulgatam Gregorii xiv. consensi, cum viderem tot Doctores de servata consuetudine testari, Azeved. *in Constitut. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. numer. 19.* ubi aliis relatis, & hanc amplectitur sententiam, quando certum est, eum, qui ad Ecclesiam confugit, non gaudere Ecclesiarum immunitate, secus si super hoc penderet lis inter iudicem secularem & ecclesiasticum; quia tunc secularis iudex non extrahit sine licentia iudicis ecclesiastici, ut *ibi per eum, Francisc. Suarez de stat. religionis, lib. 3. c. 23. n. 1.*

358 Et quamvis † etiam aliqui dixerint, quod si ad Ecclesiam confugiens deliquit extra Ecclesiam, iudex secularis absque alia licentia extrahit, secus si deliquit in Ecclesia, quia tunc Episcopi licentia requirenda est, secundum Cyn. & alios, *ubi supra*, allegatos Doctores, Ang. de malefic. *in verbo In scalis S. Petronii, num. 2. vers. & advertas*, ubi etiam reddit rationem, quia scilicet Ecclesia, in qua quis deliquit, non dicitur esse in territorio iudicis secularis,

ex Cyn. quem allegat *in authent. si quis. C. ad leg. Jul. de adulter.*

Dicant enim in hoc † Doctores quicquid velint, hodiè omnis controversia sublata est ex 359 Constitutione Gregorii xiv. quam etiam retuli supra *in tit. de carceribus & carceratis, quest. 29. post num. 76.* qua indistinctè expresse cavetur, seculares iudices non posse sine Episcopi licentia aliquem ex Ecclesia extrahere, etiam in casu excepto, & aliàs, prout in eadem Constitutione. Quam quidem Constitutionem omnino servandam esse, dubitandum non est, ut bene advertit Martin. del Rio *in disquisitionibus magicis, lib. 5. sect. 7. vers. Capi sortitarios.* Ubi licet subdat servandum jus commune, ubi Bulla non obligaret; adverte tamen, ne erres, sicut ipse, ni fallor, erravit, credens, Bullam ubique non obligare; cum certum sit, ut suo loco dixi, Pontificis constitutionem super Ecclesiarum immunitate ubique locorum ligare. Et in terminis ejusdem Bullæ Gregorianæ hoc idem scripserunt Marc. Anton. Genuen. *in pract. Archiepiscopali, c. 22. num. 5.* ubi ampliat, etiam quod notorium sit, delinquentem, qui in Ecclesia se recepit, non debere illius immunitate gaudere, Alexand. Ambrosin. *de immunit. & libert. eccles. c. 11. num. 1.* ubi ampliat eodem modo. & *cap. 15. numer. 5. in fin. Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. cap. 6. in initio, num. 8. & seq.* Et stante hac Gregorii Constitutione, non obstant Doctores de contraria consuetudine testantes, quos retuli supra *quest. 28. nu. 75. & seqq.* quia, ut suo loco dixi, omnes contrariæ consuetudines sunt sublatae per dictam Constitutionem. Et in specie advertit Alex. Ambrosin. *ubi supra, c. 14. per tot.*

Prout † nec etiam obstat, quod quandoque 360 audi, ex Gregoriana Constitutione quandoque resultare absurdum, quod, dum instatur à Curia seculari pro Episcopi licentia, delinquentes se facile ad fugam præparant. Hoc enim fugæ periculum tollitur ex eadem Constitutione, qua statuitur, quod si de fuga dubitatur, qui ad eam confugit, abducatur ab Ecclesia, reponaturq; in carceribus ecclesiasticis, sub tuto & firmo carcere, & opportuna custodia, etiam data, si opus fuerit, per Curiam secularem.

AMPLIA III. Ut † delinquens in Eccle- 361 sia puniri debeat à suo iudice ecclesiastico, & non à seculari, fuit opinio Cyni *in l. presenti, num. 4. C. de his, qui ad eccles. confug.* & de mente Salyc. *in authent. item nulla communizans, num. 3. C. de episcop. & cleric.* Anan. *in c. inter alia, num. 5. de immunit. eccles.* Decian. qui alios refert *in tract. crimin. lib. 6. c. 29. n. 5.*

Contrarium, quod † delinquens in Ecclesia 362 non ab ecclesiastico iudice, sed à seculari puniri debeat, probare videtur text. quod Episcopus injuriæ propriæ ultionem deposcat, Salyc. *in l. 2. num. 2. vers. Ego puto verius, C. de his qui ad eccles. confug. & in authent. item nulla*

nulla communitas, num. 4. vers. Quaro laicus, C. de episcop. & cleric. Bart. in l. si cui, §. final. num. 3. vers. quaro delictum aliquod est factum in Ecclesia, ff. de accusat. Ang. in authent. ut liceat matri & avia, §. final. num. 24. vers. Et per hoc patet, Bald. in l. si quis in hoc genus, num. 1. vers. Item est notandum, Abb. in cap. inter alia, num. 29. vers. Sed tu vide Bar. de immunitat. eccles. & in c. final. num. 5. vers. Nota ultimo, extra eod. & in c. cum sit generale, num. 27. vers. Adde etiam alium casum, extra, de foro compet. Bertrand. cons. 9. lib. 7. ubi pluribus hanc sententiam probare conatur, Angel. de malef. in verbo In scalis S. Petronii, num. 1. Alex. cons. 3. sub num. 1. post princip. lib. 1. Marfil. in tract. de bannit. in verbo Ecclesia, num. 26. vers. sed succedit dubitatio, Vulpell. in tract. de libertate ecclesiastica, part. 1. num. 29. vers. Quod absq. ratione, Menoch. consil. 1000. quod est ultimum, nu. 27. vers. ad secundum obiectum, lib. 10. Decian. in tract. crimin. lib. 4. cap. 17. num. 34. in 4. limitat. & lib. 6. cap. 25. vers. Et ideo delinquens in Ecclesia, & cap. 29. num. 15. Alios retuli in tit. de carceribus & carceratis, quest. 28. num. 62. quibus addo Joan. Guttier. pract. quest. lib. 3. quest. 1. num. 13. ubi alius relatis testatur de magis * communi Doctorum opinione, Azzeved. in Constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. ad l. 3. post num. 23.

363 Et licet † ex præmissis magis communem Doctorum sententiam esse ad favorem Curie secularis videatur; advertite tamen, ne decipiari, quia si delictum in Ecclesia commissum, est mere ecclesiasticum, vel etiam non ecclesiasticum, à clericis commissum, & tunc nullo pacto à seculari iudice puniri posse, indubitatum est, cum contra clericos, vel etiam laicos in criminibus mere ecclesiasticis, etiam extra Ecclesiam patrat, ut suo loco dictum est, seculares iudices nullo pacto se intromittere possunt. Et hæc conclusio sicut contradictorem non habet, ita omnes eam fatentur.

364 Quod si delictum in Ecclesia commissum, non sit ecclesiasticum, sed seculare, & à laicis patratum, & tunc, quia ratione loci, in quo delictum est commissum, sortitur naturam mixti fori, cum is, qui in Ecclesia delinquit, negari non possit, quin violando immunitatem Ecclesie sacrilegium committat, quod mixti fori est, iccirco hoc casu & secularem & ecclesiasticum iudicem procedere posse, pariter & indubitanter existimo, & consequenter esse locum præventioni; ut scilicet is delinquentem punire possit, qui in captura prævenit. Si verò delinquens aufugerit, & fuerit absens, & contumax, cum contumax præventionem allegare nequeat, contra eum quisque iudex procedit; seculares scilicet ad pœnas corporales, si commissio crimini condignæ fuerint; ecclesiasticus autem ad spirituales, & alias, quas imponere potest, pœnas. Colligitur hæc distinctio ex Abb. in c. fin. num. 5. & in cap. inter alia, num. 29. vers. ego sic distinguerem, extra, de immunit. ec-

cles. Augustin. ad Angel. de malef. in verbo In scalis Sancti Petronii, vers. & certe. Afflict. Covar. Marfil. Roland. Alex. & Vulpell. in locis relatis per Petr. Caball. resol. crimin. d. cas. 194. num. 3. & seqq. & num. 7. & seqq. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz. in pract. crimin. canon. cap. 87. num. 1. in addit. litera A. vers. illud autem, & seqq. Joan. Guttier. d. quest. 1. num. 13. & 14. Azzeved. in d. l. 3. num. 23. ante fin. Card. Tusc. pract. conclus. in verbo Ecclesia, conclus. 5. nu. 10. 14. 15. & 17. & 18. & in verbo Immunitas, conclus. 59. num. 6. & seqq. usq. ad num. 18. Francisc. Leon. in thesaur. fori ecclesiastici, part. 1. c. 13. num. 23. Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. c. 5. §. 3. nu. 52. & 53. apud quos omnes singula præmissæ distinctionis capita bene comprobata reperies.

Nunquid † autem ab ecclesiastico iudice 365 punitus possit à seculari iudice iterum puniri, vel econtra, ultra ea, quæ suo loco dixi in tit. de inquisitione, quest. vide Abb. Angel. de malef. Covarr. Azzeved. Ignat. Lopez. Jo. Guttier. & Petr. Caball. in locis ibi per eum relatis.

SUBLIMITA † hanc secundam limitatio- 366 nem, ut non habeat locum, quando Episcopus fuerit negligens, seu recusaverit in casibus exceptis requisitus à Curia seculari confugientes ad Ecclesiam illi tradere; tunc enim seculares ministri minori quo id fieri poterit, cum scandalo & tumultu, extrahere poterunt. Sic enim in Gregorii XIV. Constitutione statuitur in illis verbis: *Nisi eo casu, quo ipse Episcopus, & dicta persona ecclesiastica requisita, illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut captura & carcerationi intervenire, & assistere recusaverint: tumq. reverentia Ecclesie, & locis sacris debita memores, predictos delinquentes minori, quo id fieri poterit, scandalo & tumultu, extrahere curent.* & voluit Marc. Anton. Genuen. in pract. Archiepiscop. cap. 22. n. 5. vers. Et hoc hodie patet, Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. c. 6. §. 2. n. 80. & seq.

LIMITA III. Quia † an confugiens ad 367 Ecclesiam gaudere debeat immunitate ecclesiastica, nec ne? & sic an delictum ab eo commissum sit de exceptis vel non? cognoscit Episcopus, & non iudex secularis. Cum enim materia immunitatis ecclesiasticæ sit spiritualis, iccirco illius causæ cognitio non ad temporales, sed ad ecclesiasticos iudices spectat, Joan. de Vifch. de immunit. eccles. num. 17. Francisc. Marc. decis. 168. num. 5. part. 2. ubi propterea refert decisionem Senatus Delphinalis, quod extractus ante Episcopi declarationem restitueretur in carceribus Episcopalis. & ibi Ad dentes in 1. addit. Rebuff. in 2. tom. constit. tit. de immunit. eccles. gloss. 1. nu. 34. & 35. Addentes ad Guid. Pap. decis. 138. litera E. sub num. 2. Et idem tenet Borgn. Cavalcan. in 1. part. suarum decis. in repertorio, in vers. Iudex ecclesiasticus, & non secularis, in prim. & num. 1. & seqq. ubi pluribus hanc probat sen-

sententiam, concordantes adducit, proponit contraria, & illis respondet. idem Borgnin. *decif. Fivizan. 21. num. 17. vers. & ita fuit iudicatum*, Bovadiglia *in sua politic. part. 1. lib. 2. cap. 14. num. 98. & cap. 19.* ubi attestatur, ita quoque usu obtentum esse in Regno Castellæ, Joan. Guttier. *pract. quest. lib. 3. quest. 1. num. 5.* ubi dixit expresse, ad iudicem ecclesiasticum spectare cognitionem, an delinquens existens in Ecclesia, ipsius immunitate gaudere debeat, necne. Et ita in praxi apud eum quotidie servari, testatur Anastas. Germon. *de sacrorum immunitate, lib. 3. cap. 16. num. 21. vers. Ex quibus arbitror.* Ubi relata opinione Petri de Belluga, & Remigii Gonni, asserentium, hanc cognitionem esse mixti fori, & propterea ad utrumque iudicem, secularem scilicet, & ecclesiasticum, spectare, ad diversos effectus, divisim tamen & separatim, nempe ad ecclesiasticum ad effectum tuendæ immunitatis Ecclesiæ, ad secularem, ad effectum extrahendi delinquentem, & puniendum; ipse tamen verius putat, conjunctionem hanc non nisi ad ecclesiasticum iudicem spectare, bene comprobatur, proponit contraria, & illis respondet, Azzeved. *in Constit. Hispan. lib. 1. tit. 2. l. 3. nu. 20.* ubi pluribus hanc probat sententiam, quam communem, & in Hispania servatam testatur, eum adeas, cum bene loquatur in hac materia, Mastrill. *decif. 169. num. 18. lib. 2.* Mar. Ital. *de immunitat. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 14. num. 7. & cap. 6. in initio, num. 4. & seqq. & num. 8. & seqq. & in §. 1. per tot.* ubi, an talis cognitio spectet ad Vicarium Episcopi, quando, & quomodo.

Nec ꝑ desunt jura, & civilia, & canonica, hanc eandem limitationem concludenter probantia. Nam de jure civili est text. apertus *in l. pateant, §. hos vero, C. de his, qui ad eccles. confug.* in illis verbis: *Statim eos ut arma deponant auctoritate Episcopi, à solis clericis, &c.* Et iterum *infra in vers. Sed si Ecclesiæ,* in illis verbis: *Jam clementia nostra apud Deum & Episcopum causa purgata, armatis, si ita res exegerit, intronissis, trahendos se, abstrahendosq; esse cognoscant, & omnibus casibus esse subdendos.* Et iterum *infra* in illis verbis: *Sed neq; Episcopo inconsulto.* item est text. *in l. presentis, C. eod.* ubi *in principio* sic dicitur: *Nec pro his venerabiles Episcopos vel Religiosos Oeconomus exigi.* Et iterum *infra* in illis verbis: *Quod si in finibus ecclesiasticis latitant Religiosus Oeconomus, seu defensor Ecclesiæ, vel certe quem his negotiis commodiorem auctoritas Episcopalis elegerit.* Et rursus *infra* in illis verbis: *Ut sola suspitione apud aliquem adferantur abscondite, de sua etiam conscientia satisfacere auctoritate venerabilis antistitis.* Et sic aperte apparet etiam ex legibus Imperialibus, hanc cognitionem & auctoritatem Episcopis & Ecclesiasticis datam esse. Sic & de jure canonico adsunt expresse canones, nempe *in c. metuentes 17. q. 4.* ubi Gelasius Papa rescribens Bonifacio Episcopo dicit, eum statim facias ad dominum suum modis omnibus

remegare. Item & text. *in c. ad Episcopum, eadem causa & quest. in illis verbis: Ad Episcopos ceterosq; direximus jussionem, ut eos, qui ecclesias violasse perhibentur, accessu earum judicent esse indignos.* quod & idem statuitur *in c. ex parte, de verbor. signif. & probat etiam text. in c. fin. de immunit. eccles.* Quibus omnibus juribus aperte colligitur, hanc immunitatis cognitionem & jurisdictionem ad Episcopos spectare.

Et licet contrarium, quod ꝑ talis cognitio spectet ad iudicem laicum saltem de consuetudine, affirmaverit Vulpell. quem retuli *supra in tit. de carcerib. & carceratis, quest. 28. num. 76. versic. Hac autem cognitio, cons. 130. num. 6.* loquens, quando reus est laicus, & captus extra ecclesiam in illius scalis, nimis audacter attestans, & quod plus est, ita in Italico foro moribus receptam esse, & forsitan alii nonnulli Doctores ecclesiasticæ jurisdictionis & libertatis parum amici. Non tamen illorum auctoritate quisque seductus à proposita limitatione recedat, tum quia & verior, & jurium, & canonum auctoritate magis suffulta, & magis communiter ꝑ recepta est, tum quia, ut præcipue adverterunt plures ex relatis Doctoribus, indubitanter procedit, prout alias admonui *in quest. 28. numer. 76. vers. Hac autem cognitio vigore Bullæ Gregorii XIV. cujus verba sunt clara, dum ibi dicitur: Nec inde extrahi, Curiaq; seculari predicta consignari, nec tradi possint, nisi cognitio prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi verè crimina superius expressa commiserint.* Et ex hac constitutione omnes contrarias consuetudines tolli, dubitandum non est, prout *suo loco dixi supra, num. 9.*

Nihil ergo est, quod ꝑ quisque conqueri possit, ex eo, quod Gregorius XIV. statuerit, ad Episcopum spectare cognitionem super immunitate Ecclesiæ, an ad eam confugiens, illa gaudere debeat, necne, postquam hoc idem statuerunt jura civilia, & canonica, Doctoresq; fere omnes unanimiter hoc dixerunt, etiam ante ipsius Constitutionis promulgationem. Nec in hoc attendendi sunt auctores, qui dixerunt, saltem hanc cognitionem esse mixti fori, & spectare etiam ad iudicem secularem, prout fuerunt Remig. Gon. & Petr. Bellagut. in locis relatis per Anastas. Germon. *in loco supra allegato.* Si enim canones voluissent hanc cognitionem etiam reservare potestati temporali, utiq; dixissent, & reservassent, prout magistraliter docet Mar. Ital. *de immunit. eccles. lib. 1. cap. 5. §. 14. num. 7.* Ultra quod, etiam quod talis cognitio esset mixti fori, præferendus est iudex ecclesiasticus, ex quo prævenit in captura.

APMLIA I. hanc ꝑ tertiam limitationem, ut interim, donec Episcopus cognoscat, an is, qui ad ecclesiam confugit, sit Curia seculari tradendus, vel non, debet idem confugiens stare in Ecclesia tutus, & non transferri ad carceres seculares, ex allegatis per Decia. *in tract. crim. lib. 6. cap. 29. num. 2.* ubi hujus conclusionis duas affert rationes. Primam, quia Ecclesia habet regulam pro se, quod quilibet, cujus-

cunque

cunque conditionis, ad Ecclesiam confugiens, in ea tutus sit. Secundam, quia cum confugiens sit jam in Ecclesia, dicitur ipsa Ecclesia in ipsius quasi possessione, & ideo in eadem possessione conservanda, donec de veritate quaestionis apparet, ex Innoc. & Alex. *in locis ibi per eum relatis*, reprobato Rebuff. *in proem. Constit. Reg. gloss. s. numer. 40.* contrarium in Gallia apud eum de consuetudine servari attestante. Vigore autem Constitutionis Gregorii XIV. statutum est, quod delinquentes laici, postquam ab ecclesiis, locisque sacris, in casu, quo Episcopi recusaverint extrahere, à seculari Curia extracti & capti fuerint, ad carceres Curiae ecclesiasticae reponantur, & inibi sub tuto & firmo carcere, opportunaque custodia illis data, etiam, si opus fuerit, per Curiam secularem detineri debeant.

271 Nec huic Constitutioni obstat, quod primo dicitur, quod si Episcopus semel recusavit abstrahere, verisimile sit, quod id & in futurum negabit, ne seipsum condemnare videatur. Haec enim consequentia non est bona. Recusabit enim Episcopus extractionem, quia tempore, quo pro ea instatur, delictum non erat probatum, quo casu jure extrahendi licentiam denegavit; & tamen ex supervenientibus probationibus poterit & debet extractionem concedere absque eo, quod reprehendi possit, quod primo loco eam denegaverit. Nec obstat secundo, quod carceres ecclesiastici ut plurimum non sint tuti, & propterea periculum sit, ne in illis conducti, qui ad Ecclesiam confugerunt, aufugiant. Hoc enim periculum satis à Constitutione tollitur ex eo, quod eadem Constitutio statuit, in dictis carceribus ecclesiasticis adhiberi etiam custodiam secularis Curiae. Non obstant tertio plura inconvenientia, quae in carceribus ecclesiasticis quotidie magis occurrunt, quam in carceribus secularis Curiae, utputa corruptio custodum, testium subornatio, potestas alloquendi cum aliis, & sic sociorum criminis certioratio, & his similia. Haec enim utinam in carceribus secularis Curiae non magis indies eveniant, quam in ecclesiasticis, & ego possem etiam de hoc aliquid pro veritate testari.

372 AMPLIA II. hanc & eandem tertiam limitationem, in tantum ad Episcopum spectare cognitionem, an confugiens ad Ecclesiam crimen exceptum commiserit, ut si idem Episcopus cognoverit, verè confugientem exceptum crimen commississe, tunc quacunque appellatione remota, idem confugiens per ecclesiasticum iudicem de mandato Episcopi Curiae seculari consignetur. Haec sunt fere eadem expressa verba in Constitutione Gregorii XIV. Nec conqueratur quis, prout conquerentes audivi, quod appellatione remota Gregorius statuerit. standum esse iudicio Episcoporum, qui aut propter eorum paupertatem pecunia corrupti, vel propter laesam conscientiam timidi, justum nequeunt ferre iudicium. Tum quia quādoque tractatur articulus juris ecclesiae, vel rei ab ea dependentis, cognitio semper spectat ad ecclesiasticum, tanquam ad digniorem, ut in puncto cap. si ju-

dex laicus, de sentent. excommunicat. in 6. cum similib. ita communiter tenetur. Hortens. Cavalcan. *de brach. reg. part. 1. num. 96.* quem refert & sequitur, innumeros cumulando, Carol. de Grass. *de effect. cleric. effectu 1. num. 1265. cum plurib. seqq.* Tum etiam, quia cum Episcopi in locum Apostolorum successerint, *c. videntes, vers. ipse vero, 12. q. 1.* quosque qui recipit, & verba eorum, Deum recipit; qui autem spernit eos, eum, à quo missi sunt, & cujus legatione funguntur, spernit, & ipse indubitanter spernetur à Deo, *c. in novo, vers. ceteri, 21. distinct.* atque à Christo Domino eos spiritualis vitae necisque; in animas sibi creditas accepisse constat, ita ut non solum presbyteros dignitate longe antecellant, sed super omnes gradus constituti, singularique; honore praefulgentes, civitati supra montem positae jure optimo comparentur, atque adeo ad hierarchicum Ecclesiae ordinem praecipue pertineant, tanto uberius gratiae praesidia è divinae largitatis fonte in eos promanare, quanto graviora ceteris onera subeuntes, in spirituali orbis terrarum regimine ad ipsum Deum officio propius accedant, eosque; propterea ne latum quidem unguem à justitiae tramite, neque à sacrorum canonum norma deviaturos verisimile est, quicquid dicant ceteri de iudicibus laicis, quos etiam ordini ecclesiastico infensos antiquitus asseruere, *c. clericos, de immunit. eccles. in 6.* Ego autem, & ecclesiasticos, & seculares ministros integerrimos & incorruptibiles existimo, sed in dubio, ubi praesertim de re ecclesiastica agitur, potius confidendum iudicio Episcoporum, quam secularium iudicum, omnino existimarem. Ultra quod Gregorii Constitutio etiam ad favorem secularis Curiae promulgata videtur, cum expresse appellationem prohibeat à sententia Episcopi in favorem ejusdem Curiae secularis, ut supra dictum est.

Nec facit, quod à sententia Episcopi pronuntiantis, reum non esse extrahendum, iudex laicus appellet ad suos iudices. Nam omissis aliis responsionibus, quàm iudicum sit ab ecclesiastico, & sic digniori tribunali appellare, & recurrere ad tribunal minus dignum, & sic ad seculare, quando praesertim appellari & recurri potest ad ecclesiasticum, ad Papam scilicet, vel ad Nuntium Apostolicum, seu etiam Metropolitanum, quisque consideret. Et ultra Bullam in Coena Domini, perlegat, quae dixi *in meo conf. 68. lib. 1. cum decisionibus ibidem relatis.* Sed latius vide, quae dixit Rota coram Penia *in Osem. Canonicatus, Veneris 1. Decembr. 1595. & in Tuden. Beneficii 5. April. 1604.* coram eodem.

AMPLIA III. eandem tertiam limitationem, ut in tantum spectet ad Episcopum cognitio, an ad ecclesiam confugiens gaudeat vel non gaudeat illius immunitate, & sic, an crimen, quod commisit, sit exceptum in Constitutione Gregorii XIV. vel non exceptum, ut in hoc non teneatur stare processui iudicis secularis, sed ipse novum debeat formare processum. sic enim ponderando verba dictae Constitutionis, alias consului coram Clemente VIII. sei mem. *in illa Panormitana immunitatis ecclesiastica, in conf. 76. num.*

76. num. 1. & seqq. lib. 1. Quod & idem post me voluerunt Alexand. Ambrosin. de immunit. & libert. eccles. cap. 11. num. 2. vers. secundo an sufficiat, & num. 3. per tot. & Mar. Ital. de immunit. eccles. lib. 1. cap. 6. §. 1. num. 79. Et amplius tres eruditissimi viri inter mea consilia, consil. 168. num. 21. & seqq. usq. ad num. 39. lib. 2. pluribus hanc probant concusionem, proponunt contraria, & contrarium tenentes, & illis respondent; quorum responsiones & dicta brevitatis causa hic repetere nolui.

374 Et insuper, non solum Episcopus debet novum formare processum, sed etiam debet advertere, ut crimen, de quo agitur, illius scilicet qualitas, quæ exceptum crimen facit, non per præsumptiones, & conjecturas, sed plene & concludenter probetur, ex pluribus rationibus per me pariter relatis in consil. 76. num. 3. & seqq. & num. 8. & num. 21. Alexand. Ambrosin. ubi supra, d. cap. 11. num. 4. & Mar. Ital. d. cap. 6. §. 1. numer. 80. & seqq. & consuluerunt dicti tres illi eruditissimi viri inter mea consilia, lib. 2. d. consil. 168. num. 1. & seqq. usq. ad nu. 21. ubi pariter pluribus hanc probant sententiam, proponunt contraria, & illis respondent.

375 Et in hoc solum crederem ab Episcopo advertendum, quod si processus iudicis secularis fuisset fabricatus, antequam delinquens se in Ecclesi-

am retraheret, apud me non modicam veritatis fidem faceret. Cum tunc nulla esset controversia inter ecclesiasticam & secularem Curiam. Quod si processus fuisset à seculari iudice fabricatus, postquam delinquens ad Ecclesiam confugit, & tunc aut modicam, aut nullam ei darem fidem. Et ita aliàs à gravissimis viris de jure resolvendum esse audivi.

SUBLIMITA † eandem tertiam limitationem, ut in cognitione causæ, an scilicet ad Ecclesiam confugiens sit extrahendus, nec ne, Episcopus debeat servare juris solemnitates, ut puta citationes, libellum, litis contestationem, dilaciones, & publicationem processus. Vide, quæ dixerunt eruditissimi viri inter mea consilia, consil. 168. num. 38. & seqq. usq. ad numer. 68. ubi quo ad citationem concludunt, Ecclesiam, de cuius interesse agitur, omnino citandam esse. An verò sit citandus reus, qui ad Ecclesiam confugit, arguunt pro & contra, & tandem affirmative concludunt, & respondent contrariis. Quod verò attinet ad exhibitionem libelli, & litis contestationem, negative respondent. Quo verò ad dilaciones, dicunt eas esse dandas, sed posse restringi, pariter & publicationem processus fieri debere affirmant.

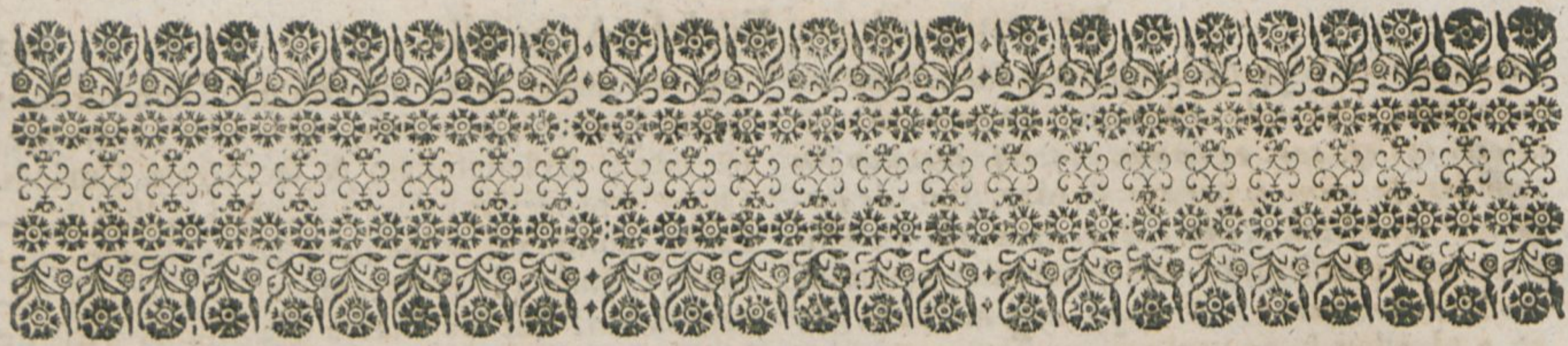
affirmant.

* *

LAUS DEO SEMPER.

INDEX

INDEX RERUM, VERBORUM, ET SENTENTIARUM,

Quæ in hac Immunitatis Ecclesiasticæ Appendice conti-
nentur, locupletissimus.

A.

ADULTERI, & raptores confugien-
tes ad ecclesiam, illius immunitate
gaudent de jure canonico, n. 88.
89. 90. 95. secus de jure civili,
n. 96.

ÆMUNITATIS seu Immunitatis
diffinitio, n. 1.

ÆTYMOLOGIA immunitatis, n. 2.

AGRORUM nocturnus depopulator ad ecclesiam confu-
giens, illius immunitate non gaudet, n. 158.

Agrorum nocturnus depopulator quis dicatur, n. 159.

Agrorum nocturnus depopulator, in quo differat à publico
latrone, n. 160.

Agrorum depopulator immunitate ecclesie non gaudet, si
fuerit nocturnus, secus si diurnus, n. 161.

APOSTATA fidei confugiens ad ecclesiam, illius immu-
nitate non gaudet, n. 169.

APPELLARI non potest à sententia Episcopi decla-
rantis, confugientem ad ecclesiam gaudere debere, vel
non debere immunitate ecclesie, n. 368.

ARBITRARIA pœna puniri possunt extrahentes invoi-
tos ab ecclesia, n. 320.

ARMATUS confugiens ad ecclesiam, gaudet immunita-
te ecclesie, n. 246. licet alii contra, n. 247. Bene ve-
rum est, quod confugienti ad Ecclesiam cum armis, ar-
ma auferrî possunt, n. 248.

ASSASSINUS ecclesie immunitate non gaudet, n.
118.

Assasinus immunitate ecclesie non gaudet, etiam quod oc-
cidat de mandato non infidelium, sed Christianorum, &
etiam quod occidens sit Christianus, & non infidelis,
n. 119.

Assasinus immunitate ecclesie non gaudet, etiam quod
occidat aliquem infidelem, n. 120. Contra, n. 122.
Et occisus an præsumatur Christianus, vel infidelis,
n. 122.

Assasinatorum fautores ecclesie immunitate non gaudent,
n. 124.

Assasinus immunitate ecclesie non gaudet, si hominem
occidit, præcedente datione seu promissione non solum
pecunie, sed etiam alterius rei, num. 125. ubi quid ex

ex datione alicujus parvæ rei, utputa unius paris cali-
garum, & n. 127. ubi, quid si occisor accipiat pecuniam
pro expensis in homicidio faciendâ.

Assasinus immunitate ecclesie non gaudet, etiam quod
mandet aliquem occidi, n. 128.

Assasinus non dicitur, & immunitate ecclesie gaudet,
si nulla præcedente promissione aliquem occidit sub spe
consequendi aliquod lucrum, num. 129. & 130. ubi,
quid si occidat animo solum complacendi.

Assasinus non dicitur ex eo solum, quod sibi fuerit facta
aliqua promissio generalis, & incerta, n. 131.

Assasinus non dicitur, qui de mandato alterius occidit
suum proprium inimicum, nu. 132. & 133. ubi
idem de occidente inimicum mandantis, mandante præ-
sente.

Assasinus non dicitur, qui pecuniam accipit non ad occi-
dendum, sed ad vulnerandum, nu. 134.

AUXILIUM præstantes extrahentibus confugientes
ad ecclesiam, an & quomodo puniantur, n. 324. in
fin.

B.

BANNITI & condemnati ad Ecclesiam confugientes,
illius immunitate gaudent, præsertim pro aliis de-
lictis, n. 37. & 38. Contrarium, quod banniti non
gaudeant, n. 39. In hac contrarietate vide distinctio-
nem, n. 40. & 41.

Banniti & condemnati gaudent immunitate ecclesie si fu-
erint banniti & condemnati pro crimine non excepto,
secus si pro crimine excepto, n. 42.

Banniti possunt extrahi ab ecclesia de mandato Pontificis,
n. 43.

C.

CAPTUS à birruariis, & ab illis se eximens, si ad
ecclesiam confugiat, immunitate ecclesie gaudere
debet, n. 196.

Captus à birruariis extra ecclesiam, si postea ad carceres
ducitur per ecclesiam, illius immunitate gaudere non
debet, nu. 201. Contra, n. 202. Distingue, ut n.
203.

CAR-

Index Appendic. De immunitate Ecclesiast.

CARDINALEM vel Episcopum offendentes violentas manus in eos injiciendo, obsidendo, vel insequendo, si ad ecclesiam confugiant, illius immunitate non gaudent jure communi, n. 184. Quid vigore Bullae Gregorianae, n. 185.

Cardinalium palatia seu domus nunquid gaudeant immunitate ecclesiarum, n. 274.

CARCERES frangens si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet, n. 193.

Carceratus à custode relaxatus, sub fide & juramento de redeundo; si non rediens ad ecclesiam confugerit, illius immunitate gaudere debet, nu. 198. Declara, si carceratio fuit injusta, secus si justa, n. 199. Contra declarationem, n. 200.

Carceres frangens carceratus pro crimine excepto, si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere non debet, n. 204.

Carceris poena puniri non potest ab ecclesiastico iudice is, qui ad ecclesiam confugit, n. 336. contra, n. 337.

CLAUSULA Sublata, &c. & decretum irritans tollit omnem contrariam consuetudinem, n. 15.

CLAUSTRUM, atrium, porticus, ambitus, dormitorium, septa, & tota fabrica, ecclesiae gaudet immunitate, n. 268.

CLERICUM occidens extra ecclesiam, si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet, n. 114. licet alii contra, num. 115.

Clericus vulnerans seu offendens, immunitate ecclesiae gaudere debet, n. 116.

CONDEMNATI, & banniti ad ecclesiam confugientes, illius immunitate gaudent, n. 40. praesertim pro aliis delictis, nu. 37. & 38. Contra, n. 39. In hac contrarietate vide distinctionem, n. 40. & seq.

Condemnati, & banniti, gaudent immunitate ecclesiae, si fuerint banniti & condemnati pro crimine non excepto, secus si pro crimine excepto, n. 42.

Condemnatus si ad patibulum ducatur, & fugiens se retraxerit in ecclesia, illius immunitate gaudet, n. 197.

CONFUGIENS ad ecclesiam, regulariter ex ea invitatus extrahi non potest, n. 6. & seqq. ubi responderetur contrariis.

Confugientem ad ecclesiam nullus cujuscumque dignitatis sit, extrahere potest, n. 23.

Confugiens ad ecclesiam extrahi non potest non solum à iudice seculari, sed nec etiam à iudice ecclesiastico, n. 32.

Confugiens ad ecclesiam nemo extrahi inde invitatus potest, cujuscumque conditionis sit, n. 33.

Confugientes excommunicati ad ecclesiam, gaudent illius immunitate, n. 44. Licet alii contrarium dixerint, n. 45.

Confugiens ad ecclesiam, si à birruariis captus fuerit, nunquid praesumatur captus in loco sacro, vel extra, & an isto casu birruariis credatur, n. 54.

Confugiens ad ecclesiam servus, non potest à domino auctoritate propria invitatus ab ea extrahi, n. 67.

Confugiens servus ad ecclesiam timore iudicis, & ne ab eo capiatur propter aliquod delictum, ut domino restituatur, & ab eo castigetur, domino non restituitur, nisi ab eo recepto juramento seu securitate de illum non offendendo: quo verò ad iudicem, gaudet omnino immunitate ecclesiae, n. 68.

Confugiens servus ad ecclesiam causa vitandi servitium
De Imm. Eccl.

domini, nunquid ab ecclesia arcendus sit, & domino restituentus, numer. 69.

Confugiens servus ad ecclesiam causa se monachandi, nunquid gaudeat immunitate ecclesiae, n. 70. & seq.

Confugiens servus ad ecclesiam cum armis, nunquid illius immunitate gaudeat, n. 72.

Confugiens servus ad ecclesiam ex causa injusta à domino sibi illata, gaudet illius immunitate; secus si ex causa justa, num. 74. Contra, n. 75.

Confugiens Judaeus ad ecclesiam pro causa criminali, vel civili, illius immunitate non gaudet, n. 77. Contra, n. 78.

Confugientes ad ecclesiam gaudent illius immunitate pro quocumque crimine, quantumcumque magno, & enormi, n. 90. & 92. licet alii contra, n. 85. 87. contra, n. 86.

Confugientes raptores & adulteri ad ecclesiam, gaudent illius immunitate de jure canonico, n. 88. 89. & 90. secus de jure civili, n. 91.

Confugientes ad ecclesiam falsa moneta fabricatores, gaudent illius immunitate, n. 92.

Confugientes ad ecclesiam simplices fures, gaudent illius immunitate, n. 93. 94. licet alii contra, n. 95. Quid in fure famoso, qui tria vel plura commiserit furta, & quid in crimine peculatus, n. 96. & 97.

Confugiens ad ecclesiam sacrilegus, gaudet illius immunitate, n. 99. contra, n. 100. distingue, ut n. 101.

Confugientes incendiarii ad ecclesiam, illius immunitate non gaudent, n. 103. & seq. ubi multo minus gaudent comburentes aut dejicientes ecclesiam. Contra, n. 105.

Confugiens hereticus ad ecclesiam, illius immunitate non gaudet, n. 168.

Confugiens apostata fidei ad ecclesiam, illius immunitate non gaudet, n. 169.

Confugiens hereticus ad ecclesiam, nunquid illius immunitate gaudeat pro aliis delictis n. 70. & seqq.

Confugiens blasphemus, & blasphemare solitus, ad ecclesiam, illius immunitate gaudere non debet, n. 173. contra, nu. 174. nisi blasphemia fuerit hereticalis, n. 175.

Confugiens simoniacus ad ecclesiam, illius immunitate gaudet, n. 177. licet alii contra, n. 176.

Confugiens reus laesae majestatis ad ecclesiam, de jure communi illius immunitate non gaudet, n. 179. contra, nu. 180. sed vigore Constitutionis Gregorianae non gaudet, si in personam Principis aliquid machinatus fuerit, secus si non in Principis personam, nu. 181. & seq. & quid de offendentibus personam Reginae, vel filios Regis, n. 183.

Confugientes ad ecclesiam offendentes Consiliarios Principis, illius immunitate gaudere debent, n. 192.

Confugiens ad ecclesiam armatus, gaudet immunitate ecclesiae, n. 246. licet alii contra, n. 247. Bene verum est, quod confugiens ad ecclesiam cum armis, arma auferri possunt, n. 248.

Confugiens ad loca sacra, seu religiosa, tutus est, ac si ad ecclesiam confugisset, n. 251. & seq. ubi etiam, quae dicantur loca sacra & religiosa.

Confugiens ad ecclesiam dirutam & destructam, gaudet illius immunitate, n. 260.

Confugiens ad Ecclesiam adhuc non perfecte constructam, & in esse productam, gaudet immunitate ecclesiae, n. 261.

H h

Confu-

Index Appendicis

- Confugiens ad cœmeterium ecclesie, gaudet illius immunitate, num. 262. Limita, dummodo cœmeterium sit contiguum, & conjunctum cum ecclesia, secus si separatum, nu. 263. contra, n. 264.**
- Confugiens ad Hospitale invitus inde extrahi non potest, nu. 265. Limita, dummodo fuerit fundatum auctoritate Episcopi, aliter secus.**
- Confugiens ad sacerdotem portantem sanctissimum Eucharistie Sacramentum, ab eo invitus evelli non potest, n. 275. declara, ut n. 276.**
- Confugientes ad ecclesiam, nec directe, nec indirecte extrahi possunt, n. 295.**
- Confugientibus ad ecclesiam alimenta denegari non possunt, n. 295. & seq. ubi etiam, à quibus hæc alimenta præstari debeant.**
- Confugiens ad ecclesiam, nec in vinculis, nec in compedi- bus detineri debet, nu. 297. & seq. ubi declaratur, hoc non procedere in casibus exceptis, in quibus Rector ecclesie debet custodire confugientem, aliàs tenetur de sua culpa.**
- Confugiens ad ecclesiam, obsideri non potest à Curia seculari, n. 299.**
- Confugiens ad ecclesiam bona auferri non possunt, aut aliud quodcumq; nocumentum inferri, n. 300.**
- Confugiens ad ecclesiam, extrahi inde non potest dolo, & sub promissione impunitatis, n. 301.**
- Confugiens ad ecclesiam, an possit renuntiare immunitati ecclesie, & nunquid de ejus consensu possit inde extrahi, n. 303. & 304.**
- Confugiens ad ecclesiam, si sponte egressus à Curia seculari capiatur, corporali pœna puniri non potest; quia sufficit ei semel ad ecclesiam confugisse, n. 305. Contra, n. 306.**
- Confugiens ad ecclesiam, licet invitus extrahi non possit, non tamen ab ecclesiastico judice impunitus dimitti debet, n. 329.**
- Confugiens ad ecclesiam, poterit ab ecclesiastico judice puniri pœna pecuniaria, n. 330.**
- Confugiens ad ecclesiam, ab ecclesiastico judice condemnari potest ad damna & interesse, passa per eum, in quem deliquit, n. 331. & seq. ubi etiam, an ultra damna & interesse possit in aliam pœnam condemnari.**
- Confugiens ad ecclesiam, puniri potest ab ecclesiastico judice pœna exilii, n. 333.**
- Confugiens ad ecclesiam, condemnari potest ab ecclesiastico judice in detractionem monasterii, ad peragendum pœnitentiam. Declara, ut n. 334.**
- Confugiens ad ecclesiam, qui impunitus dimitti non debet, puniendus non est à judice seculari, sed ab ecclesiastico aliqua pœna non corporali, n. 339. licet alii contra, n. 338.**
- Confugiens ad ecclesiam si dimissus fuerit punitus aliqua pœna corporali à judice ecclesiastico, non potest amplius accusari pro illo crimine pro quo confugit, & punitus fuit, n. 340.**
- Confugiens ad ecclesiam in casibus exceptis à Constitutione Gregorii XIV. illius immunitate non gaudet, n. 341.**
- Confugiens ad ecclesiam, olim in casibus exceptis seculari judici non consignabatur, nisi ab eo recepto juramento, & etiam cautione arbitrio judicis ecclesiastici, de non puniendo ipsum corporaliter, n. 342.**
- Confugientes ad ecclesiam in casibus exceptis à Constitutione Gregorii XIV. invitæ extrahi non possunt extra illos casus, etiam enormes, seu enormiores, ex identitate vel majoritate rationis, n. 353. & 355. Licet alii contra, n. 354.**
- CONSTITUTIO Gregorii XIV. de immunitate ecclesiarum servanda est universaliter in omnibus locis & provinciis, etiam habentibus specialia privilegia non servandi immunitatem in aliquibus casibus, n. 8.**
- Constitutionis Gregorii XIV. de immunitate ecclesiarum ignorantia allegari non potest, n. 326.**
- Constitutioni Gregorii XIV. super immunitate ecclesiarum derogatum non est per literas Clementis VIII. & Pauli V. quibus mandatur, facinorosos homines ad ecclesiam confugientes non recipi, & expelli, n. 350. & seq.**
- Constitutio Gregorii XIV. super immunitate ecclesiarum fuit in Decimana Republica perutilis, & necessaria, & non damnosa prout alii opinati sunt, n. 352.**
- CONSUETUDO extrahendi confugientes ab Ecclesia, non excusat extrahentes à pœna, n. 328. in 2. Limit. ubi referuntur, & reprobantur contrarium tenentes.**
- Consuetudo in materia immunitatis ecclesiarum attendenda est ea, quæ pia sit, & favore ecclesie, aliàs secus, n. 20.**
- Consuetudo an excuset à pœna, extrahentes invitum ab ecclesia, n. 328. in 2. limit.**
- CORPORALI pœna ab ecclesiastico judice puniri non potest is, qui ad Ecclesiam confugit, n. 335.**
- CRIMEN læsæ majestatis in personam Principis non revelantes, si ad Ecclesiam confugiant, illius immunitate non gaudent, n. 186.**
- Crimen commissum à confugiente ad ecclesiam, quod sit exceptum, constare debet non per præsumptiones, & conjecturas, sed plene, & concludenter, n. 370. Declara, ut n. 371. & seq.**

D.

- DEBITOR ex causa civili confugiens ad ecclesiam, illius immunitate gaudet, n. 57. Nec verum est, quod in hoc Clemens Octavus derogaverit Constitutioni Gregorii XIV. n. 57. vers. & in hoc advertete.**
- Debitor ex causa civili, confugiens ad ecclesiam, illius immunitate gaudet, etiam stante statuto, vel quod aliàs possit carcerari, n. 58. Licet alii contra, n. 59.**
- Debitor suspectus de fuga, confugiens ad ecclesiam, gaudet illius immunitate, n. 60.**
- Debitor fisci ex causa tributorum, confugiens ad ecclesiam, gaudet illius immunitate, n. 61. Contra, n. 62.**
- Debitor ex causa administrationis, & redditionis rationum, confugiens ad ecclesiam gaudet illius immunitate, n. 63.**
- Debitor decocti, & falliti, confugientes ad ecclesiam, gaudet illius immunitate, n. 64. licet alii contra, n. 65.**
- Debitor ex causa syndicatus, confugiens ad Ecclesiam, gaudet illius immunitate, n. 66.**
- DECRETUM irritans, cum clausula, Sublata, &c. tollit omnem contrariam consuetudinem, n. 15.**
- DELINQUENS in ecclesia, non gaudet immunitate ecclesie, n. 205. Licet alii contra, n. 206.**
- Delinquens in ecclesia, non gaudet immunitate ecclesie, non solum si in ea homicidium, aut membri mutilationem commiserit, sed etiam alia delicta commiserit, ut puta**

De immunitate Ecclesiast.

imputa adulteria, & raptus virginum, n. 207. Contrarium verius, n. 208. & seq. ubi responderetur contrariis.

Delinquens prope ecclesiam, si post delictum ad ecclesiam confugerit, ecclesie immunitate gaudere non debet, nu. 210. Contra, nu. 211. Distingue, ut nu. 212. Contra distinctionem, nu. 213. Resolve, ut n. 214.

Delinquens in una ecclesia potest capi in alia, n. 219.

Delinquens in ecclesia, immunitate Ecclesie non gaudet, etiam pro aliis delictis, n. 220. Contra, n. 221. Distingue, ut n. 222.

Delinquens in ecclesia non consecrata, non gaudet immunitate Ecclesie, n. 228.

Delinquens in ecclesia, punitur à iudice ecclesiastico, nu. 233. & 234. nisi agatur de pena sanguinis, n. 233. Contrarium, n. 234. Distingue, ut n. 236.

Delinquens puniri potest à iudice loci delicti, etiam quod alias illi subditus non sit ratione originis, vel domicili, n. 234.

Delinquens in Ecclesia, non gaudet immunitate ecclesie, quando sic in ea delinquit ex proposito, & sub spe impunitatis, secus si in casu, vel in rixa, n. 238. Contra, n. 239. Resolve, ut num. 240. & seqq.

Delinquens in Ecclesia, in dubio presumitur potius ibidem deliquisse ex proposito, & sub spe impunitatis, quam casu, & in rixa, n. 241. licet alii contra, n. 242.

Delinquens extra ecclesiam, sub spe immunitatis ecclesie, si statim post delictum ad ecclesiam confugiat, potest inde in vitis extrahi, n. 243. Contra, n. 244.

Delinquens in ecclesia, gaudet illius immunitate, si delictum fuerit leve, n. 250.

DEPOPULATOR nocturnus agrorum, ad ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet, n. 258.

Depopulator agrorum nocturnus quis dicatur, n. 259.

Depopulator agrorum nocturnus, in quo differat à publico latrone, n. 260.

Depopulator agrorum immunitate ecclesie non gaudet, si fuerit nocturnus, secus si diurnus, n. 261.

DIFFINITIO Emunitatis, seu Immunitatis, n. 7.

DOMUS seu palatium Episcopi, gaudet immunitate ecclesie, n. 269. Declara, ut n. 270. & seqq.

Domus, seu palatia Cardinalium, nunquid gaudeant immunitate ecclesiarum, n. 274.

E.

ECCLESIARUM immunitas non solum de jure civili & canonico, sed etiam de jure divino introducta est, n. 9. & seqq. ubi referuntur, & reprobantur contrarium tenentes.

Ecclesiarum immunitas contraria consuetudine tolli non potest, nec contraria consuetudo valet, n. 14. & seqq. ubi referuntur, & reprobantur contrarium tenentes.

Ecclesiarum immunitas consuetudine sublata non est, & in Urbe presertim servatur, n. 17. & 19. ubi referuntur, & reprobantur contrarium tenentes.

Ecclesiarum immunitas non prodest clericis, & ecclesiasticis personis, nu. 36. contra, nu. 34. presertim in clerico non beneficiato, tonsuram & habitum non deferente. Declara hanc materiam, ut d. n. 35. vers. vide tamen.

Ecclesiarum immunitate non gaudent, qui alios inuitos ab ecclesia extraxerunt, n. 116.

Ecclesie immunitate non gaudet mater partum abijciendo, & filium infantem occidendo, n. 139.

De Imm. Eccl.

Ecclesiarum immunitate gaudere non debet publicus latro, nu. 147. & seqq.

Ecclesia immunitate gaudere non debent furtum in ecclesia facientes, n. 215. Contra, n. 216. Resolve, ut n. 217.

Ecclesie immunitate gaudet is, qui in ecclesia existens, sclopo aut sagitta vulneravit existentem extra ecclesiam, n. 223. & seq. ubi idem de eo, qui existens extra ecclesiam, vulneravit existentem in ecclesia.

Ecclesie immunitate non gaudet delinquens in ecclesia non consecrata, n. 228.

Ecclesie immunitate non gaudet, qui malis artibus aliquem ex ecclesia educit, & eductum occidit, n. 232.

Ecclesia immunitate gaudet is, qui in ecclesia existens ex ea egrediens delictum committit, & ad ecclesiam revertitur, n. 245.

Ecclesia non parochialis, in qua non servatur sanctissima Eucharistia gaudet immunitate ecclesie, n. 253. Contrarium verius, n. 254.

Ecclesia non consecrata, autoritate tamen Episcopi fundata, gaudet immunitate, n. 255. licet alii contra, n. 256. & quid si in ecclesia non consecrata divina officia non celebrantur, n. 257. & 258.

Ecclesia interdicta gaudet ecclesie immunitate, n. 259.

Ecclesie atrium, claustrum, porticus, ambitus, dormitorium, septa, & tota fabrica, gaudet immunitate, n. 268.

Ecclesie janua nunquid gaudeat immunitate, nu. 279. & seq. ubi de scalis ecclesie. Declara, ut n. 281.

Ecclesie tectum nunquid gaudeat illius immunitate, & sic ad tectum confugiens, nunquid inde extrahi possit, n. 282.

Ecclesie fines immunitate gaudent, sicut ecclesia, n. 288.

Ecclesie fines immunitate gaudentes, sunt intra triginta passus in Ecclesia non Cathedrali, in Cathedrali autem 40. n. 284.

Ecclesie immunitas extenditur ultra 30. aut 40. passus, quando ambitus & circuitus dicta ecclesie sic se ultra extendit, n. 287. & seq. ubi contra, quid si ecclesie circuitus & ambitus non se tantum extendit.

Ecclesie immunitas intra 30. aut 40. passus, nunquid hodie de consuetudine servetur, n. 294.

Ecclesie immunitate an ad eam confugiens gaudere debeat, necne, Episcopus cognoscit, & non iudex secularis, num. 362. & seqq. Licet alii contra, n. 364.

EPISCOPUS in cognitione, an is, qui ad Ecclesiam confugit, debeat vel non debeat immunitate gaudere, quas solemnitates servare teneatur, n. 373. & seqq.

Episcopi palatium seu domus gaudet immunitate ecclesie, nu. 269. Declara, ut n. 270. & seqq.

Episcopo negligente, seu recusante in casibus exceptis consignare iudici seculari eum, qui ad Ecclesiam confugit, quid faciendum, n. 361.

Episcopus donec cognoscit, an is, qui ad ecclesiam confugit, gaudere debeat illius immunitate, confugiens stare debet in ecclesia tutus, & non transferri ad carceres seculares, n. 366. & seqq.

Episcopus non debet stare processui iudicis secularis, an scilicet crimen commissum sit exceptum, vel non exceptum, n. 369.

Episcopum vel Cardinalem offendentes, violentas manus in eos injiciendo, obsidendo, vel insequendo, si ad Ecclesiam confugiant, illius immunitate non gaudent de

Index Appendicis

- jure communi*, n. 184. *Quid vigore Bullae Gregoriana*, n. 185.
- EXCEPTUM** quod sit crimen commissum à confugiente ad ecclesiam, constare debet non per praesumptiones & conjecturas, sed plene, & concludenter, n. 370. *Declarata*, ut n. 371. & seq.
- EXCOMMUNICATI** confugientes ad Ecclesiam, gaudent illius immunitate, n. 44. licet alii contrarium dixerint, n. 45.
- Excommunicationis poena puniuntur extrahentes eum, qui ad ecclesiam confugit, & nisi extractum restituant, absolvi non possunt*, n. 311.
- Excommunicati ipso jure non sunt, extrahentes ab Ecclesia invitum*, n. 312. *Contra*, n. 313.
- Excommunicatio, quam incurrunt extrahentes invitum ab Ecclesia, non est reservata Summo Pontifici*, nu. 314. *Contrarium verius*, n. 315. & seq.
- EXILII** poena confugiens ad Ecclesiam puniri potest ab ecclesiastico iudice, n. 333.
- EXTRAHENTES** confugientem ad ecclesiam, puniuntur tanquam violatores immunitatis & libertatis ecclesiasticae, n. 307.
- Extrahentes ab Ecclesia confugientes ad illam, puniuntur poena ultimi supplicii ut rei laesae majestatis*, n. 309.
- Extrahentes eum, qui ad Ecclesiam confugit, sacrilegii poena puniuntur*, n. 310.
- Extrahentes invitum ab Ecclesia tenentur ad damna & interesse passa per extractum*, n. 321.
- Extrahentium invitum ab Ecclesia poena locum habet, etiam non sequuto effectu*, n. 322. *Declarata, ut sola cogitatio non perducta ad aliquem extraneum actum non sufficiat*, n. 323.
- Extrahentium invitum ab Ecclesia, poenas incurrunt non solum birruarii, exequutores, seu alia privatae personae, quae confugientem per vim extrahunt de mandato iudicis secularis, seu alterius superioris magistratus, sed etiam ipse iudex aut superior magistratus sic mandans*, n. 324.
- Extrahentibus confugientes ad ecclesiam auxilium praestantes, an & quomodo puniantur*, n. 324. *in fin.*
- Extrahentium invitum ab Ecclesia poena locum habet etiam contra extrahentes aliquem ad bonum finem, ut puta pro componenda pace, & evitandis scandalis*, n. 225.
- Extrahentes ab Ecclesia invitum, nunquid excusentur, allegando causam aliquam injustam, & coloratam*, num. 328.
- Extrahentes invitum ab ecclesia, an consuetudo excuset à poena*, n. 328. *in 2. limit.*
- F.**
- FALLITI**, & debitores decocti, confugientes ad Ecclesiam, gaudent illius immunitate, n. 64. licet alii contra, n. 68.
- FALSÆ** monetae fabricatores confugientes ad Ecclesiam, gaudent illius immunitate, n. 92.
- FAUTORES** assassinorum ecclesiae immunitate non gaudent, n. 124.
- FINES** ecclesiae immunitate gaudent, sicut Ecclesia, n. 283.
- Fines Ecclesiae immunitate gaudentes, sunt intra triginta passus in ecclesia non Cathedrali, in Cathedrali autem quadraginta*, n. 284.
- FISCI** debitor ex causa tributorum confugiens ad ecclesiam, gaudet illius immunitate, n. 61. *Contra*, n. 62.
- FRANGENS** carceres si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet, n. 193.
- FUGIENS** Curiam eum insequentem, si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudere debet, nu. 194. licet alii contra, n. 195.
- FURES** simplices ad ecclesiam confugientes gaudent illius immunitate, nu. 93. 94. Licet alii contra, nu. 95. *Quid in fure famoso, qui tria vel plura commiserit furta, & quid in crimine peculatus*, n. 96. & seq.
- Furtum in ecclesia facientes, immunitate ecclesiae gaudere non debent*, n. 215. *Contra*, n. 216. *Resolve, ut* n. 217.
- Fur simplex ad ecclesiam confugiens cum re furata ecclesiae immunitate gaudere debet*, n. 218.
- G.**
- GRASSATOR** viarum ad ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet, n. 162.
- Grassator viarum quis dicatur*, n. 163.
- Grassator viarum in quo differat à publico latrone*, n. 164.
- Grassator viarum dicitur is, qui grassatur in viis publicis, & frequentatis, aliter secus*, n. 165. Licet alii contra, n. 166.
- H.**
- HÆRETICUS** si ab ecclesia extrahatur, illius causa non nisi ab ecclesiastico iudice cognosci potest, n. 178.
- HOMICIDA** de jure civili immunitate ecclesiae non gaudet, n. 107. secus de jure canonico, n. 108.
- Homicida ex proposito gaudet immunitate ecclesiae*, n. 111. Licet alii contra, n. 112.
- Homicida proditorius quis dicatur, & quot modis quis proditorie occidere dicatur*, n. 137.
- Homicida proditorius non dicitur, qui inimicum suum per insidias, & proditorie occidit*, n. 143. *quamvis alii contra*, n. 144.
- I.**
- IMMUNITATIS** seu Emunitatis definitio, n. 1.
- Immunitatis etymologia*, n. 2.
- Immunitas ecclesiastica, & libertas ecclesiastica, an sit unum & idem*, n. 3. 4. & 5.
- Immunitatis ecclesiarum privilegium favorabile est, & ideo extendendum*, num. 21. & 22. ubi etiam referuntur contrarium tenentes.
- Immunitas ecclesiarum non prodest clericis & ecclesiasticis personis*, n. 36. *Contra*, n. 34. praesertim in clerico non

De immunitate Ecclesiast.

non beneficiato, tonsuram & habitum non deferente. Declara hanc materiam, ut d. n. 35. vers. Vide tamen.

Immunitas ecclesiarum non solum quo ad personas, sed etiam quo ab bona prodesse debet, n. 55.

Immunitate ecclesiarum non gaudent, qui alios inuitos ab ecclesia extraxerunt, n. 106.

Immunitate ecclesie de jure civili homicida non gaudet, num. 107. secus de jure canonico, n. 108.

Immunitate ecclesie gaudet homicida ex proposito, n. 111. Licet alii contra, n. 112.

Immunitate ecclesie gaudere debet vulnerans, seu offendens clericum, n. 116.

Immunitate ecclesie non gaudet assassinus, n. 118.

Immunitate ecclesie non gaudet assassinus, etiam quod occidat de mandato non infidelium, sed Christianorum, & etiam quod occidens sit Christianus, & non infidelis, n. 119.

Immunitate ecclesie non gaudet assassinus, etiam quod occidat aliquem infidelem, n. 120. Contra, n. 122. & occisus an presumatur Christianus, vel infidelis, eod. num.

Immunitate ecclesie assassinus non gaudet, etiam quod mandet aliquem occidi, n. 128.

Immunitate ecclesie proditorius homicida non gaudet, num. 131. Licet alii contra, n. 136.

Immunitate ecclesie non gaudet parricida, qui dicitur homicida proditorius, n. 138.

Immunitate ecclesie mater partum abjiciendo, & filium infantem occidendo, non gaudet, n. 139.

Immunitate ecclesie veneno necans aliquem non gaudet, n. 142.

Immunitate ecclesie non gaudet latro publicus, dummodo jam constet, illum esse talem, & donec hoc cognoscatur, ab ecclesia extrahi non potest, etiam quod pretendatur à Curia seculari, hoc esse notorium, nu. 155. & etiam quod idem fugiens fateatur se latronem publicum, n. 156.

Immunitate ecclesie non gaudet agrorum depopulator, si fuerit nocturnus, secus si diurnus, n. 161.

Immunitate ecclesie non gaudet viarum grassator, ad eam confugiens, n. 162.

Immunitate ecclesie non gaudet delinquens in ecclesia etiam pro aliis delictis, n. 220. Contra, n. 221. Distingue, ut n. 222.

Immunitate Ecclesie non gaudet is, qui in ecclesia existens, sclopo aut sagitta vulneravit existentem extra ecclesiam, n. 223. & seq. ubi idem de eo, qui existens extra ecclesiam, vulneravit existentem in ecclesia.

Immunitate Ecclesie vulnerans aliquem in ecclesia cum effusione sanguinis, non gaudet, n. 226. Contra, n. 227.

Immunitate Ecclesie non gaudet delinquens in ecclesia non consecrata, n. 228.

Immunitate Ecclesie non gaudet mandans occidi aliquem extra ecclesiam, si tempore mandati persistit in ecclesia, n. 229. Licet alii contra, num. 231. Et quid si existens extra ecclesiam mandaverit aliquem occidi in ecclesia, n. 230.

Immunitate Ecclesie non gaudet, qui malis artibus aliquem ex ecclesia educit, & eductum occidit, n. 232.

Immunitate Ecclesie non gaudet delinquens in ecclesia, quando sic in ea delinquit ex proposito, & sub spe im-

punitatis; secus si casu, vel in rixa, n. 228. Contra, n. 239. Resolve, ut n. 240. & seqq.

Immunitate ecclesie gaudet is, qui in ecclesia existens, ex ea egrediens delictum committit, & ad ecclesiam revertitur, n. 245.

Immunitate ecclesie gaudet delinquens in ea, si delictum fuerit leve, n. 250.

Immunitate ecclesie gaudet confugiens ad Ecclesiam adhuc non perfecte constructam, & in esse productam, n. 261.

Immunitate ecclesie gaudet, confugiens ad illius cœmeterium, num. 262.

Immunitate gaudet ecclesia diruta, & destructa, n. 260. Idem de cœmeterio, hospitali, & oratorio, n. 262. & seqq.

Immunitate ecclesie gaudet domus seu palatium Episcopi, num. 269. Declara, ut n. 270. & seqq.

Immunitate gaudent ecclesie fines, sicut Ecclesia, n. 283.

Immunitate ecclesie fines gaudentes, sunt intra 30. passus in ecclesia non Cathedrali, in Cathedrali autem 40. nu. 284.

Immunitas Ecclesie extenditur ultra 30. aut 40. passus, quando ambitus & circuitus dicta ecclesie sic se ultra extendit, n. 287. & seq. ubi econtra, quid si ecclesie circuitus & ambitus non se tantum extendit.

Immunitas ecclesie intra 30. aut 40. passus, nunquid hodie de consuetudine seruetur, n. 294.

Immunitatem Ecclesie Papa potest extendere, & restringere, prout sibi visum fuerit, secundum casuum contingentium diversitatem, personarum, & facti qualitates, aliisq. justis de causis arbitrio suo; nedum declarare, & interpretari. ita ut etiam in casibus non exceptis poterit mandare, confugientes ad ecclesiam quandoq. etiam extrahi, & Curie seculari tradi, n. 346. & seqq. ubi ponitur tenor quarundam literarum, quibus Pontifex statuit, delinquentes ad ecclesiam confugientes expelli.

Immunitate ecclesie an ad eam confugiens gaudere debeat, nec ne, Episcopus cognoscit, & non iudex secularis, num. 362. & seqq. licet alii contra, n. 364.

IMPERATOR, seu Rex, non potest extrahere confugientem ad ecclesiam, n. 24.

INCENDIARIJ confugientes ad ecclesiam, illius immunitate non gaudent, nu. 103. & seq. ubi multo minus gaudent comburentes aut desicientes ecclesiam. Contra, n. 105.

INFIDELIS, seu quilibet alius Saracenus, aut paganus, si ad Ecclesiam confugiat, illius immunitate non gaudet, nu. 79. Licet alii contra, n. 80.

Infidelis, & Judæus, si ad Ecclesiam confugiat, illius immunitate non gaudet, etiam quod dicat, se velle fieri Christianum, quia simulate hoc dicere presumitur, nu. 81. Contra, nu. 82. Distingue, ut gaudeat, si constat, Judæum, seu infidelem non simulate dicere, se velle fieri Christianum, secus si non constat, num. 83. Quando autem, & ex quibus presumatur Judæum seu infidelem simulate sic dicere, vel non, n. 84.

JUDÆUS, & infidelis, si ad ecclesiam confugiat, illius immunitate non gaudet, etiam quod dicat, se velle fieri Christianum, quia simulate hoc dicere presumitur, n. 81. Contra, n. 82. Distingue, ut gaudeat, si constat,

Index Appendicis

stat, Judeum, seu infidelem non simulate dicere, se velle fieri Christianum, secus si non constat, nu. 83. Quando autem, & ex quibus presumatur, Judeum seu infidelem simulate sic dicere, vel non, n. 84.

Judeus ad ecclesiam confugiens pro causa criminali, vel civili, illius immunitate non gaudet, n. 77. Contra, n. 78.

JUDEX secularis si ad Ecclesiam confugientem extra-xerit, tenetur ex officio, etiam nemine petente, ipsum relaxare, secundum aliquos, n. 52. & 53. ubi, quod isto casu debet taliter relaxare, ut post relaxationem non possit iterum facile capi.

JUS canonicum attenditur, & non civile, in materia immunitatis Ecclesiarum, ubi aliqua inter hæc jura adest contradictio, nu. 27. & 28. ubi hoc ampliatur procedere non solum in terris ecclesie, sed etiam in terris Imperii, licet alii contra, n. 29. Declara, ut n. 31.

L.

LATRO publicus ecclesiarum immunitate gaudere non debet, n. 147. & seq.

Latro publicus quis dicatur, n. 149.

Latro publicus dicitur is, qui publice & palam furatur, secus si clam, n. 150.

Latro publicus dicitur is, qui in via publica & frequentata homines aggreditur, & per insidias furatur, secus si non in via publica, & si in via non per insidias, num. 151. Contra, num. 152.

Latro publicus dicitur is, qui latrocinia committit cum armis, & violenter, secus si sine armis, & sine violentia, n. 153.

Latro publicus dicitur is, qui solitus sit & frequenter homines depraedare, secus qui semel aut bis aliquem spoliaverit, num. 154.

LEGES non ad casus speciales & individuos respicere debent, si generalem faciunt regulam, n. 148.

LÆSÆ majestatis crimen in personam Principis non revelantes, si ad Ecclesiam confugiant, illius immunitate non gaudent, n. 186.

Læsæ majestatis rei in personam Principum inferiorum superiorem recognoscentium, si ad Ecclesiam confugiant, illius immunitate gaudent, n. 187. & seq. ubi in proposito, quis dicatur Princeps superior.

Læsæ majestatis rei contra statum Principis, si ad ecclesiam confugiant, illius immunitate gaudere debent, n. 190.

Læsæ majestatis reus non dicitur is, qui offendit Principem, cui subditus non est, n. 191.

Læsæ majestatis reus ad ecclesiam confugiens, de jure

communi illius immunitate non gaudet, num. 179. Contra, nu. 180. sed vigore Constitutionis Gregoriana non gaudet, si in personam Principis aliquid machinatus fuerit; secus si non in Principis personam, n. 181. & seq. & quid de offendentibus personam Regine, vel filios Regis, n. 183.

LIBERTAS ecclesiastica, & immunitas ecclesiastica, an sit unum & idem, n. 3. 4. & 5.

M.

MAJESTATIS læsæ reus ad ecclesiam confugiens, de jure communi illius immunitate non gaudet, n. 179. Contra, nu. 180. sed vigore Constitutionis Gregoriana non gaudet, si in personam Principis aliquid machinatus fuerit, secus si non in Principis personam, n. 181. & seq. & quid de offendentibus personam Regine, vel filios Regis, n. 183.

Majestatis læsæ crimen in personam Principis non revelantes, si ad ecclesiam confugiant, illius immunitate non gaudent, num. 186.

Majestatis læsæ rei in personam Principum inferiorum superiorem recognoscentium, si ad ecclesiam confugiant, illius immunitate gaudent, nu. 187. & seq. ubi in proposito, quis dicatur Princeps superior.

Majestatis læsæ rei contra statum Principis, si ad Ecclesiam confugiant, illius immunitate gaudere debent, n. 190.

Majestatis læsæ reus non dicitur is, qui offendit Principem, cui subditus non est, n. 191.

MANDANS occidi aliquem extra Ecclesiam, si tempore mandati persistit in Ecclesia, illius immunitate non gaudet, nu. 229. licet alii contra, nu. 231. & quid si existens extra ecclesiam mandaverit aliquem occidi in ecclesia, n. 230.

MATER partum abjiciendo, & filium infantem occidendo, immunitate ecclesie non gaudet, n. 139.

MEMBRI mutilatio quando dicatur facta, n. 249.

MONETÆ falsæ fabricatores confugientes ad Ecclesiam, gaudent illius immunitate, n. 92.

N.

NEGLIGENTE Episcopo, seu recusante in casibus exceptis consignare judici seculari eum, qui ad ecclesiam confugit, quid faciendum, n. 361.

NOCTURNUS agrorum depopulator ad Ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet, n. 158.

Nocturnus agrorum depopulator quis dicatur, n. 159.

Nocturnus agrorum depopulator in quo differat à publico latrone, n. 160.

Noctur-

De immunitate Ecclesiast.

NOCTURNUS si fuerit depopulator agrorum, immunitate ecclesie non gaudebit, secus si diurnus, n. 161.

O.

OFFENDENTES Cardinalem vel Episcopum, violentas manus in eos injiciendo, obsidendo, vel insequendo, si ad Ecclesiam confugiant, illius immunitate non gaudent de jure communi, n. 184. Quid vigore Bullæ Gregorianæ, n. 185.

ORATORIUM gaudet immunitate Ecclesiæ, si auctoritate Episcopi constructum fuerit, secus si privatum, & privata auctoritate fabricatum, n. 267.

P.

PAGANUS, Saracenus, seu quilibet alius infidelis, si ad Ecclesiam confugiat, illius immunitate non gaudet, n. 79. licet alii contra, n. 80.

PAPA potest ecclesiæ immunitatem extendere, & restringere, prout sibi visum fuerit, secundum casuum contingentium diversitatem, personarum, & facti qualitates, aliq. justis de causis arbitrio suo, nedum declarare, & interpretari, ita ut etiam in casibus non exceptis potuerit mandare confugientes ad Ecclesiam quandoq. expelli, & quandoq. etiam extrahi, & Curie seculari tradi, num. 346. & seqq. Ubi ponitur tenor quarundam literarum, quibus Pontifex statuit delinquentes ad Ecclesiam confugientes expelli.

PASSUS 30. aut 40. quibus ecclesia gaudet, immunitate incipiunt à foribus ecclesiæ, n. 285.

PASSUS, quibus ecclesia immunitate gaudet, sunt 5. pedum pro quolibet, & pes est spatium 15. digitorum, num. 286.

PASSUS 30. aut 40. quibus immunitate gaudet ecclesia, non habent locum in ecclesia, existente intra ambitum castellorum, num. 290.

PASSUS 30. vel 40. quibus ecclesia immunitate gaudet, non se extendunt per viam publicam, n. 291.

PASSUS 30. aut 40. in circuitu ecclesiæ existentes, habent immunitatem, quando confugiens vadit ad requisita natura, & ad exonerandum corpus, alias secus, n. 292. Contra, n. 293.

PECUNIARIA pena puniri possunt extrahentes invitum ab ecclesia, n. 317. & 319. licet alii contra, n. 318. & seq.

POENA arbitraria puniri possunt extrahentes invitos ab ecclesia, n. 320.

Pœna extrahentium invitos ab Ecclesia locum habet, etiam non sequuto effectu, num. 322. Declara, ut sola cogitatio non producta ad aliquem extraneum actum, non sufficiat, num. 323.

Pœnas extrahentium invitos ab Ecclesia, incurrunt non solum birruarii, exequutores, seu alia privata persona, quæ confugientem per vim extrahunt de mandato iudicis secularis, seu alterius superioris magistratus, sed etiam ipse iudex aut superior magistratus sic mandans, n. 324.

Pœna extrahentium invitum ab Ecclesia, habet locum etiam contra extrahentes aliquem ad bonum finem, utputa pro componenda pace, & evitandis scandalis, 325.

Pœna corporali ab ecclesiastico iudice puniri non potest, qui ad ecclesiam confugit, n. 335.

Pœna carceris puniri non potest ab ecclesiastico iudice is, qui ad ecclesiam confugit, n. 336. Contra, n. 337.

PORTICUS, atrium, claustrum, ambitus, dormitorium, septa, & tota fabrica ecclesiæ, gaudet immunitate, n. 268.

PRINCIPES seculares nihil statuere possunt in præjudicium immunitatis ecclesiasticæ, n. 25. & 26.

Principis statua nunquid gaudeant immunitate ecclesiarum, n. 277. & seq.

PRODITORIUS homicida immunitate ecclesiæ non gaudet, n. 135. licet alii contra, n. 136.

Proditorie aliquem vulnerans, morte non sequuta, immunitate ecclesiæ gaudere debet, nu. 145. licet alii contra, n. 146.

PUBLICUS latro ecclesiarum immunitate gaudere non debet, n. 147. & seq.

Publicus latro quis dicatur, n. 149.

Publicus latro dicitur is, qui publice & palam suratur, secus si clam, n. 150.

Publicus latro dicitur is, qui in via publica & frequentata homines aggreditur, & per insidias suratur, secus si non in via publica, & si in via non per insidias, n. 151. Contra, n. 152.

Publicus latro dicitur is, qui latrocinia committit cum armis, & violenter, secus si sine armis, & sine violentia, n. 153.

Publicus latro dicitur is, qui solitus sit & frequenter homines deprædari, secus qui semel aut bis aliquem spoliaverit, n. 154.

Publicus latro immunitate ecclesiæ non gaudet, dummodo jam constet, illum esse talem, & donec hoc cognoscatur, ab ecclesia extrahi non potest, etiam quod pretendatur à Curia seculari, hoc esse notorium, num. 155. & etiam quod idem confugiens fateatur se latronem publicum, n. 156.

Publicus latro dicitur, qui, ut supra, homines aggreditur, & suratur, etiam quod eos non occidat, n. 157.

R.

RAPTORES & adulteri confugientes ad ecclesiam, gaudent illius immunitate de jure canonico, n. 88. 89. 90. secus de jure civili, n. 91.

RENUNTIARE an possit confugiens ad ecclesiam immunitati ecclesiæ, & sic nunquid de ejus consensu possit inde extrahi, n. 303. & 304.

RESISTERE licet iudicibus secularibus volentibus extrahere invitum ab ecclesia, n. 46. & 47. ubi, quomodo fieri debeat hæc resistentia.

REUS læsæ majestatis ad ecclesiam confugiens, de jure communi illius immunitate non gaudet, n. 179. Contra, n. 180.

Rei

Index Appendic. De immunitate Ecclesiast.

Rei laese majestatis in personam Principum inferiorum superiorem recognoscentium, si ad Ecclesiam confugiant, illius immunitate gaudent, n. 187. & seq. ubi in proposito, quis dicatur Princeps superior.

Rei laese majestatis contra statum Principis, si ad Ecclesiam confugiant, illius immunitate gaudere debent, n. 190.

Reus laese majestatis non dicitur is, qui offendit Principem, cui subditus non est, n. 191.

REX, seu Imperator, non potest extrahere confugientem ad ecclesiam, n. 24.

S.

SACRILEGUS ad Ecclesiam confugiens, gaudet illius immunitate, n. 99. contra, n. 100. distingue, ut n. 101.

Sacrilegium committitur pluribus modis, de quibus remissive, n. 102.

SARACENUS, paganus, seu quilibet alius infidelis, si ad Ecclesiam confugiat, illius immunitate non gaudet, n. 79. licet alii contra, n. 80.

SECLARES Principes nihil statuere possunt in prejudicium immunitatis ecclesiasticae, n. 25. & 26.

Secularibus iudicibus resistere licet, volentibus extrahere invitum ab Ecclesia, nu. 46. & 47. Ubi, quomodo fieri debeat haec resistentia.

Secularis iudex si ad Ecclesiam confugientem extraxerit, tenetur ex officio, etiam nemine petente, ipsum relaxare, secundum aliquos, n. 52. & 53. Ubi, quod isto casu debet taliter relaxare, ut post relaxationem non possit iterum facile capi.

Secularis iudex si confugientem ad Ecclesiam invitum extraxerit, omnia inde sequuta sunt ipso jure nulla, n. 56.

SERVUS ad Ecclesiam confugiens, non potest à domino autoritate propria invitum ab ea extrahi, n. 67.

Servus ad Ecclesiam confugiens timore iudicis, & ne ab eo capiatur propter aliquod delictum, ut domino restituatur, & ab eo castigetur, domino non restituitur, nisi ab eo recepto juramento, seu securitate, de illum non offendendo; quo verò ad iudicem, gaudet omnino immunitate Ecclesiae, n. 68.

Servus ad Ecclesiam confugiens causa vitandis sevitiis domini, nunquid ab Ecclesia arcendus sit, & domino restituendus, n. 69.

Servus ad Ecclesiam confugiens causa se monachandi, nunquid gaudeat immunitate Ecclesiae, n. 70. & seq.

Servus ad Ecclesiam fugiens cum armis, nunquid illius immunitate gaudeat, n. 72.

Servus si ad Ecclesiam confugiat, domino restituendus est, recepto ab eo juramento, vel cautione, de ipsum non offendendo, num. 73.

Servus ad Ecclesiam confugiens ex causa injusta à domino sibi illata, gaudet illius immunitate, secus si ex causa justa, num. 74. contra, n. 75.

Servus si ad Ecclesiam confugit propter magnum delictum ab eo commissum, domino restituitur simpliciter, & quid si ob parvum delictum, n. 76.

SIMONIACUS confugiens ad Ecclesiam, illius immunitate gaudet, n. 177. licet alii contra, n. 176.

SODOMITA confugiens ad Ecclesiam, illius immunitate gaudet, n. 98.

STATUÆ Principis nunquid gaudeant immunitate Ecclesiarum, n. 277. & seqq.

T.

TEMPLORUM immunitas, quo ad confugientes ad ea, etiam apud Gentiles, Ethnicos, & infideles, nota erat, graviterq; puniebantur violatores immunitatis templorum, n. 13.

TECTUM Ecclesiae, nunquid gaudeat illius immunitate, & sic ad tectum confugiens, nunquid inde extrahi possit, n. 282.

TESTIS falsus, & perjurus, si ad Ecclesiam confugiat, illius immunitate gaudet, nu. 140. nisi cum falsitate & perjurio aliquem occidat, n. 141.

V.

VENENO aliquem necans, immunitate Ecclesiae non gaudet, n. 142.

VIARUM grassator ad Ecclesiam confugiens, illius immunitate non gaudet, n. 162.

Viarum grassator quis dicatur, n. 163.

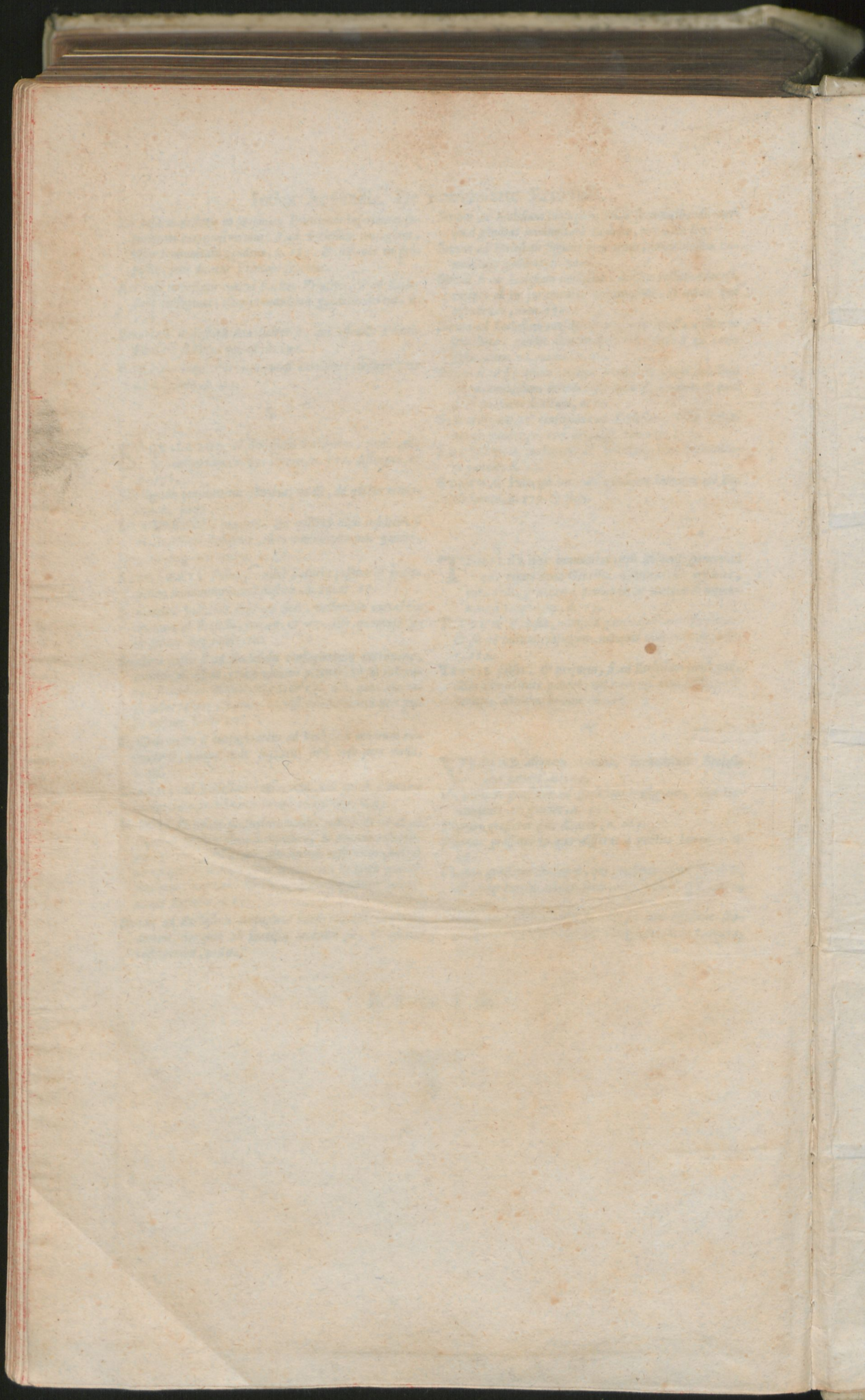
Viarum grassator in quo differat à publico latrone, n. 164.

Viarum grassator dicitur is, qui grassatur in viis publicis, & frequentatis, aliter secus, n. 165. licet alii contra, n. 166.

VULNERANS aliquem in Ecclesia cum effusione sanguinis, Ecclesiae immunitate non gaudet, n. 216. contra, n. 227.

F I N I S.

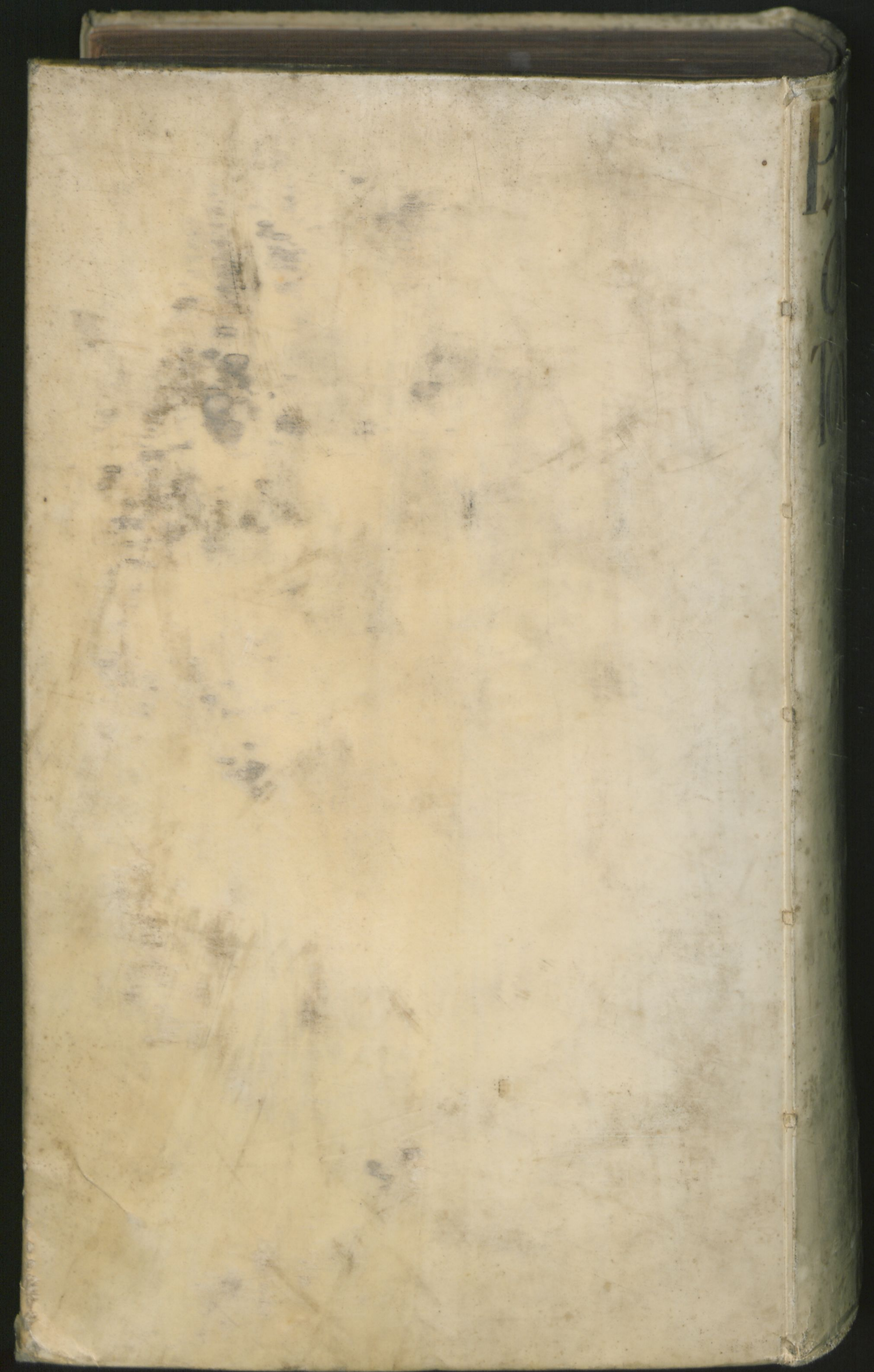

WW 295 (72/9)

X26 10497

VD17

9a

PROSPERI
FARINACII,
JURISCONSULTI
ROMANI,

de Ecclesiarum, & confu-
gentibus ad eas,

INTERPRETATIONEM
Æ GREGORII XIV.

P E N D I X

QUESTIONEM XXVIII.

de Carceribus & Carceratis.

PLICI, ARGUMENTORUM
ET QUÆSTIONUM,

rum, Verborum ac sententiarum
accuratissimo, annexo.

venud nunc diligenter recusa, & characterum
diversitate distincta.

NORIBERGÆ,

Sumtibus WOLFGANGI MAURITII ENDTERI.

ANNO MDCXCIII.

